Ochii şi urechile poporului

Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiţă

Redactor: Anca Voican, Marian Oprea
Corector: Mariana Paraschiv
Fotografii: Viorel Patrichi și
albumul personal al generalului Nicolae Pleșiță
Tehnoredactare: Dan Nedea, Valentin Popescu
Coperta: Marian Oprea, Dan Nedea

ISBN 973-96510-1-1
Colecţia Dosare Lumea Magazin
©Editura Ianus Inf S.R.L.

Ochii şi urechile poporului

Convorbiri cu generalul Nicolae Pleşiţă

Dialoguri consemnate de Viorel Patrichi
în perioada aprilie 1999 - ianuarie 2001

Prefaţă de Dan Zamfirescu

Ianus Inf S.R.L.
2001

Un instrument al interesului național: generalul Nicolae Pleșiță

Domnul general (r) Nicolae Pleşiţă, care mă onorează menţionându-mă de câteva ori în paginile următoare, a dorit să prefaţez această carte, unică în felul ei şi menită a stârni reacţii diverse, afară de una singură: indiferenţa. Răspund dorinţei domniei sale, cu atât mai mult cu cât sunt unul dintre „autorii morali" (ca să folosesc o expresie din justiţie), împreună cu directorul revistei *Lumea-magazin*, Marian Oprea, căruia i se datorează de altfel şi paginile care transcriu emisiunile de la Tele 7 abc, moderate de dânsul.

Autorul material este Viorel Patrichi, dar AUTORUL pur şi simplu rămâne Nicolae Pleşiţă, nume de aici înainte intrat şi în literatura română, chiar dacă n-a folosit stiloul, maşina de scris ori claviatura de computer, ci unul din instrumentele clasice ale profesiunii de bază: aparatul de înregistrat! Viorel Patrichi nu i-a „pus solniţa", ci i-a plasat domnului general reportofonul la vedere, petrecând astfel sute de ore cu cel în preajma căruia mulţi se considerau fericiţi cândva să fie admişi câteva minute. Convorbirile au apărut treptat, în revista *Lumea-magazin*, începând cu numărul 4 din aprilie 1999 şi până în ianuarie 2001, adăugându-li-se trei din cele patru apariţii televizate de la emisiunea *Lumea în clipa 2000*, unde, pentru prima oară, a putut fi văzut şi ascultat cel ce devenise de mult o legendă vie, dar şi ţinta unor încercări sistematice de demonizare, împreună cu instituţia pe care o reprezenta.

Apariţia acestei cărţi va consacra un autentic talent, chiar dacă nu stricto senso un scriitor, dar nici Homer n-a fost scriitor, deşi *Iliada* şi *Odiseea* rămân totuşi operele lui, nu ale celor ce le-au consemnat prima oară în scris. Nicolae Ceauşescu a avut dreptate când i-a spus: „Tu eşti sensibil, Pleşiţă. Trebuia să fii scriitor."

Scriitor nu te poate face nimeni dacă nu te naşti astfel. Dar destinul fiecăruia dintre cei ajunşi a fi aşa ceva şi-a avut totdeauna şiretlicurile şi reţetele sale. Dacă diaconul răzvrătit şi institutorul excepţional, şcolit de Maiorescu şi încurajat de Eminescu, n-ar fi fost mai întâi copilul năzdrăvan din Humuleştii Neamţului, pornit în lume cu zestrea adunată timp de secole şi milenii de lumea al cărei Homer urma să devină, „Ion Creangă" n-ar fi existat.

S-a întâmplat ca alt fiu de ţărani, din satul Noapteş, de la poalele Munţilor Făgăraş, nu departe de prima capitală a românilor – Curtea de Argeş - să ajungă - în urma unor transformări sociale radicale şi unor împrejurări istorice speciale – nu învăţător, ci asul de talie internaţională al unei meserii vechi de când lumea, universal răspândită şi, volens nolens, indispensabilă[1] şi, în această calitate, să cutreiere globul şi să se afle în faţa câtorva dintre „stăpânii lumii" din timpul său. Ceea ce i-a permis să adune nu numai „informaţii", ci şi acea materie primă, menită într-o zi să-i alimenteze cealaltă vocaţie, care aşteptase răbdătoare să-i vină ceasul! Ea beneficiază acum deopotrivă - comutându-le în altă direcţie – de însuşirile esenţiale ale meseriei practicate 42 de ani: spiritul de observaţie, memoria fenomenală a oamenilor, a întâmplărilor şi cuvintelor, inteligenţa (fără de care eşti pierdut în „războiul inteligenţelor") şi, nu în ultimul rând, cultura, acumulată într-o etapă când locul celor cu patru clase neterminate îl luau tot mai mult licenţiaţii în diferite discipline. În cazul generalului Pleşiţă, aceasta a fost Istoria, urmată la Cluj, cu Constantin Daicoviciu[2] , mai înainte de a se afla faţă-n faţă cu ea, pe viu, în ţară şi în lume.

Oricine va parcurge convorbirile din această carte va constata că ele poartă marca înzestrării speciale, a sensibilităţii, complexităţii umane şi a talentului scriitorului înnăscut Nicolae Pleşiţă, intuit de „comandantul suprem", fie şi cu nuanţa de ironie şi cu înţelegerea uşor peiorativă a termenului, care reiese din context (vezi pagina 24). Dacă geniul lui Creangă s-a aplicat epopeii satului românesc, al cărei Homer a devenit (după opinia lui Ibrăileanu), talentul generalului de Securitate Nicolae Pleşiţă se aplică unei istorii naţionale şi universale, văzute şi trăite pe scenă, dar mai ales în culisele în care de multe ori se puneau la cale „loviturile de teatru" ori apăreau actorii fără fardul şi ţinuta solemnă de sub lumina reflectoarelor. Mulţi s-au ocupat în anii din urmă de aceeaşi faţă ascunsă a lumii în care am trăit, dar linia

de demarcaţie între cartea generalului Pleşiţă şi tot restul este foarte clară şi ţine de acel inefabil pe care-l numim *talent* şi *artă*.

Iată de ce cartea de faţă ni se impune în primul rând ca realitate literară. Cu deosebirea că în locul caprelor râioase ale Irinucăi, în locul păţaniilor lui Oşlobanu sau poveştii ursului păcălit de vulpe, ni se povesteşte „brichisirea" lui Hruşciov la o vânătoare de urşi în Munţii Bistriţei şi păcălirea lui de către Gheorghiu-Dej şi Emil Bodnăraş - performanţă unică în istoria universală, deoarece, pentru prima oară, oştile ruseşti au părăsit fără a fi silite de nimeni, o ţară ocupată.

Chiar dacă omul Securităţii nu are nici o înţelegere ori simpatie pentru „lotrii" din codrii şi munţii Argeşului, felul în care ni se înfăţişează istoria lor aminteşte imediat de un capitol al *Scrinului negru* călinescian. Iar humorul înnăscut şi ochiul caragialesc îl fac să reţină multe scene, situaţii, dialoguri încărcate de comic, pe care le deşartă acum din sacul cu amintiri, stimulat de interlocutor, dar fără nici o undă de sarcasm, cu veselia gratuită a ţăranului român, care şi-a făcut din humor una din resursele esenţiale ale rezistenţei la încercările vieţii. De neuitat este relatarea călătoriei cu avionul, în Africa, prin furtună, cu soţii Ceauşescu morţi de frică, singurul dispus să mai glumească - spre scandalizarea „tovarăşei" – fiind numai povestitorul, deşi prăbuşirea ar fi însemnat dispariţia tuturor. Sau vizita lui Walter Roman, venit să peţească pe Zoia pentru fiul Petre, şi primind un răspuns la înălţimea fostei vânzătoare de seminţe din gara Găeşti. Despre ea mai aflăm cu stupoare că trebuia să suporte, la rându-i, exploziile rustice ale marelui consort, pe culoarele palatului din Primăverii, spre jena paznicilor care ar fi vrut să intre-n pământ: „Leanoo, unde eşti, fă, f... Dumnezeii mă-tii?"

Capacitatea de a înmagazina maximum de informaţie, precisă şi esenţială, în minimum de cuvinte, proprie „meseriaşilor" informaţiei, al cărui prim strămoş atestat la noi este Neacşu din Câmpulung (oraş apropiat de satul natal al generalului Pleşiţă) se vede la fiecare pas şi-l serveşte admirabil pe povestitor. În numai câteva rânduri, el desenează un portret, caracterizează un om prin trăsăturile definitorii, surprinde holografic o situaţie, peste tot stăruind un fond de neistovită disponibilitate la echilibru, seninătate şi bună dispoziţie, în ciuda atâtor „bubuieli" de care a avut parte, pe lângă onoruri. Nicăieri cea mai mică urmă

de ranchiună faţă de cineva, nici o dorinţă de a folosi prilejul spre a-şi plăti poliţe. Singurele două lucruri tratate cu gravitate, nefiind de glumit cu ele, sunt siguranţa naţională şi importanţa pentru ţară a meseriei căreia i s-a dedicat de la 20 de ani şi până la pensie.

***

Nu încape îndoială că, în viitor, această carte va sta la căpătâiul oricărui „instrument al interesului naţional", (cum l-a definit pe atât de hulitul „securist") şi datorez aceleiaşi convingeri comune frecvenţa cu care se foloseşte propria-mi definiţie, lansată pentru prima oară în interviul acordat ziarului 24: ORE din Iaşi, în 1993,[3)] şi apoi în prefaţa cărţii lui Cristian Troncotă, *Eugen Cristescu – asul serviciilor secrete româneşti* (Roza Vânturilor, 1994): structura de rezistenţă a naţiunii române.

Alături de paginile să le zicem memorialistice, sunt numeroase paginile în care specialistul de talie internaţională al muncii de informaţie dezvăluie – atât cât îi permit regulile unei profesiuni din care încetezi a mai face parte numai odată cu viaţa – unele din performanţele instituţiei pe care o bună vreme a condus-o în sectoarele cele mai grele şi mai hotărâtoare pentru acel interes naţional, căruia şi-a închinat existenţa şi lupta. Nimeni n-a reuşit să sugereze, uneori cu jumătăţi de mărturisiri şi alteori prin aluzii, de câteva ori cu toate cărţile pe masă, amploarea, valoarea şi funcţia îndeplinită de Securitate, odată cu transformarea ei din instrumentul stalinist al lichidării neamului românesc, în „instrumentul interesului naţional".

Sunt lucruri în faţa cărora rămânem perplecşi, şi ne întrebăm dacă este vorba de adevăruri girate cu autoritatea şi profesionalitatea sa de marele şi celebrul general, ori suntem în faţa unor „intoxicări" (acum cu ce raţiune?) sau pur şi simplu unor mituri ori zvonuri servite ca adevăruri. Cititorul îngheaţă pur şi simplu când aude reprodus tale quale dialogul dintre preşedinţii George Bush şi Mihail Gorbaciov pe nava de la Malta, şi-şi dă seama că, dacă nu avem de-a face cu o fantezie, înseamnă că efectiv putem înălţa un imn de glorie şi mândrie „băieţilor cu ochi albaştri".

Aici este, de altfel, grandoarea şi posibila slăbiciune a cărţii celui mai celebru „securist" român, alături de Mihai Caraman – celălalt as al „structurii de rezistenţă" în a doua jumătate a se-

colului ce s-a încheiat. Citim pe Creangă fără a ne întreba vreodată cât adevăr şi câtă poezie (*Dichtung und Wahrheit* şi-a intitulat Goethe însuşi autobiografia) s-au împletit în genialele sale *Amintiri din copilărie*, şi nu pierdem nimic dacă admitem că pupăza din tei sau povestea cu scalda buclucaşă s-ar putea să fie niţel produsele fanteziei. Dar aici este vorba de cu totul altceva.

Marea importanţă a cărţii de faţă constă nu în valoarea ei literară - indiscutabilă, după părerea mea – care-i serveşte spre a-i face şi mai eficient mesajul, ci în faptul că este un veritabil „discurs către naţiunea română" al unuia dintre marii fii ai săi din ultima jumătate de secol; constă în informarea acestei naţiuni, în momentul în care o uriaşă plasă de minciună şi amăgire, de „crimă organizată" a dezinformării, se revarsă potop asupra ei.

Omul care, timp de 42 de ani, i-a servit pe stăpânii săi ierarhici, până la „comandantul suprem", furnizându-le **informaţia**, devenită în zilele noastre una din „marile puteri" ale lumii (contracarată adesea de minciună, de **dezinformarea** ce se vrea mai puternică) acest om nu înţelege să se retragă din joc, să se arunce singur la coş, ci găseşte o cale spre a-şi încununa destinul, devenind marele „informator" al naţiunii române, la ceas de supremă cumpănă.

Ceea ce aflăm din această carte nu este doar anecdotica hazlie a trecutului şi „orele astrale" în care s-a câştigat o uriaşă confruntare, cu mult mai periculoasă şi mai grea decât toate bătăliile voievozilor şi decât războaiele domnitorilor şi regilor; ea ne furnizează informaţia necesară azi, pentru a ne apăra şi a ne asigura ziua de mâine. Sunt lucruri absolut esenţiale, dar pentru aceasta ele trebuie să fie neapărat adevărate. Dacă informaţiile generalului Pleşiţă despre coloanele de „turişti", întâlnite de generalul Milea în Moldova, pentru a fi înregistrate apoi, în marş, spre Piaţa Comitetului Central la mitingul din 21 decembrie 1989 sunt realmente adevărate, atunci se surpă un uriaş castel de cărţi de joc, la care se nevoia să lucreze până mai zilele trecute[4] însuşi „Führerul revoluţiei române", cum l-a numit presa germană pe domnul Silviu Brucan, şi i-a plăcut atât de mult, încât a reprodus aprecierea pe coperta uneia din cărţile domniei sale.

Înseamnă că în perdeaua de fum şi în cortina mai densă decât cea de fier, aşezată peste „evenimentele din decembrie 1989", unul dintre exponenţii cei mai autorizaţi ai serviciilor române de informaţii trage acum un proiectil menit a face o breşă prin care

multe adevăruri vor începe să iasă la iveală. Şi sunt multe asemenea proiectile ale unei informaţii ce ni s-a interzis până acum.

Cea mai uluitoare dintre toate, aceea care ne-ar da cheia a tot ce s-a petrecut şi se petrece cu noi de 11 ani încoace, este însă aceasta: „Acelaşi Brucan avea să participe la asasinarea preşedintelui, pentru ca apoi să-i ceară lui Iliescu să renunţe la preşedinţie în favoarea lui Petre Roman" (p.195). Nu e singura dată când se face afirmaţia. O mai găsim şi la pagina 189: „Atunci i-a cerut Brucan lui Iliescu să renunţe la preşedinţie în favoarea lui Petrică Roman. Iliescu a refuzat şi s-au certat."

Dacă numai aceste informaţii se vor dovedi exacte, ele singure ar justifica apariţia cărţii de faţă, precum şi interesul pe care – nu mă îndoiesc – o să-l stârnească. Dar nu sunt singurele, şi ceea ce este de importanţă capitală e faptul că oamenii care le pot confirma sau infirma există. Generalul Olteanu şi misterioasa iniţială implicată în deconspirarea complotului contra lui Ceauşescu din 1986 sunt în viaţă şi în deplinătate mintală, deci pot confirma sau infirma informaţiile de aici. La fel cei trei actori principali ai „evenimentelor din decembrie"[5]. Şi este posibil ca nu numai generalul Milea să fi văzut cârdul de maşini Lada cu „turişti" porniţi spre Bucureşti ca să dezmintă asigurările lui Gorbaciov că nu se va băga în treburile românilor.

Ceea ce va declanşa cu siguranţă cartea generalului Nicolae Pleşiţă, indiferent de reacţiile la care se aşteaptă, va fi o veritabilă contraofensivă a ADEVĂRULUI, o renaştere a curajului de a ne apăra, a instinctului de conservare, al cărui exponent a fost şi a rămas legendarul general de securitate, „bestia neagră" a tuturor celor ce au trădat interesul naţional şi s-au angajat să ridice trădarea de ţară la rangul de virtute supremă în România „tranziţiei".

Atitudinea domniei sale va fi ca un sunet de bucium pe crestele dealurilor, spre adunarea plăieşilor în faţa năvălitorilor ce nu mai folosesc azi săgeţile şi arcanul pentru prinderea viitorilor robi, ci mass-media şi plasa nevăzută a instrumentelor moderne de dominaţie şi exterminare. „Structura de rezistenţă a naţiunii române" se va putea astfel reclădi, în pofida tuturor demolatorilor, în ciuda tuturor ordinelor de a ne distruge singuri cetăţile de apărare, cum i s-a cerut lui Lăpuşneanu, revenit pe tron de la Stambul din mila sultanului.

Nu pot decât să mă bucur, amintindu-mi că am fost primul intelectual român care s-a ridicat întru apărarea unor oameni

cărora le-am fost alături, fără a fi, în maniera clasică, unul de-al lor,[6] şi că, prin interviul acordat aceluiaşi distins prieten şi strălucit ziarist, care este Viorel Patrichi, interviu publicat în numărul din februarie 1999 al revistei *Lumea-magazin*, am deschis drumul cărţii ce o ţineţi în mână acum.[7]

NOTE

1. Iată reflecţia celui mai autorizat să ne-o propună: **„Serviciile de informaţii sunt organe odioase în opinia publică, dar absolut necesare în viaţa tuturor statelor, unde ele au existat, există şi vor exista întotdeauna"** (Eugen Cristescu). Ea îşi găseşte confirmarea în numeroasele cărţi apărute la noi după 1989, despre aceste instituţii, printre care monumentala lucrare în două volume pe care o datorăm unor eminenţi specialişti români, Marian Ureche şi Aurel Rogojan, ***Servicii secrete străine***, Editura Paco, Bucureşti (fără menţiunea anului de apariţie, care este, pentru vol. I 1999 şi pentru volumul 2 anul 2000). Mi s-a acordat privilegiul de a fi unul dintre prefaţatori, alături de generalul Iulian Vlad. Prefaţa mea a apărut şi în ***Opinia Naţională***, nr. 273 din 21 februarie 2000, sub acelaşi titlu ca în carte: **Cu luciditate şi profesionalism despre realităţi de neocolit**.

2. Un scurt ***curriculum vitae*** a însoţit primul interviu apărut în *Lumea-magazin* nr. 4/1999, în care se menţionează şi faptul că în anii 1964-1970 a urmat cursurile Facultăţii de Istorie a Universităţii din Cluj.

3. Numărul din 10 mai 1993. Titlul interviului reproduce afirmaţia din cuprins: ***„O anumită latură a securităţii*** (ortografierea cu **s** aparţine redacţiei ziarului - n.n.) ***a fost structura de rezistenţă a acestui neam şi este în continuare" afirma Dan Zamfirescu, directorul Editurii „Roza Vânturilor"***. Cel care semnează interviul este ziaristul Constantin Ciochină.

4. Vezi „Adevărul", nr. de joi, 25 ianuarie 2001: ***A fost intervenţie sovietică în decembrie '89 în România? Noi dezvăluiri din arhivele secrete americane şi sovietice***. Cu concluzia: „Din toate documentele scoase la iveală din arhivă şi cercetările istorice, se poate constata că nici măcar în ţările în care Tratatul de la Varşovia stipula staţionarea **trupelor sovie-**

tice (s.n.), acestea n-au intervenit în desfăşurarea revoluţiilor din 1989". Ceea ce nu infirmă implicit expediţia „turiştilor" şi isprăvile lor bucureştene, fiindcă acolo nu era vorba de **trupe**. Se ştie că **trupele** nu au intervenit nici în România, deşi intervenţia lor, după modelul intervenţiei în Cehoslovacia din 1968, a fost chiar dorită şi n-ar fi produs nici o dezaprobare. Este revelator ce citim în cartea aşa de bine informată a lui **Michael R. Beschloss** şi **Strobe Talbott, La cele mai înalte nivele. Relatare din culisele puterii referitoare la sfârşitul Războiului Rece**, versiunea românească: Anca Irina Ionescu şi Radu Paraschivescu, Editura Elit, 1995, pag. 240-241: „Ceauşescu şi soţia sa erau executaţi, trupurile lor ciuruite de gloanţe, în cadrul celei mai sângeroase din revoluţiile est-europene. După moartea dictatorului, forţele securităţii lui au continuat manifestările de violenţă. Unii dintre români au întors armele împotriva etnicilor unguri care locuiesc în partea de vest a teritoriului: Lawrence Eagleburger i-a avertizat pe Baker că războiul civil şi violenţa etnică se pot răspândi mult în afara frontierelor României. Viziunea sumbră a Europei postbelice care fusese criticată în septembrie devenise brusc foarte aproape de adevăr.

Unii dintre cei care îl răsturnase pe Ceauşescu au mers până acolo încât să facă apel la Gorbaciov ca să trimită trupe pentru a-i împiedica pe securiştii lui Ceauşescu să menţină dictatura. La Washington, Baker mormăia pe sub mustaţă că sovieticii „au şi motive şi capacitatea de a face ceva ca să oprească vărsarea de sânge". Duminică, 24 decembrie, a declarat în cadrul emisiunii „Întâlnirea cu presa" a canalului NBC că Statele Unite nu vor obiecta dacă „Pactul de la Varşovia, va considera necesar să intervină în România".

Momentul avea o încărcătură ironică. La zece ani după invadarea Afghanistanului de către trupele lui Brejnev şi la numai câteva săptămâni după ce Gorbaciov renunţase la Doctrina Brejnev, iată că un secretar de stat sugera că Statele Unite ar putea privi în mod favorabil o decizie a sovieticilor de a ordona trupelor lor să se întoarcă în ţările Europei Răsăritene.

S-ar fi putut ca Baker să aibă şi alte motive, în afară de dorinţa sa de a pune capăt vărsării de sânge. Statele Unite tocmai lansaseră o invazie masivă în Panama, numită Operaţia Cauza Justă, al cărei principal scop era să-l înlăture de la putere pe dictatorul statului, Generalul Manuel Moriega, şi să-l aducă înapoi, în Florida,

pentru a fi judecat - căci era acuzat de trafic de droguri.

Trupele trimise eventual de Gorbaciov să zdrobească libertatea în România ar fi putut oferi o contrapondere pentru acţiunile americane din Filipine şi Panama. În felul acesta s-ar fi stabilit tacit o nouă doctrină americano-sovietică, conform căreia ambele puteri ar fi avut dreptul să acorde sprijin militar pentru „cauzele drepte" din sfera lor de influenţă.

Baker i-a cerut lui Matlock telegrafic să-i sondeze pe sovietici în legătură cu atitudinea lor în problema României.

Când Matlock s-a dus la Comitetul Central şi la Ministerul de Externe, unii dintre sovietici şi-au pus întrebarea dacă nu cumva americanii le întindeau o „cursă" sau încercau să-i implice într-o „provocare". Îi suspectau pe Bush şi pe Baker că vor să convingă Uniunea Sovietică să se reîntoarcă la genul de comportament care cauzase atâtea necazuri în trecut. Apoi, dacă forţele sovietice vor intra în România, Statele Unite vor condamna în mod public intervenţia, câştigând puncte enorme în ochii opiniei publice mondiale.

Şevardnadze adoptă o atitudine mai puţin suspicioasă. Îi spuse de-a dreptul lui Matlock că găsea sugestia lui Bush nu sinistră, ci doar „stupidă". Era „categoric împotriva unei intervenţii din afară". Revoluţia românilor era treaba lor şi a nimănui altcuiva. Orice fel de amestec din partea Uniunii Sovietice „l-ar transforma pe Ceauşescu într-un martir".

Citând situaţia din Panama, Ivan Aboimov, unul din adjuncţii lui Şevardnadze, remarcă faţă de Matlock cu nedisimulată amărăciune:

- Se pare că v-am transmis dumneavoastră Doctrina Brejnev!"

În memoriile sale, traduse şi în limba germană, fostul ministru de externe al Ungariei, Gyüla Horn, rezervă un spaţiu amplu evenimentelor din România (întregul capitol ar merita să fie tradus şi în româneşte, dacă se poate din original) menţionând existenţa unei şedinţe extraordinare a Consiliului de securitate, în care nu s-a putut adopta o rezoluţie din cauza protestului violent al Chinei (Im Sicherheitsrat konnten wir erreichen, dass die Mitgliedsstaten eine asserordentliche Sitzung abhielten, wobei nur China heftig gegen eine Resolution des Sicherheitsrates protestierte). Nu se spune ce conţinea rezoluţia în

legătură cu stările de lucruri din România, dar se poate bănui, tocmai din reacţia Chinei. Vezi **Gyüla Horn, Freiheit, die Ich meine. Errinnerungen des ungarischen Aussenministers, der den Eisernen Vorhang öffnete** (Libertatea, despre care vorbesc. Amintirile ministrului ungar de externe care a deschis Cortina de fier), Aus dem Ungarischen übersetzt von Angelika und Péter Máté, Hoffmann und Campe, Hamburg, 1991, p. 354.

5. Deşi s-ar putea repeta situaţia stranie cu jurnalul lui Ioan Hudiţă. În 1997 am publicat **Jurnal politic. 1 ianuarie - 24 august 1944** la Roza Vânturilor şi acest jurnal conţine un pasaj capital, în care se relatează audienţa lui Iuliu Maniu la Regele Mihai I, imediat după actul de la 23 august, cuvintele adresate de Maniu Regelui şi răspunsul Regelui (p. 498). Deşi sunt lucruri de interes capital, şi ele au fost contestate, ducându-se contestaţia până la a fi acuzat îngrijitorul ediţiei, academicianul Dan Berindei, că a falsificat textul, ceea ce l-a determinat să publice **în facsimil** pasajul respectiv din jurnal (vezi ***Anexă, pagini ologrefe din jurnal***) nici până astăzi singura persoană care mai poate confirma sau infirma autenticitatea **relatării** (nu a textului însuşi) nu s-a pronunţat! Dacă singurul deţinător al adevărului va continua să tacă, noi nu vom şti niciodată dacă Ion Hudiţă spune adevărul sau şi-a permis, pur şi simplu, **să inventeze**, pentru a păcăli posteritatea, atât întrevederea lui Iuliu Maniu cu Regele Mihai, cât şi cuvintele înălţătoare pe care le-au schimbat cei doi cu această ocazie! Vom rămâne în aceeaşi stare de „suspans" şi cu somaţia adresată de domnul Brucan domnului Iliescu de a-i ceda la Revoluţie locul de şef al statului domnului Petre Roman? Oricum, generalul Nicolae Pleşiţă este greu de bănuit că şi-ar fi permis o afirmaţie de gravitatea şi implicaţiile acesteia, doar de plăcerea unui scandal. Deci...

6. Interviul realizat de C. Stănescu în colaborare cu Lelia Munteanu în mai 1993, după aceeaşi metodă folosită de Viorel Patrichi pentru cartea de acum, interviu publicat prima oară în „Adevărul literar şi artistic" din 10 mai 1993 cu titlul **Sunt filolog şi securist** a fost prima reacţie, cu uriaş ecou pozitiv, împotriva distrugerii şi autodistrugerii poruncite din afară a sistemului imunitar al naţiunii. Interviul a fost retipărit în volumul criticului C. Stănescu, **Interviuri de tranziţie**, Editura Fundaţiei culturale române, Bucureşti, 1996, p. 216-234.

În numărul următor al aceleiaşi reviste s-a publicat articolul subsemnatului, **Câteva lămuriri**, conţinând unele informaţii şi precizări suplimentare. Atât interviul cât şi „lămuririle" au pus în lumină personalitatea generalului Nicolae Pleşiţă, văzută până atunci numai prin ochii lui Paul Goma şi Mihai Pacepa.

Campania de clarificare a opiniei publice asupra unor realităţi vitale, devenite obiectivul unor denaturări sistematice, am continuat-o publicând în 1994, cartea unui specialist eminent, Cristian Troncotă, despre **Eugen Cristescu - Asul serviciilor secrete româneşti**. Ea a fost primită, de asemenea, cu un semnificativ interes şi s-a difuzat în două ediţii, prima de 4 000 şi a doua de 10 000 de exemplare (ediţia a doua s-a publicat în colaborare cu editura RAI, la tipografia Coresi).

7. Titlul interviului **Am colaborat cu Securitatea din patriotism**, aparţine redacţiei, care a folosit - oprind-o acolo unde a crezut potrivit - declaraţia mea: „Dincolo de orice glumă, eu am semnat un angajament de colaborare cu Securitatea, din patriotism, din oportunism, din indiferent ce motiv presupuneţi".

În acest interviu se face pentru prima oară referire directă la funcţia culturală a Securităţii şi este evocată - într-o manieră care a avut darul să-l aducă în lumina reflectoarelor televizunii şi a interviurilor din *Lumea-magazin* - personalitatea generalului Nicolae Pleşiţă.

Îmi exprim pe această cale recunoştinţa faţă de domnul Corneliu Vlad, care m-a introdus în cercul redacţiei revistei *Lumea-magazin* şi mi-a făcut cunoştinţă cu Viorel Patrichi, determinând apariţia în ziarul „Curentul" a interviului intitulat **România printre elefanţi**, în numărul de joi, 17 decembrie 1998.

Dan Zamfirescu

Ceaușescu și Pacepa (dreapta)

Pacepa, pe când tăia și spânzura

Trei generali (de la dreapta):
Macri, Pacepa, Pleșiță

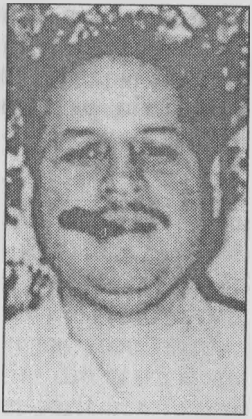

Carlos în detenție -
mai 1996

1. Pacepa, Nașul Șacalului

Ce a însemnat pentru România fuga lui Pacepa? Este un trădător? Trebuie să rămână condamnat la moarte sau trebuie reabilitat ca erou al luptei anticomuniste? Va ispăși sau va deveni șeful comunității serviciilor secrete din România la sugestia Statelor Unite, cum se vorbește?

Prăpăditul ăsta a stat deja ca un șobolan 20 de ani. Noi am urmărit oameni care au fost obiectul muncii noastre. Gavrilă legionarul și-a abandonat camarazii în Făgăraș și a trăit în Alba cu soția unei căpetenii legionare. Timp de 20 de ani n-a scos capul, i-a crescut ăstuia copiii. A avut o poziție lașă. După 20 de ani, a încercat să iasă. Am pus mâna pe el. L-au adus la București. Eram prim-adjunct al ministrului de interne. De la Cercetări Penale, mi s-a spus că fapta s-a prescris. Mi-am zis că mai bine să-l pun la treabă. Pe la mine nu trecea unul să nu văd la ce ar fi mai util pentru țară ca să-l folosesc! I-au luat informațiile, angajamentul și într-o săptămână i-au dat drumul. La fel s-a prescris și fapta lui Pacepa.

Nu este o victimă a comunismului?

Să fim serioși. Nu se-ntoarce, se c... pe el de frică. Urmărește reabilitarea morală! Șobolanul, care m-a curtat atât să-l bag în grația cuplului, era șeful spionajului tehnic, un segment. I-a stat în cale generalul Doicaru, care era de o tenacitate de rob. A condus 23 de ani Serviciul de Informații Externe, în timp ce eu am condus numai cinci ani. Doicaru a fost și cu Dej, și cu Ceaușescu - epoci diferite, temperamente diferite.

Penetrare la cuplu

Doicaru se dorea ministru de interne. Era la modă rotația cadrelor. Te trezeai cu un prim-secretar de județ pus pe funcție.

Unii aveau bun-simț, alții nu-i pricepeau pe specialiști. Unul dintre ei era și Postelnicu.

Într-un stup, când matca începe să anihileze puietul, intervin soldații și o omoară. Din puietul rămas se alege o nouă matcă și stupul supraviețuiește. S-a procedat la fel cu Ceaușescu?

Nu. Te grăbești cu analogia. Doicaru a simțit că rotația este neavenită. N-a ajuns, l-a prins rotirea și l-a aruncat la „Turism". Și șobolanul, domnule, a ciulit urechile: gata, e momentu'! Dacă Pleșiță trage tare că-s băiat de treabă... I-am făcut niște intrări. El a însoțit-o pe Zoe la Paris. După ce s-a întors de-acolo, distrând-o bine pe Zoia și introducând-o în... viața pariziană, reacția Lenuței: „Bă, eu nu l-am cunoscut pe ăsta, da' mi-a spus Zoia și e cu totul altceva!" Adică, nu ca ăștia care stau pe lângă mine. Șobolanul n-a reușit să ia locul lui Doicaru. Ceaușescu a adus pe altcineva acolo și el trăgea sfori nebunești. Încerca să-i muște pe cei avansați, dar eu știam că vor fi eliminați de exigențele profesiei. Puseseră în funcție un general de la logistică - o tâmpenie din partea lui Ceaușescu. L-a pus pe altul. La fel. Șobolanul nu mai avea răbdare să cadă ăștia. Și a continuat cu fușăraia, ca să mai scoată un ban. Când a dezertat, i s-au găsit acasă peste 500 de sticle de whisky. Adunase zeci de aparate de fotografiat, televizoare, aparate de radio, casetofoane sofisticate. Scotea bani, dar oferea și daruri la cei din nomenclatură.

Ochelarii fumurii

A adus și niște lucruri folositoare pentru România și foarte bine a făcut. Dar a și mințit țara și pe șefii lui de cele mai multe ori. Ceaușescu a făcut trei expoziții la subsolul Comitetului Central cu exponate aduse de cei din afară.

Raportările false din agricultură se repetau și în serviciile secrete?

Orice firmă occidentală dădea mostre pentru reclamă și Ceaușescu îi chema pe cei de la Industrie, Agricultură, Comerț: *„Veniți, mă, să vedeți!..."* Numai nomenclatura de vârf. Cei de la Comerț Exterior mai strâmbau din nas, că ei știau. Șobolanul prezenta exponatele acolo, cu ochelari fumurii pe nas, ca să semene a spion. I-a luat ochii lui Ceaușescu, iar pe ceilalți i-a terminat.

Eram prim-adjunct și voiam să intru la ministru. Nu aveai loc de șulfarii șobolanului, care veneau cu geamantane mari cu mostre de reclamă. Aveam nevoie de aprobările ministrului și Coman nu putea să se elibereze de șulfari. „Bă, nu vă e rușine? Profitați de ăsta că vine de la Tulcea și aduceți toate aiurelile?!" Chiar și șobolanului i-am spus.

Clanța

Voiau să-l facă pe Pacepa șambelan la Consiliul de Stat. Ceaușescu se visa rege. Circula treaba și Pacepa se împăuna. Dacă nu șeful Serviciului de Informații, atunci să-l facă șambelan! Rațional era să se astâmpere cu fușăraiele, dar nu se mai putea opri. În 1978, vara, a venit un TIR din Liban. Ca să eludeze vama, se folosea de TIR-uri. TIR-ul venea de la Beirut. Dusese berbeci.

Cu două țevi?

Am dus și așa ceva, dar nu atunci. Din cele 12 miliarde de dolari datorii, aportul valutar al serviciilor de informații a fost de o treime: 4 miliarde de dolari!

Și venea TIR-ul... gol. A încărcat porțelanuri ordinare din Beirut. La Voila, lângă Câmpina, se apucaseră ăștia să-și facă vile. Eu stau în două camere, că vila e de protocol și nu-i a mea toată. Aici stă și Florin Segărceanu, dar Petre Mihai Băcanu nu vede decât „vila generalului". Voiam și eu să cumpăr un teren, dar Ceaușescu n-a vrut. Noi ne-am aliniat, însă nomenclaturiștii îl blestemă și-acum. Pacepa nu și-a făcut că nu l-a lăsat Doicaru. Aveau vile subordonații șobolanului: generalii Sârbu, Moga... Pofteau și clanțe de uși de pe-afară. Au găsit și băi, closete de porțelan la Beirut. Cine s-ar fi agățat de ei la vamă? S-au încurcat lucrurile și s-au sesizat cei de la Finanțe, care au băgat o notă la Ceaușescu. Bătrânul a ordonat o anchetă. Îl scosese pe Doicaru deja. Șobolanul a intrat în alertă. Când a văzut că i se spulberă șansa de șambelan, nu mai știa ce să facă.

Berbecele

S-a gândit să se comporte ca Doicaru care se folosea de Andruța Ceaușescu (Nicu), înfipt bine la Cadre, în chip de berbece, ca să deschidă niște uși. *„Tâlharii de la Finanțe s-au sesizat. Ne omoară pe toți frate-tu! Du-te la el la mare și trombonește-l!"*

Ceaușescu îi cam luase la ochi și voia să le ia gâtul. Nu dădea aprobări pentru nimic dacă era vorba de importuri pe dolari. Nici pentru medicamente. Și ăștia voiau clanțe! Nu puteam plăti datoriile altfel. L-a trimis pe Andruța la Ceaușescu să bagatelizeze afacerea care ar fi afectat generali și colonei. Președintele a cedat pentru că avea obligații morale față de Andruța, care s-a interpus în timpul ilegalității.

Și în 1989 s-a interpus?

Pe dracu!

L-a convins Andruța, care trebuia să-i dea apoi telefon de la mare șobolanului să-i spună ce-a făcut. Șobolanul umbla pe culoarele Ministerului de Interne ca un leu într-o cușcă: nu primea telefon. A intrat în panică și s-a decis să fugă. Andruța, de bucurie, s-a dus și s-a îmbătat cu unii, că era curtat tare. A uitat de Pacepa! Mă trezesc cu șobolanul la mine. „Ce tot te-nvârți?" *„Urmează să plec afară, dar aștept o comunicare de la Andruța. Stau pe muchie de cuțit că trebuie să luăm Fokker-ul și am cursă la Viena, dar n-am primit mesajul..."* Și adaugă: *„L-a trimis și pe Dănescu ăsta cu arpacașu' aici, în loc să vă pună pe dumneavoastră..."* „Bă Mișule, tu ești tâmpit! Tu nu știi care sunt regulile? Pot eu să cer? Și nici nu vreau..." „Rău faceți!" „Ai venit la mine s-aranjezi schema?..." A mai făcut o pauză. *„Rețineți treaba asta: eu am servit cu credință până acum!..."*

Trebuia să mă sesizez. Am luat-o ca pe-o discuție obișnuită.

Și-așa suntem pierduți!

Dacă ați fi intuit intenția lui?

Îl arestam. Adică, nu mai pleca. Eram în temă doar cu avionul. Și-a luat rămas-bun. L-am pupat și „pupă-mă, încurajează-mă!" Acum mă-njură, dobitocu'! Aveam eu o expresie favorită, pe care-o aruncam la înghesuială. L-am văzut pe Pacepa alertat și cum eram bășcălios, i-am zis: „Bă, dă-te dracului, fii bărbat! Și-așa suntem pierduți!" În contextul în care se găsea, expresia a fost sare pe coadă pentru Pacepa. A aranjat cu generalul Sârbu și i-a zis că trebuie să plece pentru achiziționarea avionului și să aștepte mesajul de la Andruța. A plecat la Viena unde a așteptat mesajul. Sârbu i-a comunicat că n-a venit mesajul de la Andruța. „Nu mai am vreme. Plec la Bonn". Și s-a dus la Ambasada română din Bonn. S-a cazat la un hotel unde a mai așteptat încă mesajul.

Cum nu l-a primit, a lăsat televizorul mergând, s-a dus la ambasada americană, le-a spus ălora că s-a decis să treacă în lumea liberă, să servească democrația... Era o pară mălăiață în gura lui nătăfleață.

Conservă sovietică, înghițită de americani?

Ar fi bine, dar nu-i așa. Nici americanii n-au crezut. A cerut să fie dus într-o bază militară. I s-a pus la dispoziție un avion militar. Sigur știa multe, dar numai un segment din activitatea noastră. Mie, care am plecat de la pălmaș, mi-au rămas pe peliculă datele. Și el avea informații. Am preluat corabia în derivă și știu cel mai bine efectele negative ale plecării lui. Nu se știa cât i-a rămas în memorie, cu ce documente a plecat.

Gaura

S-a spus că au fost omorâți, deconspirați ofițeri...

Am preluat Direcția. „Las' că știi tu ce faci", mi-a zis Ceaușescu. A fost o situație dramatică. Starea de spirit era gravă. Toți se vedeau amenințați, fie că aveau acoperire afară, fie că erau trimiși altcumva. El n-a avut treabă cu clandestinii, deci nu-i cunoștea. Țara avea nevoie de informații externe. Nu mai aveam timp de așteptat și verificat. Am hotărât să continuăm activitatea în condiții speciale, care mă privesc. Am făcut o treabă haiducească și i-am păcălit pe adversarii noștri. Ne așteptau la orice gaură și ne-am revizuit planurile de acțiune și de căutare a informațiilor, mergând pe elementul surpriză. Ne-am redimensionat. Dădeam lovitura și fugeam, până am verificat cât a deconspirat Pacepa. Uneori, simulam că dăm lovitura. Paralel cu aparatul vechi, am construit alte structuri necunoscute de el. Trebuie privit în întreg. Un anumit număr de generali (nu 13, cum s-a spus), colonei, alte cadre au fost băgați în anchetă pe nedrept. Erau nevinovați și aveam nevoie de ei. Am amenințat că plec. „Lăsați-mi ofițerii, opriți demolarea!"

Comisia lui Prostelnicu

Nu a costat dezertarea lui Pacepa cât ne-a costat demolarea făcută de Ceaușescu și echipa constituită de el pentru cercetarea afacerii.

Adică nu ne-au făcut rușii sau americanii atâta rău cât ne-am făcut noi înșine...

Da! Da! Dar, ca unul care am preluat această corabie în derivă, ciuruită, mi-am dat seama și cred c-am evaluat mult mai bine decât ei daunele. Repet, ele sunt mult mai mici decât daunele făcute de Ceaușescu și comisia lui în frunte cu *Prostelnicu*, generalul Macri și alții care s-au ocupat de această afacere. Dar, vă spun cu toată sinceritatea, l-am refăcut rapid și mi-am dat seama de forța serviciilor noastre de informații, chiar în urma unor asemenea cataclisme. Ba mai mult, am spus aparatului - ca să-l liniștesc: băi, națiunea noastră are atâta forță, încât poate să existe și cu noi, și fără noi. Nu-i propagandă, vă spun, dar eu aveam nevoie să fac această declarație în fața aparatului. Aparatul m-a-nțeles și, indiferent de rana care s-a produs, ea s-a vindecat rapid. Și să știți, chiar cu costuri mult mai mici față de ceea ce a apreciat comisia constituită de Ceaușescu și despre care se vorbește și acum - d-alde Pelin, care scrie niște prostii ordinare. Pelin și Pavel. Dobitocii. E un privilegiu că mai trăiesc niște oameni. I-a împiedicat cineva să stea de vorbă cu noi? Cu mine, de exemplu, care am primit sarcina să redresez situația de acolo?

Propteaua - sarica păstorului

De unde ați pogorât, domnule general?

Dintr-o familie de păstori, modestă de tot. Din Capu Dealului de la Curtea de Argeș. Tata avea două clase, mama era analfabetă. Aici a fost o interferență între munteni și transilvăneni. M-am născut în plină pădure. Părinții s-au ocupat cu creșterea vitelor.

Eu n-am avut nici o proptea. Prin forțele mele m-am descurcat. De la cele mai ordinare munci până la funcția de general. N-am avut rude importante, n-am avut neamuri la Maglavit. Nimeni n-a pus umărul pentru mine. „Pe cine are generalul Pleșiță?", se tot întrebau oamenii mai târziu. Profesorul Dan Zamfirescu mi-a relatat o parabolă: *„Știți cu ce vă aseamănă intelectualii mei, domnule general? Cu o minge. Cu cât o aruncă Ceaușescu mai tare de pământ, cu atât sare mai sus..."*

Nevoia de mine

Cine-l sfătuia pe Ceaușescu să revină asupra măsurilor

abuzive?

El însuși. Lui nu-i plăceau aranjamentele de culise. Nimeni, în nici o situație penibilă prin care am trecut, nu a intervenit pentru mine. Oricât aș fi fost eu de corect, mai era un motiv pentru care revenea: nevoia de mine.

Dar îl avea pe Pacepa...

Nevoia de mine! Cunoscându-mă bine. Îi cunoștea pe toți. Și pe Pacepa. De câte ori eram dat la o parte și apărea o problemă grea, fie că era vorba de familia lui - a fost o împrejurare și de acest fel -, fie că era vorba de problemele țării - ca atunci când a dezertat Pacepa, când a decapitat toată conducerea Ministerului de Interne și a serviciilor de informații. Ne-a trimis în toate părțile. Eu am fost mutat la comanda Școlii de Securitate din Băneasa.

În 1980, la doi ani și jumătate după ce Pacepa a trădat, m-am trezit chemat. *„Băi Pleșiță, eu știu că ție-ți place la Băneasa: liniște-liniște, aer-aer, autonomie-autonomie, pădure-pădure, bă!..."* El sesizase că mie-mi place pădurea.

Țiitoare la Secături

Am fost primul aghiotant al lui Ceaușescu. Când mergeam cu el, ca șef al Direcției de Securitate și Gardă, în zone muntoase, el vedea că eu trăiesc o plăcere deosebită în pădure. Mergeam cu el la boncănitul cerbilor la Secături, undeva lângă Sovata, unde era un regiment de cavalerie pentru tratamente miraculoase la femei... Ascultam în țiitoare boncănitul. Asfințea soarele. Prin cetina de brad, cădeau razele pe scurta lui și jumătate l-au făcut roșu închis. Aveai senzația că l-au vopsit tot.

A fost o premoniție atunci?

Nu. El a crezut că-i arăt cerbul. „Unde-i? Unde-i?" „Uitați-vă la dumneavoastră!" „Ce-i, bă?" „Uitați-vă!" A văzut.

Totuși, era un om sentimental. *„Ascultă, băi Pleșiță, cine te-a trimis pe tine în poliție?"* Avea o părere foarte proastă despre poliție, nenorocitul de el...

El, care s-a folosit de serviciile secrete mai bine ca oricine?

Da. A încercat să se. folosească. L-am iertat, deși am avut nenumărate discuții pe tema asta. „Cine să mă trimită? Ați trimis comisiile alea prin județe și m-au păcălit unii". Eu eram activist

la tineret. În 1948, o comisie a comitetului central al partidului recruta oameni pentru înlocuirea Siguranței. *„Trebuie și așa să mergi în armată. Intri aici, stai doi-trei ani și pleci..."* Și n-am mai plecat. Îmi plăcea.

M-au făcut plutonier major, sublocotenent, locotenent... Am fost trimis de la Argeș la Arad și s-a dus dracului promisiunea că mă întorc în viața civilă. Și așa, din grad în grad, din funcție în funcție, din zonă-n zonă - de la Arad la Vâlcea, la București, din nou la Pitești, la Cluj, comandantul de securitate al regiunii: erau cinci județe. Aveam 32 de ani și eram comandantul regiunii. Am lucrat un cincinal. Cam peste tot am lucrat câte un cincinal. M-au adus la București.

Se confirma tentația veche a transhumanței?

Da. La 38 de ani, am ajuns general. I-am explicat lui Ceaușescu cum am ajuns în poliție. *„Tu ești sensibil, Pleșiță. Trebuia să fii scriitor"*. Și el a început activitatea la 11 ani, ca un amărât de ucenic la o cizmărie. Câțiva cizmari erau implicați în mișcarea comunistă și-l foloseau pe post de curier. L-au prins polițiștii care l-au bătut. Este autentic: îl luau din București și-l duceau din post în post până la Scornicești. Dura o săptămână. Așa era practica jandarmeriei: pentru educație. Arestări, bătăi, procese, condamnări, toate i-au creat repulsie față de poliție.

Ați preluat de la ăia!

„Nu vă deosebiți prin nimic de ăia!", se înfuria câteodată. „Nu ne confundați, tovarășu' secretar general. Este un organ creat de partid după 1948". „Ați preluat de la ăia!..." L-am iertat pentru că am înțeles chinurile prin care a trecut.

Și n-ați învățat de la „ăia"?

Ulterior, am înțeles că aceasta este o treabă care n-a început o dată cu Securitatea.

Pe de o parte, există această continuitate care nu poate fi negată, chiar dacă Serviciul de Informații al lui Eugen Cristescu a trecut printr-o metamorfoză cruntă după 1944; pe de altă parte, se reține teza verificabilă că Securitatea a fost la început de obediență sovietică. Lăsând la o parte fructul otrăvit pe care-l oferă Pacepa în „Cartea neagră a Securității", cu Saharovski pe post de vioara întâi, cât este continuitate, cât

este obedienţă în Securitatea comunistă?

Nu-ţi vorbesc din studiate sau din auzite. O spun din interior. Cu toate metamorfozele şi chinurile care s-au produs în perioada interbelică, în timpul şi după război, nici un moment nu s-a întrerupt procesul de continuitate. Pacepa e un tâmpit, un dobitoc.

El spune că este creaţia acestei structuri aduse de NKVD.

Nici aia nu e. Un neavenit, un picat din senin în acest aparat. Avea facultatea de chimie şi l-au recrutat. Ulterior, am stabilit că recrutarea s-a făcut la recomandarea unui ilegalist care l-a cunoscut pe ta-su în puşcărie. Ta-su a fost tinichigiu ceh. Şi el are continuitate. În timpul războiului, ta-su a fost trimis ca spion de nazişti în România. A fost prins de Siguranţă şi l-au băgat la puşcărie. Aici, a cunoscut un ilegalist ungur. După 23 august 1944, s-a lipit de acest ilegalist şi i l-a prezentat pe fecior. Ilegalistul nu ştia că ta-su a fost informator. L-a luat pe băiat în grijă. Când a terminat facultatea, l-a recrutat.

E adevărat că, în momentul în care a fugit, Securitatea nu ştia adevărata biografie a lui Pacepa?

În forma asta - nu. Nu se ştia că ta-su a fost agent.

Ucenicul lui Tocană

Serviciile secrete au mai slujit interesele naţionale după război, mai ales în perioada Dej, când obedienţa faţă de sovietici era reală şi mulţi comandanţi erau evrei?

Aştia, în frunte cu Moruzov, apoi Cristescu, şi-au desfăşurat activitatea preluând. Eu am învăţat meserie de la Ionescu Nicolae, zis Tocană, un comisar care fusese în Siguranţă, dar păstrat şi după 1948, când s-a înfiinţat Securitatea. El a învăţat meserie de la siguranţişti şi se ocupa de informaţii interne. Mi-a oferit o cărticică despre activitatea de siguranţă de până în 1944 şi după. De aici am învăţat cum se punctează şi se recrutează un informator.

Cum?

Nu se spune... Cum se întocmeşte un dosar informativ, cum se face un proces-verbal de percheziţie şi de constatare. De aici am învăţat.

După 1948, s-au înfiinţat şcoli. Detaliile le găseam în arhivele

Siguranței și vedeam cum făceau polițiștii. Așa s-a învățat meserie. Cât privește cupola NKVD, despre care vorbește Cozma Neagu, este și aici un adevăr ce se referă la niște centre, mai ales la București. Eu am învățat meserie la Argeș. Acolo n-am avut nici consilieri, nici KGB-iști, nici agenți din brigada specială, creată de ruși la noi, arestată ulterior.

Nu sub auspiciile NKVD, cum susține Pacepa?

Nu-i adevărat.

Cu Pantiușa...

Era un prost. Infiltrați au fost, dar din 1944 până în 1948 s-a lucrat cu vechiul aparat, care nu exclude structurile de rezistență autohtone.

Măduva oaselor

Siguranța avea de luptat cu toate provocările: de la legionari la comuniști, de la agenți sovietici la agenți germani, britanici. Misiune mai grea decât a Securității.

Cu tot amestecul Rusiei bolșevice și al Germaniei naziste, Cristescu și Moruzov și-au continuat activitățile în interes național. Unele partide politice i-au împins pe siguranțiști în postura de poliție politică. S-au ocupat de legionari până în măduva oaselor.

Chiar prea în măduvă. Nu e ciudat că i-au reprimat pe legionari mai mult decât pe comuniști?

Nu. Comuniștii erau aproape jumătate agenții Siguranței, dar se urmăreau ca problemă politică. Ce înseamnă să te ocupi de opinia politică a oamenilor? Este poliție politică. Niște neisprăviți ca Ticu Dumitrescu, Băcanu, Roșca Stănescu o dau pe nemestecate despre poliția politică, devenită cap de acuzare criminală a fostelor servicii de informații. Eu scriu o carte, un tratat, după 42 de ani de serviciu în munca de informații. Și în legătură cu proiectul de lege al lui Ticu, voiam să scriu ceva.

Inițial, am zis că trebuie să scriu separat despre poliția politică și despre poliția tehnică. Începând de la Cuza, partidele politice o antrenau în activități de poliție politică.

Nixon sau Reagan aveau poliție politică?

N-are nimeni! Am verificat perioada interbelică. Am vrut să

delimitez poliția tehnică (de stat) de poliția politică. N-am reușit. Este o interferență permanentă. Există etape când ai de-a face cu imixtiuni ale unor partide politice în aparatul de poliție. Partidul comunist era sub conducerea Moscovei. Obiectivele erau aceleași. Pot să mă ocup de contraspionajul antirusesc, fără să mă ocup de comuniștii zeloși de-aici? Intrând aici, înseamnă că am făcut poliție politică? Legionarii erau coloana a V-a a Germaniei. Puteam să nu mă ocup de ei?

Asta era în timpul lui Horia Sima, nu pe vremea lui Corneliu Codreanu.

Mă refer la Sima. Ei erau calul troian al nemților. Puteam eu să nu-i lucrez pe legionari de frică să nu încalc principiul echidistanței politice?

Se pot transfera aceste preocupări ale serviciilor secrete în perioada Dej-Ceaușescu?

Îți spun eu! Auzi, scumpule? Încercând să folosesc și experiența altora, în tratatul pe care-l lucrez, am dedus că nu se poate delimita poliția politică de poliția tehnică. Cu o singură excepție: în septembrie 1940, când au venit legionarii la putere. Ei au instituit pe față poliția politică. Și nici aici nu poate fi delimitată. În 1944, avalanșa a fost atât de puternică, încât cei din vechea Siguranță și din Serviciul lui Cristescu au trebuit să se antreneze sub cupola NKVD la tot felul de activități. De aceea, fiind șantajată, fosta Siguranță a săvârșit mai multe atrocități decât Securitatea după 1948, sub influența ocupantului.

Răfuiala

Cu precizarea că reprimarea legionarilor s-a făcut excesiv.

Așa este, dar eu mă refer la toate acțiunile. Procesul de la Tămădău, desființarea țărăniștilor și a liberalilor, arestările masive de după 23 august 1944, cine le-a făcut? Rușii conduceau la centru, dar Siguranța a acționat peste tot.

Din exces de zel?

De frică! Erau puși în situația lui Roșca Stănescu care a fost informator și de frică își spală acest păcat în felul lui. Dacă e cazul. Dacă s-ar integra în structurile de rezistență, nici nu și-ar face culpă. De teamă că vor fi trași la răspundere pentru activi-

tatea anticomunistă, antisovietică prin prinderea spionilor trimiși de Moscova aici, ca oameni slabi, o mare parte s-au lăsat antrenați în activități în interesul Rusiei și pentru unele persoane din conducere. A început răfuiala cu fostele partide, cu foștii demnitari.

Au apelat la Nicolski, la Pantiușa, care formau o brigadă, la persoane care nu erau legate de popor și pe care-i durea în fund dacă floarea intelectualității române ia drumul Sighetului. I-au dus până în 1948.

Arestările au continuat și după 1948, ca decizie a factorului politic, care prevalează.

Corect. Tovarășa evreime a intrat în slujbă, au venit unguri, ucraineni, ruși care au făcut asemenea răfuieli. Așa a fost împușcat și Antonescu. Într-un fel trece la acțiune un român și altfel un minoritar pe care nu-l preocupă viitorul națiunii.

Cum poate fi șantajat un ofițer de informații?

Întrebarea e valabilă în orice situație. Trebuie să facem o disjuncție între felul în care au fost șantajați SS-iștii și siguranțiștii noștri după 23 august pentru acțiuni dăunătoare poporului și modul în care este șantajat acum un ofițer de către un serviciu străin. Din punct de vedere tehnic, al muncii profesionistului, trebuie să cercetăm presiunile rușilor, dar și ale germanilor, britanicilor, americanilor, italienilor. Chestiunea e valabilă și pentru țările occidentale azi. Când vorbim de structurile de rezistență ale națiunii, nu se poate discuta decât despre imixtiuni ale politicului în activitatea tehnică, de specialitate a serviciilor de informații. Aceste imixtiuni depind de conjuncturi care nu au scos serviciile secrete din făgașul lor. De aceea, nu putem vorbi numai despre factori din Est. Unii vor acum să deschidă arhive ce rămân secrete 60 de ani în America.

Tezaurul națiunii și gaura cheii

De ce n-am fi de acord cu deschiderea arhivelor Securității?

Fiindcă treaba nu a început nici la 23 august 1944 și nu s-a terminat nici în 25 decembrie 1989. Ți-o spune un om din interior. Sunt activități desfășurate de mine în regiunea Cluj, în perioada 1962-1967, a căror actualitate e și azi valabilă.

De ce nu ați pledat până acum această cauză?

E degradant. Vorba lui Maurer: *„Bă, nu-i măgar ăla care f..., e măgar cel ce se uită pe gaura cheii..."* Nu ne temem să deschidem arhivele, dar s-o facem selectiv. Din același motiv de continuitate. Este tezaurul națiunii. Să-ți studieze cineva dosarul dacă nu cumva face parte din lista lui Severin? Numai troglodiții care fac pe elitiștii pot cere să transformăm în tarabă munca de informații.

În coasta Ursului

Nu v-a iubit deloc domnul Pacepa...

Nu-i adevărat! Am fost prieteni, dă-l în p... mă-si!

Ar fi culmea ca plecarea lui Pacepa să fie opera dumneavoastră...

Nu-i exclus! Știi că-ți lucrează mintea? D-aia vă iubesc eu pe voi, ziariștii, și vă consider cele mai apropiate rude ale mele. Știi de unde-a plecat Pacepa ultima dată? Din birou de la mine.

În cartea lui, Pacepa spune că Alexandru al III-lea a fost ultimul țar omorât de bolșevici, și nu Nicolae al II-lea Romanov. Ce să credem despre precizia informației la un așa general de Securitate?

Asta e. În bătălia cu turcii din 1877, ducele Nicolae a venit în vizită pe front de ziua lui de naștere. Lingăii lui, ca să-i facă mare bucurie, au atacat redutele de la Grivița și Plevna absolut nepregătiți.

Noi suntem mai ai dracu' ca serviciile mari! Ei dispun de resurse și nu-și lustruiesc mințile. Pe noi ne obligă împrejurările. Noi colaboram cu rușii. Serviciul nostru de informații făcuse recunoașterea în teren, dar ei nu. Ei au pătruns cu turmele de oi până lângă redute. Au cercetat toate redutele și i-au prevenit pe ruși, dar ei erau grandomani, ca și acum. Îi cunosc bine. Noi am organizat serviciul de contraspionaj pe frontul antirusesc, ca Arnold Gehlen contra Americii. După război, americanii au luat arhive, agenți germani, tot. Adenauer l-a trimis pe Gehlen în America. Gehlen a început activitatea de spion al Germaniei după război cu organizarea serviciului de spionaj împotriva Americii care-i pregătise. Asta înseamnă patriotism. El nu și-a vândut conștiința și națiunea. Așa am organizat noi serviciul împotriva ăstora, după declarația din 1964. Unitatea 110 îi lucra pe ruși și țările vecine.

Despre așa ceva nici nu se vorbește în detaliu, fiindcă este o treabă atât de secretă, iar amenințarea rușilor rămâne veșnică. Stăm în coasta Ursului. Ucraina și Moldova noastră sunt tampoane, dar înțesate de serviciile de informații. Duma a declarat Transnistria zonă strategică pentru Rusia. Americanii nu se vor bate niciodată cu Rusia pentru noi. Ei se tem. Tăvălugul vine dirijat spre noi și trebuie să ne apărăm, dar nu pe calea NATO, că NATO nu se va bate cu rușii pentru noi.

Deci, colaborare cu Rusia sau intrarea în NATO?

Colaborare și măsuri diversificate pentru apărarea țării în cooperare cu toate statele, indiferent de apartenența la NATO, dar în nici un caz amenințându-i pe ruși cu NATO.

În foi de viță

În ce măsură Securitatea lui Ceaușescu a reușit să ducă o politică națională de informare, chiar antisovietică?

În toată plenitudinea sa. Nu numai că Ceaușescu a vrut. Minte Pacepa, nu că n-ar ști. Că nu se poate măsura el cu Caraman, asta-i altceva. Cât timp îmi organizez un serviciu de contraspionaj împotriva Uniunii Sovietice, a prietenilor din Tratatul de la Varșovia, cum mai poți să-l acuzi pe Ceaușescu că ne-a împins să fim obedienți față de ruși? Nu că ar fi fost el prea hotărât. După ce-am înființat acest sector cu rezultate bune, când i-am prezentat un material, deși era un om fricos, chiar dacă nu tremura în fața rușilor, când a văzut tentaculele noastre spre Est, a zis: „Mai ușurel că dacă află!..." Dar serviciile secrete i-au lucrat în foi de viță chiar dacă nu aveau aprobare.

Puteți oferi exemple?

Multe. Mai subtili decât KGB-iștii am fost. Am speculat grandomania lor. Protocolul nu te împiedica să-i lucrezi. Noi am știut de invadarea Cehoslovaciei. „Am îmbrăcat cămașa morții", cum spunea Tudor Vladimirescu.

La vorbitor

Pentru nesupunere a plătit Ceaușescu în 1989?

Problema e mai complexă. A fost revoltă populară, de care s-au

folosit rușii și maghiarii.

Revoluție, dar cu știre de la poliție, spunea nenea Iancu. Ați știut și l-ați împins pe Ceaușescu?

Nu, nu l-am împins. A fost și naiv. Vorbeam de cehi. Lucrându-i pe ruși, am aflat de iminenta invadare a Cehoslovaciei. Am mers cu Ceaușescu la Praga. Dacă mai întârziam două zile, ne prindeau acolo evenimentele și nu mai ținea mitingul! Studierea psihologiei este obligatorie la noi. Am studiat reacția lui Dubcek. „Nu cred!", a spus Dubcek. Și-a luat Ceaușescu hârtia înapoi, pe care o tradusesem în rusă. N-am văzut un om mai curat și mai cinstit ca Dubcek, dar nici mai naiv și mai aerian ca el. Peste două zile, rușii l-au luat și l-au dus la vorbitor. Mi-a fost milă de el. Profesional, mi s-a confirmat părerea și m-am bucurat, nu de rău ce eram. De-atunci am spus: pierde partida!

Cazna

Ce putea face?

Mare brânză nu putea, că era înconjurat, ca în cântecul ăla „Radu mamii, Radule". Cică ăla-i imnu' polițistului: „Dă-te, Radule, legat/Ca să scapi nevătămat!" Că și-a lansat un volum de poezii și Radu Mischiu...

El ce grad are?

Cine ?

Radu Mischiu.

Păi da' ce eu îi țin minte pe toți? Ce mă supui la cazne? Nu-i rău dac-a avut.

Ligheanul cu lături

Eu rămân credincios structurilor de rezistență. Cu cât avem mai babani ca...

Petre Roman ?

Lasă-l pe Petre Roman. A fost „exilat" pe chestia cu Zoia, care a făcut o pasiune pentru el.

Chiar spera să devină ginere?

Sigur! S-a dus Walter Roman la Ceaușeasca. „Ce ne facem, tovarășa?“ Ea a fost dură totdeauna și, cum era și semianalfabetă, l-a plesnit. „Ce e, Waltere, ce e?“ „Copiii ăștia... ce le facem?“ Și călca evreul în vârful picioarelor. „Auzi, Waltere, a-ți da eu fata pentru Petrică ar echivala cu un lighean plin de lături pe care mi l-ai pune în cap!“ Ca să nu mai aibă replică ăsta. Nu exagerez. „Suntem sătui de o evreică în casă“. Avea în vedere pe Adela, soția lui Gogu Petrescu, fratele Elenei. „Nu ne mai trebuie altul!“ „Nu ne rămâne atunci decât să mă sprijiniți să-i despărțim și să-l trimitem la studii în Franța, să uite...“

Îl iubesc și-l pup!

„Clasa politică“ trebuie s-o privim așa cum e. Ne reprezintă, așa cum a caracterizat-o președintele țării, pentru care-l iubesc și-l pup pe Emil Constantinescu. A zis că-i e scârbă de clasa politică.

Face parte din ea.

La toți le curg balele după putere când stau deoparte. Când sunt proiectați pe orbită, atunci văd ei, puși la jug, ce e puterea, ce e politica. Și vede și el, săracu'!... În munca mea, m-am edificat asupra multor probleme și mi-am dat seama și ce pâine mănâncă Ceaușescu: copilărie n-a avut, tinerețe n-a avut, că a stat prin pușcării, apoi a trecut prin toate funcțiile. El n-a știut de ce-a trăit.

Nici de ce-a murit n-a știut.

Aia nu mai zic: cântând „Internaționala“, săracu', ca un fanatic, când îl duceau la zid.

N-are importanță cum, Emil Constantinescu a fost aruncat pe orbită. Eu știu ce-i stă în spinare: nu știi cum să mai scapi din angrenaj.

Constantinescu a zis că-i e scârbă. A vizitat Rectoratul cu Kwasnievski: „mare deosebire este între intelectualitatea universitară și clasa politică“, pe care o consideră murdară și de nimic. A scăpat-o iar! Pentru asta-l pup pe barbă!

Miros de biserică

Eu i-am iubit pe intelectualii adevărați, începând cu popa din sat. I-am respectat poate datorită obârșiei mele și i-am protejat când am fost în vârf. Aveam senzația că sunt niște relicve, că

miros a ceva bisericesc. Mă vedeam la Cluj cu Constantin Daicoviciu. Mergea cu toiagul cu noi la vânătoare. Avea niște expresii românești vechi. Și-l întreabă Maxim Berghianu, primul-secretar de la Cluj: „Totuși, de unde vă inspirați?" „Din Biblie, domnule, iau expresiile cele mai autentice!". Intelectualii au rămas pentru mine tot ce are națiunea mai bun.

Naționalist și democrat

Înainte de 1989, eu am devenit antipartidist din cauza partidului unic. Sunt naționalist și democrat, două noțiuni care nu sunt incompatibile. Din contră. N-am trecut ca o valiză prin gară. Partidele au devenit anacronice și joacă un rol negativ, indiferent că ar fi de stânga, de centru sau de dreapta. Nu mai au nici doctrine, iar dacă au, nu și le respectă. Le pun într-o oală și pun ligheanul Lenuței deasupra. Partidele au ajuns la declin.

Cu ce le putem înlocui?

Unii ar crede că vreau dictatură. Lumea se poate conduce și fără partide, domnule. Știi care-i marea confuzie? Între pluralismul politic și partidismul politic. Pluralismul politic presupune mult mai multe organisme. Partidismul reprezintă o componentă și a devenit dezagreabil. Asta nu înseamnă că vine dictatura. Esența unei societăți democratice pluraliste o reprezintă societatea civilă. Să nu se confunde cu Alianța Civică a Anei Blandiana.

Carlos? Treaba mea!

Cum l-ați cunoscut pe Carlos Șacalul?

Mișto, cum te cunosc și pe tine. Uite așa, cum te cunosc. Șacalul a fost agentul nostru, nu noi am fost agentul lui.

Dar s-a spus invers...

Nu! Se spune de către diletanți și proști treaba asta.

Deci l-ați cunoscut...

Absolut!

Când?

Treaba mea! Carlos împreună cu Arafat, al cărui subordonat era, ne-a adus servicii foarte mari. România n-a avut acte teroriste pe

teritoriul ei. Și ne-am folosit de influența lui Arafat și a lui Carlos, de informațiile pe care mi le-a furnizat, demontând multe acțiuni ale grupărilor haotice, teroriste, din Orient. Noi fiind placă turnantă aici: între Orient și Occident era România. Tranzitul pe aici se făcea, dragă! Pe-aici treceau toate mișcările serviciilor teroriste din Orient. Noi am reușit să dezamorsăm multe, nu toate, și mai ales pe-alea care vizau teritoriul nostru. Ne mândrim cu asta. Ce vrei mai servicii ca astea? În slujba cui credeți că eram? A americanilor, care se cred mari, ca și rușii, grandioși, dar ăștia le dau găuri când vor? De teroriști vorbesc. Uite, rușilor le-a fost răpit un general în Cecenia.

În Cecenia nu e terorism...

Ba e. Vsio ravno! Nu e act terorist răpirea unui general? Lasă că vă explic eu cum e cu eliberarea asta națională.

Ce efecte are asupra României, a serviciilor secrete, afacerea Șacalul?

Am învățat cum să-l neutralizăm pe Șacal, în fața căruia mulți fac pe ei de frică. Eu l-am cunoscut. E un fleac!

Oricum, afacerea Șacalul a băgat groaza în mulți prin Occident...

Păi lor le e frică. Nu v-am spus că ei, cu grandoarea lor, își închipuie că dau lumea peste cap? Și noi fiind, ca potențial uman și material, mult mai mici, ne lustruim mintea și dăm rezultate mult mai mari decât ei. Așadar, afacerea Șacalul n-a dăunat și nu dăunează României. Și, pentru că m-ai întrebat dacă l-am cunoscut pe Carlos... Arafat l-a avut ca om de legătură pe Pacepa. El transmitea mesajele lui Ceaușescu. El se ocupa de aducerea discretă a lui Arafat și de plecarea lui din România după ce avea întâlniri cu Ceaușescu. Am informații că Pacepa, cunoscându-l pe Arafat, l-a cunoscut și pe Carlos. Șacalul era mâna dreaptă a lui Arafat pentru Europa. Când a fugit Pacepa, s-a c... pe el nu numai Ceaușescu, ci și Arafat. Cunoștea prea multe Pacepa despre legăturile lor. Care n-au pus la cale cine știe ce. Noi, în materie de terorism, am făcut delimitarea - dacă rețineți hotărârea comitetului politic executiv - între război de eliberare și acțiuni teroriste ordinare. În discuțiile lor, Ceaușescu și Arafat nu puneau ei lumea la cale. România n-a pus niciodată lumea la cale. Nu ne-am propus chestiuni expansioniste.

Eu cred că România, pe vremea lui Ceaușescu, a pus, într-un fel, lumea la cale...

Depinde în ce sens. De ce să pună lumea la cale?

Pentru că a avut o politică externă luată în seamă...

A, aia da! În sens pozitiv, da! Dar nu în scopuri expansioniste, dragă! Eu, când am făcut spionaj - și am făcut, dragă - pe teritoriul Americii, nu am făcut-o cu scopul de a ocupa America. Am făcut-o în alte scopuri despre care mai putem discuta. Și pot discuta și cu americanii.

Și ei au făcut?

Numai dacă vrem noi! Dar, să revin la Arafat și la Ceaușescu. După ce a dezertat Pacepa, Arafat ni l-a pus la dispoziție pe Carlos în vederea...

Lichidării?

Mă rog, intră și lichidarea, dar e un alt termen. Deci, în scopul capturării lui Pacepa. Noi ne-am propus capturarea. Și într-adevăr, ne-a pus în legătură cu Carlos. Legătura cu el fusese făcută înainte ca eu să ajung la serviciul de informații. Din '78, Ceaușescu și Arafat puseseră la cale capturarea, când eu eram comandantul școlii de la Băneasa. (Am deținut această funcție în perioada octombrie 1978 - aprilie 1980). Eu am găsit lucrarea în derulare. Adică se făcuse legătura cu Carlos. Ceaușescu mi-a atras atenția să stau de vorbă cu el și să aflu ce are de gând cu sarcina primită. Și am stat de vorbă cu Carlos.

Sarsanaua

Unde?

Treaba mea! Aici. În București, dragă! Nu m-am dus eu la el. După fuga lui Pacepa nici n-am mai fost lăsați să ne ducem afară, de frică să nu se repete figura.

Cum l-ați implicat pe Carlos în tentativa de capturare a lui Pacepa?

Arafat avea sediul pe-atunci la Tunis și au făcut târgul pentru prinderea lui Pacepa. Că mai ajungea viu sau nu până aici este o altă treabă. Carlos n-a răspuns la-nceput. El avea sediul la Praga, unde a venit colonelul Nica să-l intercepteze pe baza comunicării

transmise de reprezentantul OEP la București.

Nica avea consemn să nu vorbească. Într-un fel, era bine că știau doar Ceaușescu, Arafat și Carlos. Eu aveam destule în cârcă. Eram șeful lui Nica și m-a întrebat într-o zi ce să facă și dacă m-a informat Ceaușescu. „Nu mi-a vorbit și nici nu mă interesează". „Eu vă rog să mă ascultați!" „Ai dezlegare să-mi spui?" „Vă rog, că eu nu pot ajunge așa ușor la tovarășu'!". „Spune bă, fir-ai al dracu'! Te-ascult." Erau relații amicale și nu s-a supărat. Mi-a explicat cum l-a găsit pe Carlos la Praga și nu-i dăduse nici un rezultat. „Să mai analizăm..." În cele din urmă, s-a făcut o interceptare. Carlos trecea de la Damasc spre Europa, și cum noi suntem o placă turnantă pentru Orient, am acceptat să vorbesc cu el. Pașaportul îl avea de la sirieni, nu i l-am dat noi. „Ia vorbiți cu ăla, a zis Ceaușescu într-o zi. Cât ne mai duce cu vorba?" Probabil, era și o scăpare, fiindcă mi-a zis-o direct. Așa am primit sarcină să vorbesc cu Carlos.

Am căutat să-l înțeleg, să-l pătrund. Oricum, aveam informații și materiale despre el. Era sub control. Ce-mi spune Carlos după ce am băut un pahar de vin și ne-am cunoscut mai bine? „Domnule general, mi-au pus ăștia o sarsana în spinare - se referea la Ceaușescu și Arafat - și întrucât ați vorbit cu mine deschis, vă spun cinstit: n-am nici o posibilitate pe America pentru capturarea lui Pacepa. Apoi, lucru mai important, e că noi ne-am reprofilat. Arafat vrea să ne folosească pe noi ca pe niște instrumente. Noi am constituit Internaționala a III-a comunistă și activitățile noastre se schimbă". Vă rog să rețineți treaba asta! I-am spus-o și lui Ceaușescu. Ne-am încălzit, ne-am împrietenit, că și el e latin. Ei vizau revoluția islamică mondială. „Mă iertați, dar dumneavoastră ca și Arafat sunteți depășiți". „De ce, măi Carlos?". „Sunteți staliniști! Acționați după preceptele lui Lenin, dar ele erau depășite de-atunci. Noi am decis să punem mișcarea pe baze noi. Dacă centrul revoluției îl reprezenta Moscova, acum s-a mutat în Orient și revoluția e de natură musulmană. Noi avem aici filiala europeană, dar nu mai suntem instrumentele teroriste ale stalinismului. Militäm pentru revoluția musulmană comunistă".

Mi-a căzut de minune treaba asta, mai ales că Ceaușescu nu credea în aparat și prefera mercenari. M-a rănit. Aveam posibilități mai mari decât Carlos chiar și în America.

Poate a fost o formă de eschivă a lui Carlos.

A fost corect.

Primise bani de la Ceaușescu?

De unde bani, domnule? La comerțul exterior avea un cont unde-și depunea banii. Dar nu de la noi. Mai era o chestie de care nu vreau să vorbesc.

Carlos, care n-a mai vrut să zboare cu avionul, a plecat cu trenul prin Iugoslavia, apoi la Gaddhafi, în Libia. Am continuat pe linia noastră să-l capturăm pe Pacepa, și n-am reușit. Americanii l-au pus bine la adăpost în California, pe o insulă.

Înseamnă că ofițerii dumneavoastră au refuzat să aplice hotărârea judecătorească?

E altceva pe miriște.

Mossadul și papucii

Și totuși, de ce nu l-ați capturat pe Pacepa?

Mi-a prins de minune explicația lui Carlos pentru a-i spune lui Ceaușescu că mercenarul nu este în stare să rezolve problema. Nu am formulat chiar așa: mercenarul. Și i-am adăugat că trebuie să fie liniștit pentru că ne vom ocupa noi în continuare și că atât Pacepa, cât și alții vor plăti pentru trădare. Când, unde, cum, în funcție de posibilități, vom vedea. Mai mult decât atât, i-am mai spus lui Ceaușescu o treabă. Eu eram în legătură cu Mozes Rosen. Legătură de lucru și prietenească. Am dezvoltat niște relații exploatând și faptul că era consăteanul soției mele. Mozes Rosen mi-a dat o informație trăsnet: că Mossadul e pe urma teroriștilor și teroriștii joacă țontoroiul pe placa noastră turnantă. I-am servit și informația asta lu' tovarășu' Ceaușescu. Și când a auzit tovarășu' Ceaușescu, mi-a venit în întâmpinare: „Dați-i papucii repede lui Carlos, că Mossadul e pe urma lui". Și, de ce să nu mă laud, sunt cel care a provocat hotărârea comitetului politic executiv privind problema terorismului și poziția țării noastre față de terorism. Am scăpat și de mercenar.

„De Gaulle m-a făcut Comandor al Legiunii de Onoare"

Atunci de ce nu se intervine în procesul lui Carlos pentru a se spune poziția României?

Ce-avem noi cu procesul lui Carlos? Dă-mi voie să fiu vulgar: să ne pupe-n c... cu toată treaba asta. Când va fi cazul, vom ști - nu să ne disculpăm - să explicăm toată povestea și să vadă că sunt niște dobitoci, și francezii, și cei care cred în poveștile care s-au țesut în jurul afacerii Carlos. Și dacă vrei să mai știi ceva, căcăcioșii de francezi au luat plasă. N-am nimic cu ei, de Gaulle m-a făcut Comandor al Legiunii de Onoare. Dar omologii mei, dă-mi voie să-ți spun că sunt căcăcioși și proști.

Apoi, e vorba de marea cursă și pradă pe care a pus-o la cale șobolanul de Pacepa. Avea și el pe linie tehnico-științifică o legătură cu Haiducu Moțiu. Și ca să-și răsplătească stăpânul care l-a găzduit, a aranjat cu Haiducu ăsta și cu organele franceze racolarea, nici mai mult nici mai puțin, a mea, care eram șeful serviciului de informații externe. Pe baza informațiilor pe care le-a dat el francezilor prin americani. Ce-au zis ei: dom'le, hai că mai punem mâna pe un grangure, pe Pleșiță. Și m-am trezit cu o provocare: cum că am vrut să-i omorâm pe Virgil Tănase, Goma și alții.

Și nu e adevărat?

Aiurea!

O pasăre rară

Cine a bătut-o pe Monica Lovinescu?

Era urmărită de SIE, la fel ca Goma, Virgil Tănase, Virgil Ierunca și alții. Nu se știe dacă Virgil Tănase era urmărit sau folosit. Maică-sa se ducea când voia la el. Și înainte, și după înscenare. Monica Lovinescu era la biroul Europei Libere din Paris. O urmăream informativ. Ceaușescu n-a cerut niciodată să fie lichidați, dar avea obiceiul să ceară izolarea, compromiterea. „Ia cotonogiți-o pe-asta, mă, că prea-i a dracului!" Și-atunci Pacepa, care a primit sarcina, a dat câțiva dulăi la niște negrotei s-o bată. La o gură de metrou, Monica Lovinescu a mâncat o cafteală de i-au mers fulgii.

Erau forme extreme, dar sarcina de bază era atragerea emigrației pe o poziție loială României. Am avut emigranți care au colaborat cu noi, dar nu vreau să-i pomenesc. Și Goma, și Virgil Tănase au plecat cu sarcini afară și mulți alții au venit de-afară să colaboreze în interesul României. Se făcea astfel lobby pentru economia României, pentru investiții în țară.

După ce a aranjat un mare tapaj în presa franceză, mă trezesc cu o scrisoare de la francezi. Ce și-au spus ei: dacă americanii au pus mâna pe o pasăre precum Pacepa, hai să punem și noi mâna pe o pasăre rară. Și am primit o scrisoare în care mi s-a cerut să trădez. Îmi pun la dispoziție un avion, să iau cu mine pe cine doresc, voi fi primit cu toate onorurile guvernamentale și așa mai departe. Asta în '81-'82. Scrisoarea m-a intrigat la culme și m-am dus la Ceaușescu pentru a avea o explicație foarte clară. Eu eram prins pe o funcție de ministru, ăla era ministru. O fi fost el al Franței și eu al României, dar dă-mi voie să mă explic cu ticălosul ăsta, mai ales că era și social-democrat, socialist. Ceaușescu a zis că se explică el cu Mitterrand și nu mi-a permis să dau total în vileag treaba asta. Vreau să găsesc modalitatea de a se cunoaște această treabă ordinară - pusă la cale de șobolan sau pe baza informațiilor șobolanului - și naivitatea organelor franceze. Oricând mă pot explica cu omologii mei francezi, care mi-au oferit ordinul de Comandor... Mi-au turnat plachetă specială. Deci, eu am niște relații și de această natură cu statul francez, și atunci e cu atât mai grav. Nu-i iert. N-am nimic cu statul francez, ci cu cei care s-au pretat la această provocare ordinară. Așa a fost cu Carlos, așa s-a sfârșit cu Carlos... Și ar mai fi o chestie rușinoasă, care-i vizează pe omologii mei francezi, dar nu o pot spune. N-ar fi moral!

„Vă zgâriați pe ochi"

Nu era mai bine să defectați? Plecați la CIA și acum erați erou anticomunist...

Mi-au scris francezii să fac asta. „Vă zgâriați pe ochi că Pacepa a fugit la voi și de pe teritoriul vostru s-a predat americanilor", le-am spus nemților. „De ce nu ați pus voi mâna pe el?". „Dar ce, noi avem banii americanilor, domnule general?"

Noi l-am ajutat pe Mitterrand la alegeri: i-am dat 400 000 de dolari pentru campania electorală. Și el, în loc să aprecieze gestul, ne obstrucționa relațiile bilaterale. Eu am vrut să-i dau personal lui Defferre, ministrul de interne al Franței, hârtia prin care încercau să mă racoleze. Ceaușescu s-a opus și a zis că-l întreabă el pe Mitterrand. Dacă s-a explicat și când, nu știu.

Aveți dovezi?

I-am dat originalul lui Ceaușescu și n-am păstrat nici o copie, dar pot susține acest lucru oricând.

Vă aflați cumva în anchetă penală pentru angajarea lui Carlos în tentativa de asasinare sau de capturare a lui Pacepa, a lui Goma și a altor disidenți? Ar putea procuratura franceză să citeze un cetățean român, fie și ca martor?

În primul rând, nu mă aflu în anchetă, cum afirmă Roșca Stănescu sau Cornel Dumitrescu. Francezii, nemții și elvețienii cercetează activitatea lui Carlos după ce l-au capturat în Sudan. A mai fost prins un neamț, colaborator de-al lui în „Internaționala a III-a", cum a botezat-o. În afară de faptul că a împușcat cei doi polițiști la Paris și pe agentul care-l denunțase, francezii nu știu altceva și nici nu au dovezi. Carlos nu a făcut nici o declarație în legătură cu România. Neamțul e cercetat în legătură cu acțiunea de la Europa Liberă. Autoritățile de la Berna caută și ele niște probe împotriva a patru elvețieni care, imediat după arestarea lui Carlos, au fost închiși. Se face un fel de anchetă. Ei, care se consideră reprezentanții lumii libere, civilizate, unde se respectă drepturile omului, s-au făcut de tot râsul fiindcă au arestat niște oameni înainte să aibă probele necesare și au ajuns la ananghie. În conformitate cu legislația lor chiar, ei sunt nevoiți să se justifice de ce i-au arestat. Și atunci au început să umble cu traista-n băț pentru a culege probe de la români, care au avut legături cu Carlos. Au venit mai întâi nemții la București și au încercat niște audieri. A fost o înțelegere între procuratura noastră și procuraturile nemților, francezilor și elvețienilor. Că are bază legală sau nu e de discutat. Nemții, mai scrupuloși, au înțeles că nu pot întinde coarda prea mult.

Am fost chemat la procuratură, la generalul Dan Voinea și am ripostat. Ne cunoșteam și m-a abordat amical. „Hai să-i ajutăm..." Au chemat niște băieți de-ai noștri, care ar putea să știe, și din fosta conducere a Departamentului Securității Statului, pe generalul Vlad, l-au audiat și pe Postelnicu, și fiecare a spus ce-a știut. De exemplu, generalul Vlad, care n-a știut, n-a spus nimic. „Nu știu. Probabil Pleșiță să știe ceva", a zis Postelnicu. M-am dus. Ca român, m-a deranjat teribil. I-am luat la rost pentru că și-au băgat nasul în niște documente. Erau acolo fotografii și referate cu oameni de-ai mei, „clandestini".

De unde le aveau?

De la niște iresponsabili. Era și un raport de-al colonelului Nica. A murit, săracul. Și vânturau hârtiile alea. „Știți, v-am chemat ca martor...". „Mă umiliți ca martor! Noi nu facem tarabă

cu această muncă. Cine v-a pus documentele la dispoziție?" M-am înfuriat, am adunat toate hârtiile din fața lor și i le-am pus lui Dan Voinea dinainte. „Nu vă e rușine? Noi umblăm în documentele voastre? Am să vorbesc cu șefii voștri că v-ați depășit competențele!". „Știți, ancheta o facem în comun", bâlbâiau ai noștri. Elvețienii au început să se justifice că i-au arestat pe cei patru, că au ei niște probe, dar dacă mai pot obține altele ar fi și mai bine. „Umblați după probe fiindcă nu aveți!"

Am refuzat să port dialog cu nemții și cu elvețienii în aceste condiții. Cu francezii nu m-am văzut și tare aș vrea să lămuresc chestia cu tentativa de racolare a mea.

Dan Voinea m-a căutat în toamnă când au venit francezii și nu m-au găsit. Eram plecat la Curtea de Argeș. „Abia-i aștept să revină!", i-am spus. Urmează ca ai noștri să se ducă la elvețieni și la francezi să-și bage nasul în documentele lor. S-o creadă ei, fiindcă legislația lor nu permite așa ceva! Vor să-l audieze pe unul Șerban, fost căpitan de securitate, care a trădat ca și Pacepa, condamnat la moarte. S-a acționat asupra lui, dar nu s-a reușit. Încearcă să-l audieze pe Carlos pentru legătura cu România.

Generalul Nicolae Plesită face bilanțul în fața „aparatului“

Volodin, fostul corespondent al ziarului *Izvestia* la București

2. Caraman, spion al secolului

Recent, a apărut și la noi cartea „Rețeaua Caraman. 13 români care au zguduit NATO", scrisă de doi francezi. Cartea a provocat o scindare în lumea comentatorilor. Cei mai mulți îl consideră pe Mihai Caraman agent KGB, iar alții susțin că a fost un profesionist autentic, care și-a făcut datoria în condițiile specifice epocii. Poate fi culpabil un spion de decizia politică a șefului de stat?

Mihai Caraman este mândria noastră. Ar vrea mulți să se mândrească cu o asemenea acțiune. Îl cunosc foarte bine ca om și ca specialist. După ce a eșuat în 1970, ce fac șefii lui Caraman? Șefii lui, inclusiv șobolanul Pacepa, care este vinovat de dirijarea spre ruși a materialelor date de Caraman, i-au cerut „să-și facă autocritica" pentru că a fost descoperit. Doicaru și cu Pacepa, ca doi dobitoci, în loc să aprecieze cum se cuvine și să pună omul la conservare, la analiză și sinteză, la concepție în munca de spionaj, l-au dat la Ilfov. Regiunea Ilfov se întindea până la Giurgiu și spre Buzău. I-au dat un sector mizerabil.

Caraman, spion al secolului

Să înțelegem că Pacepa a fost agent triplu: al României, al Moscovei și al Statelor Unite?

Nu știu cu certitudine, dar tare îmi vine să cred că așa a fost. Când am aflat ce i-au făcut lui Caraman, deși nu era în subordinea mea, am avut o dispută puternică cu Doicaru și cu Pacepa: „Mă, nu vă e rușine, mă? Toți îl califică drept profesionist mare - și ăsta e adevărul! -, spion al secolului, și voi îl aruncați ca pe un gunoi, mă! La Ilfov! De tot râsul, mă! Nu suntem patrioți, nu suntem nici cât ăia care ne apreciază din exterior. Adversarii noștri

s-au cutremurat de activitățile lui!..."

Eram prim-adjunct al ministrului de interne. Au plecat cu coada între vine amândoi. Val-vârtej, l-au adus în Centrală pe Caraman. Știe și Șobolanul, știe și Ion Stănescu, care era la secție, la Comitetul Central.

Aveau complexe față de Caraman, care era un specialist desăvârșit. Îi eclipsa. Se legau de caracterul lui, că-i trata de sus. Și bine le făcea, că erau niște pigmei.

L-au ținut puțin acolo și l-au trecut în rezervă. Am ajuns și eu în surghiun, la Centrul de perfecționare de la Grădiștea, și, prin 1985, mă-ntâlnesc cu el în Piața Dorobanți. „Mă Mihai, mă, ce faci mă, prăpăditule, mă?!" Mi-era drag de el. „Mi-a fost dor de tine, mă prăpăditule, mă!" Din suflet i-am spus. Își făcuse casă la Cheia, avea pomi și mi-a arătat palmele bătucite de coada cazmalei. „Dacă știam că veniți dvs comandantul Centrului, nu plecam de la Grădiștea. Cum vă simțiți?" Are niște ochi pătrunzători. Se uita fix la mine. „Excepțional, mă! N-am știut că există sectoare unde se poate trăi așa bine cum am trăit la școala din Băneasa..." Se uita la mine atent să vadă: e disimulare sau spun adevărul. După ce s-a convins, mi-a-ntors pupaiu'! „Domnule general, sunteți un om extraordinar!" Știa că l-am scos din labele Șobolanului.

Care a fost reacția lui Ceaușescu în momentul deconspirării lui Caraman?

Nu mi-amintesc concret. Ceaușescu făcea spume la gură pentru orice eșec. Era un oltean iute, dar, după ce se consuma situația, făcea evaluări corecte. Dacă scăpai cu gâtul netăiat în prima fază...

Eu i le spuneam pe toate, și bune, și rele, cu toate spumele pe care le făcea. „Nebunu' ăsta - ce-are-n gușă și-n căpușă! Nu-l scoți pe Pleșiță din asta!"

Eram cu el în Sudan. Mă cheamă să mă ia la pumni că ceva nu era în ordine. El se agita, vorbea, și pe mine m-a pufnit râsu'. „Te trimit în țară și pe tine, și pe Neagoe Marin!" „Nu cred! Cu cine rămâneți aici? Cine vă asigură securitatea?" „Uite, Nicule, tu zici și el râde!", sare ea. Că ea-l pusese la cale să mă toace că mi-am permis să-l iau pe Neagoe care era în dizgrație. Eu l-am luat că știa ce să facă, nu ca un favor. „Bine-ați face să ne trimiteți înapoi!" Era un praf și o uscăciune în Sudan... Stăteam în uniformă și ei în bluze. Abia îmbrăcam cămașa și imediat se făcea roșie la gât din cauza prafului.

Gaura de un miliard de dolari

Unii adversari apreciază că pagubele produse de Mihai Caraman și cei 12 „apostoli" ai lui se ridică la un miliard de dolari. E posibil ca un român să fi făcut o asemenea gaură Alianței Nord-Atlantice?

Nu se pot evalua pagubele, dar depășesc miliardul. Asta-i treabă a dracului! Să nu ne limităm la filme și la neaveniți care văd în poliție sergentul ordinar din colțul străzii, scărpinându-se în nas în văzul lumii. Cei trei oameni din „orchestra roșie" au întors războiul pe dos. Serviciile secrete au importanță vitală în conflict, în construcția socială, în evoluția societății umane. N-o spun din infatuare, dar știu forța acestui aparat care s-a autoperfecționat. Munca de informare este războiul inteligențelor. Eu nu afirm că nu s-a greșit, că n-am avut și tembeli, dar i-a eliminat viața. Ce-are națiunea mai inteligent este încorporat aici. Aici e adevăratul tezaur.

Înseamnă că noi, ceilalți, care n-am intrat, am rămas niște proști...

Oricât ar vrea un institut de sociologie, de psihologie să etaleze, nu se poate ridica la înălțimea unui asemenea aparat care este structura de rezistență a națiunii. Pe plan universal, serviciile secrete constituie structura de rezistență a omenirii.

Dar între ele este un război perpetuu...

Și asta lustruiește mintea! Comunismul a fost dat peste cap de niște forțe obscure? Nu, scumpule, acest aparat a văzut că nu se poate mai departe așa.

Se afirmă că oamenii lui Caraman aduceau informații cu geamantanele pe aeroportul Băneasa și de acolo le preluau rușii. Ceaușescu n-ar fi avut spor să afle ce trimitea Caraman la Moscova. Credeți într-o asemenea variantă?

Presupuneri puerile! E adevărat că așa se aduceau informațiile, dar nu cu geamantanele: cu sacii! Documentele reflectau lupta dintre cele două blocuri militare: NATO și Tratatul de la Varșovia. Era război rece. Logic era ca aceste materiale să fie date celor implicați în confruntare. Vioara întâi în Tratatul de la Varșovia

erau rușii. Și-atunci, majoritatea acestor materiale erau puse la dispoziția rușilor, care gestionau această luptă. Ceea ce-i interesa pe români se exploata la București, dar aveam niște obligații față de Tratatul de la Varșovia.

Și ce avea România la afacerea asta?

Două lucruri: oprea materialele care vizau propria securitate, direct de la surse, nu măsluite de ruși; apoi, aveam obligații de acțiune în confruntarea dintre cele două blocuri militare. Nu numai noi dădeam informații despre NATO la Moscova, dar penetrarea noastră a fost mai puternică.

De ce n-au reușit rușii să spioneze NATO?

Treaba nu era divizată. Fiecare țară socialistă acționa pentru obținerea de date. Nu dirijat de ruși. Nu ei ne-au pus s-o facem. Caraman n-a fost omul rușilor, n-a fost agent dublu, triplu, cum spune folclorul pigmeilor. Garantez eu că n-a fost agentul rușilor și să îndrăznească acum cineva să se atingă de Caraman!

Generalul Caraman a fost implicat în răsturnarea lui Ceaușescu?

Nici vorbă!

De ce a fost chemat la comandă după 1990?

Era o împrejurare fericită.

Totuși, cum a ajuns Caraman să fie numit de Petre Roman, și nu de Ion Iliescu, la comanda serviciilor secrete?

Roman l-a cunoscut în timp ce Caraman se afla în Franța.

Mulți dintre liderii politici actuali îi spuneau atunci „șefu'!". De ce?

Pentru că îl cunoșteau ca specialist. N-a fost în nici o conspirație. Era vecin cu generalul Militaru. Altă coincidență.

A murit și pot să vorbesc

Militaru a fost implicat în răsturnarea lui Ceaușescu.

Vai de capu' lui! N-aș fi vrut să fiu în locul lui. Domnule, Militaru a fost agentul meu! A murit și pot să vorbesc. Am argumente. El a fost racolat de GRU în perioada când a făcut cele

două academii la ruși, dar, după ce-a venit aici, a pierdut orice legătură. Mi-a spus și consemnul pe care l-a primit în cazul în care se rupea legătura cu GRU. Pentru refacerea relației, rușii i-au cerut să trimită o scrisoare că el și soția au pierdut diplomele. „Este semnalul că vrei să restabilești legătura cu noi!" Militaru a trimis scrisoare la Moscova prin 1972.

Eu l-am pus s-o facă! Fiind agentul meu, mi-a destăinuit toată istoria lui. Pe urmă, iar a pierdut legătura. Deoarece coordonam sectorul, eram interesat să-i prind lăbuțele cum l-am prins pe generalul Ioan Șerb.

Cum ați reușit să capturați un general care era considerat model de probitate profesională?

Generalul Șerb a fost demascat ca agent al rușilor. L-au închis la Aiud. Când l-am arestat, era reprezentantul nostru în cadrul comandamentului Tratatului de la Varșovia. A fost pus să sustragă documente, hărți și să le dea rușilor. L-am prins în flagrant. Ceaușescu s-a explicat cu Brejnev, iar la proces i s-a reproșat lui Șerb doar încălcarea regulilor de folosire a documentelor secrete. Era o măsluire ca să nu se cunoască adevărata cauză. Rușilor le-a convenit să nu-i demascăm printr-un proces, dar n-au încetat activitățile contra noastră.

Brichiseala

Atunci au decis reactivarea lui Militaru pe care l-au prins la o aplicație în Dobrogea. Acolo, o noapte întreagă l-au brichisit doi generali ruși.

Cum adică l-au „brichisit"?

L-au prelucrat la un pahar de vodcă. Militaru a venit la mine. „Mă Nae, ce mă fac?" „Băi, e groasă, să știi!"

Nu era de glumit. „Nu merge să mă duc și să bag eu o notă la Ceaușescu. Îmi dă cu ea în cap. El e comandantul suprem al Armatei, tu ești comandantul Armatei a II-a, cea mai de bază în structură. E scandalos!..." „Ce să fac?" „Te autodenunți, bă! Și față de lege te-ai pus la adăpost, dar și față de comandantul suprem tu ești obligat să raportezi". „Am vrut să-i raportez și ministrul Coman nu mă primește..." „Bine c-ai venit la mine. Și un soldat are dreptul să-i raporteze comandantului suprem, dar un general!"

L-am lăsat să scrie raportul și eu m-am dus fain-frumos de

i-am raportat lui Ceaușescu toată tărășenia, cum l-au brichisit rușii pe Militaru.

Solnița

De unde știați că l-au brichisit?

Mi-a spus chiar el. Am încercat să-i înregistrăm de departe, dar rezultatele n-au fost semnificative. Am pus o solniță acolo și nu s-a înregistrat nimic. N-a mers.

Ceaușescu se pregătea să plece în străinătate. L-am luat din scutece. „Ce vorbești, bă?" „E cu atât mai grav că ministrul Coman, în loc să-l primească, îl plimbă de două zile". I-am băgat ștanga! Ce primeam de la contrainformații erau fleacuri pe lângă ce-mi dădea Militaru din interior, ca agent de talie.

L-a luat Ceaușescu pe Coman la telefon și l-a făcut de două parale. „Uite, e Pleșiță lângă mine și uite ce-mi raportează... De ce nu l-ai primit, mă, pe Militaru? De ce, mă?..." Coman era un trombonist, lucrător cu gura, nu militar. „Imediat să-mi aduci raportul când mă-ntorc!"

Rușii prevăd pierderi din start

Coman nu s-a mai dus la Ceaușescu cu raportul lui Militaru. Ori Ceaușescu nu i l-a mai cerut, ori Coman s-a temut că-l ia iar la pumni. Coman a ținut în casa de fier raportul lui Militaru. Între timp, noi am întregit datele din discuția lui Militaru cu generalul Grișin și cu celălalt.

La dictatori, voința de a face totul depășește puterile de cuprindere. Am asistat pe viu la asemenea lucruri. Așa că nu m-am mirat deloc când, după 1989, în momentul în care s-a umblat în casa de fier a lui Coman, au găsit raportul lui Militaru. Nici măcar „văzutul" ăla mare, pe care-l punea Ceaușescu de obicei, nu era pe dosar. Lui Coman i-a fost frică să nu-l ia la pumni din nou! Bietul Militaru, sfătuit de mine, a fost nevoit să dezvăluie public tot „dosarul Corbu". Acesta era codul lui și de aceea l-au descălecat în februarie 1990. Era avid după putere, ca orice oltean. Inițial, Iliescu îl pusese ministrul Apărării.

La presiunea rușilor?

Nici o presiune! Ceva știa Iliescu, pentru că fusese și el la studii în Uniunea Sovietică și văzuse cum se procedează cu

racolările. Era cunoscut ca filorus și persecutat de Ceaușescu pe socoteala asta, dar atât. Pe ruși nu-i interesa dacă l-au pierdut pe Militaru. La aplicația de la Constanța, l-au racolat din nou, dar în virtutea obișnuinței. Noi știam antecedentele.

Rușii merg de la început planificat. Când lansează o agentură într-o zonă, ei prevăd pierderi din start în proporție de 30%: îi descoperă, mor, trădează, dispar, dracu' să-i ia, dar 70% rămân! În cazul Militaru, rușii au procedat la fel. N-au mișcat un deget când au început să-l muște oamenii lui Iliescu. Gelu Voican-Voiculescu era adjunctul lui Roman și bunul lui prieten. Petre Roman i-a dat spre coordonare Justiția, Apărarea, Internele. Se dă grande în materie, dar are un comportament ciudat. La Armată nu i-a mers și s-a ciocnit de Militaru. „S-a băgat peste SIE și a început să sustragă documente: organigrama, decretul de înființare". Erau secrete de stat și Militaru i-a făcut scandal. „Du-te și culege-le de unde le-ai dat!" Apoi a vrut să-și bage nasul în ierarhia militară. Îi chema pe ofițeri direct la el și Militaru i-a dat peste degete. Așa de mult au ținut rușii la omul lor că l-au abandonat! Altfel, ar fi rămas. Nu-l aruncau ca pe o măsea stricată. Nu-l ținea Iliescu doar atât dacă-l sprijineau rușii și l-a-nlocuit de frică. „Nae, știi situația mea, ce fac?" „Trebuie s-o luăm de la autodenunțare, mă. N-ai ce pierde..." Dacă așa l-au tratat rușii, deși era pasăre rară, trebuia să publice textul. Era suspectat de comuniști că l-a trădat pe Ceaușescu, el fiind conspiratorul nr. 1. Avid după putere, s-a complăcut în această situație.

Cum se desfac generalii

Dacă și Coman era agent sovietic și n-a vrut să meargă la Ceaușescu din spirit de solidaritate cu Militaru?

Nici vorbă! De frică să nu-l ciomăgească nu s-a dus. Așa făceau și alții: contau că-i trec toanele lui Ceaușescu. De exemplu, am avut o situație similară cu generalul Dincă, în 1973. Când a dat Ceaușescu cu mine de pământ, a adunat tot activul din țară al Ministerului de Interne (securitate și celelalte arme) la casa noastră de cultură. Sala înțesată. Și mi-a făcut Dincă un întreg proces. M-a amenințat că mă face soldat și prăpăditul avea decretul în buzunar, da' nu i-l dăduse lu' Ceaușescu să-l semneze. S-a grăbit. Generalul Ion Dincă, zis Teleagă, era atunci secretarul Comitetului Central pe probleme de armată și securitate - goangă

mare! Pândea un moment prielnic să-i dea lui Ceaușescu decretul să mă facă soldat.

S-a dus Dincă la Ceaușescu după trei săptămâni, dar ăstuia îi trecuse. Eu eram deja mutat la regiunea Ilfov. Surghiun! Scoate Dincă raportul.

„Știți... a rămas o lucrare care trebuie... definitivată....“ „Ce lucrare, mă, ce lucrare?“ „Știți, decretu' ăla... cu generalul Pleșiță... cu treaba aia... să fie retrogradat...“ „Ascultă, mă! Tu ești general, nu?!“ „Da, tovarășe comandant suprem!“ „Și ai și Academia dă Război!“ „Da, tovarășe comandant suprem...“ Mă, tu nu știi cum se fac și se desfac generalii? Sunt motive să-l facem pe ăsta soldat? Tu nu știi că numai pe baza unei hotărâri judecătorești?!...“

Știa prăpăditu' de când lucrase în armată. Și l-a probozit, și l-a ciomăgit!... Toată treaba era în favoarea mea. Aflu mai târziu că întreabă Ceaușescu: „Unde-i ăla, mă? Ce, l-ați aruncat oriunde?“ Lui îi trecuse necazul, se lămurise că n-a fost vorba de....

Vom reveni, domnule general. Este de mirare că ați fost reabilitat de Ceaușescu în repetate rânduri.

Este adevărat că revenea după ce-i trecea furia. Era o iarnă grea și eu răcisem urât. Ceaușescu a convocat pe 16 martie 1973 Comitetul Politic Executiv la 11 noaptea. Aveam 40 de grade febră și m-a luat din scutece. M-a adus la ședință pe mine, dar și pe Ion Stănescu, ministrul meu. Se uita la noi... „În slujba cui sunteți? În slujba rușilor sau a americanilor?“ Ne acuza de trădare! Stănescu stătea într-un colț și plângea. Am intervenit eu. „Tovarășe secretar general, dacă așa se pune chestiunea, vă rog să însărcinați pe cineva să facă cercetări în toată regula. Să stabilească gradul de vinovăție și, dacă se va confirma suspiciunea de care vorbiți dvs, la zid să ne puneți. N-avem de ce mai trăi!“

Eram în fața lui. Ceaușescu stătea cu spatele la perete. Se uita fix la mine. Și, uite, acum mi-am amintit iar de zidul de la Târgoviște. Cât era el de pornit, la declarația asta n-a mai fost în stare să mai scoată o vorbă. „Bine, bine! Hai, lasă!... O să vedem... Așa, se pot pălăvrăgi multe...“ „Să se facă anchetă dacă e pălăvrăgeală sau e treabă serioasă.“

Războiul inteligențelor de la Crevedia

Rușii l-au urmărit pe Ceaușescu până la moarte pentru a-l anihila, deși unii susțin și astăzi că fronda lui Ceaușescu a

fost un joc aprobat de Kremlin. Ce credeți despre plicul lăsat de KGB în casa regizorului Gheorghe Vitanidis de la Buftea?

Nici nu se poate o idioțenie mai mare. Tehnica de care se vorbește - plicul KGB-ului, sigilat, ascuns în boarfele regizorului Vitanidis - este o stupizenie enormă.

Poate că Vitanidis era colonel sau general, făcea parte din „tezaurul național", cum spuneți dvs.

Spanac! Niște însăilări ordinare. Nici copiii nu le cred. Lumea s-a mai deșteptat. Numai un idiot de talia lui Roșca-Stănescu își poate permite o conferință de presă pe această temă. Așa de bine îmi pare că s-a făcut de râsul curcilor!...

Negați imixtiunea rușilor în asasinarea lui Ceaușescu?

Nu o exclud, așa cum nu exclud nici participarea americanilor la acest eveniment. Totul s-a petrecut după întâlnirea de la Malta dintre Gorbaciov și Bush.

Imixtiunea se face cu oameni, domnule general!

Cu plutonierul Petre Olaru de la Buftea? Se acționează selectiv și inteligent, scumpule. Război al inteligențelor la Crevedia! Lăsa KGB-ul plicul cu lista conspiratorilor printre chiloții lui Vitanidis, cu sigiliul ambasadei sovietice la București? Un serviciu cu asemenea experiență?

Să presupunem că erați agent KGB în 1989 și trebuia să organizați asasinarea lui Ceaușescu. Aveați o rețea de agenți români și ruși. Cum ați fi procedat?

Adică, să fi fost eu în locul lui Volodin care l-a brichisit bine pe Băcanu și a aranjat bine toată povestea? Ceaușescu n-a vrut să-i demaște pe ruși, ca de obicei, și i-a pus în cârcă lui Petre Mihai Băcanu infracțiuni ordinare.

Colonelul Rădoi, subalternul dvs, susține că așa proceda KGB-ul când dorea să compromită o rețea proprie pentru a o înlocui cu alta. Credeți în această posibilitate?

Aiureli! Dacă aș fi fost eu în locul lui Volodin, i-aș fi reactivat pe foștii agenți, conservele. Este o chestiune elementară de poliție, nu de KGB. Lucram fără ca ambasada să știe, chiar dacă aceasta îmi acorda acoperire. N-au fost în stare să-l folosească rușii nici pe Militaru.

Și totuși, plutonierul Petre Olaru a făcut mărturii sub hipnoză, ipostază în care omul face mărturisiri complete.

Cu atât mai mult! Asta arată nivelul minții lui Roșca-Stănescu. Că s-ar fi dus val-vârtej Iulian Vlad la Petre Olaru să intre în posesia plicului cu complotiștii! Tâmpenii! Ăsta-i nivelul! Să pună bază americanii pe indivizi ca Roșca-Stănescu și Cornel Dumitrescu!

Cum explicați faptul că Petre Mihai Băcanu a dispărut subit din Alianța Civică și din paginile ziarului România liberă, petrecând mai mult timp în Statele Unite? Are vreo legătură cu lista lui Severin?

Cred că s-a dus la brichiseală...

De unde credeți că a obținut Adrian Severin faimoasa listă cu spioni?

Sunt informat că în timpul unei vizite în America, Severin s-a întâlnit cu Pacepa. Este o provocare a lui Pacepa pentru compromiterea unor oameni. La fel ca lista lui Vitanidis, și lista lui Severin face parte dintr-un scenariu de subminare. Pacepa și-a făcut un obicei de a-i contacta pe foștii miniștri de externe ai țării noastre care vizitează America. L-a contactat și pe Pleșu care a recunoscut public.

Cum vă explicați campania susținută de câțiva ziariști de reabilitare a lui Pacepa, de incriminare a lui Caraman și de culpabilizare a unor nume notorii din viața publică românească?

Ce te miri? Sunt niște instrumente ale serviciilor de spionaj străine, care plătesc bine. Vom vedea ce spor vor avea.

Credeți că acțiuni de genul „Iliescu-KGB", „cârpă KGB-istă", lista lui Petre Olaru, lista lui Severin fac parte din aceeași acțiune concertată, de manipulare a opiniei publice? În ce scop?

Categoric da. Anumite cercuri oculte din străinătate și din țară au buimăcit opinia publică din România, în așa fel încât să nu se mai poată regăsi. Pe acest fundal, se poate acționa în scopuri antinaționale.

Se spune că americanii au mai mizat și pe Dumitru Mazilu...

Halal serviciu de informații al Americii, o jignire pentru ei, că și acolo sunt oameni deștepți. Să vină să vorbească americanii cu profesioniștii noștri, că ne cunoaștem din lupta dintre noi, dar și din colaborări...

Teoretic, așa e. Dar Caraman a fost destituit după 1990, la presiunea unui ofițer american din CIA, care s-a dovedit a fi fost mulți ani agent KGB.

A fost schimbat ca Militaru. Era un om incomod pentru guvernul Roman, pentru Gelu Voican, dar și pentru cei cărora le-a dat găuri. Nu-i condamn pe americani, dar să mai acționeze și acum sub influența Moscovei în domeniul serviciilor secrete...

Se duce o luptă pentru controlul serviciilor secrete românești între Moscova și Statele Unite? Este în acest sens cazul Pacepa un test?

A fost totdeauna o confruntare între serviciile rusești și cele americane pentru control, pentru supremație aici. Să nu ne surprindă că această luptă continuă și se folosesc fel de fel de indivizi. Așa se explică încercarea Americii de a se sprijini pe Pacepa. A ales însă un punct de sprijin precar.

Dacă Pacepa nu va fi reabilitat în România, Washingtonul ar putea greva acest fapt asupra relațiilor noastre cu NATO?

A, chiar așa de naivi îi socotim noi pe americani în evaluarea lucrurilor mari? Să se coboare ei la oameni de talia lui Pacepa care nu reprezintă nimic, în afară că e un trădător și a fost un infractor ordinar?

Eu îi cunosc pe omologii mei americani și nu cred să facă o asemenea eroare. Și apoi, ce dacă nu vom intra în NATO? Oricum, NATO a devenit un organism agresiv și nu cred că este oportun să ne dorim aderarea peste cadavrele sârbilor uciși de bombele americane.

Ana Blandiana

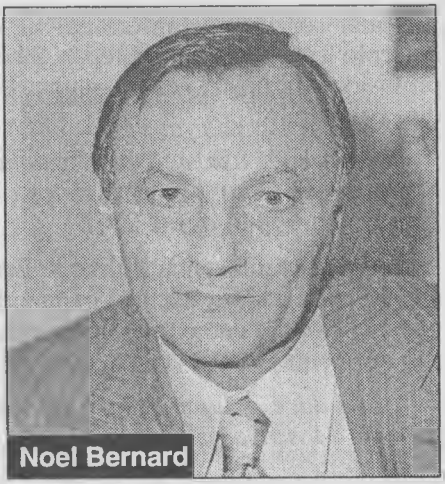

Noel Bernard

Doina Cornea

Conference on Security
and Cooperation in Europe
Helsinki 1975

APPOINTMENT REQUEST

Name of delegate GENERAL NICOLAE PLEŞIŢĂ (ROMANIA)

Name of interpreter NOEL BERNARD

Name of newspaper Radio Europa Liberă

Proposed date and time

Proposed place

Subject Întâlnirea D-lui General

Am fost rugat de Ştefan Popescu să vă
întâlnesc colaborarea sa D. ambasador Timp
mai [illegible] plăcere să vă cunosc
personal la ora vă [illegible]
[illegible] D-voastră

Name

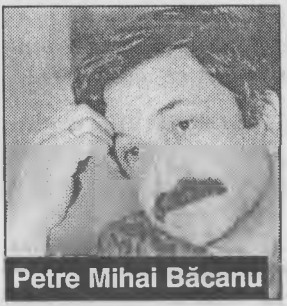

Petre Mihai Băcanu

Mircea Dinescu

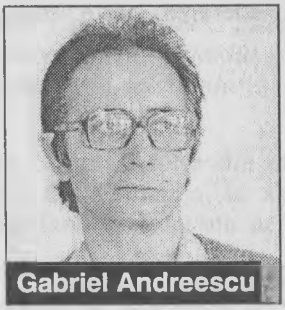

Gabriel Andreescu

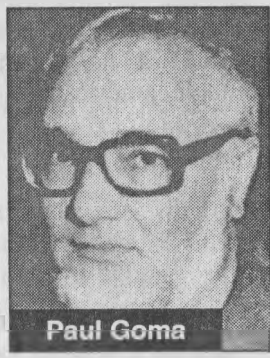

Paul Goma

3. Disidenți și frustrați, racolați și inoculați

Pe alt tabel ești!

Domnule general, ați avut o intuiție perfectă. Într-adevăr, s-au făcut demersuri la nivel înalt și la presiunea americanilor pentru reabilitarea lui Pacepa. Cum apreciați această nouă obedință?

Ai văzut ce i-a zis Bill Clinton la Washington lui Emil Constantinescu: „Tu pe alt tabel ești!..." O ticăloșie este să reabilitezi un dezertor. Nu e permis să tratăm în acest mod nici un soldat, darămite un general care trădează.

Să fie o condiție sine qua non pentru admiterea în NATO?

Inițial, s-a pus asemenea condiție până la războiul cu Iugoslavia, când era singura cale de a ne șantaja. Pare însă o chestiune subțire după începerea războiului. Mai importantă este poziția noastră față de agresiunea contra Iugoslaviei, dar a început dansul cu intrarea în NATO. Unica alternativă, unica șansă!...

Și dacă se rupe funia?

Să se lege de gât cu ea Roșca-Stănescu și cei care gândesc ca el.

Cercuri oculte și șurubul plimbărilor

Cum se forma un statut de disident?

Ha, ha!... Chestiunea e foarte complexă.

În ce măsură a existat o disidență politică provocată, creată

de serviciile secrete, și o disidență spontană, reală, bazată pe convingeri și principii politice?

Am avut de-a face cu aceste două categorii de disidenți. O categorie manipulată, bazată pe niște nemulțumiri generate de politica greșită a regimului, ceea ce avea să conducă la revolta populară. N-a fost revoluție care presupune planuri, programe de reformă. Revolta a fost spontană și cei de la putere s-au trezit în fața unui fenomen de nestăpânit. Semne au fost, dar n-a existat o organizare. Așa-zișii disidenți erau niște nemulțumiți. S-a forțat exportul pentru plata datoriilor și nemulțumirile au crescut. Au fost nemulțumiri de ordin profesional și au apărut disidenți precum Paul Goma, Doina Cornea, Mircea Dinescu. Ei erau așa-zișii disidenți.

De ce? Au fost informatori și au jucat pe cartea complotiștilor?

Aveau niște nemulțumiri personale, se înscriau în cadrul frustrărilor generale și s-au manifestat deschis ca Doina Cornea. Bineînțeles, și sub influența unor cercuri oculte. De exemplu, Doina Cornea avea o fată în străinătate, căsătorită cu un ungur, cu relații prin Ungaria, în mediul iredentist din țară și din afară. Cum ea nu stă bine cu sănătatea, s-a afișat ca disident. De fapt li s-a spus că sunt niște disidenți, dar erau doar nemulțumiți. În fond, aveau curajul să-și manifeste deschis aceste frustrări, dar nu cu scopul de a schimba regimul, de a propune o alternativă. Pur și simplu criticau puterea de atunci. Dorin Tudoran a plecat tot de la niște insatisfacții personale, ca scriitor. Dorea să circule liber în Occident de unde primea invitații, dar se strânsese șurubul plimbărilor, tot legat de plata datoriilor. Trebuia să-i dai valută. La fel a fost și Mircea Dinescu. După ce a fost brichisit la noi, Paul Goma a plecat cu misiune.

Meditație la poezie

Mircea Dinescu a fost brichisit?

Nu.

Era un apropiat al lui Gogu Rădulescu?

Nu. Omul lui de casă era Ana Blandiana.

Ce înseamnă „omul de casă"?

Se ducea când voia la vila lui din Comana mai ales, unde făcea

chilamuri, chefuri. Sub pretextul oficial că o meditează pe soția lui Gogu Rădulescu, care se pretindea poetă (a și scris o carte), venea frecvent acolo. Gurile rele vorbesc și de relații aparte...

Nu aveați solnițe la tovarășu' Gogu?

Nu era voie să-i asculți pe cei din nomenclatură. Trebuia să luăm aprobare de la Ceaușescu. Ierarhic.

Ceaușescu n-a cerut niciodată să fie urmărit Gogu?

Nu. Deși la el erau întruniri mai liberale pentru acel timp. Ca și Maurer, avea curajul să spună unor lucruri pe nume. După ce l-a marginalizat pe Maurer, a rămas Gogu mai liberal și era tolerat. Nu s-a pus problema lucrării lui informative. Tatăl Anei a fost preot legionar, dar a făcut pușcărie nu pentru activități anticomuniste deosebite. Nu cunosc cum a murit.

Pe când eram încă la Cluj, ea activa cu Aurel Rău la revista „Steaua". Ana a început să se apropie de organele de partid din Cluj. Prin intermediul Silviei Popovici a intrat în casa lui Berghianu, primul-secretar. Era interesată să intre la vârf.

Și a intrat.

Cum o medita pe soția lui Gogu Rădulescu, îl medita pe Berghianu în lirică.

Cu Motanul Arpagic?

Nu. Era poezie de altă factură. Așa am cunoscut-o pe Ana Blandiana și degeaba se leapădă acum, prezentându-se ca mare disidentă. Nu are activități deosebite din acest punct de vedere, chiar dacă s-a plasat printre frustrați, disidenți de mâna a doua, influențați de anumite medii.

Manevre ofensive

A fost Mihai Botez un disident autentic?

Cu Mihai Botez pătrundem în altă sferă. Deja se punea problema subminării regimului. Serviciile secrete străine se orientau spre oameni influenți, care să fie manevrați pe un făgaș ofensiv, nu haotic. La noi, s-au orientat spre altfel de intelectuali. Mihai Botez era un profesor universitar recunoscut, cu influență în mediul său și, în general, în lumea intelectuală. Avea un cumnat interpret de limba engleză al lui Ceaușescu.

Poate de asta era mai interesant...

Da, e o socoteală. Este vorba de Sergiu Celac. Până la urmă, sora lui Botez s-a despărțit de Celac. Eu aflam multe lucruri despre comportamentul lui Botez de la Celac. Celac nu agrea conduita lui Botez și de aceea a și ajuns la divorț. Ca să nu-și complice situația. Până la urmă, tot și-a complicat-o fiindcă Nicolae Ceaușescu a renunțat la serviciile lui tocmai datorită relației cu Botez. Se credea că Sergiu Celac poate fi racolat ușor de ruși. Eu eram și sunt și acum de altă părere. Îl slujea cu bunăcredință pe Ceaușescu, chiar dacă și el, mai ales după evenimente, a părut altfel, însă e complet nevinovat ca disident. Mai mult, e o consecință a faptului că, renunțând Ceaușescu la serviciile lui, a intrat în rândul celor marginalizați. Marginalizații erau considerați aproape automat disidenți, ceea ce este inexact. Categoria frustraților este mult mai complexă, cum a fost și cazul Militaru. Or, aura de disident nu i se cuvine oricui. Cunoscându-se cu Iliescu și cu Măgureanu, Militaru s-a raliat cu ei fiindcă fuseseră puși pe linie moartă. Parcă aveau lipici: se lipeau unul de altul.

Simțeau vânt la pupa...

Da, și Ceaușescu nu și-a dat seama de fenomen. El credea că e suficient să fie marginalizat adversarul și deci neutralizat. Realitatea era alta. Marginalizații mai răsăriți se regrupau. Chiar dacă Militaru era omul meu și mă asculta, când l-au marginalizat - gata! I-a cerut Ceaușescu lui Militaru să prezinte o situație strategică a țării cu măsuri de apărare și spre est și spre vest. „Băi Nae, să știi că am făcut o treabă nemaipomenită. Am reușit să-i deschid ochii lui Ceaușescu în problemele mari de apărare a țării, dar, în același timp, cred că l-am convins și cine sunt eu, că nu trebuie să se lipsească de serviciile mele, indiferent de trecutul meu..." Se vedea amenințat că făcuse două academii militare la ruși. Eu am râs în barbă și nu i-am dat un răspuns fiindcă aveam tot interesul să-l țin aproape pe Militaru. După discuția cu Ceaușescu, a vorbit și cu tovarășa. Ea își băga nasul și la apărare. Ca un specimen rău, se băga în toate. „Ce l-ați ținut atât pe tovarășu'?" Ceaușescu nu-i permitea să intre în probleme de armată și securitate și ea murea de nerăbdare. Militaru și-a desfășurat hărțile cu săgeți roșii, albastre și în fața ei. Din nou era în al nouălea cer: a convins-o și pe tovarășa! Nae, Nae!, în gândul meu. El nu știa de comportamentul lor machiavelic. „Urma alege!", i-am zis și n-am intrat în detalii. N-a intervenit nici o mișcare pozitivă în ce-l privește pe Militaru. Se temea să nu aflu altceva din alte surse și a fost sincer cu mine până la capăt, chiar și când a trecut de partea cealaltă. L-au

marginalizat la Ministerul Construcțiilor. A trecut imediat în categoria frustraților și, bineînțeles, lucrurile au evoluat în așa fel încât avea să devină complotist, dar nu de anvergură.

Zelul și prostia

Cum l-au recrutat americanii pe Mircea Răceanu?

Ca pe orice agent ordinar, așa cum se deduce din declarațiile lui. Lucra pe linia comerțului exterior. Acolo l-au brichisit și le-a dat informații. Nu există dubii.

Cum vă explicați atitudinea ulterioară a autorităților române față de el, după presiunile făcute de americani?

Nici măcar nu au fost presiuni. Am crezut noi că sunt presiuni. A fost prostia lui Militaru, a lui Iliescu și a lui Roman, care au deschis granițele pentru cei judecați și condamnați, cum era Răceanu. Nici fata lui Pacepa n-avea voie să iasă.

Primul avion care a decolat în decembrie '89 de pe Otopeni o avea la bord pe fata lui Pacepa totuși.

I-a pus în avion și i-a trimis afară crezând că se dau bine cu Occidentul. Atunci, Șobolanul stătea la gaură, nu scosese capul. Ăștia au făcut-o de zeloși. Eu aș spune de tâmpiți.

Seniori fără grade, cu sufletul pe masă

Am încercat să-l țin în frâu pe Militaru și după marginalizare. Eu eram crescut în spiritul ordinii în stat și am rămas fidel acestui principiu.

Atunci când ați fost izolat, nu v-ați dus în tabăra lui Răceanu și a lui Pacepa.

Dimpotrivă, ei au încercat să mă atragă. Parcă erau magneți. Se izbeau unul de altul până se lipeau. Având o relație specială cu Militaru și cu Ioniță, când m-a trântit ultima dată, trebuia să mă lipesc și eu.

Câți seniori fără grade ați avut ca Dan Zamfirescu în munca de informații?

Mulți, dar nu de calibrul lui. Eu lucram cu agentura cu foarte mare plăcere. Am mers cu agentura până a ne pune sufletul pe

masă. Și atunci știam că putem intra și în foc.

Ce însemna să-ți pui sufletul pe masă?

Sinceritate totală.

Cum puteați verifica sinceritatea unei personalități complexe ca Dan Zamfirescu?

Prin tot ce făcea pentru securitatea națională. Erau verificați pe a doua, a treia linie. Am avut și agenți dubli, pe care-i țineam pentru intoxicare. Categorie din antichitate...

Deci îi verificați și pe cei pentru care nici nu mai existau grade, cum era domnul Dan Zamfirescu?

Da.

Dați-mi un Havel pentru România!

Occidentalii au încercat antrenarea lui Goma din care să facă un fel de Havel. El lansase chemarea „carta Havel", dar a dezamăgit-o pe Monica Lovinescu. „Îmi pare rău că l-am cunoscut", avea să spună ea mai târziu. Și-au dat seama că sunt subțiri și au încercat cu Doina Cornea pe care au mediatizat-o.

Și totuși, pe-atunci, dacă manifestai o oponență minoră, erai pur și simplu anihilat fizic, iar ei au trăit cu milițieni la poartă.

Erau un fel de agenți dubli. Noi nu mai mergeam pe măsuri represive. Încercam dialogul, puneam pază la poartă.

Atunci nu erau disidenți

Pe Goma îl căutau ca pe sfintele moaște, îi cereau butelii, locuri de muncă. Și atunci au pus milițieni să-i alunge pe jălbari. Gabriel Andreescu a fost și el marginalizat, dar nu a avut acțiuni deschise. De Dan Petrescu nu știu. În schimb, Virgil Tănase era un client mai vechi al securității. Nu se știe exact cât a fost opozant și cât înrolat în munca noastră. Făcea tapaj. Mai ales în combinația lui Pacepa pentru racolarea mea, când au dat peste lăbuțele lui Tănase care juca altă carte cu Haiducu și n-a mers. Nu erau dolari pe atunci și maică-sa mergea la el când voia.

A fost un caz similar și Ion Negoițescu?

La fel ca Dorin Tudoran. Se manifesta deschis, dar era com-

promis moral. Lui Negoițescu i s-a dat drumul. A.E. Baconsky lucra organizat cu noi, dar să nu scrii treaba asta.

De ce să n-o scriu dacă tot a lucrat corect?

Bine...

Pacepa s-a ocupat de Zoia

În ce măsură a fost disident Mihai Matei de la revista Lumea?

Vai de capul lui! A fost victima relației cu Zoia. Era cam în aceeași situație ca Petrică Roman, numai că Matei a sfârșit tragic. Ca să rupă legătura, Pacepa s-a ocupat personal de asta. El l-a trimis pe Matei în Guineea, însoțit de un ofițer, să-l țină acolo pe linia revistei „Lumea". S-a prins că era un băiat deștept și un bun ziarist. Avea o viață dezorganizată, bea prea mult, suferea de TBC. Trimiterea lui forțată în Guineea în condiții de climă și de hrană mizerabile i-a grăbit sfârșitul. Nu era nici pâine acolo, mânca un fel de terci din plante. Un calvar, și a căzut. Nu l-a omorât nimeni. A murit de...

Moarte bună...

Pe dracu', de oftică dublă. Și-a dat seama că nu putea să scape de Zoia până nu-și racolează un altul.

Ce fel de oftică avea tâmplarul care s-a aruncat împușcat în cap din ambasada noastră de la Paris?

Asta-i altă comedie. Securitatea n-a avut nici în clin, nici în mânecă. Nu l-a împușcat nimeni. Realmente a sărit de la etaj. Era un meseriaș în ministerul de externe și lucra pe la ambasadele noastre. Fusese psihopat.

O relație specială cu securitatea au avut-o cei de la Europa Liberă. Cum au murit Cornel Chiriac, Vlad Georgescu, Noel Bernard?

Nu știu. Au murit... Cum spuneam, Mihai Botez marchează categoria disidenților autentici. Fie că au fost selecționați din categoria frustraților haotici, fie că i-au racolat serviciile secrete. Botez a procedat deschis, a trimis scrisori, a făcut opoziție la sistem și în conținut. A ajuns în Statele Unite și americanii ni-l puseseră ambasador după 1989, drept recunoștință.

Așa cum vor să-l pună pe Pacepa șeful serviciilor secrete?

Oricât ar fi ăștia de obedienți, nu se poate așa ceva. Au încercat să facă un Havel din Goma. El era căsătorit cu fata lui Năvodaru, un ilegalist cu tradiție. Și vine la mine Năvodaru necăjit că fiică-sa a putut să se mărite cu Goma. „Un nenorocit de rus!..." Goma era basarabean. „Pune, dom'le, pe cineva să-i dea la c... lu' ăsta până-i vine mintea la cap!..." Cu mașina mea l-am dus pe Goma la aeroport.

Cum s-a văzut afară, a început să latre. A coincis sosirea lui Goma la Paris cu ciomăgeala aplicată de Pacepa Monicăi Lovinescu. Și mi-a și spus: „Domnule, înseamnă că dvs ați făcut regie. Uite, de-aia nu mi-am respectat angajamentul luat. Când am ajuns acolo unde trebuia să mă întâmpine, Monica era schilodită la gura metroului". A fost o necoordonare. Goma era brichisit de noi pe plan intern și Pacepa o brichisea pe Monica pe extern. Te apucă râsul nu altceva!...

Au ratat americanii cu Goma. Dorin Tudoran nu avea anvergură. Negoițescu era homosexual. Nu se punea problema racolării lui Dinescu. Băcanu - da! Volodin l-a brichisit! După invadarea Cehoslovaciei, eram între două focuri: ne presau și Estul și Vestul. Chestiunea a luat amploare prin consacrarea lui Havel.

Urmează chestia trăsnet și nu-s supărat pe omologii mei din afară. Ne luptam, dar și colaboram. Jukov îl respecta pe von Paulus ca pe un camarad, deși acesta era prizonier la ruși. Așa se manifestă lucrurile și în lumea noastră. Am colaborat cu principalele servicii secrete ale lumii de pe patru continente. N-am fost în Australia. Și nu mă mir de coxartroza mea. Rușii îl ajutau pe Băcanu. O treabă serioasă, dar am demontat-o.

Microfonia din tocul pantofului

L-au ambalat în căutarea unui Havel pentru România chiar pe Burns jr., ambasadorul Statelor Unite la București. Era ofițer CIA, omologul nostru. L-am prins și l-am și filmat. El a încercat cu bătrânul Pantelimon Halippa. Ceaușescu îi făcuse pensie că fusese fruntaș al Unirii din 1918. Era un basarabean puternic, un adevărat tampon față de ruși. Dar era prea bătrân. Burns se dădea istoric. Îmi făcea o curte teribilă.

Este esențial să-l lovești pe om în pasiune...

Sigur. „Domnule general, am auzit că sunteți pasionat de istorie. Și eu sunt pasionat de istorie. Ar trebui să ne mai vedem din

când în când". Ne împrieteniserăm după vizita în America la Nixon. Ataca vârfuri. Dacă avansa mai mult cu mine, îl plesneam. „Colaborăm, dar nu ne racolăm reciproc!"

I-am băgat microfoane în tocurile pantofilor. Spune și Nelu Cosma, șeful contraspionajului de atunci. A dus Burns pantofii la pingelit și, l-am lucrat. Dar și tehnica merge cât merge. Nu trebuie să te încrezi exclusiv în ea. Băgasem microfoane și prin niște camere la ambasada americană, și când a intrat Burns, tocul pantofului făcea microfonie. Îi lucram nu numai pe ruși în foi de viță...

Și Burns s-a dus cu pantofii lui la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga", unde pune laba pe Vlad Georgescu, un istoric bun. Că tot m-ai întrebat cum a murit: cu mâinile pe piept sau sub cap. Un istoric cu sânge albastru: fiu de moșier din Teleorman. Om de calibru, cu principii, putea să-i dea de furcă lui Ceaușescu. Voia să pună istoria românilor pe computer. Avea lucrarea în proiect când l-am arestat. I-a dus un manuscris de carte lui Burns la ambasadă să-l tipărească și să-l multiplice. Am aflat, dar nu-l interceptasem pe Vlad Georgescu atunci când i-a dus manuscrisul la ambasadă. Știam și pe ce colț de masă stătea manuscrisul, însă era greu să faci o percheziție secretă la reședința ambasadei. Trebuia să distrugi prea mulți. Și am recurs la o provocare gen „Securitatea știe". Asta ca să înțelegi că nu pentru că are nea Tăgârță dosar nu vrem noi să deschidem arhivele Securității...

Am filmat tot. Vlad Georgescu a luat repede manuscrisul, i-am făcut percheziție și l-am și arestat. L-am dus la vorbitor cu documente cu tot. A recunoscut. Avea o gândire elaborată, program de subminare a sistemului și de reconstrucție. Era un om sincer, de ținută. A relatat cum l-au pus americanii, ce doreau de la el. I-am dat drumul afară, cu brichiseala necesară. Nici nu l-am judecat datorită intervenției americanilor. Ștefan Andrei a făcut notă către Washington să-l recheme pe ambasadorul Burns. Și a plecat Burns cu coada între picioare. Aveam relații bune cu americanii și nu am făcut proces, că ieșea totul la iveală.

Ne trezim cu Vlad Georgescu la Europa Liberă, chiar dacă îi făcusem toaleta. Îl puseseră director la secția de limba română. Era bolnăvicios cu sângele lui albastru. N-a stat prea mult acolo și a dat ortu' popii. Cred că de moarte bună, că era cam livid.

Trebuie să fim tâmpiți să ne omorâm oamenii!

Cum l-ați omorât pe Noel Bernard?

(Aici, generalul Pleșiță ia reportofonul, îl răsucește și-l așează la loc.

Credeam că vrea să-l oprească sau să mi-l dea în cap: întrebarea era insolentă.)

Vlad Georgescu ne-a lăsat descoperiți. Nu mai aveam om la Europa Liberă. La conferința CSCE de la Helsinki din 1975, eram mai tânăr ca Iosip Broz Tito. Eu și el am apărut în costume militare albe. Presa urla: „Ceaușescu e însoțit de un general pitoresc..." Cei de la Agerpres i-au dat rezumatul comentariului de la Europa Liberă. „Mă Pleșiță, tu ai și haine civile?" „Am, da' v-am întrebat cum să vin și ați zis că militar". „Mâine te îmbraci civil ca să nu mai apară..." Spunea așa Europa Liberă: „Transmisă la 30 iulie 1975. După ce se referă la componența anumitor delegații, prezente la conferința CSCE de la Helsinki, prezintă ținuta impecabilă a președintelui Iosip Broz Tito. Se referă în continuare la componența delegației române, menționându-se nominal fiecare membru al ei. Figura cea mai colorată este aceea a generalului român Pleșiță, îmbrăcat în uniforma lui militară, într-adevăr o figură interesantă".

Mă trezesc la căsuța poștală cu o epistolă pe o pagină imprimată la conferința CSCE de la Helsinki, semnată de Noel Bernard: „Domnului general Nicolae Pleșiță. Stimate domnule general, am fost rugat de Sorin Cunea să vă transmit salutările sale. În același timp, mi-ar face multă plăcere să vă cunosc personal. La orice oră, în orice loc desemnat de dumneavoastră, Noel Bernard".

Cunea lucrase la „Scânteia" și Bernard conta că e al lui, dar era brichisit de noi și le spusesem băieților să nu-l ciomăgească.

Și v-ați întâlnit cu Bernard?

Asta e treaba mea!... L-am brichisit. Trebuia să fim tâmpiți să ne omorâm oamenii! Era evreu maghiarizat din Mureș. „Domnule general, eu fac tot ce pot ca român pentru a neutraliza programele obligatorii care ne vin de la Departamentul de Stat din America. Unele pot să le neutralizez, altele - nu. Admiteți-mă așa cum sunt".

Și atunci cum a murit?

Era bolnav de plămâni, ca Matei. Eu nu zic că nu m-a influențat mediul. Dar nu mă consider denaturat, ca ziariștii de la „Ziua" sau de la „Evenimentul zilei"...

Amante pierdute și torționari scăpați

Cine a pus bomba de la Europa Liberă?

În clădire, erau sediile tuturor secțiilor. Explozia s-a produs la

secția cehă. Noi l-am cunoscut pe Carlos la Praga, unde avea reședința. Nu mi-a spus Carlos, dar logic este că românii nu erau interesați să-i arunce în aer pe cehi.

Ce părere aveți despre disidenții școlii de la Păltiniș?

Și Noica era brichisit, și ceilalți... Nu mai dau detalii.

Dar Noica a fost legionar.

Și ce dacă? Nu era troglodit. Era un savant naționalist.

Gheorghe Ursu a fost un disident real?

Nu. Am văzut documentarul cu asasinul.

Dar a fost o moarte inutilă. Era Ursu periculos pentru regimul Ceaușescu?

Nu. Nu cunosc detalii. El tot încerca să evadeze, din câte am aflat. Și milițienii îl cercetau. Nu se cunoștea cazul nici la nivelul meu, dar la nivelul lui Ceaușescu.

De ce îl cerceta miliția?

Nu știu. Dacă era ofensă la adresa regimului, trebuia să fie la noi. Nu se tergiversează nimic.

Cum a ajuns Petre Mihai Băcanu în posesia informațiilor secrete pe care le-a publicat în facsimil în România liberă?

Prin Luci, soția generalului Sârbu, o asistentă evreică. Sârbu a murit la Voila, în timpul unei explozii din garaj.

O moarte stranie, cum au sfârșit mulți generali după 1990...

Nu. O acumulare de gaze și el a intrat cu bricheta. Luci îi luase agendele de lucru și i le dăduse lui Băcanu cu care se avea bine. Eroarea a fost a lui că a dus agendele de lucru acasă, deși erau înregistrate ca documente secrete. Așa ceva nu se face.

Un conflict a izbucnit între părintele Calciu-Dumitreasa și suporterii lui din Statele Unite, care-l consideră acum agent KGB, cu identitate falsă, și fost torționar la Pitești.

Așa e. A fost torționar în lagărul de reeducare. Sunt documente. Căpeteniile au fost condamnate la moarte și el a scăpat.

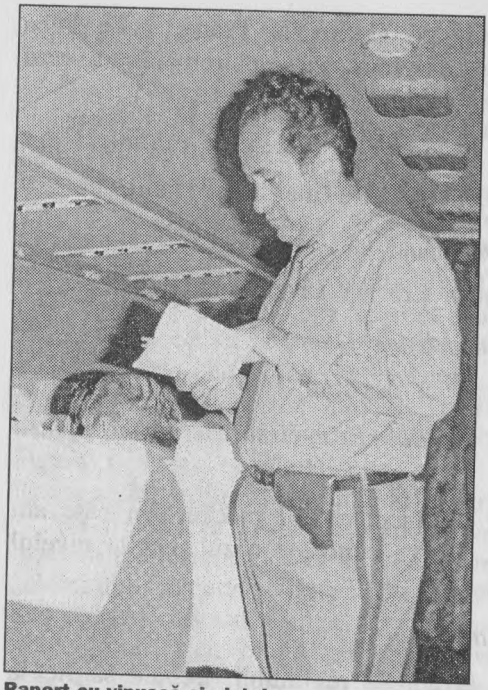

Raport cu vipuşcă şi pistol

Delegaţia României la reuniunea CSCE de la Helsinki (30 iulie-1 august 1975)

4. România are dreptul să se apere?

Balanță calpă

În 1997, procurorul general al României a făcut demersurile necesare pentru reabilitarea miniștrilor din cabinetul lui Ion Antonescu. Doi senatori din Congresul american au protestat vehement prin scrisori către Emil Constantinescu, cerându-i imperativ să nu permită reabilitarea miniștrilor uciși, care trebuia să rămână criminali de război. Ei, la fel ca mareșalul, au fost totuși luptători anticomuniști, antisovietici. În schimb, generalul Pacepa e considerat, de aceiași americani, model de luptă anticomunistă și a fost reabilitat cu dosar întocmit în Statele Unite. Cum să înțelegem acest lucru? Pacepa trebuie pus alături de filosoful Petrovici, de Iuliu Maniu și Corneliu Coposu, victime ale comunismului? Cum apreciați această decizie?

Eu mi-am spus părerea deschis în legătură cu cazul Pacepa. Cum am zis așa rămâne! N-am nimic de retractat. Aprecierile mele exprimă întru totul adevărul. Curtea Supremă de Justiție își asumă un fapt grav prin reabilitarea lui. Nu e calitatea mea să infirm hotărârea luată. Ar fi fost curios pentru mulți ca în final, în România, să se fi spus altceva despre aceste cazuri flagrante de trădare și dezertare, așa cum s-a procedat în Cehoslovacia și în Polonia. Ungurii, spre cinstea lor, nu au acordat clemență unor asemenea năpârci. Nici rușii, care și-au protejat serviciile secrete încă de pe vremea Ohranei țariste, nu au procedat altfel. După 1917, ei au folosit aceiași agenți. La fel au procedat după 1991. Continuitatea serviciilor secrete este un principiu fundamental. Apărarea intereselor națiunii a prevalat și la Moscova, și bravo lor. Indiferent că erau ruși autentici sau alogeni. Rușii au tratat năpârcile cum se cuvine. Eu rămân însă adeptul principiului inamovibilității judecătorilor.

Conjunctura și comisionul

Ca istoric, nu accept conjunctura, fiindcă e antinațională și neproductivă. Deciziile de conjunctură n-au servit niciodată națiunilor.

Să înțelegem că, pentru unii oficiali de la București, Kremlinul s-a mutat la Washington?

Ha, ha! Lumea e așa de buimăcită, încât e greu să mai apreciem un adevăr constatat de Eminescu: „De la Nistru pân'la Tisa,/ Tot românu' plânsu-mi-sa,/ Că nu mai poate străbate/ De-atâta străinătate."

Această „străinătate", sub toate formele prin care se manifestă la ora actuală, a buimăcit lumea românească.

După ce a dispărut Pacepa, autoritățile ceaușiste l-au condamnat la moarte și abia apoi s-a declanșat ancheta. Cu acest prilej, s-a văzut că nu i se cunoștea originea și a fost acuzat că ar fi primit un comision pentru că ar fi făcut presiuni pentru importarea unor utilaje uzate, destinate Combinatului Chimic Pitești. El a favorizat astfel un producător occidental. La Combinatul de la Pitești s-a produs în 1978 un accident tragic, cu zeci de morți.

Am fost căutat o zi întreagă pentru a fi trimis la Pitești. Fusesem marginalizat și eram la gagici... Spre stupefacția lor și a soției, nu m-au găsit. E foarte posibil ca Pacepa să fi luat comisionul. Se făceau presiuni asupra justiției și atunci. Aparent poate fi vorba de niște circumstanțe atenuante pentru juriști. În ce privește amestecul Șobolanului în avaria de la Combinatul Petrochimic Pitești, e foarte posibil să fie așa. Nu vreau să vă dezamăgesc. Am fost printre cei care au cercetat cazul. În anchetă s-a plecat de la efect la cauză. Concluziile conduceau însă nu la uzura instalațiilor, cât la vina celor care le deserveau. Nu vreau să mă hazardez în aprecieri pe care nu le stăpânesc. Și aici, istoria nu crede în conjuncturi și a dovedit că este judecător suprem. Se va pronunța și în legătură cu acest caz care e atât de ordinar, încât nu cred să merite mai multă atenție. Chiar niște neinițiați știu că dezertorul plecat la inamic, indiferent cine ar fi inamicul legat de conjunctură, nu poate fi reabilitat.

Românii folosesc prost conjuncturile în relațiile politice internaționale? Deși chiar în perioada comunistă am știut să valorificăm anumite împrejurări...

Din păcate, sunt mai multe cazurile folosirii conjuncturilor în soluționarea unor probleme personale, decât în slujirea interesului

național. Atât înainte de 1989, cât mai ales după, s-a operat mai mult după conjuncturi (câinele Ursache latră sub poala pădurii Bușaga).

Pe măsură ce am evoluat profesional, mi-am dat seama că s-a dat prioritate împrejurărilor. Era importantă rezolvarea unor probleme facile, iar perspectiva strategică a avut de suferit.

Democrația duce spre rezolvări conjuncturiste pentru probleme de interes național? Constituie semnarea Tratatului cu Uniunea Sovietică, a Tratatului cu Ucraina, reabilitarea lui Pacepa tot atâtea gafe politice ale regimului politic de după 1990, datorită conjuncturilor?

Evident și e păcat. Faptul ne obligă să reflectăm mai profund în legătură cu esența democrației. Se face mult caz de democrație și, săraca, nu funcționează nici la nivelul celei din antichitatea greacă.

Mocanul și doamna Albright

Dacă soldații ar fi întrebați despre reabilitarea lui Pacepa, oare ar fi de acord?

Categoric, nu. Oamenii „simpli" înțeleg realitatea mai bine.

Se spune că americanii sunt pragmatici. L-au luat pe Pacepa din Germania, ceea ce confirmă racolarea lui de către CIA. Ce-i determină să facă presiuni dezagreabile, jenante pentru ei, față de statul român pentru reabilitarea unui trădător?

În domeniul serviciilor de informații, americanii nu sunt pragmatici, și apoi ei au o istorie de doar 200 de ani. Lipsa istoriei explică și graba lor în rezolvarea unei chestiuni importante. Ei nu pot fi campionii lumii numai din considerente de ordin material.

Prin ambasadorul Burns, americanii încercau racolări printre oamenii importanți de la noi. Credeau că pot cumpăra orice cu bani. Au vrut să mă racoleze și pe mine printr-o femeie, când Ceaușescu l-a vizitat pe Nixon. „În orb", cineva mi-a spus că domnișoara respectivă a fost adusă la ambasada Americii din București pentru mine, că vrea neapărat să mă vadă. Nu sunt un sfânt, dar în cazul ăsta m-am comportat ca mocanul cu doamna Albright: „Nu-mi trăbă dolari, nu-mi trăbă NATO, io am miorele mele, am și cânele, și, dacă-i musai, pot s-o țuc și sângur!". Fata era lemn de lucru, dar mi-am dat seama de mârșăvie.

Cum o chema?

Ajunge! Ce sunt eu? Lămâie?! Hai la beci! Costin Georgescu a spus recent că se urmărește distrugerea SRI și mă bucur că a înțeles. Este o chestiune de viață și de moarte pentru România.

Dublă spurcată sau triplu trădător?

Leana, care voia să devină președintele României măcar o săptămână, a permis să se publice cele două volume despre viața lui Napoleon, în care împăratul afirma că femeia are creierul mai mic ca bărbatul. Eu am înființat o brigadă de fete, dar cu rezerve. Femeia, când se spurcă, devină rapid dublă.

Pacepa era femeie?

A, el e triplu. Am folosit femei, dar nu aveam încredere. Nu știu de ce. La Los Angeles, ne-au dus la un local. Era și agenta lor. Mi-a arătat niște dansuri americane: cai sălbatici, domnule!...

De ce v-a chemat Ceaușescu la Pitești?

Tot secretul consta în faptul că eu am luat în serios munca și am tras ca un bou la jug. Realmente, când apărea o sarcină grea pentru țară sau de familie, Ceaușescu întreba: „Unde-i Pleșiță? Bă, de ce nu faceți ca el? Că uite, ăla așa rezolvă?" De nevoie mă căuta. Explozia a fost o ocazie și m-a băgat în comisia de anchetă. Dar nu m-a reabilitat imediat.

Medic de colectiv

Prima dată m-a trântit în 1973, pentru doctorul Abraham Schechter.

S-a spus că l-ați aruncat dumneavoastră pe geam.

Tâmpenii. Se zicea că s-a sinucis din cauza noastră. Ar fi simțit că-l urmărim. „Nu, tovarășe comandant suprem, astea-s dosarele dumneavoastră, nu ale lui Schechter", i s-a spus lui Ceaușescu. Se strânseseră vreo 17 volume. Erau note informative: ce zicea Schechter despre Ceaușescu, la consultarea cutare sau la masa cutare. Fusese medic de colectiv (de familie), 17 ani. Câteva fișete pline!

Cum de și-a ales Ceaușescu doctor de familie un evreu?

Aproape toți doctorii de colectiv (care deserveau nomenclatura superioară a partidului) erau tovarăși ovrei. Pe Stalin îl îngrijeau tot evreii. Și acest model a fost preluat tot de la ruși.

Cu lupa pe el

Se mai spunea în folclor că Schechter s-a aruncat pe geam când ați intrat în cabinetul lui, tocmai când voia să-i taie gâtul cu bisturiul lui Ceaușescu.

Aiureli care mă amuză teribil! În noaptea de pomină - noaptea

Sfântului Bartolomeu pentru mine, de care am vorbit - am fost analizat la sânge. „Ce-i cu dosarele alea?", a întrebat Ceaușescu. „Este urmărire informativă." „Păi cum?" „17 ani a fost medic de colectiv. Trebuia să stăm cu lupa pe el." „De ce?" „Pentru că în fiecare dimineață umbla în gâtul dumneavoastră!" Ceaușescu avea răgușeala aceea în gât, și atunci nu trebuia să mă intereseze dacă Schechter umblă cu bună-credință? I-am spus-o pe șleau.

Eu am fost prieten nu numai cu Moses Rosen. Am avut prieten un ofițer coleg, Solomon Herșcu. Dacă vrei să ai prieteni adevărați, să-ți faci prieteni evrei. Lăsând la o parte interesele - nu exista ocazie să nu-mi ceară ceva, dar în mod sincer. Cereau sincer! Parcă numai ei cereau! Ne-am cunoscut cu Herșcu la Vâlcea. Fusese prin lagăr. El, soția și fetița ne așteptau câte trei ore în fața casei, să ieșim la plimbare. Nu bătea la ușă să ne trezească. O iubise pe Mia Braia. „Lasă-i, mă, să mai doarmă o leacă!..." Nu eram șeful lui, dar devenise prietenul meu adevărat.

Având experiența cu Herșcu, l-am apropiat și pe Schechter. Săracu' de el! Soția lui era bolnăvicioasă. Sorin al lor se gândea mai mult la Israel. Pân' la urmă, a plecat acolo. Munca lui de medic de colectiv era mai grea decât cea de slugă la dârloagă. N-avea nici avantaje grozave. Era angajat la Spitalul de Urgență, unde s-a sinucis. A sărit de la etajul nouă. Fusese angajat și la Spitalul Elias. Îl mai însoțea pe Ceaușescu, mai ciugulea ceva diurnă și cam atât. L-am înțeles sufletește și pe Bruckner. Degeaba îl invidiau colegii. I-am integrat în colectivele de muncă. Cu ziariștii, am procedat la fel. Le-am dat pistoale și i-am băgat în sistemul de gardă. „Domnule ziarist, ia pistolul și intră în post!"

Care ziariști au primit pistoale?

Cei care au fost în „pulurile" lui Ceaușescu. Medicii - la fel. Nu puteam pleca cu toată cohorta după noi. „Servind șeful statului, servim România!" Toți stăteau în poziție de drepți. Le dădeam posibilitatea să telefoneze în țară. Bietul Schechter avea soția bolnavă acasă. „Eu trebuie să le asigur asistență medicală ăstora și o găsesc moartă pe soția mea... Domnule general, dacă și pe dumneavoastră v-au îndepărtat...", mi-a spus după destituire.

Miticime balcanică

Trecuseră cinci ani și nu-mi luasem concediu. Nu mă simțeam bine. Ion Stănescu, ministrul meu, a promis că explică el lui Ceaușescu că am fost nevoit să plec să fac tratament la Felix pentru coxartroză. M-am dus să mă tratez, nu la distracție. Când l-a chemat Ceaușescu la ordine, Stănescu n-a mai recunoscut. A spus

că nu i-am raportat când am plecat. Nu-i spusesem lui Ceaușescu și s-a hotărât schimbarea mea. Cu tot comportamentul incorect al ministrului Ion Stănescu, am zis bogdaproste că am scăpat. Din cei 42 de ani de activitate în cadrul Serviciului de Informații, cincinalul cât am fost comandantul Direcției de securitate și gardă a fost cel mai negru. Mizeria balcanică de la București n-o cunoșteam pe atunci. Munca pe care am făcut-o mi-a permis să văd micimea care-l caracteriza, cu excepția lui Maurer, Emil Bodnăraș... Mai bine rămâneam acolo și-i credeam niște mici zei mai departe. Am continuat să-mi fac meseria nu doar pentru deservirea acestei nomenclaturi balcanice, dar pentru osatura statală a României. Am făcut abstracție de ei ca oameni și mi-am continuat lucrul.

Am vrut să reformez Direcția de securitate și gardă. Găsisem acolo regulamentul lui Bucikov, un rus KGB-ist infiltrat la noi pe post de adjunct al serviciului. În regulamentul lui se spunea că un ofițer de securitate și gardă „trebuie să fie tuns exemplar ca un ostaș sovietic". Am aruncat regulamentul lui Bucikov, pe care nu-l mai prinsesem în funcție. Uniforma devenise tot rusească. Am cerut reforma gărzii până la desprinderea de Ministerul de Interne. „A, a, a!, Pleșiță se vrea ministru! D-aia umblă el la reglementări, ca să se separe de noi!" Le-a convenit de minune concediul meu ca să mă elimine. Patilineț mă suspecta: „Tu ne torni la tovarășu'!" Nu mă ocupam de aventurile lor. N-au acceptat propunerea mea de reformă și structura a rămas neschimbată. După 1989, cei de azi au procedat cu SPP exact cum am zis eu atunci.

Plapuma și dozimetrul

Erați aproape de tovarășul. De ce a fost o perioadă neagră pentru dumneavoastră?

A trebuit să colaborez cu omologii mei din toate țările. Era vax dacă voiau să-l asculte. Cooperam pe toate planurile: antiiradiere, toxicologie, tot. Mergea cu bucătăria după el. Trebuie să recunosc că prietenul meu, Șobolanul, a jucat un rol deosebit aici: aducea mijloace tehnice pentru analiza bucătăriei, dozimetre pentru înregistrarea radiațiilor. Odată eram la Moscova cu răposatul. Colțos rău. Eram la cuțite cu ei. Îi puneam dozimetrul în buzunar, lângă stilou. „Cum să-l pun, mă?" „Puneți-l acolo! Aveți grijă să nu scoateți dozimetrul să semnați cu el vreun document..." „De ce nu mi-l pui în partea cealaltă?" „Lăsați-l aici că-i marcat!" Se supunea. Nici nu clipea.

Mă trezesc a doua zi cu el. Speriat. S-a văzut în pat cu plapuma lui, cu perna lui de-acasă. „Mă, de unde-s astea, mă?" „De

unde să fie? De-acasă" „Păi, de ce, mă?" „Pentru că-i mai bine așa: să dormiți cu capul pe perna dumneavoastră." Tăcea ca un copil. „Da, dacă ăștia se sesizează că mi-ați adus plapuma?" „Nici o grijă. Ne culcăm noi pe așternutul lor..."

Au încercat rușii să-l omoare?

Și dacă încercau, nu reușeau. A trebuit să-l omoare la Târgoviște, ai lui, la zid, dar nu l-au omorât rușii în misiune. N-au reușit. Aveam aparatură trăsnet pentru controlul radioactiv, adusă de Pacepa. Oare cum lupta el atunci contra comunismului și a lui Ceaușescu?

Pac, și bagă-l în sac!

Deci n-au fost tentative de asasinare?

Le era frică. Erau niște naivi.

Circula gluma „Pac, și bagă-l în sac!". La ce se referea?

Eram deja la Grădiștea și fusesem internat la Elias. Vine Militaru pe la mine. „Ce facem, mă, cu ăștia?" Voiau să-l captureze pe Ceaușescu la CC, la Snagov sau la vânătoare. Patilineț trebuia să aducă pistoale cu tranchilizante de la Istanbul. „Pac, și bagă-l în sac!" Am râs copios, deși mă supăra coxartroza. Am avut o discuție cu Militaru la Elias.

Nu erau microfoane sub arcuri?

După capul ziariștilor, da...

Negați că s-au găsit microfoane în telefoanele particulare?

Vax!

Zestrea la dosar

Cine a creat psihoza cu securitatea care se bagă sub plapuma noastră?

Cei care făceau pe ei de frică. Există niște limite. Militaru îmi propune să intru în conspirație. „Bă Nae, noi ne cunoaștem. Te-am scos din c... de atâtea ori. Eu sunt om de ordine. Te-am ajutat să te integrezi și te-am scăpat, dar te rog să reții: eu raportez totul la interesele țării. Nu pentru tine am făcut ce am făcut. Principial, țara are dreptul să se apere!" Militaru mă pisa tot timpul că „se ia măsură contra celor care au studiat în Uniune. Vor să-i izoleze pe cei care au venit cu zestrea la dosar". „Zestrea la dosar" erau

tovarășele neveste și diplomele sovietice.

Câți generali aveați cu zestre la dosar?

N-am avut... Măsurile de marginalizare a celor cu neveste și studii în URSS au trecut și prin filtrul meu. Unii aveau și medalii de aur ca absolvenți la Moscova. Trebuiau să devină comandanți toți. Am fost și eu nouă luni la un curs la Moscova, la fosta universitate „Lumumba". Oamenii au fost trimiși, nu s-au dus de capul lor, și erau cadrele cele mai bune. Dar am zis așa: ca ofițer de informații, altceva este important. Indiferent cum ne vor încadra, este foarte bine că se iau măsuri pentru apărarea țării. Iar ajungem la conjunctură. A început Nae să plângă. Fusese scos și de la Construcții și era în rezervă. Ne-am restras într-un salon jos, cu fotolii confortabile. Cei cu zestre la dosar erau trimiși să studieze la ruși, cum îi trimit astăzi la americani, la francezi, la nemți.

Îl dăm la Balșoi Vânj

Era o rusoaică tare. Devenise nevastă de ofițer român. Apare la Cadre la Ministerul Apărării: „Unde-l dăm pe tovarășul meu soț?" Ea era zestrea la dosar! Ai noștri, obedienți, au consultat-o pe rusoaică! „Îl dăm la Timișoara?" „Nu la Timișoara!" „Îl dăm la Craiova?" „Niet!" „La Târgu-Jiu?" „Niet, niet!" „Îl dăm la Balșoi Vânj!" „Da, așa da!" Era o unitate prăpădită, la Vânju Mare, dar era „balșoi"! Erau unii și oportuniști. Aveam destui. Am apreciat asta ca o chestiune de conjunctură.

Mai multe conjuncturi formează istoria?

Nu. Voiau să-l rețină pe Ceaușescu ca pe Antonescu. Unii credeau că intenționau să-l ducă la ruși. Ioniță era marginalizat la Aviație. Se plimbau prin Herăstrău și ziceau că fac revoluție. Venise Militaru cu guvernul în buzunar la mine. „Ce fel de generali sunteți voi, mă? Îi dați posibilitatea lui Ceaușescu să taie capete". Săracu', dictator tracasat. Și-a făcut ficatul praf cu băutura. Venea de la serviciu obosit și bea strașnic. Știam de la Schechter. Mi-a confirmat apoi și Leana. El bea, ea își ciocănea măselele, că avea ticul ăsta. I se prindea carnea. El îi dădea și ei puțin coniac, dar apoi bea toată sticla singur. Nu lăsa un strop. Era de înțeles.

Deci rușii n-au avut preocuparea să-l omoare pe Ceaușescu?

Nu, dar nu excludeau asasinatul printr-o revoltă pe cont propriu. Înainte de revolta de la Timișoara, Militaru a trimis telegramă la Moscova și în jumătate de oră a primit răspuns de la consulat: „Nu avem nimic împotrivă, dar nu ne amestecăm în treburile

interne". Ei n-au fost în stare să se integreze cu revolta populară, care i-a luat prin surprindere. Intraseră în panică din cauza marginalizării. „Nae, mi-ai spus că ești de bună-credință. Dar dacă suntem de bună-credință, te întreb: România are dreptul să se apere? Chiar dacă face niște greșeli de moment, țara are dreptul să se apere?" N-a fost în stare să-mi răspundă. S-a bâlbâit. „Sigur, are dreptul să se apere, dar de ce ne bagă pe noi cu vânduții rușilor? Că am făcut studii acolo! Ei ne-au trimis..." Îl tocam special. Am vrut să-l dezamorsez. Țara poate exagera. Ceaușescu era o personalitate vremelnică. Fusese ultima discuție la Elias. „Nae, ți-am spus de atâtea ori, spune-i și lui Ioniță, nu Ceaușescu, dar România, mă, are dreptul să se apere!" Mai strecurau și ei unele vagi idei politice, dar tot marginalizarea personală îi rodea. Când i-a lovit în zestrea de la dosar, au început să mârâie.

Lucrați la plombe

Pe americani i-ați lucrat la placheuri. Pe ruși?

La plombe!

Aveați dispozitive miniaturizate?

Da, și produse de noi. Poți s-o iei ca pe o glumă, dar, indiferent de măsurile sofisticate la care apelezi, n-o faci de amorul artei. Existau posibilități, dar n-am avut nevoie de plombe.

Cum l-ați despistat pe Volodin?

Cu mijloace specifice...

Atitudinea lui Ceaușescu față de invazia rușilor în Cehoslovacia i-a încurajat și pe românii din Basarabia. S-a declanșat acolo, atunci, un fel de speranță din partea unor intelectuali. Ei chiar credeau că Ceaușescu va face gestul suprem să ceară Basarabia de la ruși. Niște romantici! A fost un grup condus de Alexandru Usatiuc Bulgăr, care chiar i-a scris în 1971 lui Ceaușescu că ei ar fi pregătiți pentru unirea cu România. Usatiuc a venit la București, și Ceaușescu nu l-a primit. A lăsat un memoriu la un consilier. S-a întors la Chișinău. Ministrul Ion Stănescu a făcut o comunicare către Andropov, șeful KGB, în care arăta care sunt românii diversioniști din Basarabia. A început o anchetă teribilă în toată Basarabia. Au fost anchetați, dați afară din partid, din servicii și duși în Siberia patru dintre ei: Alexandru Usatiuc Bulgăr, Valeriu Graur, Gheorghe Ghimpu și Alexandru Șoltoianu. Printre altele, se specifica în raport că Mircea Druc vrea apropierea de

România ca singura modalitate de salvare a românilor din Basarabia. Cum apreciați această obedientă a securității române față de Moscova?

Din fericire, cunosc cazul. Faptu-i fapt. Lucrându-i informativ și contrainformativ pe ruși, ambasada noastră de la Moscova era o sursă. Eu am aflat ulterior de împrejurare. N-a fost nimic deliberat. Nici obedientă. Când ai un inamic puternic, trebuie să te aștepți la toate formele, inclusiv la provocări. Comportamentul grupului de la Chișinău era la fel de naiv ca al grupării Militaru-Ioniță. Ei o făceau deschis, aproape prostește, încât celor din securitatea de la București li s-a părut o provocare KGB. Securiștii nu puteau să reproșeze direct celor din KGB, dar aveau obligația să verifice dacă era provocare sau era vorba de niște „găgăuzi". În loc să verifice dacă e prostie sau dirijare, tot din prostie, ai noștri au dat raportul direct la KGB. Eu m-am documentat ulterior, după ce am fost readus. Securitatea trebuia să ia și alte măsuri pentru a se convinge dacă e vorba de niște patrioți. Din superficialitate, au crezut că pot să le dea peste labe rușilor în mod preventiv.

Când au aflat că basarabenii au fost anchetați, marginalizați și chiar trimiși în Siberia, ce-au mai zis?

E un cântec: „E târziu, neică, târziu,/ De dor nu mai vreau să știu". Au aflat ai noștri că s-au luat măsuri represive. Regrete profunde, dar problema era consumată. Chestiunea celor patru basarabeni nu ține de obedientă, n-a fost o atitudine deliberată, ci realmente e vorba de superficialitate profesională. Ceea ce nu ne scuză. Trebuia să se verifice bine înainte de a da cu parul. Ion Stănescu nu e vinovat cât sunt vinovați cei specializați pe direcție. El n-a făcut-o de capul lui. Ceaușescu fusese informat. El era convins că e diversiune KGB și a aprobat demersul lui Stănescu. Apar și hapuri în munca de informații, adică gogoși, indiferent de regim. Nu mă mir că Ceaușescu a fost convins că e diversiune KGB și a încuviințat informarea lui Andropov ca o formă de a da peste ochi. Ceaușescu era totuși fricos, chiar dacă a făcut dovada demnității în 1968. Nici el nu m-a cruțat pe mine și nici eu nu-l cruț. Pe cât a părut de curajos în 1968, se temea de ruși. Acceptase să ne ocupăm contrainformativ de ei, dar ne-a interzis să dezvoltăm munca de informații în Uniunea Sovietică și să ne mulțumim numai la nivelul ambasadelor.

După ce am constituit sectorul contrainformativ pe linia Uniunii, am făcut un bilanț.

Naționalist în vârful picioarelor

Rezultatele nu-mi plăceau. Am comparat potențialul de luptă contra Estului cu potențialul de luptă împotriva Vestului. Am con-

statat că sectorul estic e mult mai subțire încadrat. Și Estul era atunci mai periculos ca Vestul. Am propus să dezvoltăm aparatul. Ministrul Teodor Coman venise de la Tulcea. A contrasemnat bilanțul meu și a plecat la Ceaușescu cu el. Îl citește Ceaușescu și-l cheamă la vorbitor întâi pe el. „De ce contrasemnezi un document ca ăsta, mă? V-am cerut eu document scris?" „Tovarășe Ceaușescu, dacă Pleșiță mi-a pus în brațe materialul, l-am semnat. Dacă am greșit, vă rog să mă iertați." „Să vină Pleșiță aici!" Coman mă aștepta pleoștit în altă cameră. „Auzi, Pleșiță!" „Ordonați, tovarășe secretar general!" „M-am uitat prin hârtiile astea. Mi-ai trimis un raport." „V-am trimis mai multe." Ca să nu spună că m-am benoclat prin materialele lui de pe birou, dar văzusem tot. „Ăsta, bă, cu privire la ruși." „Sunt niște probleme și am zis că e bine să știți..."

Materialul există în arhivă. Ar merita publicat pentru a se vedea cât de KGB-iști am fost noi - un argument puternic contra tuturor neaveniților de azi. Să se vadă ce fel de poliție politică am fost noi. Este un act-oglindă. „Ți-am cerut eu raportul ăsta?" „Era datoria mea să-l fac. Este o situație extrem de periculoasă pentru existența noastră națională. Am vrut să semnalez că nu avem potențial de luptă cu acest colos care-și păstrează rețeaua încă din timpul țarismului..."

În sinea mea l-am făcut și căcăcios. În loc să zică „Ai dreptate", el de colo: „Mă, dar materialul ăsta l-a bătut dactilografa, mă. Materialul ăsta a circulat de la voi la mine, nu știu pe unde..." „L-am ținut sub cheie..." „Ce sub cheie, mă, nu știi că se umblă și în casele cu bani?" Încerca să mă convingă că ar putea afla rușii. Eu aș fi preferat să afle în afară de potențialul nostru subțire. „Dacă află ăștia, mă? Luați-l și distrugeți-l imediat!" S-o crezi tu, îl băgăm la arhivă. Mi l-a restituit. A aprobat niște măsuri care nu m-au satisfăcut. Altfel, era foarte riguros, chiar meticulos cu materialele secrete. Dar pentru mine, degeaba făcuse pe Mihai Viteazu în 1968. Dacă mergi în vârful picioarelor, nu mai obții nimic. În concluzie, Ceaușescu fusese informat de Stănescu. Au vrut să le dea rușilor o lecție și n-au verificat dacă într-adevăr exista o mișcare de rezistență la Chișinău. Pe nenorociții de acolo nu i-a mai încălzit autocritica lui Stănescu.

De la dreapta la stanga: Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Nicolae Pleşiţă, Nikita Hruşciov, Gheorghiu-Dej, Ion Gheorghe Maurer, neidentificat

Bistriţa, octombrie 1963. Budacu. De la dreapta la stânga: Vasile Vaida, prim-secretar la Cluj, Dominic, şeful silviculturii, Gheorghiu-Dej, Nicolae Pleşiţă (cu bască), Nikita Hruşciov, Ion Gheorghe Maurer (cu spatele)

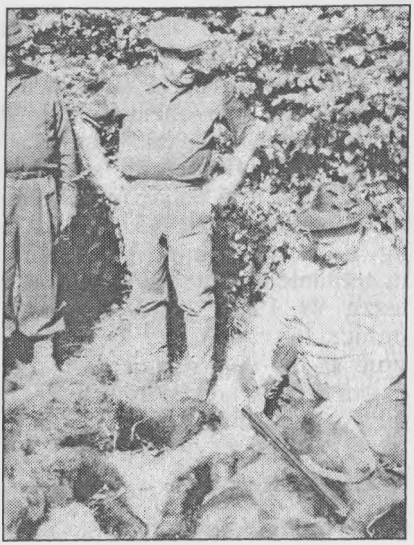

Bistriţa, octombrie 1963. Budacu. De la dreapta la stânga: Nikita Hruşciov, Gheorghiu-Dej, I.Gh. Maurer

5. „Eu am împușcat ursul lui Hrușciov“

Ce activități agresive duceau rușii contra Românei?

Rușii ne atacau în toate domeniile: armată, economie, servicii secrete, racolări de persoane. Informativ, ei se amestecau practic peste tot.

Românii l-au apreciat la început pe Ceaușescu mai ales pentru atitudinea lui contra invadării Cehoslovaciei. A fost un gest jucat? Unii neagă până și acest lucru. A făcut Ceaușescu așa la indicația Moscovei?

Este o adevărată ticăloșie pusă pe seama lui pentru mistificarea adevărului. În 1968, l-am însoțit pe Ceaușescu la Praga cu două zile înainte de invazie. I-am dat hârtia tradusă în rusă lui Dubcek, cu informații de la serviciile noastre. Organizasem un sector special de lucrare contrainformativă a rușilor și a țărilor socialiste: Unitatea 110.

Pe care a desființat-o Caraman în 1990?

Nu, Voican-Voiculescu. Caraman nu s-a ocupat de probleme interne. Eu eram aghiotantul lui Ceaușescu. Caraman a fost reactivat pentru problemele SIE după 1990.

Codreanu în picioare!

Ceaușescu era rusofil?

Nu. El era Codreanu în picioare. Eu am citit și Cărticica șefului de cuib. Am găsit o similitudine teribilă. El avea tot un comportament natural, cum era Corneliu Codreanu. Unul - comunist,

celălalt - naționalist, dar amândoi români adevărați. Comuniștii au învățat din conștiința legionară în pușcărie. Pe ilegaliștii comuniști i-a impresionat atitudinea legionarilor care cântau când îi duceau la locul de execuție. „Sunt de invidiat, spuneau ilegaliștii. Noi n-am ajuns încă la un asemenea nivel de conștientizare să mergem cântând la glonț". Sunt două ideologii diferite, nu vreau să le bag în aceeași oală, dar s-au întâlnit. Din punct de vedere al românismului e foarte greu de făcut o delimitare între cele două comportamente.

Bodnăraș - un român autentic

Așa cum a fost și „inginerul Ceaușu"?

Eram prieteni cumva cu Ion Gheorghe Maurer. El se născuse în 1902, ca tata. Emil Bodnăraș era și el în vârstă. Îi consider și acum prieteni. Mi-erau sufletește apropiați. Mă impresiona conduita lor. Bodnăraș a fost un român autentic.

Chiar dacă l-a dat pe tavă pe Antonescu rușilor? Regele Mihai l-a predat pe Mareșal lui Emil Bodnăraș, de care știa că este agent sovietic.

Să nu simplificăm lucrurile. Contextul a fost complex.

Noi românii încercăm să ne disculpăm și când facem prostiile cele mai mari. Finlandezii nu l-au oferit rușilor pe generalul Mannerheim.

Antonescu n-a fost dat de Bodnăraș rușilor. Bodnăraș, cât a fost în funcție, a apărat cadrele militare, foștii lui colegi. După 1945, Bodnăraș le-a luat apărarea.

I-a cârpit două palme ca între comuniști și prieteni

Dej ținea foarte mult la Bodnăraș. Își spuneau „Ghiță" și „Emile". Bodnăraș a avut un comportament reprobabil însă față de una dintre soții. Ținuse vreo trei neveste. L-a chemat Dej la vorbitor, ca între doi prieteni și comuniști, și i-a cârpit două palme de l-a întors pe dos. Dej nu se mai recăsătorise după ieșirea din pușcărie, scârbit de comportamentul nevestei în timpul pușcăriei. Bodnăraș nu mi-a povestit nimic de Antonescu. „Inginerul Ceaușu" fusese arestat ca agent sovietic. Roosevelt și Churchill mergeau

mână în mână cu Stalin. Și atunci ai noștri au fost nevoiți să-l torpileze pe Mareșal. Aliații au mers pe formula rusească și l-au arestat. L-au chemat la o „audiență" la rege. După ce l-au ținut într-o cutie de tablă, l-au dus în Vatra Luminoasă, la gărzile muncitorești. Bodnăraș nu avea funcție mare atunci. Nu el conducea gărzile muncitorești. Cunoașteți lozinca momentului: „Ana, Luca și cu Dej au băgat spaima-n burgheji". Bodnăraș nu putea decât să se comporte ca atare. Nu el hotăra politica partidului. Ana Pauker cu gruparea ei trimisă de la Moscova luau decizii. El doar se conforma.

Amorul și spionajul sovietic

Atunci îl scuzăm și pe Iliescu pentru asasinarea lui Ceaușescu.

Într-un fel, da. Bodnăraș era complexat și șantajat de conducerea comunistă. El avusese o aventură amoroasă cu soția unui camarad de-al lui, după care a fugit la Moscova. Rușii l-au brichisit și l-au trimis înapoi. Eugen Cristescu l-a arestat. Că ar fi jucat la cărți banii garnizoanei este o ticăloșie atribuită. Nu, domnule, a fost o chestiune de amor.

Pentru asta treci Nistrul cu calul?

Da, pentru onoare. Varianta cu jocul de cărți e aruncată ca să-l compromită ca pe borfași, așa cum mai târziu l-au compromis pe Ceaușescu care ar fi furat o valiză din gară pe când era copil. Bodnăraș a iubit-o pe soția unui comandant al lui și s-a compromis. Dej nu ieșise încă din lagărul de la Târgi-Jiu, când Bodnăraș colabora cu regele, cu Pătrășcanu, cu țărăniștii, cu liberalii și cu social-democrații. După întoarcerea armelor contra nemților, a fost numit ministrul apărării.

Nucleul național

Nu putea fi ministrul apărării pe timpul rușilor fără să fi fost brichisit, cum spuneți dvs, de sovietici.

Așa este, dar a făcut și stagiul la Doftana cu Dej. Se cristaliza un nucleu național în Partidul Comunist Român. Nu l-au pus rușii ministru! Dej l-a numit. Evident că era agreat și de ruși.

Nucleul național al PCR trebuie tratat separat de Ana Pauker, Vasile Luca și Teohari Georgescu. Să înțeleagă și răuvoitorii. L-au împins pe bietul Pătrășcanu la Ministerul Justiției, l-au promovat pe Bodnăraș la Armată. S-a întâmplat cu Bodnăraș ce-a fost cu Militaru. Trebuia să se deruleze lucrurile în mod normal cu rușii, dar se trezește Bodnăraș cu stăpânii de la GRU. Într-o discuție cu el la Consiliul de Stat, Bodnăraș mi-a confirmat ce știam. Au venit rușii peste el la Ministerul Apărării: „Domnule ministru, dvs știți că ați trecut la noi și ați semnat un angajament. A sosit momentul să colaborăm din nou". Bodnăraș s-a comportat impecabil ca român. L-a ascultat și apoi a izbucnit: „Asta s-a întâmplat înainte de război! Erau alte vremuri. Haideți să aducem problemele la zi. Între noi nu mai e război, ci cooperare. Ce rost mai are treaba asta?" Au plecat rușii și s-a produs ruptura. Se așteptau românii la scandal. Bodnăraș s-a dus la Dej și i-a zis tot. Moldoveanul era foarte inteligent, calm, echilibrat și l-a temperat pe Bodnăraș: „Emile, nu se poate. Avem în cârcă gruparea Anei Pauker la Moscova. Nu putem mișca acum. Să adoptăm altă poziție". Au hotărât să stabilească un nivel de colaborare oficială pe linie de armate. Rușii n-au mai revenit. Cu răbdarea care-l caracteriza pe Dej, au dat lovitura grupării Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu. Cu sprijinul lui Stalin chiar. Dej s-a folosit de „devierea de dreapta", declanșată cu Slanski în Cehoslovacia.

În vârf de cioară

Gheorghiu-Dej stătea mult în birou. Stalin era și el un lunatic și obișnuia să-i ia la telefon pe toți șefii de stat din „țările frățești". „Ce faci, Gheorghe? Ce mai e pe la voi?" Ce-i plăcea lui Stalin! Când îl căuta pe Dej, îl găsea întotdeauna la post. Dej îl informa și se plângea de „reacțiune". Stalin i-a sugerat să facă un canal. „Strângeți-i pe toți și puneți-i la muncă!" Erau antisemiți. Și Dej a aruncat treaba cu gruparea Anei Pauker care ar fi „deviat". Stalin era obsedat că avea și el evrei în familie.

Bodnăraș fusese numit ministrul Armatei. Rușii îi făcuseră mărturisirea că l-ar pune în vârf de cioară pe el, în locul lui Dej, la conducerea partidului. Povestindu-i asemenea scenă, Bodnăraș l-a cucerit definitiv pe Dej.

Folclorul spune că rușii l-au omorât pe Dej.

Așa este. Eram la Cluj atunci când Dej a trecut cu trenul prin gara orașului spre Varșovia pentru a participa la ședința Tratatului și a avut o confruntare cu Constantin Daicoviciu. Apoi a murit.

În planul lui de manifestare independentă a României, Dej avea nevoie de forța armatei și de Bodnăraș. Era un moment crucial. Pentru Dej începuse o adevărată luptă. Generalul Dăscălescu ajunsese văcar la Neamț, la fratele lui, deși luptase pe ambele fronturi. Bodnăraș i-a repus pe majoritatea ofițerilor în drepturi. Reformele din armată nu mai aveau caracter sovietic. Apelativul „tovarășe" s-a introdus în armată abia în 1949. Bodnăraș le spunea: „Nu ne jucăm cu armata!" A opus rezistență. Politrucii au fost introduși printre militari tot cu întârziere, chiar dacă presau rușii. Bodnăraș era riguros și respecta regulamentele, încât a fost acuzat că e contra „democratizării armatei". Exigența lui se resimțea peste tot.

Bodnăraș spunea că se simte vinovat față de poporul român. E adevărat?

Posibil. Nu știu. Armata l-a ajutat pe Dej să curețe partidul de aluviuni. Nucleul românesc s-a consolidat. A venit dezghețul lui Hrușciov și Dej părea să fie în pericol, dar moldoveanul l-a îmbrobodit pe ucrainean. Eram comandantul de securitate al regiunii Cluj. Am asistat pe viu la îmbrobodire. Așa m-a purtat viața. Ne-au ajutat urșii de la Bistrița-Năsăud...

Acolo se produce un fenomen straniu. Când încep să se coacă fructele, începe invazia de urși. Vin din munți, hăt-hăt! de unde s-au retras dacii liberi. Și Hrușciov era intrigat. Devenise clientul nostru la vânătoare. Patimă! Eu am jucat rolul numărul 1. Aveam privilegiul să fiu între Dej și Hrușciov. Un copil pe lângă ei. Mergeam cu pușca-n spinare la stand și așteptam urșii.

Îi explicau specialiștii fenomenul migrației urșilor din Carpații Pădurоși. Ce-i vine-n minte țăranului ucrainean? „Gheorghe Gheorghievici, la urma urmelor, dacă ăsta-i fenomenul natural, urșii nu țin seamă de graniță. Înseamnă că foarte mulți urși vin aici de-acolo și voi îi împușcați, Gheorghe Gheorghievici!..." Adică, nici urșii nu mai erau ai noștri! Exprima involuntar un mod de gândire. „Posibil... Ce, animalele știu ce-i frontiera?...", a trecut

Dej peste episod.

Hrușciov venea din pasiune. Era un spectacol migrația ursilor. Îi plăcea. Îl încadram ca trăgători. Eu eram între el și Dej. Vine un urs frumos, mare, cenușiu, direct spre el. Se ridică în două labe. Nu-mi plăcea să omor animale și le lăsam să treacă. Acum, nu mai puteam, mai ales că trebuia să împușc în contul lui Nikita Hrușciov. Era un brumăriu frumos. Mă bucură pădurea, dar nu să iau viața. Am fost nevoit să pușc. A tras și Hrușciov. În ciori. Dej mi-a făcut cu ochiul. „Spune-i că el l-a împușcat..." „Vot tak! Vot tak! În ăsta am tras eu! În ăsta am tras eu!", striga Hrușciov. S-a suit călare pe ursul mort. „Ce-o să spună deti (copiii), vnuciki (nepoții) mei!..."

Vinul de piatră

Îl încălzisem și cu un vin special, care-i plăcea teribil: Ștaimingher de Bistrița! Grozav! Numai într-un loc anume se face. Un vin tare, de piatră. Mergea doar cu carne la proțap. Așa se făcea brichiseala noastră.

„Tovarășe Hrușciov, vinul nostru crește în condiții speciale, îi spune Dej. Am sesizat că vă place. Veți avea butoiul dvs. Numai din butoiul ăla vă dăm. Este și o chestiune de securitate personală..." Era convins că bea din butoiul ăla! Tromboneala lui Dej. L-am capacitat pe Hrușciov. S-a dat pe mâna noastră, și când s-a înfierbântat bine, Dej îl cheamă pe Emil Bodnăraș și-i șoptește: „Pe el! Acum e momentul. Știi limba lor". Și-n atmosfera de „pace și prietenie", îl abordează Bodnăraș pe ucrainean. Un mare merit ce nu poate fi subestimat. Nu poate fi comparat un asemenea om cu șarla de Roșca-Stănescu care cere „extrădarea" mea. El nu înțelege măcar ce înseamnă acest termen, din moment ce eu mă aflu în țară. Dar asta e altă chestiune.

Era în 1958. Bodnăraș a pus problema deschis: „Tovarășe Hrușciov, n-are rost! Frontul imperialist e dincolo de Cehoslovacia, în Germania. Țineți trupele de pomană în cârca noastră". Și Hrușciov a căzut în plasă. „Tak, tak, vot, vot! Voi aveți dreptate, mă! De ce să hrănim trupele degeaba pe aici? Frontul imperialist, daleko!"

După ce a murit Dej, Ceaușescu n-a mai avut încredere în Bodnăraș. El s-a considerat mai naționalist ca toți și l-a dat pe linie moartă: l-a făcut vicepreședinte la Consiliul de Stat. Aici mi-a făcut Bodnăraș mărturisiri. Umblam în uniformă și parcă tânjea.

„Ai uniformă frumoasă. Totul e perfect. Ai o ținută impecabilă, dar ceva nu e-n regulă: cu șapca! Ai pus-o uneori mult mai sus decât sprâncenele!" „Aveți dreptate, dar știți... căldura..." „Nu se justifică! Cozorocul să fie la nivelul sprâncenelor!"

„Eu știu ce-au rușii în capete și ce vor cu noi", îmi spune el. A murit naționalist. Nu a avut el rolul hotărâtor în trădarea lui Antonescu. Acum se pot vorbi multe.

Oare n-am omorât prea mulți lideri în acest secol 20?

Da. Și asta-i o temă. Bodnăraș ne-a atenționat în privința rușilor încă de atunci. Era periculos să vorbești așa. Pe lângă Consiliul de Stat, i-au dat și Cultele. Se ocupa cu mare pasiune. Era un om meticulos, nu diletant. Începuse prozelitismul cultelor religioase din afară. El s-a bazat pe Biserica Ortodoxă. Cultele erau acoperirea pentru spionajul străin. Sub umbrela catolicismului pătrundea iredentismul. L-au internat la „Elias" cu inima. Se ducea Gheorghe Apostol în vizită la el. Fusese și ăsta marginalizat. În Argentina! „Mă Emile, mă! Murim toți, mă. Îi facem plăcerea lu' ăsta!..."

Bodnăraș a scris în testament să-l îngroape în satul natal, lângă biserica pe care o restaurase. N-a vrut la groapa elefanților de la Monumentul eroilor socialiști din Parcul Libertății. Mi-a intrat în suflet pentru asta!

Alții s-au zbătut să-i scoată pe ruși din țara lor până și după căderea Zidului de la Berlin. Noi am reușit performanța din 1958. Dej a fost cu mintea, Bodnăraș - omul de acțiune. Știam să folosim momentele prielnice.

Asasinarea

Cum spuneam, Dej a plecat în 1964 la Varșovia, la întrunirea Tratatului. Trenul s-a oprit la Cluj. Constantin Daicoviciu, rectorul Universității Cluj, a ieșit înaintea lui. Primit frumos! Manifestau românii descătușați. A oprit trenul. S-a dus primul-secretar. S-a dus și Daicoviciu cu toiagul lui în salonul lui Dej. Eu am rămas pe peron. Bătrânul era nedus la biserică. Ce-avea-n gușă și-n căpușă. Îl invitam uneori la școala de securitate. „Pot să spun tot?", mă întreba venerabilul. „Tot ce aveți pe suflet..." „Bine, bravo!"

Nu știu ce au discutat Dej și Daicoviciu în tren. Bătrânul coboară pe peron, ridică toiagul spre geamul vagonului. Dej se uita la el. „Auzât?! Vedeți cum vă comportați acolo... Fiți copii

cuminți!"

L-au iradiat rușii pe Dej, la Varșovia. La scurt timp s-a îmbolnăvit. Nu avea antecedente. Fusese iradiat în poziția în care a stat pe scaun și tot așa s-a declanșat și boala: de jos în sus - cancer de prostată, cancer la intestine, treptat, totul... Așa au spus și medicii. Se întâmplase imediat după Declarația noastră de Independență din aprilie 1964. Toată lumea a înțeles. Putea fi un cancer și din alte motive, dar atacul gradual arată altceva.

Verificări de rutină se făceau înaintea venirii șefilor de stat la ședințele comune?

În condițiile de atunci, nu.

Moscova și-a menținut atitudinea și în timpul lui Ceaușescu?

Rușii n-au vrut să se implice direct și oficial într-o acțiune conspirativă contra lui Nicolae Ceaușescu, dar le-a convenit de minune ce s-a întâmplat în 1989. Ei nu erau mai pudici ca americanii sau francezii, dar ne cunoșteam mai bine, știau că ne facem treaba în interes național. S-au convins că nu pot racola ofițeri români.

A fost Uniunea Sovietică un front descoperit pentru activitatea Securității române? Lucrați mai mult în America?

Nu-i adevărat. Nu era descoperit, dar n-a fost cum doream să fie.

N-a existat nici o luptă de rezistență

Ce relații ați avut cu legionarii?

Destul de bune, chiar dacă nu agreez ideologia lor. Am colaborat bine cu unele căpetenii.

Ei au organizat lupta de rezistență din județul Argeș?

Nu. N-a existat nici o luptă de rezistență. Era o grupare cu obârșie din perioada lotrilor. Nu se putea să nu apară fenomenul lotrilor aici. E specific zonei. Istoricește, era obligatoriu să apară gruparea Arsenescu-Arnăuțoiu din zona Argeșului. Arsenescu era colonel de carieră, iar frații Arnăuțoiu erau țărăniști. Dascălul Arnăuțoiu fusese un om respectabil din Nucșoara. Am regretat sincer că acest bătrân, mare român, dac în gândire și ținută, direc-

torul școlii a avut un asemenea necaz. Feciorii lui n-au mișcat un deget care să vizeze ocupantul rus, așa cum susține Lucia Hossu-Longin. Așa era contextul. El n-a aprobat ce-au făcut fiii lui, fusese subordonat lui Arsenescu la Câmpulung-Muscel. Au fost prinși după 1950, judecați și o parte împușcați. Vânătoarea a durat până în 1959.

Mare amor la moș Poștoacă din Mățău

Se omorau între ei. Ca să trăiască, se profilaseră pe activități teroriste. Căpetenia lor era Arnăuțoiu Toma. Arsenescu fugise că s-a dat la nevasta lui Petre Arnăuțoiu. Femeia i-a spus lui Petre și frații au vrut să-l împuște. Arsenescu a șters-o și s-a dus la bătrânul Poștoacă din Mățău. Moș Poștoacă avea trei fete, dintre care una măritată. Le-a ... pe toate, începând cu baba lui Poștoacă. Când a ajuns la cea de-a treia fată, a căzut. Stătuse zece ani închis la Poștoacă. Una dintre fete era mai prostuță și a făcut cu Arsenescu o fată. Au dat drumul unei versiuni credibile: a prins-o careva prin porumb. Legenda a ținut. Când Arsenescu s-a dat la a doua fiică nemăritată și asta a rămas grea, s-a hotărât să facă un avort. Arnăuțoiu a recurs la doctorul Stegăroiu, de la Vâlcea. A trimis-o pe fată cu un bilet. Nu se mai știa de Arsenescu nimic. Prietenul Stegăroiu s-a dus direct la Securitate cu scrisoarea.

Omorau copiii care se nășteau în pădure. Maria Plop era servitoarea lor și fugise cu ei în pădure. Toma Arnăuțoiu voia să rămână singurul ei amant. Marinescu, student de la Cluj, fusese legionar. Voia și el. S-au luat la ceartă. Marinescu era mai violent, dar a fost pus la punct: „Nu ne-am înțeles că numai eu?", a zis Toma. Frații Arnăuțoiu au pus la cale să-l omoare și pe Marinescu. L-au cioplit cu barda. Întâi în cap. L-au îngropat. După ce au fost prinși, au arătat singuri mormântul. S-a făcut anchetă. Frații Arnăuțoiu, deși feciorii unui țărănist important, nu fuseseră înregimentați în politică. Au ajuns să prade ca să trăiască. Așa au săvârșit șaptesprezece crime. La Padina, au acostat niște turiști și i-au omorât pentru haine, iar Lucia Hossu-Longin îi prezintă ca eroi anticomuniști.

De ce au fugit în pădure?

Pentru că urmau să fie priponiți. Toma Arnăuțoiu dezertase din armată. Marinescu era urmărit la Cluj că fusese legionar. Și atunci,

pădurea! Nu trebuie condamnați. Așa este această zonă a Argeșului: patria lotrilor. Năștea femeia copilul și Toma îi punea degetul în gât pruncului. Cu al treilea copil nu s-a mai putut. Maria Plop s-a aruncat ca o fiară asupra fetiței: „Omorâți-mă și pe mine!" Au iertat-o. Fetița a fost înfiată de muzicianul Ion Voicu și a ajuns violoncelistă. Până la doi ani au dus-o în rucsac. După ce i-a prins pe toți, Ion Voicu a înfiat copilul.

Salată de spioni la vârf

În ce relații ați fost cu activiștii? Mă refer la vârful nomenclaturii de tipul „onorată instanță, am fost un dobitoc".

Unii înțelegeau importanța serviciilor secrete, alții n-au priceput nimic. De altfel, Ceaușescu și troglodiții din jur au creat și psihoza cu securitatea. Suspiciunea generală asupra noastră însă nu era o realitate în acea perioadă. Au existat și fricțiuni, dar abuzurile care s-au făcut i-au băgat în panică pe oamenii simpli.

Ofițerul de informații era într-o situație limită. Politicul cerea „omoară-i pe dușmanii poporului" și ofițerii se aflau la mijloc.

După ce l-am cunoscut pe Corneliu Coposu, aspect pe care-l vom trata ulterior, înțeleg mai bine valoarea unui om ca Gheordunescu pe care chiar Coposu l-a trimis în serviciile secrete. Se poate observa că există mari similitudini între rapoartele prezentate de Virgil Măgureanu și Costin Georgescu cu privire la activitatea serviciilor secrete străine pe teritoriul României. Faptul arată două aspecte: Virgil Măgureanu avea dreptate, iar Costin Georgescu s-a adaptat perfect.

Să înțelegem că lângă Emil Constantinescu există o întreagă salată de spioni, că Radu Vasile este asaltat de agenții serviciilor secrete, iar ofițerii noștri își iau liniștiți solda. Cum și-o mai justifică?

Acesta e alt aspect. Eu nu-i condamn pe omologii mei inamici. Și eu am pătruns la Casa Albă, desigur pentru influență în favoarea României. Aveam om acolo. Gheordunescu, Cătălin Harnagea și Costin Georgescu au fost aruncați în apă; au fost inteligenți și nu s-au scufundat. Au plecat urechea tare la aparat care e naiv de sincer. Pe mine chiar m-a surprins acest aspect în

timpul întregii mele activități.

Pe mine m-ați cucerit definitiv cu aceste considerațiuni.

E o realitate, domnule. Chiar dacă săvârșeau infracțiuni, se comportau ca niște pui de găină. Noi nu am uzat de mijloacele muncii speciale în relațiile intercolegiale, așa cum procedam pentru depistarea și neutralizarea inamicului. Doresc în acest moment să previn și să-i rog pe actualii guvernanți să nu cadă în eroarea lui Nicolae Ceaușescu care nu mai credea în propriul serviciu special de informații. Ar fi o eroare fatală și pentru ei, iar Costin Georgescu n-a făcut decât să-i avertizeze.

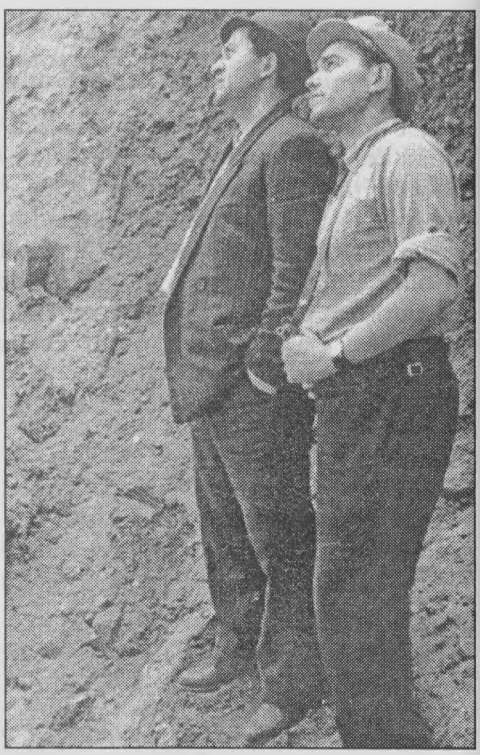

Pe urmele minerilor revoltaţi din Valea Jiului

În plină activitate: Mihai Pacepa (al doilea din stânga), Nicolae Doicaru (al treilea din stânga), Nicolae Pleşiţă (al doilea din dreapta)

6. Între hachițe

Dobre a fost agentul nostru

Domnule general, am reținut de la dvs. că nu a existat nici o formă de rezistență anticomunistă, și cu atât mai puțin antisovietică. Dar mișcări muncitorești au fost pe timpul lui Ceaușescu?

Asta-i altceva. Sigur că au fost. Protestele minerilor din Valea Jiului sunt cel mai bun exemplu. A fost vinovat Ceaușescu. Ilie Verdeț s-a lăsat luat ostatic tocmai ca să-l convingă să revină asupra deciziilor lui aberante. M-a trimis cu un batalion să reprim mișcarea minerilor. Am mers acolo, am cercetat și am discutat apoi cu Verdeț. Trecând prin zonă, am înțeles pentru prima dată că momârlanii sunt urmașii direcți ai dacilor. Minerii erau altceva. Ei erau proletari în sens clasic.

„Tovarășe secretar general, ăștia nu sunt agenți. Minerii sunt clasa muncitoare și eu în muncitori nu trag". A amuțit Ceaușescu. Stătea și se uita fix. „Mă Pleșiță, tu așa zici?" Și l-am convins să meargă în Valea Jiului.

Dobre, liderul minerilor, a fost agent KGB? Au încercat rușii să-i folosească pe mineri contra lui Ceaușescu?

De unde-ai scos-o, iubitule? Dobre a fost omul nostru. După circul din Valea Jiului, l-am trimis să facă „Ștefan Gheorghiu", că era băiat bun... Am intervenit oportun și am stopat o mișcare haotică, extrem de periculoasă nu doar pentru Ceaușescu. Iată de ce instituțiile fundamentale ale statului trebuie conservate. De la Atatürk încoace, armata turcă e cu adevărat a țării și nu are nimic de-a face cu hachițele partidelor politice.

În ce măsură un ofițer de informații poate rămâne echidis-

tant într-un sistem totalitar ca al lui Ceaușescu sau într-un sistem așa-zis democratic unde un ofițer de informații este strivit între interese de partid? Este o activitate științifică?

Imixtiunile partidelor nu au alterat complet serviciile secrete tocmai datorită scopului sacru: apărarea țării.

Apariția serviciilor de informații și contrainformații nu este întâmplătoare. De la formele empirice de pe timpul gintelor, au ajuns astăzi să atingă nivelul modern al societății omenești. Această muncă are un caracter tehnico-științific.

Serviciile secrete uzează de cuceririle moderne ale filosofiei, istoriei, filologiei, chimiei, fizicii, matematicii, informaticii, pedagogiei, psihologiei, biologiei.

Și ale parapsihologiei?

O avem în vedere, dar nu cred în minuni. Folosim laserul chiar și în ascultare și fotografiere.

Deci nu mai trebuie să-mi anihilez adversarul cu pistolul?

Nu ne aflăm pe timpul lui Pantiușa.

Apa și focul?

Nu-i chiar așa. Nu erau comuniștii chiar așa de atei cum spunea teoria. Câte cununii și botezuri pe ascuns am văzut eu prin nomenclatură...

Fiecare pretinde că apără interesul național: și clanul dictatorului, și găștile „partidelor democrate". La mijloc se află serviciul de informații și contrainformații. Cum poate rămâne echidistant?

În ciuda denaturărilor condamnabile din vina imixtiunilor politicului, aceste servicii nu au fost create și imaginate de popor pentru a săvârși fapte pe care nu am intenția să le ascund. Cauza cauzelor o constituie ingerințele în activitatea acestor organe pentru a le scoate din făgaș.

Ușa din dos

„Ei brațul tău înarmă ca să lovești în tine!", spune Eminescu.

Imixtiunea politicului este o preluare de la practicile anterioare

acestui regim. În 1907, imixtiunea a dus la uciderea a 11 000 de țărani. Păcatul e și mai vechi. Vezi alegerea lui Cuza ca domn și înlăturarea lui de către „monstruoasa coaliție", care a corupt organele de informații pentru a da lovitura de stat. Așa l-au adus pe ușa din dos pe Carol de Hohenzollern și l-au impus ca rege. De atunci au fost corupte serviciile secrete.

Caragiale vorbește de „plebicistul" pentru recunoașterea lui Carol I tocmai pentru că nu a fost nici un referendum.

Chiar pe timpul lui Ștefan cel Mare, partidele boierești au folosit serviciile secrete pentru tentativa de răsturnare a domnului. „Unde erau românii când a fost omorât Viteazul Mihai?", cum spune Adrian Păunescu, care i-a cerut iertare lui Ion Cristoiu la televizor.

Politicieni și supermani

Nu sunt prea multe exemple în istorie care atestă că forțele politice folosesc serviciile secrete în interes propriu?

Da. Asta arată și importanța serviciilor secrete, pe care forțele politice le folosesc uneori contra națiunii.

Să fie clasa politică adversarul principal pentru serviciile secrete?

Așa este. Presiunile permanente se fac din interes personal sau de grup.

Să înțelegem că ofițerii au, comparativ cu politicienii, un instinct în plus în apărarea interesului național?

Este un adevăr aici. Avem anticorpi cu care ne putem apăra. În primul rând, conținutul tehnico-științific al acestei munci. Apoi, selecționarea pentru aceste servicii a unor oameni de excepție ai societății. Vă vorbește un om care timp de 42 de ani s-a luptat cu această problemă. Datorită energiilor pe care le angajează în războiul inteligențelor, a parcurgerii unor conjuncturi interne și externe, acești specialiști devin supermani.

Fi-ți-ar Nikolski al dracului!

Dar nu vreau să acreditez ideea că acest superman trebuie să se ridice deasupra propriei societăți.

Pavel Coruț consideră că securiștii au origine extraterestră.

E bună ca glumă! Aceşti supermani, frecându-se de toate presiunile, de propriile carențe, au devenit de excepție.

Nikolski este un exemplu?

Fi-ți-ar Nikolski al dracului!

Nu renunț!

L-am cunoscut, nu ocolesc. A fost un om de conjunctură, adus prin imixtiune. Prin asemenea indivizi, politicul își face jocurile în serviciile secrete.

Nu vreau să fiu judecat greșit. La nivelul de cunoaștere la care am ajuns, așa înțeleg eu lucrurile. Cum nu au dreptul cei interesați să se amestece în treburile aparatului, nici ei nu au dreptul să se considere deasupra societății. Și trebuie să respecte cu sfințenie un adevăr: ei sunt instrumentele interesului național.

Poporul care conduce aparatul

Nu le cereți prea mult?

Cu toate puterile cu care sunt învestiți de națiune și prin perfecționare, trebuie să aibă grijă să nu scoată sabia contra celor care i-au creat. Trebuie să se integreze și să-și respecte cadrul de funcționare. Organismele politice statale, juridice, religioase sunt legate de conjuncturi. Ei trebuie să activeze pe baza principiului echidistanței, nu a politicii conjuncturale.

Aparatul trebuie ferit de conjuncturi. Nu statul trebuie să conducă aparatul, ci poporul. Partidele sunt efemere, au devenit anacronice, se duc. Aceste organe sunt însă ochii și urechile națiunii. Poporul trebuie să conducă aparatul. Prin cine? Prin formele parlamentare existente, mergând până la „sfatul bătrânilor". Trebuie găsite forme juridice. Nu ne putem reduce la Alianța Civică a Anei Blandiana.

Botnița și ticăloșii

În loc de sfatul bătrânilor, Camera Lorzilor?

Da, și reprezentanții tuturor formelor de organizare a societății. Nu numai partidele care-și arogă un drept votat de reprezentanții

lor în Parlament. Constituția tot aceștia au făcut-o, dar în ea trebuia să se prevadă ca acești oameni învestiți cu mijloace și puteri deosebite, formați în războiul inteligențelor, să n-ajungă niciodată să facă prostiile impuse de ingerințele politicului, de forțele oculte din țară și din afară. Aparatul trebuie protejat de aceste ingerințe. Ultima hotărâre a Comitetului Politic Executiv arată că Nicolae Ceaușescu se temea de aceste organe. A încercat să le pună botniță, socotind că poate veghea asupra legalității... Fals! Numai ticăloșii se tem de aceste organe. E neproductiv să le pui graniță și nici nu se poate. Ceaușescu n-a putut îngrădi activitatea Securității, fiindcă, prin conținutul ei, această muncă nu poate fi limitată. Aparatul ajunge la lucruri dorite și nedorite de conducători. Cu toate măsurile restrictive luate de Ceaușescu, noi știam și ce mănâncă, și ce bea Ceaușescu, și ce vor el și oamenii din anturaj, și ce se pune la cale. De exemplu, americanii. Nu s-a vrut de dorul lelii să se ajungă la Bordelul Oval al lui Clinton. În virtutea luptei de apărare au ajuns cei de la FBI acolo. Cei puși să-l apere pe Clinton au scos la iveală scandalul.

L-ați pus pe Ceaușescu în situații similare?

Treaba mea!...

Ba era a națiunii!... S-ar putea vorbi de drama ofițerului de informații care poate constata la un moment dat că șeful lui își face raportul către forțe antinaționale?

Nu, pentru că ofițerul de informații devine superman și nu-l anihilează nimic și nimeni. Sunt și oameni care cedează psihic. Să le plângi de milă. S-au prăbușit, unii au dezertat, ca Pacepa, alții au fost internați în spitale speciale. N-au rezistat presiunilor. N-au devenit supermani. Au clacat. Ofițerul de informații, prin cazuistică și tehnică, prinde „lăbuțe" care-l vizează nu numai pe general, dar chiar pe șeful statului. Problema e unde raportează, unde se duce cu informațiile.

Șepcile-n pari

M-ai ironizat cu Pavel Coruț, dar n-ai dreptate. Ofițerii de informații sunt oameni deosebiți în societate. Eu nu zic că oamenii ceilalți ar fi niște handicapați care trebuie conduși de specialiștii în informații. Intervine selecția pe criterii riguroase. Pantiușa voia brute, nu inteligențe în războiul inteligențelor. „Aducem, mă, din agricultură, din fabrici, cum or fi, mă, iar la o adică, punem

șepcile alea albastre în pari să se sperie reacțiunea!“ Acesta era nivelul lui de gândire.

Au intervenit elemente noi ulterior, când a început să se românizeze aparatul. Am venit noi din urmă, cu experiență și cultură proprie. Pantiușa s-a servit de Siguranță și de Jandarmerie pentru masacrarea intelectualității românești.

Arestările au continuat și după 1950.

Sigur, dar în alte etape.

Unde era caracterul științific al muncii de informații când ei arestau masiv români și-i trimiteau la Canal?

Stai, măi... Până în '48-'50, când cu Pintilie și Nikolski, s-au făcut represiuni în masă. Amândoi au fost niște bâte ale KGB-ului.

Cum vă explicați că, după 1990, Nikolski a dispărut fără să dea socoteală?

N-a dispărut, a murit. S-a izolat, îi era frică. S-a continuat cu niște practici, dar nu la dimensiunile Brigăzii operative.

Și Canalul?

Și Canalul, și cooperativizarea, și arestarea legionarilor și țărăniștilor. Dar aparatul se valahiza treptat, se conștientiza. După procesul care i-a vizat pe Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, s-a afirmat nucleul lui Dej. Moldoveanul era deștept, a înțeles că cei trei erau agenții Kremlinului și i-a sugerat lui Stalin că ar fi „deviaționiști“. Adică, lichidarea cu propriile mâini a agenturii trimise de ruși în 1945. Este extraordinar momentul. Treptat, lucrurile au evoluat în acest sens gândit de Dej. Existau consilieri sovietici la fiecare direcție centrală. Chiar și în teritoriu, la unele direcții mai importante.

Coposu agent? „Vsio ravno, jăna pridiot!“

Începe autoselecția la noi. Cu rigurozitate. Ori te asimilează această muncă și devii apt pentru a rezista presiunilor din războiul inteligențelor, ori te elimină. Costin Georgescu, Ghiordunescu, C. Harnagea au o bază intelectuală și au fost asimilați de sistem. Aparatul i-a integrat.

Ghiordunescu a fost trimis de țărăniști, adică de Corneliu Coposu. Coposu...

... a fost agentul dvs....

Vsio ravno, jăna pridiot! (Totuna, vine soția!) Coposu i-a spus: „Ai grijă de băieții ăia. Acolo sunt mari patrioți, mari români. Și cei care au trecut prin aparat și de care m-am frecat și-i cunosc, și cei care sunt acum". Ghiordunescu e profesor de fizică și a mers pe principul echidistanței, chiar dacă l-a trimis Coposu.

Clacarea

Coposu a fost un om mare!

În 1990, tot așa ziceați?

Absolut! Un român desăvârșit, disciplinat. Nu și-a propus să rezolve problemele politice ale fostului partid țărănist din societatea românească prin rebeliune. Pe Coposu îl cunosc. Există o practică preluată de la jandarmerie: chemarea periodică a foștilor deținuți pentru a-i timora. Așa au procedat și cu Coposu, până când lucrarea a ajuns la mine. Eram deja goangă mare. Am dat indicații precise, fără știrea lui Ceaușescu. Știam ce e „indicație prețioasă" și ce este fond real, cu riscul de a ne bate cuie în tălpi. Neîncrederea lui Ceaușescu față de noi se agravase. Să te-ntrebe președintele țării în slujba cui ești, nu-ți mai rămânea decât să te sinucizi, dacă nu aveai nervii tari. Am făcut sanatorii speciale pentru cei care clacaseră din cauza dramei profesionale. Știau și puteau vorbi. Și rușii, și americanii au asemenea cazuri. L-am cunoscut pe Coposu după eliberarea de la Rubla, o colonie din Bărăgan. Văzând că-l tracasau, am cercetat cazul. Era corect în relațiile cu noi și în vârstă. Sunt dovezi și martori. Am dat ordin să-nceteze cu tracasarea lui Coposu, chiar dacă era ordonată de sus. L-am transformat într-un fel de lucrător al Arhivelor Statului. „Domnule general, eu fac un istoric al PNȚ". Dacă eram o brută ca Pintilie sau Nikolski, îl luam rău: „Tu-s curu' mă-tii, nu te-ai vindecat de ce-ai fost?! Mai vrei să scrii și istoria?!" Da, domnule Coposu, i-am zis, istoria trebuie să consemneze și bun, și rău, inclusiv de la național-țărăniști. Faceți o treabă foarte bună și, decât să veniți la vorbitor săptămânal aici, faceți ce trebuie. Îl iau la telefon pe generalul Gal, pe-atunci directorul Arhivelor Statului. „Băi Gal, dă-i acces moșului ăstuia la toate documentele, că vrea să scrie o lucrare despre național-țărăniști... Poate ne folosește și nouă. Puneți-i la dispoziție inclusiv documente secrete și aveți grijă să se integreze în atmosferă... În final, să ne rămână și nouă un

exemplar pentru tezaurul arhivistic". Gestul l-am făcut pe cont propriu. Dacă afla Ceaușescu, ar fi zis că pactizez cu țărăniștii. Am presupus că fac o treabă bună. Generalul Gal poate să confirme. Că a fost zece ani șeful Arhivelor Statului.

Brichisirea lui Trifa

Cum l-ați brichisit pe legionarul Viorel Trifa?

Abordarea lui Trifa a fost o acțiune pe cont propriu. Îl știam pe moț din documente. A avut activități serioase. Dacă legionarii se uneau cu comuniștii, erau o forță națională.

După rebeliunea din 1941, Viorel Trifa a fugit în America. A provocat sciziunea Bisericii Ortodoxe Române din Statele Unite. Pentru asta, Trifa a preferat să se subordoneze Bisericii Ruse, dar din motive tactice. A adus servicii serioase, inclusiv americanilor.

Când a început vânătoarea declanșată de evrei contra fasciștilor și naziștilor, împotriva voinței lui Ceaușescu, am sărit în ajutorul lui Trifa. Era un bun român și nu l-am lăsat să-l jupoaie ăștia. Un rol important l-a avut aici un înalt prelat în civil, al cărui nume nu-l voi dezvălui. Am avut și omul meu acolo. S-au întâlnit cu Trifa pe un aeroport periferic dintr-un stat american, nu vreau să-l spun. Prelatul trimis cu ofițerul trebuia să-l convingă pe Trifa fără să afle FBI. Nu s-a prins nimeni. I-au dat un pașaport vechi, bine făcut. Am scris apoi raport la Ceaușescu. S-a supărat Ceaușescu. N-a pus nici „văzut" pe lucrare. M-a lăsat în coadă de pește. Se lamenta Trifa: „Mă, voi mă luați și mă băgați într-o mânăstire". Prelatul i-a oferit garanții. S-a stabilit în Spania și urma să vină încoace. Nu puteam să-i promit libertatea contra voinței lui Ceaușescu pentru că mă făceam de râs. Omul era tracasat, bătrân și bolnav. Mai târziu, Trifa a murit.

Borcanul cu prepuțuri

Erau structuri de fier atunci. Cum ați penetrat?

Prin cinstea și sinceritatea mea. Chiar dacă era Dumnezeu, nu tăceam. Nu aveam ascunzișuri. Eram căpitan și se analiza un caz de-al meu pentru prima dată la București. Voiam să-nvăț și eu de la Nikolski, de la Pantiușa. Când i-am văzut, m-am crucit. Sugerau niște soluții deplorabile.

Securitatea îi ancheta și pe evrei?

Mai greșea... Aveam un căpitan la anchete penale, unul Brânzei. Trecea de o sută douăzeci de kilograme. Când îi aresta de-acasă, îi înjura. Între timp, lua și mânca de toate. Pe urmă iar îi pocnea și înghițea ce găsea în cale. Un animal!

Se duce Brânzei la tanti Cuța, care se mutase de la Dolhasca. „Ia desfă lada", zice Brânzei. „Să vină Șicu", zice Cuța. „Deschide la debara!" „Nu-l așteptați pe Șicu?" „Lasă-mă dracului cu Șicu! Cine-i Șicu?" „Băiatul meu. Lucrează la CEC". „Ce-nseamnă Șicu?" „Nu mi-a mai pus nimeni întrebarea asta. Adică, unu și cu unu fac doi, doi și cu doi fac patru. C-așa-i la noi! Trebuie să adunăm mereu, de mici..."

Brânzei aduna și el. Un pumn de măsline și hap!, cu tot cu sâmburi. „Face bine la digestie"... Un borcan cu dulceață, altul cu castraveți. Bun! Alt borcan cu oțet și cu un fel de ciuperci, urechiușe. Bune și astea! „Tovarășe căpitan, acolo a pus soțu' prepușurile..." „Dumne...!" Brânzei nimerise la un fel de haham care ținea prepușurile în spirt din motive religioase.

La 26 ianuarie 1978, când Ceauşescu împlinea 60 de ani, familia era strâns unită în jurul „marelui cârmaci"

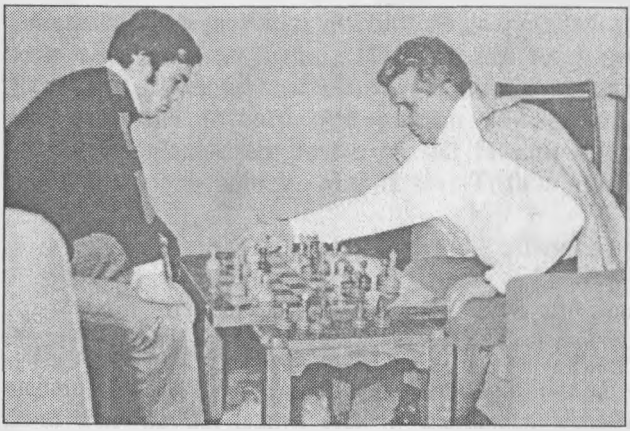

Nevinovatele jocuri de şah de acasă erau înlocuite în cazinourile din Las Vegas cu costisitoare jocuri la ruletă

7. „Cu acordul lui Gorbaciov, Leana vroia să-l răstoarne pe Ceaușescu“

Nicu a transmis mesajul la ruși

Care au fost conspiratorii principali împotriva lui Ceaușescu?

Ai lui. În 1986-1987, ei au pus la cale răsturnarea lui. I-au consultat până și pe ruși. Leana era atât de orbită de dorința de a fi președinte măcar o zi, încât era în stare să colaboreze și cu dracul. După ce a făcut „guvernul“, Nicu a transmis mesajul la ruși. Pentru mine a fost o surpriză enormă. Când a aflat de toată povestea, Postelnicu a refuzat să primească informația. A leșinat de frică. „Cum mă duc eu la tovarășu' să-i spun că tovarășu' Nicu nu știu ce face contra lui?“ Pe atunci, tovarășu' Nicu, pe chestia Buzăului, unde s-a făcut că face armata la aviație, la Ianca, stătea într-un apartament în târg, unde băieții serveau fetițe de liceu. Toți au fugit ca de dracu' când au văzut despre ce este vorba. Lucrurile evoluaseră atât de mult, încât Postelnicu nu s-a mai putut băga între ciocan și nicovală.

A venit colonelul B. la mine cu această informație. „Tovarășu' general, n-am spus la nimeni în afară de dvs., care mi-ați fost șef mult timp“. N-am spus nimănui după 1989. Conspiratorii au căzut pe tehnică. Nici un ofițer de securitate nu fusese implicat de partea Leanei. Până la Postelnicu, toți șefii l-au flituit pe colonelul B. „Nu mă băga pe mine în așa ceva!“, i-a zis generalul Neagoe. Unul din „guvernul-fantomă“ s-a dus cu lista de propuneri la Gorbaciov. Nicu trebuia să fie secretar general al PCR, Ceaușescu - președinte de onoare, iar Leana - președinte executiv. Prim-ministru ar fi fost Constantin Olteanu, care s-a dus și la Moscova. El

i-a spus lui Gorbaciov că în cadrul perestroikăi din România se va face această schimbare. Datorită serviciilor de informații, conspirația a fost dezvăluită de colonelul B.

„Ne ascultă!"

Și B. avea doar două alternative: să încerce să intre la Ceaușescu, dar nu ajungea acolo, sau să atace direct gruparea rebelă din clan. Totul s-a produs prin munca de protecție, ca în cazul Monicăi Lewinsky pentru Bill Clinton. Informativ, nu-i urmăream pe nomenclaturiști, că nu ne dădeau voie, dar ei erau speriați. Intrase spionomania în ei în așa hal, încât nu mai aveau curajul să vorbească liber cu mine. Când mergeam pe la ea, Suzana Gâdea îmi făcea semne disperate spre telefon: „Ne ascultă!..." Toți fugeau. În această atmosferă generală, serviciile secrete a trebuit să facă muncă de protecție. Nu pentru că era Ceaușescu. Putea fi și Stan țiganu'. Aaa, că în cadrul măsurilor pică și Monica Lewinsky? Asta-i altă brânză. Munca de informații n-are hotare. Chiar dacă ieșeau și lucruri necurate. Șefii lui B. își făcuseră și calcule oportuniste: dar dacă izbutește complotul Leanei, ce se alege de mine că m-am dus la Ceaușescu?

A crescut sub mâna noastră

Îl cunoștea pe Nicu, care avea un respect deosebit față de noi, fiindcă a crescut sub mâna noastră. Cât era el de arogant, chiar și celui de la poartă îi zicea „dumneavoastră". I se întipărise respectul față de noi, fiindcă l-am luat în primire de mic. A simțit protecția alor noștri. Colonelul B. avea studii medii, dar știa de slăbiciunea lui Nicu.

Frică inoculată de sistem?

Nu... Încăierarea din clan se producea când Gorbaciov era cu ochii pe noi, când ungurii așteptau răzmerița ca să ne ia Transilvania. Așa înțelegea B. L-a invitat pe Nicu la o întâlnire pe șoseaua de centură a Bucureștilor. „Tovarășe Nicu, am să vă spun ceva, dar undeva afară..." Îi era frică să nu cadă și el în altă gheară. Nicu a vrut să-l sperie. „O iei tu înainte cu mașina, dar fără șofer. Și vin eu după tine cu mașina". B. avea trei copii. Se temea că-l împușcă Nicu din spate.

Discutăm fără pistoale!

B. lucra la Informații, Securitate și Gardă. Mergea cu mașina și simțea privirea lui Nicu în ceafă. „Dacă mă-mpușcă?..." Se

întunecase. B. își făcea socotelile. Nu credea că mai are șanse. „Mă lichidează înainte sau după?..." A oprit B. A oprit și Nicu, dar la distanță. „Tovarășu' Nicu, vă rog foarte mult, dacă aveți pistol în dotare, să nu veniți înarmat. Lăsați pistolul la mașină". Vroia să-l intimideze, dar lui îi era frică. „Nu, nu, măi, eu țin pistolul la bord. Lasă, discutăm așa, fără pistoale!..." „Bun. Nici eu nu iau pistolul, îl las la bord..." Îi mai trecuse teama și a mers la atac. „Tovarășu' Nicu, de ce v-am chemat... E în joc serviciul meu, chiar viața mea, că mi-am permis să vă spun". Instinct profesional. Și-a dat seama că Nicu nu vrea să-l lichideze atunci. „Știți de ce mă ocup eu..." „Știu, mă..." „Deci, știți... Am informații din care rezultă acțiunea pe care ați pus-o la cale ca să-l dați peste cap pe tovarășu'. M-am gândit să vă pun în temă că se știe..." Făcea pe binevoitorul. „Ce vorbești, mă? Se știe și asta?" „Se știe."

La plecare, Nicu i-a mulțumit și a luat-o el înainte. După un timp, a oprit mașina. „Acum mă-mpușcă. Ia pistolul..." „Tovarășu' colonel, scuză-mă. Vreau să te mai întreb ceva. Dar asta se știe?..." „Da". „Deci se știe și asta..." L-a pus pe butuci și l-a dezumflat complet. Mă fascinează cazul. Nu știu dacă aș fi fost în stare să găsesc o asemenea ieșire. A rămas Nicu fără grai. „Dacă tata află, ne leagă..." S-a dus Nicu și i-a spus mă-sii. Leana a găsit soluția: a trecut pe la Ceaușescu și i-a spus cât a vrut. „Uite, mă, căcăcioșii ăștia... și influențe... agenturili străine..." L-a îmbrobodit, dar pe Nicu l-a trimis la Sibiu la munca de jos: prim-secretar. Pe Olteanu, din ministru al Apărării l-a făcut primar al Capitalei. Și s-a lansat versiunea că, vezi, doamne, Olteanu, la o reuniune de la ruși, fiind cam sugaci, a băut până a căzut sub masă. Avea darul ăsta, ca orice om. S-a făcut de rușine în fața Tratatului de la Varșovia. Știa clanul meteahna lui Olteanu și a folosit-o. De Nicu au zis că trebuie să învețe munca de jos, și proștii au crezut că-l va propulsa de-acolo în fruntea PCR. Pe Tudor Mohora de la UASCR l-au trimis la un sector al Capitalei, că era și el în socoteală, prieten cu Nicu. Mai e unu' al cărui nume nu vreau să-l spun. A. era un om deosebit. Avea mare nevoie Nicu de el ca să-i dea lovitura de grație lui ta-su. A. era atent cu toți și Nicu îl respecta mult, deși era un contrast total între ei.

Ca Deng Xiaoping

Ceaușescu îl rotea și pe A., care-l ajuta pe Adrian Păunescu. De câte ori mă înlătura Ceaușescu, A. mă îmbrățișa în ochii tuturor: „Ce faci, Deng Xiaoping?" Revoluția culturală a lui Mao l-a

dus la cartofi pe Deng, căruia China îi este recunoscătoare. Am fost și eu un reformator în felul meu.

S-a văzut Leana cu Ceaușescu și pe A. l-au dat la construcții. Uite cum rezolvă ei problemele țării!, mă gândeam. Dacă era altcineva, îl punea la zid. B. era convins că și-a făcut datoria față de țară, dar clanul nu s-a liniștit. Ceaușescu era tot mai bolnav. Avea diabet și, cum mai bea, lucrurile se agravau. Nu voiau nici să facă publicitate despre boala lui. Numai Iulian Mincu și Nicu mai știau. Perestroika avansa și Gorbaciov era tot mai supărat pe Ceaușescu. „N-avem nimic împotrivă dacă-l răsturnați, dar nu ne băgăm", a răspuns Gorbaciov. Formal, dar în realitate KGB-ul l-a lucrat. Înțelegerea se făcuse cu Bush la Malta.

Leana a vrut s-o ia înaintea istoriei. „Măcar o zi să-mi dea puterea și mie!..." Planificase răsturnarea lui Ceaușescu pentru ianuarie 1990. Acum avea drept motiv boala președintelui. Nicu își făcuse stagiul la Sibiu pentru funcția de secretar general.

Microfoane pentru mult iubitul

În 1990, acțiunea lui Nicu trebuia preluată de Leana pe aceeași schemă. În Comitetul Politic Executiv, ea îl neutraliza pe Ceaușescu prin tiruri verbale. În cadrul luptei pentru putere, această femeie, cea mai diabolică din istoria noastră, a mers până acolo încât i-a băgat tehnică de ascultare președintelui, care, în tinerețe, fusese un oltean drăcos. M-a apucat groaza când am aflat că Leana i-a plantat microfoane în cabinet. După ce i-a mătrășit pe toți, mult stimata rămăsese de cea mai mare încredere. Acum, diabolica superviza sectorul de cadre al CC, pe care l-a transformat într-un fel de rețea, să ne concureze pe noi. Cadrele îi dădeau posibilitatea să cunoască foarte multe aspecte, reale sau folclor. Ea le trata la fel pe toate, fără discernământ. Mă trezesc chemat de Ceaușescu într-o zi. „Bă Pleșiță, ia vedeți voi că nu prea știți totul. Uite ce se vorbește. Femeile știu mai mult decât știți voi. Ia puneți mâna de mai învățați de la ele sau recrutați femei!" Eu am râs. Diabetul afectează și sistemul nervos. „Serviciile secrete se ocupă de lucruri serioase, tovarășe secretar general, nu de radioșanț. Noi nu rămânem la bârfele muierilor". „Tu ai dreptate, dar eu am constatat că ele știu mai multe..." „Eu nu împing aparatul spre cleveteli". Nu i-a convenit.

Și așa, ca să-l îngenuncheze complet, diabolica i-a băgat lui Ceaușescu tehnică în birou. El chema miniștri în cabinetul lui și ea nu avea acces decât la ședințe, unde putea clămpăni. Murea de curiozitate să știe ce discută Ceaușescu în birou. Și în discuțiile cu el exploata după capul ei informațiile ascultate. Ceaușescu cre-

dea atunci când îi spunea că ea are o intuiție ascuțită sau că ar fi aflat de la rețeaua ei. Psihologic, așa l-a copleșit. L-a terminat. Îi băgase tehnica de ascultare sub pretextul protecției.

Președintele ajunsese pe drojdie, dar revolta populară le-a dejucat planurile Leanei și clanului.

Dictatura bogaților

Lupta pentru putere este un subiect grav în perioada Ceaușescu. Antecedente importante au fost?

Lupta pentru putere nu este o noutate a comuniștilor.

Ei pretindeau că au construit o „iepocă", un om „de tip nou" care acționează pe baza altor criterii.

Tocmai aici este esența. Lupta pentru putere e un fenomen natural. O plagă inevitabilă, cu toate teoriile noastre despre moralitate. Și democrația este o dictatură, o formă de luptă pentru putere.

Un paradox?

Dictatura celor bogați, care constituie și clasa politică astăzi, la noi, dar mai ales în țările dezvoltate.

În aceste condiții, serviciile secrete mai pot rămâne echidistante dacă se implică în lupta pentru putere?

Cuza a creat serviciile secrete și jandarmeria, iar aceste instituții au sprijinit „monstruoasa coaliție" contra lui. Serviciile secrete au devenit frecvent complici ai opoziției, la fel ca în timpul lui Ion Antonescu. Lupta pentru putere a afectat grav imaginea serviciilor secrete oricând și oriunde, inclusiv în România comunistă. De aceea, eu cred că nu trebuie să spunem procesul comunismului, ci procesul secolului 20. De la 1907, la Lupeni și Canal! Dacă nu acceptăm reconcilierea națională, atunci să-i judecăm pe toți. Asasinarea lui Ion Antonescu, a lui Lucrețiu Pătrășcanu, eliminarea agenturii Anei Pauker, cu partea ei pozitivă pentru români, scoaterea din țară a rușilor, iradierea lui Dej, înfierarea lui Dej de către Ceaușescu, înlăturarea lui Drăghici, Bârlădeanu, Apostol, Maurer, Daicoviciu reprezintă tot atâtea aspecte ale luptei pentru putere. Un fapt divers. De la Securitate, s-a transmis că Bârlădeanu aranjează niște artiste. „Pe mine mă interesează Bârlădeanu de la cap până la buric, a replicat Dej. Mai jos e treaba voastră și să nu mai veniți la mine!"

Câte-un român chior

Securitatea română a primit două lovituri grave din partea a doi ofițeri evrei: Mihai Pacepa și Mihail Iacobescu, cel care a fugit în Marea Britanie, dând în vileag agentura lui Mihai Caraman. Eu, când am fost numit comandant al Regionalei Cluj, am putut vedea că în Securitate nu erau decât unguri și evrei. Ici-colo, mai apărea și câte un român chior. Foarte greu mi-a fost să românizez aparatul din Cluj, dar am făcut-o.

Eu mă consider în rezistență din 1977, când mi s-a spus să mă duc cu un batalion de securitate să fac ce-au făcut țărăniștii la Lupeni în 1929, când au tras în mineri. N-am băgat nici un soldat pe Vale. Am discutat atunci cu Verdeț, cu Trofin și cu Băbălău. Mă dusesem să-l scot pe Verdeț, care, chipurile, era ostaticul minerilor. „Când a fost vorba de spioni, trădători, de capitaliști, nu mi-a tremurat mâna. Dar împotriva propriei mele clase să aduc batalionul de la Deva? Îmi tremură mâna!" Se uitau unul la altul și nu le venea să creadă că sufereau și ei de spionomanie. Credeau că umblu cu turnătorii. Verdeț m-a luat apoi și ne-am plimbat la momârlani ca să-mi explice situația. Conflictul cu minerii era tot o formă de manifestare a luptei pentru putere. Revolta minerilor a fost folosită tocmai în acest scop.

Era și prima instrumentare a minerilor?

Revolta minerilor a fost exploatată de Verdeț, Fazekaș, Trofin. Tot mâna Leanei a fost la mijloc. Tovarășu' Emil Bobu (noi îi spuneam Bobo) era președintele sindicatelor și ministrul Muncii. El a descoperit că ducem lipsă de mineri în Valea Jiului. Dar oamenii plecau din cauza condițiilor grele. Bobo credea însă că a descoperit America: fluctuația se datora pensionării premature a minerilor, considera el. Se introdusese clasa a doua și a treia de pensionare. Cine rezista 15-20 de ani avea organism puternic. Silicoza nu iartă. Bobo s-a dus la Leana. „Tovarășa, știți ce-am găsit? Nenorociții le dau drumul la pensie. Pe lângă categoria de gradul întâi, au introdus categoriile a doua și a treia!" „Ce vorbești, Bobule?" „Eu am pulsul, tovarășa!" „Hai la tovarășu'!" Ceaușescu le-a dat papucii. Troglodiții nu s-au lăsat și s-au mai dus de două ori la el. Plictisit, președintele le-a zis: „Faceți un proiect de hotărâre și-l supunem aprobării în Comitetul Politic Executiv".

Bobo sau prețul de la ușa lui Ceaușescu

Emil Bobu fusese secretar de partid la Suceava și ministru de interne. Într-o zi s-a dus Ceaușescu la o vânătoare. La casa de oaspeți, Bobo a luat o pernă și o pătură și s-a culcat la ușa

președintelui. Autentic! S-a sculat Ceaușescu noaptea să iasă încolo, afară, și ușa nu se deschidea. „Mă, ce dracu' e aici, mă? Ce-i cu tine, mă?" „Tovarășu' secretar general, eu sunt gazdă și dvs. vă aflați în vizită aici, a spus Bobo cu pătura în brațe. Pot eu să vă dau pe mâna altcuiva?" „Hai, bă, du-te de aici, bă! Eu am gardă, am oameni care..." Dar s-a reținut gestul, că era și Leana de față. „Uite om devotat, Nicule! Nu ca ăștia de la serviciile secrete!" Și l-a făcut mare pe Bobo.

Au redactat ei proiectul de hotărâre, dar în timpul discuțiilor, Verdeț, care lucrase în mină, s-a opus. La fel, Fazekaș și Trofin: „Unii mineri rezistă 15 ani, alții se îmbolnăvesc de silicoză după 5 ani". Leana a început duelul și a pus tirul pe toți, inclusiv pe Ceaușescu, și a impus proiectul legislativ. Noi știam tot, chiar dacă activiștii ne-au interzis să ne informăm despre ceea ce fac ei. Au rămas să se pensioneze numai minerii de categoria întâi. Ceilalți, copți de silicoză, trebuia băgați în mine. Minerii s-au revoltat.

Ostaticul ortacilor

Ceaușescu era la Neptun. Îl trimite pe Verdeț să-i liniștească. „Du-te și-i lămurește, că-s ai tăi!" „Să-i lămurească tovarășa, că a votat legea!" „Asta e, te duci, mă!" Și Verdeț a plecat, a constituit un grup organizat pentru grevă și s-a lăsat luat ostatic. Oricum, riscul era mare pentru el. M-au trimis la Petroșani ca să-l scot. Mă gândeam pe drum cum să procedez. Mi-au dat un batalion de trupe cât un regiment, aflat la Deva. Serviciile secrete aveau foarte bune relații cu minerii. Cum am mai spus, Dobre, liderul lor, era al nostru. Candidase la școala de la Băneasa și nu reușise. Foști mineri lucrau pentru noi acum în Vale. Verdeț îmi face cu ochiul. Mi-am dat seama că nu e prea grav. „Nu pot pleca. Ăștia nu-mi dau voie". Voiam să stăm de vorbă. S-a băgat inspectorul Sima cu oamenii lui să ne lase să mergem cu Verdeț la administrație. A intervenit și grupa operativă. I-au dat drumul. „De ce forțe dispui?", mă întreabă Verdeț. „Am un batalion, dar n-am băgat nici un soldat în Valea Jiului. Parcă am ridicat un monument la Lupeni pentru minerii omorâți de țărăniști. Să poftiți să rezolvați politic problema. Aveți activiști, aveți..." Toți credeau că nu vorbesc serios. Ca să se lămurească, Verdeț mă ia la momârlani, să discutăm în liniște. Și atunci mi-a povestit el cum a fost cu legea scoasă de Leana și Bobo. M-a întrebat ce-aș zice dacă l-ar chema pe Ceaușescu. „Așa-i cel mai bine, să-l aducem pe ăsta", i-am spus lui Verdeț, și l-a sunat pe Ceaușescu la Neptun. „Uitați, Plești e lângă mine. Situația este gravă. Doar dvs., cu autoritatea dvs., ați putea să..."

Huoo! Uraa! Huoo! Uraa!

Ceaușescu a luat plasă. „Bine mă, bine. Las' că vin eu dacă nu sunteți în stare..." Și coboară cu elicopterul la noi. L-a pus în temă Verdeț și l-a urcat pe platou să le vorbească minerilor. Ceaușescu se aștepta să aibă tribună, să vină paharul cu șervețel deasupra. Când colo, l-au suit pe-o pasarelă. „Unde-i, mă, tribuna?" Era o scândură pe care să-și pună mapa. L-au primit frumos. A început el să le explice hotărârea guvernului. „Huoo!..." „Corectăm aici, atunci!" „Uraa!..." „Punctul doi..." „Huoo!..." A cedat Ceaușescu... Vorbise aproape trei ore. Era speriat. Făcuse caș la gură. Nici apă nu i-au dat. „Dați-mi voie să-i duc o sticlă cu apă minerală!", mi-a zis un miner. Și vine cu o sticlă de apă minerală și cu o găină friptă în mână. A urcat pe pasarelă și i le-a dat. Ceaușescu se uita înnebunit. Mai c-ar fi mâncat. A luat un pahar de apă. „Anulăm hotărârea, tovarăși!" Un vacarm de simpatie! Să vină să-l pupe că i-a înțeles. L-am scos greu din mulțime, dar știam că totul e pus la punct. „Mă, bine îi organiză ăștia care-i organiză! Și repede, mă!", mi-a zis Ceaușescu după ce a scăpat. Vroia să afle ce știu. M-am făcut că plouă. „Cine să-i organizeze? Ei. S-au mobilizat. Le mănâncă silicoza plămânii..." N-a zis nimic. L-am dus la elicopter și a plecat iar la Neptun. Am rămas noi să finalizăm treaba. Ne-am retras și noi unde trebuie. La casa de oaspeți a Regiei huilei, și-am băut un vin, ... Dumnezeu' mă-sii, și-am mâncat!... Toți au discutat fără rezerve. Să se învețe minte și el, și alții! Am sărbătorit evenimentul.

Un aparat indignat

Mișcarea muncitorilor de la Brașov a fost similară?

Cauzele au fost identice, iar măsurile - niște paleative. Au apărut particularități. Lipseau alimentele. Brașovul era un oraș muncitoresc mare și o treime din locuitori proveneau din Moldova. Au acționat ai noștri să aplaneze lucrurile, dar demonstranții au devastat sediul primăriei. Au aruncat portretul, lăzi cu salam și portocale de la bufetul partidului. Minerii n-au vandalizat nimic la Petroșani. Pentru devastare, unii brașoveni au intrat și la zdup.

Se spunea că Securitatea a ridicat mai mulți mineri și muncitori, care au dispărut.

Folclor! Acolo au acționat trupele de Securitate (jandarmii de azi) și miliția. Totul a fost atribuit Securității. Sigur, Securitatea a dat informații despre cei care instigă sau devastează. Mișcări au mai fost în Oltenia. Ai noștri au început să identifice cauzele și

să-l informeze și pe Ceaușescu. Arătau neregulile care-i nemulțumeau pe oameni. Activiștii făceau ca politicienii de azi cu rapoartele lui Costin Georgescu: spuneau că vor lua măsuri și puneau informațiile la... spate. Cum spunea Ceaușescu: „Duceți-vă, bă, cu agentura voastră, plină de ticăloși, de legionari!...“ Așa înțelegea el să răspundă.

Aparatul era indignat. Eram la Sala Palatului când s-au ridicat brașovenii în 1987. Înainte de ședință, mă întâlnesc cu generalii Iulian Vlad și Macri. Vlad era adjunctul lui Postelnicu. La zece ani de la evenimentele din Valea Jiului, Vlad și Macri se pregăteau să plece la Brașov. Se lamentau. „Iulică, zic, să nu se repete comédia de la Petroșani, mă!“ Vlad e deștept, dar era îmbufnat că eu stau la Grădiște și le dau sfaturi. „Ce să fac, mă. Am informat să le dea oamenilor ce le trebuie, să nu și-i pună în cap. Și știi, mă, la ce-am fost pus? După ce i-am dat informația, în care prezentam și carențele în domeniul aprovizionării cu alimente, știi ce sarcină mi-a dat Ceaușescu? Să mă duc să ajut primăria din Brașov ca alimentele, printre care și ouăle, să se împartă în mod corect între oameni! Serviciile de informații pentru asta-s create? Să împartă ouă la Brașov?“

Șopârla

Așa a căzut Ceaușescu? Aici se află premisele prăbușirii?

Absolut. Urmează șopârla. „Măi Iulică, te ocupi și de ouă dacă zice comandantul suprem. Tunde ouă, mă! Nu e glumă...“ „Ție-ți convine, că stai la Grădiște...“ Și se lipește licheaua de Macri de mine. El era adjunctul meu pe când m-am dus în Valea Jiului. După mișcarea minerilor, am prezentat aparatului o expunere despre pericolele care ne pasc din cauza erorilor săvârșite de activiști. Stările de spirit explozive permit serviciilor de spionaj străine să instige în țara noastră. „Ee, lăsați, tovarășu' general, Valea Jiului! Aia a fost opera lui Verdeț...“ Am aflat apoi de la Verdeț. Ceaușescu i-a împins în față raportul lui Macri după mișcarea minerilor de la Petroșani. Președintele a vrut să-i arate că știe. Macri îl informase atunci pe Ceaușescu. El lucra la contrasabotaj. Atunci, Ceaușescu l-a îndepărtat pe Verdeț și l-a dat la Comisia centrală de revizie, cu Pârvulescu, supranumită „groapa elefanților“. Elefanții vorbeau acum la scenă deschisă, fiindcă nu mai aveau ce pierde. Revolta populară plutea în aer.

Ultima „espunere“:
„Vă mai dau o sută de lei, tovarăşi!“

Generalul îşi orientează dispozitivul în teren

Cu generalul Vasile Milea (în picioare) la căsătoria fiicei acestuia

8. „Ceaușescu a vrut să-și dea demisia de două ori“

Tovarășii conspiratori

Domnule general, care este percepția dvs. asupra evenimentelor din decembrie 1989?

A fost revoltă populară, și nu revoluție sau lovitură de stat. Ca să vorbim de revoluție ar fi trebuit să existe documente care să confirme acest fapt, o pregătire prealabilă, un program revoluționar. Declarația lui Ion Iliescu din seara de 22 decembrie 1989 a fost doar o ciornă în creion.

Revoluția presupune și prezența unor militanți care să conducă lupta. La noi n-au existat. Ei au apărut după declanșarea evenimentelor. Cine să dea lovitura de stat? Dacă a fost lovitură de stat, ea a fost organizată de Gorbaciov și Bush la Malta pentru întregul sistem socialist. Deci, nu la București s-au făcut jocurile. Sau dacă s-au întâmplat aici, tovarășii conspiratori trebuia să fie în vâltoarea evenimentelor, dar ei au apărut după declanșarea acestora.

Revolta populară a fost spontană și s-a desfășurat haotic, fără un program. S-a creat astfel vid de putere. Ea are cauze interne adânci, dar nu trebuie neglijat amestecul străinilor în lupta pentru putere. Sigur, Ion Iliescu a avut meritul că a intervenit, dar e la fel de adevărat că gruparea Iliescu, gruparea Ioniță, gruparea Verdeț au fost, toate, luate prin surprindere. Inclusiv pentru disidenții izolați revolta populară a fost o mare surpriză.

Comandourile sovietice

Chiar n-au știut serviciile secrete române, înaintea lui Ceaușescu, despre ceea ce se pregătea?

Se știa de Tökes și de pătrunderea pe la Ungheni a comandourilor sovietice. Generalul Vasile Milea era deputat de Iași. Mergea spre nord și s-a întâlnit pe la Bacău cu o coloană de mașini Lada din Uniunea Sovietică. Securitatea n-a putut face nimic pentru că ei s-au declarat „turiști". Milea a cerut militarilor lui să oprească o coloană. Avea și el informații prin DIA. „Suntem turiști și trebuie să mergem în coloană". Aceeași vârstă, aceeași ținută civilă, aceeași pregătire fizică, atletică. Milea mi-a povestit cu lacrimi în ochi. „E de rău, Nicule. Zvonurile cu Malta nu sunt vorbe în vânt. Se pregătește și la noi..." Spera că o să-i spun lui Ceaușescu. Am procedat ca în cazul lui Militaru. „Foarte bine că mi-ai spus, dar tu ești ministrul apărării, Val. Trebuie să te duci să-i raportezi lui Ceaușescu fiindcă s-ar putea să aibă efect mai mare decât dacă ne-am duce noi. De multe ori mi-a dat cu informațiile peste ochi. Dacă spui și tu, spun și eu, poate reușim să-l sensibilizăm". „Ai dreptate". I-o fi spus, nu mai știu.

Noi am centralizat informațiile, mai ales că intraseră și alte coloane de „turiști" pe la Nădlac și Borș.

Deci Moscova și Budapesta au acționat coordonat?

Sigur, dar și-au băgat nasul și iugoslavii. Sârbii erau prooccidentali. În cadrul măsurilor generale contra lui Ceaușescu, s-au lăsat antrenați și ei pe linia informațiilor. Ungurii au trimis oamenii care au vandalizat magazinele din Timișoara. Sigur, am avut și țiganii noștri care au furat și au pus foc.

Citadela era șandrama

S-au luat măsuri contra acestor „turiști"? A fost reținut vreun agent străin până în 22 decembrie?

Nu. Pur și simplu informațiile circulau de la noi la Ceaușescu, de la noi la Armată.

Dacă reacții n-au existat, înseamnă că întregul sistem de siguranță națională era paralizat?

Într-un fel, da. Comandantul suprem n-a luat în considerare informațiile primite. Toți așteptau să le dea Ceaușescu undă verde, dar el n-a permis să fie săltat nici Tökes. „Nu vă atingeți de ei.

Urmăriți-i!" Asta a fost parola. Aceeași fixație a lui că ne punem rău cu rușii, ca în cazul generalului Șerb. „Nu-i faceți proces lui Băcanu că e omul lor!" A dat aceeași turnură informațiilor. Știa aproape toată lumea ce s-a pus la cale la Malta. Din surse speciale, noi știam și mai exact.

Ați avut oameni pe vaporul lui Bush?

Aia-i treaba noastră!... Știam tot, dar nu l-am putut sensibiliza pe Ceaușescu. A plecat în Iran și a lăsat-o pe Leana în loc. Era o vizită programată, cu miză mare în domeniul petrolului și voia să demonstreze că era stăpân pe situație. „Nu ne temem!" N-a scos valori din țară, așa cum s-a spus.

Programul de austeritate era discutat la scenă deschisă, de la cozile din spatele magazinelor alimentare, până la activiști. Serviciile de informații erau la curent. N-au cerut măsuri coercitive.

Au fost folosiți securiștii la împărțirea brânzei și ouălor pe cartelă?

Nici vorbă! Prezentau starea de spirit nu pentru măsuri represive, ci pentru rezolvarea crizei alimentare. În loc să ia măsuri, Ceaușescu a strâns cureaua și mai mult. Maurer îl avertizase: „Se rupe sfoara, Nicule, dacă o întinzi mai mult!" Gorbaciov era interesat să extindă perestroika fiindcă văzuse că socialismul regresa. În ce-l privește pe Tőkes, el a fost agent triplu: al nostru, al rușilor și al ungurilor. Îl recrutasem pentru neutralizare, ca să-i punem belciug, dar îl luaseră ungurii mai înainte și făcea ce ziceau ei.

În șir indian

La mitingul din 21 decembrie, Ceaușescu a intrat în panică. S-a văzut că era extrem de vulnerabil, că nu stăpânește situația.

Așa este. A fost huiduit și atunci ai lui l-au târât înăuntru. Mitingul din 21 decembrie a fost decisiv pentru crearea tensiunii. Lingăii l-au convins că „o espunere" de-a lui va salva situația. Mitingul a fost amânat la prânz, oamenii au fost scoși din Piața Palatului, apoi au fost readuși, sporindu-se tensiunea. Fiecare se gândea la Timișoara. Pe Calea Victoriei, dinspre sediul Miliției, au pătruns comandourile rusești. Mergeau în șir indian: aceeași ținută, aceeași pregătire fizică. Au intrat printre „oamenii muncii" cu tehnică de parazitare electronică și cu arme. Au aruncat petarde, au tras în mulțime, au înjunghiat oameni. Panica s-a dezlănțuit. Nimeni nu i-a oprit pe ruși.

Cum s-a comportat Ceaușescu în noaptea de 21 decembrie?

Datorită panicii, a făcut un gest mare. „Dacă așa stau lucrurile, îmi prezint demisia". Ștefan Andrei, mai liberal, nu credea. Făceam și noi o revoluție de catifea dacă Ceaușescu ar fi fost ascultat. „Nu puteam să iau atitudine că și așa eram oaia neagră", spunea Andrei. Toți au sărit, mai ales femeile. Ana Mureșan, Lina Ciobanu, Leana s-au așezat cu spatele-n ușă că el chiar voia să plece. „Nu ne lăsați, tovarășe secretar general!" Cu plânsete, țipete și strigăte, l-au oprit. Andrei credea că e provocare, că președintele n-a fost sincer. Dacă ar fi fost bărbați adevărați acolo, ar fi spus: „Foarte bine face tovarășul secretar general..." Eu îl aplaudam și ar fi fost o ieșire civilizată, fără morți. Atunci a revenit Ceaușescu și asta l-a convins pe Ștefan Andrei că a fost un joc. Mizil a crezut la fel.

Toată noaptea Ceaușescu i-a hăituit pe cei care l-au iubit și nu l-au lăsat să plece. „Du-te, Dincă, la Intercontinental! Vezi ce-i prin Piața Romană..." Postelnicu era foit la fel. Inclusiv Milea, pe care l-a topit cu ordinele. Îl chema și-i dădea o misiune. „Am înțeles, să trăiți!" Pleca Milea. Nici n-apuca să iasă din sediu că-l chema iar: „Să vină Milea!" „Am înțeles, să trăiți!" Nici n-ajungea să transmită ordinul că-l striga din nou. Milea era cinstit și puțin labil. Cu aceste ordine contra celor din stradă l-a torpilat. El fusese deja implicat în misiuni grave la Timișoara, unde au fost morți. Acum, la București, se strângea lațul mai rău.

Sinuciderea în vizuină

Postelnicu se asociase cu Milea. Comanda de apărare s-a dat armatei, deci lui Milea. Generalul s-a speriat că finalul va fi ca la Timișoara. S-a dus în biroul gărzilor patriotice, unde lucrase câțiva ani buni, și acolo s-a sinucis. S-a retras în vizuină ca ultimă iluzie. Ca un animal încolțit. Putea să se ducă la un WC, să nu urce de la etajul unu la etajul șase în biroul de la gărzile patriotice, dar acolo era ca la el acasă. I-a cerut aghiotantului pistolul și acela i l-a dat. „Să mă apăr și eu..."

Nu l-au omorât oamenii lui Ion Iliescu?

Nu. Nu avem informații. L-am cunoscut pe Milea și sinuciderea lui e verosimilă. Dacă Milea ar fi fost agent KGB, cum spune colonelul Păsărin, s-ar mai fi sinucis? Ceaușescu a anunțat la televizor că „trădătorul Milea s-a sinucis". Au început să vină coloanele: Pipera, Băneasa, 23 August, IMGB.

Dacă alții o manevrează, așa ne trebuie

Noaptea ne-au tăiat legăturile telefonice de la Grădiștea. Imediat am dat drumul la stație și interceptam comunicările. O formațiune de miliție a preluat coloana de pe platforma industrială Pipera. Îl auzeam pe Bucurescu raportându-i lui Iulian Vlad, care era blocat la CC. Ceaușescu n-a mai dat voie nomenclaturii să iasă din Comitetul Central până a zburat el. „Asigurați ordinea. Nu se atinge nimeni de ei!", spunea Vlad în stație. Credea că N. Ceaușescu va reuși să se facă auzit și ascultat. „Am ajuns în piață. Ce facem?", întreabă Bucurescu. Vlad face o pauză. „Vă retrageți toate efectivele în sediile noastre. Lăsați-i!" Coloanele erau foarte disciplinate și s-a văzut astfel că nu demonstranții români au vandalizat Timișoara. Am pierdut și eu legătura cu Vlad. Mai târziu, l-am auzit iar, dar nu mai aveam o imagine completă asupra evenimentelor.

Am călcat strâmb la Timișoara

Al doilea moment critic. I se raportează lui Ceaușescu despre venirea coloanelor muncitorești și au început iar femeile, în frunte cu Leana, să-și dea cu umorile. „Cum? Unde e Securitatea? Unde e Miliția? De ce i-au lăsat să vină peste noi? Să se tragă în ei!" Atunci a avut Ceaușescu o altă clipă de luciditate: „Nu, nu! În ăștia nu se trage! Asta-i clasa muncitoare. Cum am educat-o, așa o avem. Dacă alții o manevrează, așa ne trebuie! Și ne ducem..." A reluat ideea abdicării.

Și-ar fi dat demisia și se sfârșea mai bine totul pentru țară. Aici apare însă malefic Stănculescu „Picior de ghips". Pica beleaua pe el după moartea lui Milea. A ales duplicitatea. Un general să se comporte așa!? A compromis gradul, armata noastră. Când îl vede Ceaușescu, să-și pună mâinile în cap: „Și eu acuma ce fac cu tine?" Trebuia să preia locul lui Milea. „Că, știți... Să trăiți!... Am călcat strâmb la Timișoara". A făcut jocul ăsta până în ultima clipă. Unii spun că Stănculescu a adus elicopterul ca să-i întindă o cursă lui Ceaușescu. Fals! A vrut să-l scoată din situație pe Ceaușescu, fără să-i clarifice statutul, fiindcă nu știa ce forțe vor riposta. Până în ultima clipă a jucat așa. El se ocupase cu vânzări de arme și cu formarea de conturi. Nu era la curent cu problemele operative.

Zboară la Snagov. Manea Mac-Mac i-a pupat mâinile lui Ceaușescu la plecare. S-au consultat cei doi tovarăși. „Mergem spre Argeș", a zis ea.

Teroriștii lor

Între timp au apărut zvonurile cu teroriștii veniți cu elicoptere fără însemne. N-aveau nici o legătură cu zborul lui Ceaușescu. Începuse războiul electronic cu ținte false. „Dă dumneata ordin, că ești de-al lor!", îi zicea Vlad lui Stănculescu. S-a dat ordin ca nici un avion, nici un elicopter românesc să nu se mai ridice de la sol. Să aterizeze toate pentru a rămâne cerul deschis contra teroriștilor. Era diversiune. Și atunci, pilotul elicopterului îi raportează lui Ceaușescu: „Trebuie să aterizăm că trage antiaeriana în noi". Au coborât între Găiești și Pitești. Gardianul Tatu, judecat după 1990 pentru că și-a însoțit comandantul până la capăt, mi-a povestit ce s-a întâmplat. Au hotărât să meargă la Târgoviște, la o tanti de-a Leanei care lucra la Centrul de cercetare a plantelor. Au ieșit la șosea, au oprit un doctor cu o mașină. Cei doi gardieni au rămas pe drum, n-au mers cu ei. Abia pentru asta meritau judecați. Mașina a fost interceptată de un automobil al miliției de circulație. I-a preluat miliția cu stațiile deschise la bord. I-a dus la sediu în Târgoviște. Se trezește colonelul Georgescu cu cei doi tovarăși în sediu. „Ce-ați căutat cu ăștia aici, mă?! Nu vedeți cum urlă ăia?" La Târgoviște era manifestație puternică. Ceaușescu l-a somat pe primul-secretar Pantelimon Găvănescu. Și Găvănescu s-a spălat pe mâini. „Nu puteți veni aici. E piața plină". A rămas Georgescu cu ei în gât. Ca să scape, colonelul a luat legătura cu o unitate de tancuri. Erau obligați să ia măsuri de protecție. I-au băgat într-un TAB și i-au dus. Așa i-au ținut ascunși, nici la closet nu i-au lăsat.

Brucan cel dublu preia comanda

„Picior de ghips" face vira. Iliescu era la Editura Tehnică și-l asaltau mulți să vină la Televiziune, dar s-a lăsat greu. I-a cerut voie Suzănicăi Gâdea să plece. Se temea. Erau la etajul 11 unde s-au speriat teribil. De aceea au plecat la CC, dar se trăgea și acolo. S-au hotărât să se ducă la MApN. Stănculescu și-a oferit serviciile, dar Brucan comanda deja.

De ce era Brucan eminența cenușie a revoltei?

Pentru că era dublu. Se implicase cu scrisoarea celor șase disidenți. Fusese ambasador al României în America. Unii spun că a fost brichisit de americani - n-am date - ca să inițieze mișcarea. Avea un ascendent față de Iliescu: vârsta, etnia și, deci, relațiile, plus naveta Washington-Moscova-București. Practic, Iliescu executa ce spunea Brucan.

Au plecat cu TAB-urile la MApN, dar au rămas la CC și s-au detașat de această echipă generalul Gușă, șeful de Stat Major și locțiitorul lui Milea, Iulian Vlad, Ardeleanu, Militaru și Mazilu. S-au format astfel două puncte de comandă.

Militaru - KGB, Mazilu - CIA?

Da. Cel mai solid punct era la MApN. Acum era care pe care. Începuse lupta pentru putere. Gușă, Vlad, Militaru n-au vrut să-l accepte pe Ion Iliescu.

Cum vă explicați că nici un geam de la Televiziune n-a fost spart, deși ei ziceau că se trage contra lor?

S-a tras și de-a binelea. Toți s-au băgat sub mese. Evident. A fost și diversiune. Venise Roman deja cu un trecut glorios. Al doilea Brucan. Militaru s-a dus și el la CC. Discutau structurile noi. Și, hai să se bage și el în treabă: propune „să se facă o structură de partid și de stat". „Asta sună ca dracu'!", i-a zis Roman, și avea dreptate. Au fugit de la CC la MApN. Începuseră să țăcăne simulatoarele puse de DIA în funcțiune. Era scenariul făcut: lupta între Securitate și Armată după gândirea străinilor care-i susțineau pe Brucan și pe Roman. Nu l-au luat pe Militaru că nu era loc. Cele două centre de putere se profilau tot mai mult. Și Militaru nu s-a lăsat. S-a dus la Armată.

„Gde tavarișci Militaru?"

Ion Iliescu a apărut la televizor pe 23 decembrie și a spus că are nevoie de ajutor de la Moscova, care știe „cine suntem". Este adevărat?

Da. Gușă a refuzat ajutorul rușilor. Convorbirea s-a înregistrat. „Nu avem nevoie de nimic", a replicat Gușă. Mi-a plăcut teribil. El nu și-a făcut studiile la Moscova. Partea comică a scenariului este că unul dintre agenții comandourilor sovietice umbla pe la Radio și pe la Televiziune și întreba peste tot la fel: „Gde tavarișci Militaru?" (Unde e tovarășul Militaru?) Se punea în aplicare deja scenariul conflictului deschis dintre noi și Armată fiindcă se dorea dezmembrarea României.

Cine? Moscova avea problemele ei grave în Georgia, în Basarabia, în țările baltice.

Ungurii doreau cel mai mult acest lucru, mizând pe lipsa noastră de reacție. Vlad și Gușă s-au solidarizat și apariția celor doi

a neutralizat scenariile și tendințele armatei de a se răfui cu noi. Militarii au trăit cu impresia că suntem mai bine plătiți, mai bine îmbrăcați și mai umblam și cu nasul pe sus. Era ușor de antrenat conflictul. Primul scenariu s-a desfășurat la Otopeni. Pe baza unui plan de cooperare între Armată și trupele de securitate care asigurau paza aeroportului, s-a cerut ajutor la Securitate. Trupele de securitate au intervenit conform planului cu niște amărâți de la Câmpina. În învălmășeală, nu s-au respectat consemnele sau așa trebuia să iasă. Convingerea mea e că itinerarul n-a fost respectat. Au intrat prin față și, cum se lansase zvonul cu teroriștii, au fost lichidați peste 20 de oameni.

Securitatea contra Armatei?

Al doilea scenariu a fost la Grădiștea, unde eram eu cu un efectiv subțire. Ne-au tăiat legăturile telefonice cu ajutorul colonelului Pantelie, din unitate, făcut ulterior general, omul lui Brucan. El a stabilit legăturile în țară. A început să se transmită la Europa Liberă că generalul Pleșiță se pregătește să ia cu asalt Bucureștiul. Scenariul era elaborat de Brucan și transmis acolo. „Acum, generalul Pleșiță intră în București..." Eu nici n-am ieșit din unitate, nici nu mă gândisem la asta. Consecințele puteau fi catastrofale.

Am primit un telefon de la unitatea din satul Mihai Bravu, unde e poligon mare. Tot pe baza unui plan de cooperare cu unitățile militare vecine din zonă, comandantul unității de la Mihai Bravu îmi cerea ajutor că i-au atacat teroriștii. Mi-am dat seama de joc. „Ce fel de teroriști?" „Păi, să vedeți, tovarășe general, doi inși au sărit gardul spre pădure..." „De unde știți că sunt teroriști?" „Păi ce pot fi? Nu vedeți că atacă?" „Nu ești convingător. Poate au sărit să fure lemne. În al doilea rând, voi aveți mai multe forțe ca mine". Era în preajma Crăciunului și eu le dădusem drumul la oameni în permisie și păstrasem o companie de pază a unității. „Luați măsuri că aveți forțe". L-am sunat pe generalul Militaru. Nu știam ce transmisese atunci Europa Liberă. „Bă Nae, prăpădiții ăștia ai voștri fac apel la mine să-i apăr de teroriști. Dați-le oameni acolo!" Militaru rămăsese un fel de chibiț, dar știa el ceva. A făcut o pauză scurtă și suspectă. Se gândea. „Mă, dă-i în... și stai acolo. Nu te duce! Să-și ia măsuri. Dau eu ordin acolo". Și așa a dezamorsat Militaru scenariul prin care ne-ar fi împușcat soldați, dacă ne duceam să-i ajutăm, ca la Otopeni.

Ați fost tentat să veniți la București să-l ajutați pe Ceaușescu?

Nu. Scenariul de la Europa Liberă l-a impacientat pe Vlad. Mă sună generalul Burcă de la Comisia Centrală. Un moldovean cumsecade. „Ce faceți, tovarășe general? Dumneata stai acolo, stai cuminte acolo!" Nu știam de ce vrea să mă menajeze. Și Burcă nu a intrat în detalii. Mă trezesc peste o jumătate de oră cu colonelul Gheorghe Rațiu la poarta unității, cu un locotenent colonel de la DIE și cu un amărât de revoluționar, un copil.

Chipurile, îi băgau în seamă pe revoluționari.

Nu, chiar colaborau. Am aprobat să vină numai Rațiu la mine. Situația era tulbure și nu voiam să am emoții. „M-a trimis tovarășul general Vlad. Nenorociții ăștia de la Europa Liberă lansează mereu mesaje că dvs. atacați Bucureștiul..." „Vlad nu știe că toți oamenii mei se află în concediu de Crăciun? Abia putem păzi depozitul de armament". Generalul Vlad luase în serios scenariul și mi-a transmis întocmai prin Rațiu: „Nicule, nu acționa în nici un chip. N-ai nici o șansă!" El chiar crezuse. L-am luat și eu pe Rațiu la rost: „Băi, tu ce vezi prin curte?" „Ce să văd, întuneric". „Oamenii sunt plecați. Eu stau în pufoaică și cu tricolorul pe mânecă. Tu nu vezi care-i poziția noastră?" „O văd, dar m-a trimis..."

Unitatea mea era prevăzută pentru dislocare în caz de război. Mă păștea pericolul să mă trezesc cu Ceaușescu la Grădiștea și ar fi fost frumos. Nu știu ce se alegea. Ori se instala el și făcea punct de comandă - ceea ce s-a văzut că nu era în stare -, ori ripostam, dată fiind aversiunea mea pentru că mă ținea de cinci ani la Grădiștea și știam eu de ce.

De data asta, mingea profesorului Dan Zamfirescu nu mai sărea. Îl intoxicaseră pe președinte cu zvonuri în ce mă privea, încât au ras orice urmă de încredere. Când dădea de greu, își aducea aminte de mine. De data asta, nici cel mai mic gest de reabilitare n-a făcut. Mai târziu, am avut confirmarea lui Virgil Măgureanu: „Nu, dvs. erați oricum crucificat. Două volume uite-așa s-au strâns". Toate prostiile din lume. El credea că aș fi curios să văd dosarele. „Știți ce? Eu mă cunosc și știu ce-am făcut pentru țară. În plus, informațiile de acolo nu au fost culese cu mijloace specifice: pot fi reale sau aiureli. Dar eu rămân devotat acestei munci, așa că pot să-mi bage microfoane și-n urechi, nu mi-e frică. N-aveau ce să afle ca să mă incrimineze". Colonelul Rațiu a văzut că am tre-

cut de partea revoltei populare. Scrisesem că am luat cunoștință de decretul trecerii în subordinea armatei și mă conformam. Am făcut un raport lui Iliescu prin care spuneam că aș fi gata să trec în rezervă și că nu vreau să plec la grămadă cu ceilalți. Eu cerusem pe timpul lui Ceaușescu trecerea în rezervă, dar nu mi-au dat drumul. A raportat Rațiu toată tărășenia și m-au lăsat în pace.

Asasinatul

Ce părere aveți despre uciderea lui Ceaușescu în ziua de Crăciun?

N-are nici o semnificație.

A omorî un om în ziua de Crăciun este un lucru extrem de grav pentru români, care nu taie nici găini atunci, iar cei vechi nici focul nu-l aprindeau în această zi.

Eu nu m-am gândit la speculații. Am înregistrat doar moartea și baza pe care l-au omorât. Nu erau motive să-l ucidă. N-au avut nici o bază legală. Voiau să-l împuște fără nici un proces. A intervenit Iliescu și a cerut judecarea lui. Avea cultură istorică și se gândea la Robespierre.

Cel mai ridicol proces politic din istoria României?

Așa e. Au constituit acel tribunal ad-hoc fără să le spună nimic juriștilor. Mai mult, moartea lui Ceaușescu au hotărât-o Silviu Brucan, Gelu Voican Voiculescu, Ion Iliescu și Dumitru Mazilu în closetul de la Ministerul Apărării Naționale, ca să nu-i intercepteze Securitatea. Tot acolo au hotărât constituirea tribunalului. Le-au zis juriștilor că au prins teroriști la Târgoviște și trebuie să-i judece. N-au luat cu ei nici un document. „Vedeți voi la fața locului..."

De ce au acceptat juriștii să-i judece în orb?

S-a ocupat personal Gelu Voican Voiculescu și s-a raliat la cerere Victor Athanasie Stănculescu care era ministrul provizoriu al Apărării, pus de Ceaușescu. El a asigurat protecția grupării Brucan. Înțelesese că partida stăpânului era pierdută și s-a ocupat de toată mascarada: organizarea completului de judecată, „judecarea" pentru cei 64 000 de morți și chiar executarea. Ceaușescu a priceput cine l-a vândut. S-a văzut la proces: „trădătorul e printre noi". Completul de judecată s-a dus total nepregătit și nu cred că Dan Voinea e vinovat.

Putea să refuze?

Nu. Nu s-au respectat normele elementare de procedură. Avocatul apărării s-a transformat în procuror. Drept răsplată, Stănculescu l-a făcut general și l-a luat consilier juridic la MApN, unde se găsește și-n prezent. Își continuă misiunea. Dan Voinea a ajuns la concluzia că nu existau terorişti. El nu ne-a luat apărarea, a arătat doar cine i-a omorât pe oameni.

Și eu cred că Armata e nevinovată, dacă ne gândim ce poziție avea: respecta un jurământ și executa niște ordine. Culpabilizarea Armatei în ansamblu este însă o ticăloșie.

Condamnarea lui Stănculescu și Chițac are acoperire reală?

Subiectiv, putem spune „bine le-a făcut", dar și ei au executat ordine. Armata nu e loz în plic să-și facă socoteli care pe care. Procesul intentat tardiv s-a relansat însă din motive politice. Se produc și acum ingerințe în structurile de apărare și în justiție.

Contra naturii umane

Am înțeles unde sfârșește revolta populară și unde apar chibiții sau conspiratorii care au dat-o pe revoluție. Unde a fost și unde este locul revoluționarilor în acest context?

Revolta populară a fost necesară. Socialismul intrase în regresie. Devenise nociv pentru societate chiar din perspectiva doctrinei marxiste. Zică nostalgicii ce-or vrea, realitatea asta e. Și așa a fost o eroare istorică, un experiment artificial, contra naturii umane. Am fost și voi rămâne de stânga ca atitudine și gândire. Socialismul nu e anacronic în formele sale moderne. Ceea ce s-a făcut la noi însă a compromis ideea de socialism.

Oamenii obișnuiți au săvârșit revolta. Revoluționarii trebuiau acceptați la reformarea societății, dar nu prin distrugerea a tot ceea ce a fost făcut. Cei care s-au expus cu piepturile goale au fost marginalizați. A fost imoral să-i răsplătească prin Decretul 42 care trebuia dat pentru răniți, bolnavi, bătrâni. Să arunci acest ciolan tuturor luptătorilor este condamnabil. Așa au fost eliminați revoluționarii din viața publică. Nu de buticuri aveau ei nevoie. Ei trebuia să înțeleagă că misiunea lor nu s-a încheiat odată cu răsturnarea lui Ceaușescu, că trebuia să intre în structurile de putere. Autorii decretului i-au ridiculizat și i-au eliminat pe acești oameni generoși, făcând loc impostorilor, vânătorilor de certificate de revoluționar. Toți cei care au guvernat după 1989 au facilitat înlăturarea revoluționarilor și compromiterea lor. Dovadă că ancheta privind certificatele de revoluționar nu s-a finalizat încă. Și nici nu mai întreabă nimeni de ea. „Minciuna stă la masă" cu politicienii noștri.

„Ochii şi urechile“ contra poporului (21 decembrie 1989)

Şedinţă de lucru. În dreapta, generalul Iulian Vlad

9. Venise sfârșitul

Lui Ceaușescu îi plăceau oportuniștii

De ce credeți că supușii cei mai apropiați ai lui Ceaușescu l-au mințit până în ultima clipă?

De frică. A mințit și Coman, ca secretar al Comitetului Central, trimis la Timișoara să se ocupe de revoltă. Peste capul lui, Ceaușescu i-a trimis pe generalul Stănculescu, pe generalul Gușe și pe Chițac de la „chimie". În loc să spună cum au evoluat lucrurile, au mințit. N-au recunoscut că evenimentele au luat o turnură gravă și toți au raportat că situația este sub control și că s-au luat măsuri.

De ce s-a înconjurat numai de oameni care l-au mințit?

Este vorba de tipologia unor oportuniști. Incapabili nu erau. N-au făcut-o din prostie. Nu au fost nici în slujba unor puteri străine. Lui Ceaușescu îi plăceau oportuniștii. Le-a cerut de la început să scoată fanfara militară pe străzile din Timișoara, că mulțimea va fugi ca potârnichile. Așa gândea comandantul suprem! El nu înțelegea că are oameni disperați pe străzi. Au urmat măsuri în cascadă. Dacă a văzut că nu dă rezultate marșul armatei fără arme, a ordonat să se iasă cu arme fără cartușe. Apoi cu cartușe de manevră. Ulterior, a dispus ca armata să primească muniție de război. A ordonat să se tragă la picioare, nu în plin. Leana voia să se tragă în plin.

Pe de o parte, nu s-a evaluat corect complexitatea evenimentelor. Pe de altă parte, se vede că inițial nu a dorit să provoace un genocid. A preferat apoi să fugă la Târgoviște.

Activiștii au dezinformat

Ștefan Andrei afirmă că până în ultima clipă președintele n-a crezut în realitatea primejdiei de a fi înlăturat.

Evident. Informații a primit de la serviciile speciale. Doar activiștii l-au dezinformat. I s-a transmis că lucrurile au fost scăpate de sub control.

S-a dus Iulian Vlad să-i spună: „Am omorât atâția oameni"?

Nu i-am omorât noi. Nouă ni s-a făcut inventar și s-a văzut că nu am tras nici un cartuș. Armata i-a omorât, nu noi. Noi l-am prevenit că poporul s-a ridicat contra lui.

Înseamnă că Securitatea a fost de partea revoltei populare? Pe ce vă bazați?

S-a dat ordin expres de către Iulian Vlad, șeful Departamentului Securității Statului, ca efectivele operative și informative ale Securității Statului (nu trupele) să nu se implice în tulburările de stradă, fiindcă acestea erau atribuțiile organelor de ordine.

Este straniu, dar nici după zece ani nu se cunoaște cine i-a împușcat mortal pe răniții aduși la spitalele din Timișoara și București. Cine i-a omorât pe răniți: milițienii, militarii, securiștii, doctorii?

Organele de ordine ale miliției, care acționau împreună cu armata. Aceasta a tras și cu tancurile. E posibil ca unii răniți să fi fost uciși în spitale, dar nici un medic nu confirmă.

Dar frica medicilor? Ei au revenit frecvent asupra depozițiilor.

Îi privește. Nu exclud să fi fost niște tâmpiți de la armată sau de la miliție care să fi tras ulterior. Cei mai mulți morți provin din ciocnirile cu armata, care a tras în plin. Vlad a interzis ofițerilor de securitate să iasă cu armament și muniție. Inițial le-a dat pistoale, apoi le-a retras și le-a închis în fișete.

Degringolada

Când? După arestarea lui Ceaușescu?

Înainte de 22 decembrie. Imediat după 17 decembrie, ofițerii de securitate nu mai aveau acces la pistol și muniție. Nu mai țineau pistoalele acasă. Armele erau la rastel și se dădeau la plecarea în misiune.

Securitatea a informat-o despre morții de la Timișoara pe Leana. Ea s-a ocupat de aducerea cadavrelor și transportarea cenușii la Popești-Leordeni. Eu n-am fost martor ocular la aceste evenimente și spun ce știu. Eram izolat la Grădiștea.

Mai exista coeziune între comanda Securității și eșaloanele din teritoriu? Mi s-a părut ciudat să-l vedem la televizor pe Iulian Vlad dând ordine subalternilor prin telefon.

A fost o realitate care exprima degringolada în care intrase tot aparatul de stat și de partid. I-au luat evenimentele prin surprindere. Eram într-o situație specială, dar am înțeles perfect prăbușirea încă de-atunci. Nu mi-am închipuit că s-ar putea dărâma șandramaua așa ușor.

Se poate afirma că serviciile speciale au fost lipsite de reacție?

Sigur. Totul era paralizat. S-au făcut scenarii de compromitere a Securității.

Cine a montat simulatoarele de mitraliere după moartea lui Ceaușescu?

Asta-i altă treabă! Noi am informat despre situație. Plecând în Iran, Ceaușescu a lăsat-o pe Leana la comandă și informațiile curgeau la ea. O chestiune de amănunt. Ea a hotărât să aducă morții de la Timișoara la crematoriul din București. De ce crezi? S-a inspirat din evenimentele de la Grivița din 1933. Oamenii care au primit ordine au relatat acest fapt. Așa a procedat poliția în februarie 1933, ca să nu se știe câți au fost omorâți la Grivița Roșie. Ea a fost în mișcarea comunistă și ilegaliștii știau. „Hai să facem și noi așa".

Simulatoarele erau ale armatei

Cei care au adus cadavrele erau angajații Securității?

Siguranța a făcut așa chiar și cu cadavrele legionarilor. Generalii Nuță și Macri s-au ocupat de cadavrele de la Timișoara. Macri era din partea Securității. Leana fusese informată de grupul

operativ condus de generalul Nuță, șef al Inspectoratului general al Miliției. Macri era nelipsit de la asemenea evenimente. L-au trimis în Valea Jiului când m-a turnat și pe mine, apoi l-au trimis, în 1987, la Brașov. Dacă trăia și era în aparat, acum îl trimiteau iar la Brașov, ca să aibă continuitate. Pe Vlad l-ar fi trimis să-mpartă ouă... Macri era șeful Serviciului de contrainformații economice. Toate obiectivele economice erau controlate de el.

Nici actuala putere nu face analiza profundă a stării de spirit a românilor. Eu nu sunt adeptul dezordinii, care exprimă primitivism. Muncitorii au început să distrugă mașinile moderne. Așa-i plăcea lui Marx. Acum, minerii dau cu târnăcoapele în calculatoare.

Cine a pus simulatoare vizavi de obiective importante din punct de vedere politic și administrativ? Folclorul spune că le-a pus Securitatea.

Nu aveam în dotare așa ceva. Numai unitățile speciale din armată aveau simulatoare. Nici trupele de securitate nu aveau simulatoare. Militaru mi-a spus că Direcția de Informații a Armatei a montat simulatoarele. Voiau să liniștească spiritele pentru că oamenii nu se retrăseseră. Credeau că mulțimea se va înfricoșa.

Atunci de ce tot armata a tras spre simulatoare, zdrobind multe clădiri?

Au simulat pentru a intimida. S-a creat dezordine. Oamenii urlau: „Trag în noi securiștii! Teroriștii!" Și-atunci, tot armata a pus tunul pe Bibliotecă, pe Palat. Cu daune irecuperabile. Armata a făcut-o din prostie. Ofițerii din stradă nu știau de simulatoarele armatei! Nici Securitatea nu știa! Eu am crezut că trag comandourile străine infiltrate. Au fost și comandouri străine. Dezinformarea ține de războiul psihologic. După moartea lui Ceaușescu, tot armata a tras. Contraamiralul Dinu de la DIA a murit și el. Nici Ceaușescu nu știa nimic de simulatoare.

Nu s-au folosit mitralierele

Securitatea avea un plan de apărare a sediului CC și a Consiliului de Stat, în care nu putea mișca o pasăre. Nu spun ce s-ar fi întâmplat dacă se aplica tot planul, dar dacă ar fi tras doar trei mitraliere, ar fi fost un măcel de proporții. Sistemul de mitraliere nu s-a folosit. Este meritul Securității pentru acest ordin.

Vreți să spuneți că Securitatea a contribuit la răsturnarea lui Ceaușescu?

Da. Planul de apărare era al Direcției a 5-a de securitate și gardă. După evenimente, generalul Neagoe Marin, comandantul Direcției, m-a întrebat ce-aș fi făcut în locul lui după fuga lui Ceaușescu. M-am uitat la el. „Procedam la fel: îl lăsam să plece cu elicopterul, retrăgeam mitralierele și nu mai mișcam un deget". A fost fericit când a auzit. Dacă se aplica planul de apărare, ar fi fost masacru.

Ei comunicau cu Vlad numai prin telefonul televizat?

Să știi că este o realitate. În așa hal ajunseserăm. Izolați complet. Vlad a dat ordin să nu se tragă. Marin Neagoe i-a ordonat lui Lăzărescu să nu pună în aplicare planul de apărare. Nostalgicii îl acuză pe Neagoe de trădare. „Nu eu l-am trădat pe Ceaușescu, el ne-a trădat pe noi toți".

Credeți că lucrurile s-au schimbat radical în serviciile noastre secrete?

Aș fi vrut tare mult să se schimbe. Folosirea serviciilor secrete în masacrarea minerilor denotă că lucrurile nu s-au transformat subit. S-a văzut că serviciile speciale nu s-au comportat nici după 1990 ca structuri de rezistență a națiunii. Prăbușirea Securității în decembrie 1989 este o lecție amară nu în sensul că nu l-a susținut pe Ceaușescu, ci pentru că am rămas descoperiți în fața adversarilor externi.

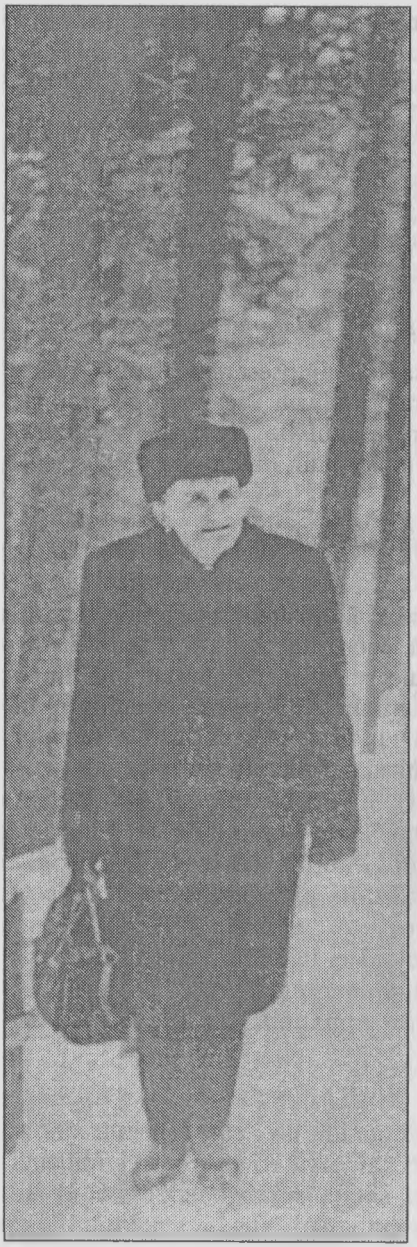

Filosoful Constantin Noica

Soții Pierre și Maria Curie-Sklodovska în laborator. În medalion, Horia Hulubei

10. Intelectualii și Securitatea

Aveam rețea în toate institutele de cercetare

O vreme ați supervizat lumea intelectualilor din partea Securității. Ce presupunea o asemenea activitate? Urmăreați „dușmanii poporului"?

Erau urmărite toate categoriile de intelectuali. Aveam un colectiv de 10-15 oameni. Erau și doi-trei ofițeri corespondenți pe regiuni. Securitatea apăra valorile materiale și spirituale, secretul activității științifice. Aveam rețea printre intelectuali în toate institutele de cercetare. S-a pus problema apărării lor și a creației lor. Trebuiau puși la adăpost ca să nu fie racolați de serviciile de spionaj străine.

Cum acceptau intelectualii colaborarea cu dvs.?

La început n-au sesizat latura protecției din activitatea noastră. Credeau că-i suspectăm, ceea ce leza demnitatea lor. Când s-au lămurit despre ce e vorba, intelectualii nu numai că nu aveau rezerve, dar veneau în întâmpinarea aparatului. Căutau contactul cu organele de informații și contrainformații pentru protecție.

În a doua parte a regimului Ceaușescu, când s-a intensificat activitatea de constrângere, se împiedicau contactele cu străinii. Intelectualii s-au gândit că nu pot lupta contra măsurilor de îngrădire decât avându-i ca aliați pe cei de la serviciile de informații și contrainformații, „ăia de la secu". Cine mă ajută să plec la Paris? Cine mă ajută să-mi public cărțile? Așa s-a recurs la Securitate.

Până unde mergea excesul de zel al intelectualilor-colaboratori?

Ei s-au prins că noi putem să-i ajutăm cu sau fără voia eșalonului superior, al lui Ceaușescu. Recurgeau direct la sprijinul meu. Eram foarte apropiat de ei. Mă căutau frecvent. Am dat consemn să nu li se îngrădească intrarea la mine. Îi primeam imediat, dacă era urgent. Mitzura Arghezi, actriță la Teatrul Național, nu putea merge cu trupa la Paris. Avea un frate rămas la Viena și de aceea nu-i dădeau viză. Dacă fuge și asta?! A venit înnebunită la mine. Îmi mersese vestea că sunt om de treabă și am și putere. „Sunt fata lui Arghezi, au plecat colegii și mie nu-mi dau viză. Cine joacă rolul meu?" Săraca! Am dat ordin imediat să i se dea drumul. A plecat în turneu după trupă și s-a întors fiindcă avea avere în România.

Nicolae Breban era oaia neagră

Verona se stabilise în America. Eu i-am dat drumul. Băiatul lui Vianu - la fel. „Ce faci cu biblioteca lui Tudor Vianu?" „E sora mea aici". „Ce-ar spune tatăl tău dacă ar vedea că părăsești țara?"

A ajuns la mine și Nicolae Breban. Era supleant în Comitetul Central. A rămas fără voia lui Dumitru Popescu-Dumnezeu în Germania. N-a stat mult, dar publicitate s-a făcut. Era privit ca oaia neagră. L-au adus la mine pentru a fi păruit, dar ne-am despărțit prieteni. Mi-a dat și cartea „Îngerul de ghips", cu dedicație. Îmi pare rău că n-o mai am. I-am împrumutat-o lui Paul Goma care nu mi-a mai dat-o.

I-am dat casă lui Nichita Stănescu

Oricum, Breban a plecat satisfăcut de la întâlnire. Mi-a prezentat situația dramatică a lui Nichita Stănescu care se despărțise de nevastă. În general, scriitorii se invidiază, au acest defect, dar Breban m-a rugat insistent să influențez organele de resort să manifeste preocuparea necesară. Nu se prea știa cum trăia Nichita sau nu voiau să știe. Am cerut verificări. Trăia deplorabil bietul Nichita, într-un subsol. Beat într-un hal fără de hal. Avea doar o canapea ruptă. Sticle de vodcă prin toate ungherele, inclusiv sub canapea. Sentimental ca Pușkin, ca Esenin. Am luat măsuri să-i dea casă. A primit mobilă. A mai rezistat un timp așa. Scriitorii luau din fondul lor cu nemiluita și o duceau bine pe atunci, chiar dacă nu totdeauna operele lor erau de reală valoare.

Intervenind în domeniu, nu intrați în conflict cu Dumitru Popescu?

Cam intram. Nu i s-a dat tot ce trebuia lui Nichita. „Domnule general, este un mare poet. Dacă reușim să-l scoatem din această stare, e de Premiul Nobel și merită orice efort din partea țării".

Ca mine au procedat și lucrătorii mei. Aveam relații de curtoazie cu scriitorii, care acționau în grup. S-au adunat la Sala Palatului o dată și l-au ținut acolo pe Ceaușescu 12 ore. Era ședință de partid. I-au spus scriitorii tot năduful lor. Ceaușescu avea slăbiciune față de poeți, îi plăcea poezia. Recita din Goga, Coșbuc, Eminescu. S-au luat și niște măsuri atunci.

Maria Curie-Sklodowska a furat invenția lui Horia Hulubei

Noi mergeam cu informări direct la Ceaușescu și Popescu-Dumnezeu se supăra. „Dacă vreți ca problemele noastre să ajungă la Ceaușescu, trebuie informată Securitatea", îi auzeam frecvent pe intelectuali. Le câștigasem încrederea. Intelectualii nu erau delatori, turnători în sensul vulgar. Informatori ordinari erau acolo unde se păstrau secretele muncii lor. Relația noastră era de colaborare și amiciție.

Și totuși, care erau mai apropiați de dvs.?

He, he!... A fost drum de parcurs până la amiciția asta: ne ajutau să realizăm sarcina de protecție fără să recurgem la mijloace ordinare. Foloseam mijloacele tot în scop de protecție.

Un caz foarte interesant este fizicianul Horia Hulubei. Avea și el rezerve la început. Ne evita. În tinerețe a descoperit un element care trebuia cuprins în tabelul lui Mendeleev. Un pătrățel ar fi fost al lui Hulubei, dar i l-a furat Maria Curie-Sklodowska până să-l omologheze el. Hulubei continua demersurile pentru omologare și se trezește că polonezii omologaseră elementul. Atunci și-a dat seama ce reprezintă măsurile de protecție. De la rezervele față de ofițerul nostru de acolo, a devenit cel mai apropiat pentru el. Nu se mai ferea de ofițer, nu mai făcea o mișcare fără să-l consulte. „Voi sunteți câinii noștri de pază. Trebuie să fim orbi dacă nu vedem. Vino la mine ca la tine acasă. Faceți ce trebuie, pentru ca ticăloșii să nu ne mai fure munca".

Care erau scriitorii care vă informau consecvent?

Cum mi-ar sta mie să-i dau în vileag pe cei care mi-au fost în rețea oameni de legătură? Cum a zis Bărnuțiu când a fost rugat să fugă din Transilvania la București: „Cum mi-ar sta mie dacă m-ar împușca grănicerii unguri din spate?“ Nu din orgoliu, nu pentru protejarea celor pe care nu vreau să-i divulg, ci pentru interesele țării nu pot spune tot.

Securitatea ca trambulină

Exemple de genul Hulubei au fost destule. Și scriitorii foloseau Securitatea ca trambulină ca să ajungă la Ceaușescu, pentru a lupta contra îngrădirilor birocratice, și aveau dreptate. Făcuseră jonctiune cu noi. Ne-am asimilat reciproc. Când îl prindeau pe Ceaușescu, îl storceau și mai obțineau câte ceva. Dacă erau lăsați pe mâna lui Dumitru Popescu-Dumnezeu, oamenii se frământau în gol. Doleanțele lor nu ajungeau acolo unde trebuia. Evident, nu toate cererile lor puteau fi satisfăcute. Eu i-am comparat cu niște copii răsfățați, și dacă n-ar fi așa, n-ar fi creatori. Sunt altfel decât noi, ceilalți.

În schimburile de experiență cu servicii socialiste de informații, am constatat că peste tot intelectualii se comportau identic, dar nu erau înțeleși la fel. Rușii nu-i tolerau. Nemții, bulgarii, la fel, mergeau pe măsuri punitive. Mai puțin ungurii, cehii și polonezii. Dintre toți, noi aveam cele mai flexibile relații cu intelectualii.

Cheia Jurnalului de la Păltiniș e la mine!

Eugen Barbu a fost un copil predilect al Securității?

Lasă, că el a făcut treabă bună cu Vadim și cu Silvestri contra oficinei de la Europa Liberă... Intelectualitatea este crema societății.

Altă dată spuneați așa despre securiști. A fost băgat la pușcărie vreun artist pentru delicte de opinie?

Nu, dar la ruși erau lagărele pline. La noi, ei cârâiau, ei auzeau. Dar și noi auzeam. Sigur, domnul Gabriel Liiceanu a făcut lucruri deosebite, mai ales prin publicarea cărților fundamentale în Editura Humanitas. Îl apreciez, însă greșește când acuză excesiv Securitatea. El n-are dreptul să vorbească așa... Are ce are cu noi. Securitatea nu i-a făcut nici un rău. Mai mult, Securitatea l-a ajutat când avea niște greutăți. Liiceanu și Andrei Pleșu îi dădeau

târcoale savantului Constantin Noica. Ei au făcut eforturi mari, dar cheia Jurnalului de la Păltiniș e la mine. Asta nu știe domnul Liiceanu!

Filosoful Noica se stabilise la Păltiniș. Era dezamăgit. Fusese suspectat de spionaj. Avea relații cu francezii.

Ce să spioneze un filosof?

Așa e... Se ocupa de Hegel, de Kant, de Eminescu. Cazul a fost revăzut și omul a fost repus în drepturi.

Supravegheat permanent?

Toată lumea e supravegheată, domnule, direct sau indirect, de unii și de alții, de Dumnezeu...

Doi predicatori: Gabriel Liiceanu și Andrei Pleșu

Să vezi în ce păltiniș m-au băgat intelectualii mei. Cu niște genți mari după ei, Liiceanu și Pleșu îl călcau frecvent pe bătrân. Noica îi suspecta. Fusese la pușcărie o dată. Eu am toate cărțile lui. Vine la mine. „Domnule general, dvs. mi-ați vorbit cândva despre viitorul relațiilor noastre: cu sufletul pe masă, ați spus". Într-adevăr, după ce a fost reabilitat, am avut o asemenea discuție cu el. „De ce n-aveți încredere în mine? Eu mi-am dat cuvântul de onoare că nu pot fi decât un patriot". „Nu înțeleg, domnule profesor. Ce v-am spus atunci e valabil și azi". „Da, domnule general, dar ce-i cu predicatorii ăștia doi, Liiceanu și Pleșu? Mă călăresc mereu sub pretext că vor să scrie o carte. Umblă după mine ca doi predicatori..." Mi-am cerut permisiunea să verific. L-am asigurat apoi că nu i-am trimis noi și l-am rugat să-i ajute să scrie Jurnalul de la Păltiniș. „Cu sufletul pe masă, domnule profesor! Căutați să-i sprijiniți pe cei doi tineri, în raport cu buna dispoziție și cu sănătatea dvs.". „Dacă dvs. spuneți așa, să știți că-i voi ajuta".

Îi cunoșteați pe cei „doi predicatori"?

Asta-i treaba mea!

Erau tineri locotenenți?

Și asta, la fel, e treaba mea! Am citit Jurnalul și este o lucrare bună. Dacă nu-l rugam eu pe Noica, cei doi n-ar fi scris cartea.

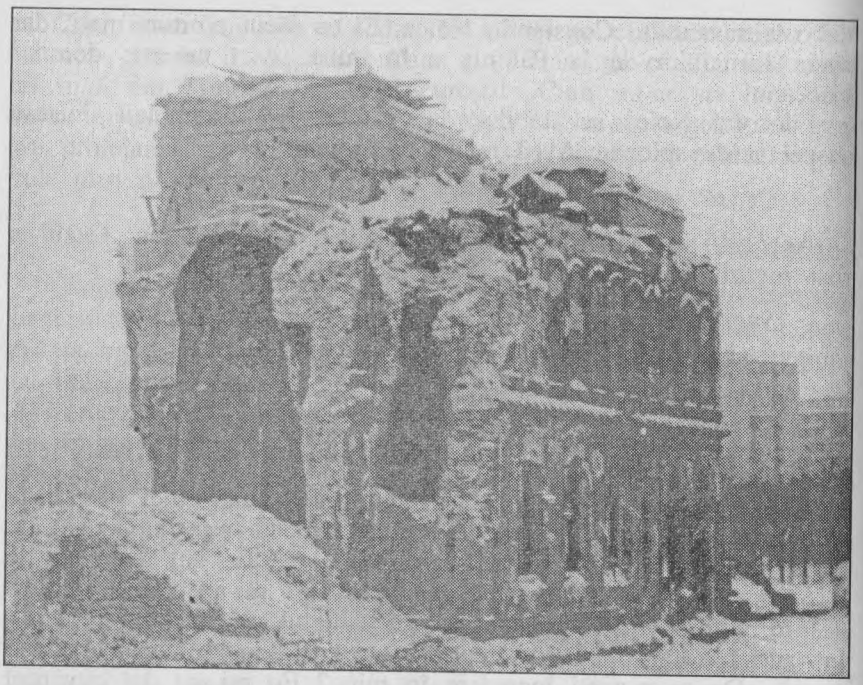

11. Biserica și Securitatea

La cazanul cu smoală

Recent, Pacepa a afirmat că sunteți cel mai mare criminal în viață. Cum comentați această afirmație?

Să dea un caz! Mie mi-era milă să tai o găină.

El amintește de cazul Emil Georgescu de la Europa Liberă, lovit de 27 de ori cu cuțitul.

Crezi că un specialist de-al nostru nu reușea să-l omoare? Din garda veche am mai rămas doar eu. Drăghici, Pantiușa, Nikolski, Doicaru s-au dus în rai sau la cazanul cu smoală. Îi caut eu! Doicaru i-a judecat pe prăpădiții de la Canal. El a fost în plutonul de execuție. I-a declarat sabotori ca să justifice întreruperea lucrărilor. Îi împușcau ca pe niște iepuri.

Eu n-aveam 20 de ani când am intrat în Securitate. Părinții voiau să mă facă popă. Un cojocar bogătan din Capu Dealului avea o fată pe care mi-o destinase ca soție. M-au pus să spun Crezul în biserică și le-a plăcut.

Prin anii '85, i-am ajutat pe cei din Noapteș să-și facă biserică nouă. Sătenii m-au rugat să intervin pentru autorizație. „E biserica în care am spus eu prima dată Crezul", le-am zis celor de la Departamentul Cultelor.

Ieniceri, copii de suflet...

După fuga lui Pacepa, „locul vacant de șef al departamentului a fost ocupat imediat de generalul-locotenent Nicolae Pleșiță, un mai vechi combatant pe câmpul de luptă al Direcției I din Departamentul Securității Statului. Cu asemenea maestru la pupitrul

de comandă, DIE intră în reorganizare și în demararea muncii de culegere de informații externe. <<Vă văitați ca niște babe. O fi plecat Pacepa la americani, dar ce-i cu asta?! Noi acum să acționăm, când ei ne cred cuminți, ce Dumnezeu!>>, și-a îmbărbătat Pleșiță echipa de ieniceri scăpați din chingile autorității <<de monolit>> a tovarășului Romus Dima.

Sunt reluate pentru a fi finalizate marile acțiuni ale DIE, stopate în momentul trădării generalului fugar, dar asta nu înainte de a fi rebotezate conspirativ și garnisite cu planuri de acțiune, adaptate noilor condiții de muncă, create ofițerilor de informații externe prin venirea între ei a generalului de înaltă clasă Nicolae Pleșiță. El nu a lucrat neapărat pentru persoana lui Nicolae Ceaușescu, ci pentru națiа din care făcea parte, în primul rând. De aceea, nu întâmplător, după trei ani de conducere a serviciilor de spionaj a fost retrogradat ca funcție, trimis să conducă școala de perfecționare a cadrelor din Ministerul de Interne de la Grădiștea. Era recompensa pe care Ceaușescu i-a acordat-o pentru profesionalismul de care a fost în stare la cârma DIE". (Gheorghe Ionescu Olbojan, **Fața neagră a securității & Nicolae Pacepa**, Editura Corrida, 1999)

Turma și oaia căpiată

Am mers odată cu Roșianu, președintele Departamentului Cultelor, la Patriarhul Justin Moisescu. (Roșianu era fiul unui învățător, președinte al Partidului Național-Țărănesc de la Vâlcea. De ochii lumii, pentru că de altfel era secretarul Partidului Comunist din Oltenia. A favorizat evadarea din lagărul de la Târgu-Jiu a lui Gheorghiu-Dej, pe care l-a cazat în Vâlcea, la un oarecare Ionescu. Într-un anumit moment, s-au făcut arestări „administrative". Am intrat și eu cu o echipă la Ionescu. În bibliotecă avea un tablou mare al lui Dej, ca să impresioneze. „Aici a stat ascuns tovarășul Dej". I-am luat la rost pe cei de la regiune cu evidențele lor cu tot.) Roșianu făcea pe șeful față de Justin Moisescu și nu mi-a plăcut. Patriarhul provenea din Câmpulung Muscel. „Nu-l băgați în seamă, Preafericite, i-am zis. Să știți că și ăsta a fost botezat". L-am întrebat de ce nu combate Biserica prozelitismul sectar. Aici se întâlneau Securitatea cu Biserica. „Și în turma asta mai apare uneori câte-o oaie căpiată. Îi lăsăm liberi pe sectanți pentru că e liberă credința". Altă dată m-am dus cu Roșianu la Moisescu pentru că se descompletau episcopiile de frontieră: Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Galați. „Bine, dar astea-s

contraforturile țării. Parcă le aranjează cineva deliberat să rămână descoperite". „Întrebați-l și pe el!, zicea Moisescu și arăta spre Roșianu. De cât timp am făcut propuneri, de câte ori am revenit?" „Așa este, dar noi trebuie să trimitem propunerile la secție, la Comitetul Central". „Mai ziceți-i și lui ce-mi spuneți mie!" Și eu bineînțeles că-i spuneam lui Ceaușescu.

Ouăle lui Mitrofan

Propunerile nu ajungeau însă la Ceaușescu. Se blocau. „V-a ferit Dumnezeu, că, dacă ajungeam popă, drăcos cum m-a făcut mama, eram șeful vostru acum și biserica ar fi mers precum armata. Și așa, eu vă consider ca a doua armată". În biserici și mănăstiri este o disciplină desăvârșită.

Cu funcții și grade?

Cu gradele lor.

Ce grad are Înalt Preasfințitul Plămădeală?

Scorneli de la Evenimentul zilei.

Preafericitul Teoctist e general?

Să fim serioși! Pe Teoctist l-am cunoscut într-o împrejurare deosebită. Am avut o aplicație în Moldova cu Securitatea și Armata. Eram adjunctul ministrului de interne. După terminarea aplicației, ne-am retras spre Iași, la mănăstirea Cetățuia. Tot era Paștele. Ne-a invitat starețul Mitrofan. Comuniști, generali, dar am fost crescuți creștinește. Stăteam la masă în foișor. Vase pline de ouă roșii, încondeiate. Îl întreb pe Mitrofan dacă nu le stricăm rostul. „Ați sesizat bine. A venit IPS Teoctist". Pe atunci era mitropolit. „Noi stăm la masă și el pe de lături? Vă rog să-l invitați cu noi, el e șef aici". Cica, soția mea, era singura femeie acolo și Mitrofan îi oferise jilțul oficial din capul mesei. Când a venit Teoctist, noi ne-am repliat. „Nu, doamnă, stați acolo și eu mă voi așeza alături". Ajungem la ouă. Primii au ciocnit soția mea cu Teoctist. „Dați dvs., doamnă!" „Ba nu. Eu țin și dvs. dați", l-a corectat ea. „Bun, dar cum zicem?" „Cum se zice, Înalt Preasfințite!" „Bun. Christos a înviat!" „Adevărat a înviat, Înalt Preasfințite!" „Ei, așa da!" A pupat-o Teoctist și a început să-i explice cum s-a întâmplat cu Învierea. A fost foarte frumos. Eram vreo cinci generali.

Plus Teoctist?

Fără provocări!

În relațiile pe care le-ați avut cu ierarhii bisericii ortodoxe, n-ați sesizat anumite rezerve, chiar repulsie uneori, față de ofițerii de securitate? Sentiment justificat pentru că mulți preoți au murit în închisori.

Puțini aveau rezerve față de noi. Parcă-și cereau iertare pentru păcatele lor. Erau convinși că noi știm tot. Unii fuseseră atrași de legionari. N-am simțit aversiune din partea preoților în toată activitatea mea. Exterminarea popilor este propagandă anticomunistă.

Ticu era în rețea

Avem dovezi suficiente în dosarele care vor putea fi văzute... STASI are 180 km de dosare și au fost angajați 2 000 de salariați pentru cercetare. Avem și noi destule.

Printre ele găsim și dosarul lui Ticu Dumitrescu?

Chiar dacă-l găsim, o să spună că e contrafăcut.

A fost sau nu informator?

Fiind lipsit de caracter, nu va recunoaște acest lucru, cum au făcut-o Paleologu sau Zamfirescu. Ofițerul lui de legătură trăiește. A fost chiar sancționat pentru că a întârziat contactarea lui Ticu, care se mutase de la Brașov la București.

Poate că era vorba de chemările repetate la raport, cum se proceda atunci.

Nu. Ticu era în rețea, a plecat la București și trebuia reactivat. Ofițerul îl înjură și acum. Lucrătorii din domeniu nu trebuie să spună tot. Eu am arhiva în cap.

Cam câți preoți au fost omorâți de Securitate?

Iar provoci! Pe legionarul Gavrilă l-au făcut scăpat chiar securiștii care-l urmăreau.

Patriarhia l-a renegat pe Viorel Trifa

Căderea lumii vechi în 1944 a însemnat și pentru Biserica Ortodoxă Română o întreagă tragedie. Se punea problema con-

trolului statului asupra bisericilor. Cum s-a reflectat presiunea statului asupra bisericilor romano-catolică și greco-catolică în activitatea serviciilor secrete?

Cazul lui Viorel Trifa a fost semnificativ pentru relațiile cu biserica. Nu l-am cunoscut pe el, dar îi știam frații. I-am dat drumul tatălui lui să meargă în America să-l vadă. Trifa a spart biserica noastră din America și a preferat să se subordoneze bisericii ruse de acolo.

Nu e un gest aberant pentru un fost legionar?

Nu. Pentru că el a făcut-o obligat. Patriarhia noastră l-a renegat și trebuia să se subordoneze cuiva pentru a fi recunoscut. Începuseră să-l hăituiască evreii și vroiau să-l ducă în cușcă de fier la Ierusalim, ca pe Eichmann.

Activiștii creștini

Mi-e greu să spun dacă sunt ateu sau credincios. Așa am fost întotdeauna pentru că Biserica nu e un corp străin pentru noi. Să deschidă toți arhivele secrete! Și americanii, și englezii, și francezii, toți. Se subestimează forța noastră. Serviciile secrete au răsturnat comunismul. Comuniștii s-au pupat cu biserica. Activiștii erau români și deci creștini. Nici Dumnezeu nu va putea separa soarta Bisericii Ortodoxe Române (BOR) de cauza și viitorul românismului. Românismul și ortodoxia noastră se întrepătrund. Unii spun că „românii s-au născut creștini" fiindcă le place că sună frumos. În principiu, nu poți să nu fii de acord cu așa ceva. Creștinismul - cu Apostolul Andrei venit din Iudeea în Dobrogea - n-a picat pe un teren steril.

Când a venit Apostolul Andrei aici, localnicii erau mai convinși de ideea nemuririi decât evreii. Ei credeau în Zalmoxis și se considerau nemuritori. Iisus a fost primul luptător cu idei de stânga în care se regăsesc elemente de gândire comunistă.

Unde credeți că se află secretul longevității creștinismului?

În ființa umană trecătoare. Indiferent de gradul de cultură, e copleșită de teamă când ajunge în preajma sfârșitului. Abandonează tot în acel moment. Atavismul fricii... Savanți de renume mondial și-au renegat educația materialistă în ultimul moment. Einstein, cel racolat de o evreică din Rusia, s-a comportat la fel în preajma sfârșitului: a alergat la Biblie.

Cum au folosit serviciile secrete această angoasă a morții?

Trebuie reținută simbioza dintre creștinism și comunism, care a creat chiar o tipologie umană.

Care e deosebirea dintre spovedania la popă și raportul dat ofițerului din serviciile speciale?

Se aseamănă, domnule. Se face cu sufletul pe masă. Societatea umană se sprijină pe patru stâlpi: familia, școala, biserica și armata, unde intră și serviciile speciale. Ca să evaluăm relația dintre biserică și serviciile speciale, trebuie să plecăm de la acest concept. BOR este biserica națională a românilor fiindcă reprezintă o majoritate covârșitoare. De aceea era ridicolă tentativa de anulare a conceptului de biserică națională. Locul unde se află centrul de comandă pentru o biserică sau alta e foarte important din perspectiva serviciilor secrete. Acestea au relații cu toate entitățile religioase.

Credeți că pe Nikolski îl interesau asemenea considerente nobile?

Am vrut să lămurim principial problemele. Tovarășii din CPEx păreau porniți contra bisericii, dar își petreceau toate concediile la Văratec, la Agapia, până când s-a sesizat Leana, care a pus problema privind „marea abatere care reflectă o concepție mistică". După asta n-a mai îndrăznit nici unul să mai meargă la mănăstiri. Indiferent de funcțiile lor, simbioza amintită s-a manifestat și aici.

Emil Bodnăraș și-a făcut biserică în satul natal și a fost îngropat acolo. Ce-a fost asta? Regretul că l-a dat pe Antonescu pe mâna rușilor?

S-a speriat de moarte, dar e vorba și de convingeri anterioare. Nu el e vinovat de moartea mareșalului. Scoaterea rușilor din țară poate răscumpăra însă orice păcat. Sigur că a fost o barbarie moartea lui Antonescu. Bodnăraș s-a ocupat și de Culte o vreme. Mi-a vorbit de rolul nefast al episcopiei din nordul Ungariei în maghiarizarea zonei românești de acolo. Ceea ce au făcut Nikolski și Pantiușa n-a fost caracteristica serviciilor noastre de informații. Așa era politica ocupantului.

Cum au aplanat serviciile secrete imixtiunile sovietice în Biserica Română?

Eu m-am edificat complet. A fost un accident în istoria noas-

tră. În perioada interbelică au fost arestați mii de agenți sovietici. Brigada specială a lui Pantiușa avea să-i șantajeze după 1944 pe oamenii lui Eugen Cristescu. Nikolski și Pantiușa l-au folosit pe Borcescu și pe ceilalți contra politicienilor, a preoților greco-catolici.

Protecția și păcatele dulci

Am făcut o delegație pentru sfințirea călugărului Ion Românu, delegație în care am inclus și greco-catolici. Eu i-am ajutat pe Dumitriu Snagov și pe Prunduș să ajungă la Vatican. Mi-au adus de acolo o icoană cu Sfântul Nicolae. Eu provin dintr-o familie foarte religioasă. Mama era evlavioasă. Nimeni nu m-a obligat să-mi creez relații de colaborare cu elitele BOR. Nu mă temeam.

Într-o perioadă pretins ateistă, de ce aveați nevoie de relații cu preoții? Ce „păcate dulci" au fost cercetate?

Am făcut-o deliberat. Eu n-am de ce să mă scuz, nici să bravez. Explic doar comportamentul meu din acea perioadă. I-am protejat pe preoți fiindcă biserica este o forță, făcând abstracție de doctrina oficială a vremii. Cel mai mare handicap al dictatorului este că vrea să le facă pe toate, ceea ce este imposibil, iar cea mai mare greșeală a bisericii a fost intrarea în politică. Aceasta a dus la prigonirea preoților legionari pe timpul lui Ion Antonescu și după 1944, pe vremea comuniștilor. Biserica trebuie să rămână echidistantă față de politic. Ea servește întreaga comunitate în fața aceluiași Dumnezeu. Acum vor să politizeze iar biserica, așa cum s-a procedat cu sindicatele. Conceptional chiar, biserica se opune partidismului. Evanghelia este aceeași pentru toți.

Biserica în fața buldozerelor

Ați asistat la arestarea vreunui preot?

Nu. Au fost arestați destui... Dar de ce mă întrebi?

Cum s-au comportat în momentul arestării? Ce au făcut preoții ortodocși când s-au demolat bisericile în care slujeau?

E adevărat, nu și-au dat foc, n-au stat în fața buldozerelor. Trebuie pornit de la cuminţenia BOR. Fără excese. Biserica Mihai Vodă stătea în calea sistematizării, dar preoții s-au opus și a fost translată până la urmă. Bisericile care se încadrau în sistematizare

au supraviețuit. Sfânta Vineri trebuia dărâmată: nu putea fi mutată. Noi n-am făcut însă ca rușii după revoluția din 1917.

Cum vă explicați că nici o biserică catolică și nici o sinagogă n-au fost dărâmate pe timpul lui Ceaușescu? Ortodocșii erau majoritari și nu se supărau?

S-a umblat mai cu atenție cu ceilalți. Ortodocșii au acceptat sistematizarea.

Să nu dai în popă!

Cădelnițarea de la Cozia pentru Radu Vasile și Miron Cozma este dovada activității serviciilor speciale din mănăstiri?

E bună! Călugării se apără, și autoapărarea este un concept...

Așa cum am spus, Roșianu era învățător și a folosit rețeaua învățătorilor și pe cea a preoților pentru adăpostirea evadaților de la Tg. Jiu, în frunte cu Dej. Justinian Marina era preot de țară și i-a ajutat pe comuniștii evadați. Când a ajuns mare la București, Dej l-a uns patriarh pe același Marina. Lumea făcea bășcălie că e popă simplu, iar ierarhii erau nemulțumiți de „omul lui Dej". Dar biserica a traversat astfel mai ușor șocul: preoții deveneau „oamenii regimului". Comuniștii au profitat și ei fiindcă majoritatea preoților s-a înscris în PCR, scăpând în acest fel de persecuții. Victor Eftimiu intrase în lagăr pentru „bârfe și zvonuri". În cartea „Praful de pe tobă", Ștefan Baciu evocă: „Țin minte că într-unul dintre dialogurile noastre matinale venise vorba de popii de la țară pe care Eftimiu îi critica pentru politicianismul lor, prevăzând că vor fi printre primele victime ale unui regim în care comuniștii vor avea un cuvânt de spus. Eftimiu era singurul burghez din România care prevedea participarea comuniștilor la guvernare printr-o formulă însă în care rolul principal l-ar fi jucat oameni ca Lucrețiu Pătrășcanu, Bellu Zilber (Andrei Șerbulescu) și alți cafengii de stânga. Dacă se va lovi în popă, argumenta Eftimiu, va fi ca să distrugă satul ca nucleu de românism".

Cum a lovit comunismul în popă?

Raționamentul lui Eftimiu era corect: preoții trebuie protejați. Dacă nu apărea situația evadării lui Dej, biserica ar fi suferit mult mai mult. Dej era mai echilibrat decât Ceaușescu. L-a trimis pe Marina o zi la mănăstire, l-au declarat călugăr și apoi patriarh.

Participam la ședințe la plasa Curtea de Argeș și erau preoți

la toate nivelurile. Venea chiar și protopopul Topologeanu. N-a durat însă prea mult. Tovarășa Ana și Teohari Georgescu au început să-l bruieze pe Dej că și-a dat mâna cu misticismul, că pactizează, că dintr-un popă amărât a făcut patriarh, că a înțesat partidul cu preoți legionari. Dej și gruparea națională au fost puși la colț de agenții Moscovei până în 1952, când s-au răzbunat. Dej s-a făcut că-i scoate pe popi din partid. I-a prelucrat prin Marina să nu se mai afișeze ca membri de partid, să aștepte până scăpăm de ruși. S-a transmis până la nivel de sat. Unii preoți au protestat. Până la urmă au scăpat de sub biciul tovarășei Ana, dar carnetele de partid nu le-a ridicat nimeni.

După farsa cu „deviația" făcută de Dej lui Stalin, Ana și ai ei au fost înlăturați. În 1958, au fost scoase trupele sovietice. Se crea deja alt climat. Biserica a scăpat mai ușor. Sigur, nu putem omite arestarea unor preoți, demolarea unor biserici, opera ocupantului și a unor elemente stângiste de mai târziu. Un timp, Ceaușescu a mers pe linia lui Dej. În 1968 a organizat mitingul de solidaritate cu Cehoslovacia. Sovieticii se pregăteau să ne atace. Eram pe muchie de cuțit. Făcusem un plan de retragere în munți, unde am depozitat alimente și arme. Am pregătit și colaboraționiști cu rol dublu pentru spatele frontului. Tot atunci am fotocopiat toată arhiva și de aceea le spunem celor care și-au distrus dosarele că avem destule exemplare. Englezii n-au mișcat un deget, degeaba se laudă ei acum că ar fi declarat război Moscovei dacă ne invadau sovieticii. Churchill ne vânduse deja lui Stalin, la Ialta. Tito a acceptat să ne retragem strategic în Iugoslavia, dar fără arme.

Leana a cerut dărâmarea Mitropoliei

A început o perioadă de relaxare, dar după 1970 tovarășa făcea pe ateista, mai ales după vizita în Coreea.

Totuși Nicolae Ceaușescu și-a înmormântat părinții cu preoți.

Aici e aici. Ea, râioasa, nu el, și-a găsit să facă pe Ana Pauker, că tot era cumnată cu evreica Adela cu care stătea la bârfe. Vigilență! Lupta contra misticismului! Aflase că nomenclatura se pripășește la mănăstiri. S-a interzis în CPEx vizitarea mănăstirilor. Ea a vrut demolarea bisericilor care stăteau în calea sistematizării, indiferent de situație. Se opunea translărilor. „Costă prea mult! De ce să dăm atâția bani?" Se discuta despre locul unde va fi construită Casa Poporului. Ea a cerut dărâmarea Mitropoliei și a

vechiului Parlament și mutarea Patriarhiei la periferie. „Ce, nu le e bine acolo?“ El a calmat-o și și-a înmormântat părinții cu șapte preoți, ceea ce a iritat-o teribil. Leana interzisese fraților lui Ceaușescu să vină la mama lor. Bătrâna voia să-și vadă copiii. Cele două cuscre locuiau împreună în Primăverii, într-o clădire de lângă poartă. Când a murit mama lui, trăia Justin Moisescu. Patriarhul a venit în Primăverii să întrebe cum se va proceda: era vorba de mama președintelui. Ofițerii de la poartă au informat-o pe Leana că a venit patriarhul. L-a ținut la poartă trei sferturi de oră, în loc să-l primească în casa mare. Mi-a povestit patriarhul, indignat și fără rezerve. „M-a ținut la poartă cu sergenții!...“ „Așa sunt femeile, Preafericite!...“ „Ferice de voi!“

Au fost amândoi tovarășii la înmormântarea mamei lui. El era foarte afectat și a vrut să rămână să se reculeagă. Ea l-a lăsat acolo, ghemuit lângă mormânt, și a plecat. Bătrâna le făcuse educație patriotică fiilor ei, nu Andruța pilangiul, care-l înjura mai târziu prin cârciumi.

Mama ei a murit după executarea Leanei. În loc s-o plângă pe fiica-sa, bătrâna a avut altă reacție: „Păcat de el. Nu trebuia omorât. Era un om așa de bun!“ De fiică-sa n-a scos nici o vorbă. Leana o trata ca pe o slugă.

Stâlpul

Moartea părinților este un moment care te marchează. Eu, când mi-a murit tatăl, șase luni parcă mi-am pierdut sprijinul. Îmi venea mereu în minte o scenă: eram copii și am mers cu tata la Argeș. Și ne-a băgat în râu. A intrat și el, cu izmene și cămașă cu tot. Cum erau dacii. L-am prins eu de un picior și frate-meu de alt picior că venea furtunos Argeșul. Tata era voinic. Purta mustață. „Hai, bă, hai! Ce vă speriați? Ce bărbați sunteți voi, mă?“ Ne țineam strâns de izmenele lui. El era salvatorul nostru. Nu știu de ce, dar, deși era un țăran oarecare, mereu îl simțeam ca pe un sprijin, chiar dacă aveam poziția pe care o aveam.

Atitudinea Leanei la mormântul bătrânei lui Ceaușescu a provocat indignare generală.

El v-a cerut să vă folosiți de preoții din afară contra diasporei românești?

Nu. El era pasionat de istorie și avea un spirit românesc pronunțat. De câteva ori am văzut când îi batjocorea pe Doicaru și

pe Pacepa: „Mă, voi nu înțelegeți problema conceptional? Nu v-am spus că trebuie mers pe linia atragerii diasporei pe poziții loiale României?“ Insista vehement în acest sens. Viza și biserica din afară. Pe Calciu-Dumitreasa, Ceaușescu l-a trimis în America. El a fost torționar la Pitești, în cadrul „procesului de reeducare“. Și soțul Monicăi Lovinescu scrie despre asta.

Carta Havel, buhaiul și buteliile

Cum a fost cu Paul Goma?

Era imediat după cutremurul din 1977. Morți, mizerie, presiuni de tot felul. Apare Paul Goma cu ideea că face el o Cartă Havel în România. Făceau coadă la el păcătoșii care-i cereau butelii. L-am prins la Cercetări penale, l-am apucat de barbă și i-am tras un pumn în falcă de-a rămas cu gâtul strâmb. „... Dumnezăul mă-tii, dobitocule, în timp ce țara moare de tătari, tu te ocupi de Havel?! Mă, cum nu ți-a căzut, mă, o cărămidă în capu' ăla, te-n c... pe mă-ta de buhai?!“ Aveam 1 500 de morți în București. Nu mai suportam să văd atâta moarte, suferință, și Goma se alinia cu Havel! După ce ne-am împrietenit, m-a întrebat: „Domnule general, totuși, spuneți-mi ce-i aia buhai?“ „Cum, mă, tu, care ești moldovean, nu știi?“ La Europa Liberă, au făcut tapaj mare că i-am smuls barba. Nu i-am smuls-o... „I-ați scăpat-o cam tare!... mi-a zis colonelul Vasile de la Cercetări penale. Asta-i și cardiac“.

Acum, poate-l întâlnesc și pe Roșca-Stănescu pe undeva...

Cățeaua lui Ursu

Leana a declanșat campania împotriva misticismului, în calitate de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie (CNST). Acum apare și întâmplarea cu transcendentalii. I-a venit mănușă afacerea, ca să le dea o lecție definitivă intelectualilor. În timp ce Ursu era adjunct la CNST, colaboratorii lui au inclus ca temă de studiu problema transcendentală. Ursu mi-a zis despre experimentele făcute pe câini în alte țări. O cățea reacționa la o mie de km când i se omora câte un cățel. Ce interesantă ar fi telepatia folosită în apărare, zicea Ursu. Era entuziasmat. Probabil că și tovarășa știa că se inclusese tema la CNST. Mai mult ca sigur știa. Tema era senzațională la noi, însă cineva, poate chiar Ceaușescu, i-a dat peste nas tovarășei și ea a luat măsuri. Au urmat excluderi din partid atunci când i-au descoperit pe tran-

scendentali la Institutul de Pedagogie de la Cișmigiu. Tăceau și meditau, ziceau că vindecă boli. Directorul Radulian a fost dat afară. L-a destituit și pe Rădoi, adjunctul ministrului Învățământului, dar Ceaușescu l-a trimis ambasador în Algeria ca să nu-l mai vadă Leana. Erau mulți profesori, artiști, ingineri de la Trustul Carpați. Culmea, au participat și cinci ofițeri de securitate la ședințe și i-a dat afară pe toți pentru că n-au sesizat „organili". Erau lucrători de obiective și au recunoscut că erau curioși să vadă ce se întâmplă, în loc să se apere. Așa că degeaba pizmuiesc ăștia aparatul care e naiv de sincer. Constantin a fost dat afară și el. Bușulenga a scăpat pentru că era prietenă cu Leana. Un român din Elveția, colaborator de-al nostru, crease această sectă a transcendentalilor. El primise aprobare de la Ministerul Învățământului și de la CNST. Abia începuse racolarea și i-a prins.

Ceaușescu a interzis studiul psihologiei în România, în timp ce sovieticii cercetau parapsihologia chiar la trei mari universități. Securitatea avea specialiști în parapsihologie?

Nu. Abia după povestea cu transcendentalii ne-am specializat. Cred că și din acest punct de vedere am rămas descoperiți în decembrie '89. Armata era mai în temă.

Am pus lupa pe catolici

Noi aveam 14 culte permise. Romano-catolicii erau tolerați, nu recunoscuți. Din cauza scandalului cu nunțiul papal O'Hara de la Timișoara, acuzat de spionaj în favoarea Vaticanului pe timpul lui Dej. După proces, biserica catolică a fost scoasă în afara legii, dar nu s-a mers până la desființare. Au rămas nunțiaturi catolice, cea a lui Marton Aron de la Alba Iulia, sau a lui Augustin de la București, un român de treabă. Centrul catolicismului românesc era la Iași, unde se afla și seminarul teologic catolic. Erau și români catolici în Transilvania, dar mai puțini. Concentrarea cea mai mare era în Moldova. Expansiunea Imperiului Austro-Ungar a avut ca avangardă prozelitismul catolic la Cernăuți. Penetrând prin Bucovina, s-a extins până la Bacău și Huși. S-a format astfel un centru catolic puternic la Iași. Aici erau efectiv români trecuți la catolicism, în afară de ungurii din ținutul Bacăului. Catolicii pătrunseseră, de asemenea, în Gorj și Argeș în timpul Imperiului Austro-Ungar. În total, catolicii români sunt mai mulți decât ungurii și nemții catolici din Transilvania. Cu toate acestea, ungurii

folosesc și acum biserica romano-catolică pentru activitățile lor secesioniste. Cel mai puternic focar îl reprezintă biserica de la Alba Iulia. De aceea, serviciile de informații s-au ocupat mai mult de biserica romano-catolică, subordonată Vaticanului. Ca ortodocși, trebuie să fim generoși, să-i tolerăm pe toți, dar să acceptăm că nu putem vorbi de aceeași loialitate față de statul român în cazul bisericii romano-catolice. Aici intervin serviciile de informații, care tratează cultele în funcție de loialitatea lor față de țară. De aceea, am pus lupa pe catolici, ca și pe celelalte culte cu centre de subordonare în alte țări. Urmărindu-l pe Marton Aron, la un moment dat nu mai aveam loc pentru fișetele cu casete. Se înregistra tot. Nu se proceda selectiv, ceea ce era un exces. Cred că principial s-a procedat totuși corect. Așa trebuie făcut și azi, și în viitor cu cei care se subordonează unor centre de putere străine de statul român.

S-au făcut și arestări, și procese, unele motivate, altele abuzive. În linii generale, nu i-am lăsat pe spionii cu sutane să-și facă mendrele.

Unele lucruri au fost revizuite. Franciscanii au avut o mănăstire la Radna-Lipova. După procesul lui O'Hara, au fost dislocați de la Radna, ceea ce a fost un alt abuz stalinist. Când am ajuns eu la Cluj, i-am găsit pe franciscani în beciurile Securității. Le cunoșteam istoria de la Arad și-mi plăceau într-un fel. Îi luau de copii și-i instruiau până ajungeau doctori în diferite științe. „De ce nu treci să predai istoria în învățământ?", l-am întrebat pe un doctor franciscan, ridicat dintr-un sat ardelenesc. „Nu mă îndur. M-au făcut om. Dacă rămâneam cioban la oi, nu ajungeam la această pregătire. Ar fi moral să-i abandonez când au făcut atâtea pentru mine?" Mi-a plăcut și m-a descumpănit, însă l-am considerat pierdut pentru poporul român.

I-am scos pe franciscani din beciuri. Era în 1964. Se deschideau pușcăriile pentru condamnații politici, dar franciscanii erau încă în cercetare. Deci, nimeni nu-mi îngăduia să-i scot. Am transformat o clădire de la Dej în mănăstire franciscană. Hotărârile de la București se izbeau de munți și de această dată, iar eu făceam ce trebuia.

Unde au fost românii?

Am încercat rezolvări de anvergură. Iredentismul lui Marton Aron avea efect. Exista o emigrație maghiară puternică în America.

Multe neveste de senatori și deputați erau unguroaice. Statisticile arătau că în țară erau mai mulți catolici români decât minoritari. De aceea am discutat cu Ștefan Andrei, ministrul de externe, să-l convingă pe Ceaușescu să le contrapunem maghiarilor o biserică romano-catolică românească. Cu ocazia asta, rezolvăm și problema greco-catolicilor. Ierarhia acestora fusese cea mai lovită. O parte reveniseră la ortodocși, așa cum fuseseră înaintașii lor, alții continuau să aibă legături clandestine cu Vaticanul. Papa insista pentru legalizarea bisericii greco-catolice. Tergiversam mereu pentru a-i oferi o biserică catolică a românilor. N-a reușit Ștefan Andrei să-l convingă pe Ceaușescu și n-am putut să rezolvăm problema gravă a greco-catolicilor. Eu însă n-am renunțat. Baconski, reprezentantul Vaticanului, se dovedea foarte activ. Voiam să contrabalansăm influența Vaticanului în România, dar a fost inutil. Minoritarii au rămas astfel vioara întâi în biserica romano-catolică din România. Biserica greco-catolică este încă tolerată oarecum după decretul din 1948. Inițial, ea a apărut pe seama bisericii ortodoxe. Moral ar fi fost ca toți să revină la ortodoxie, dar se scurseseră trei secole.[1] Ierarhia greco-catolică a rămas ca o rețea ilegală după 1948. O adevărată dramă pentru că au fost închiși mulți. Unii preoți și-au continuat activitatea clandestină. Credincioșii au revenit în masă la ortodoxie, cu excepția bătrânilor. Mulți au fost închiși. Alții au mers la bisericile romano-catolice, aflate sub tutela maghiarilor iredentiști. Cum slujbele se țin în latină, babele nu pricepeau nimic. Preoții clandestini slujeau în diverse case particulare. Episcopul Todea a fost închis la Sighetu Marmației, unde-i slujea pe deținuți și dădea cu mătura. El i-a informat când a murit Maniu.

Cum apreciați faptul că Maniu, artizanul Marii Uniri, a fost aruncat la groapa comună? Comuniștii făceau totuși caz de istoria națională.

S-a întâmplat exact ca la moartea lui Mihai Viteazul. Unde au fost românii atunci? Acum este ușor de vorbit, dar cu Nikolski și Pantiușa la București, în fruntea Securității, nu era la fel de simplu.

Au ieșit toți din pușcării în 1964. Erau cinci episcopi greco-catolici clandestini și au continuat legăturile cu Papa. Ofițerii au pactizat apoi cu ierarhii până la relații personale. Todea era în legătura colonelului Banciu, care-l tempera. Desigur, preoții nu au fost informatori ordinari, cum s-a scris după 1990, dar colaborau

pentru rezolvarea problemei catolice. Prin decretul din 1948, greco-catolicii erau desființați, iar prin cel din 1964, erau eliberați, fără să se precizeze statutul lor. Vaticanul îi căuta peste tot. Dacă nu-și făcea timp Banciu să-l consulte pe Todea, îl căuta episcopul pe colonel. „Cum rezolvăm această situație, tovarășe colonel?"

Ce dificultăți noi au apărut pentru serviciile secrete după 1990 în relațiile cu biserica?

Legalizându-se greco-catolicii, serviciile secrete s-au retras pe problemele lor specifice.

Sutana mai poate ascunde agenți?

Evident. Chestiunea a rămas valabilă din punct de vedere contrainformativ. Cultele și sectele pot oferi acoperire pentru multe acțiuni ostile țării.

Imaculat, generalul zâmbea...

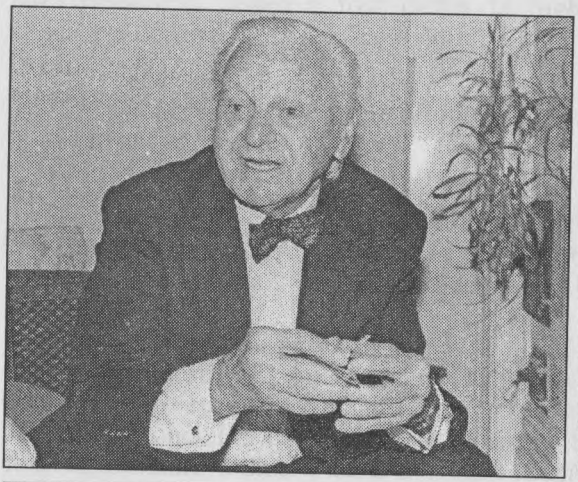

Şi Senatorul Ion Raţiu, primul nostru pedagog, după 1990, la disciplina „democraţie". El a plecat, noi am rămas corigenţi la politică

12. „Avem noi ceva cu ziua de 23 august...“

Invocându-l pe Ion Rațiu

Într-o emisiune realizată de revista Lumea Magazin *la Tele7abc, ați cerut un moment de reculegere în memoria senatorului țărănist Ion Rațiu, afirmând că a fost un mare patriot, un ziarist strălucit, care „a folosit inteligent informațiile în publicațiile sale și nu numai“. De ce ați făcut această remarcă?*

E o chestiune de fair-play. Chiar confruntarea cu inamici declarați s-a desfășurat pentru mine pe bază de fair-play. Cu atât mai mult cu Ion Rațiu, care nu era un inamic, ci un prieten al României. Colegii lui de partid abia s-au sinchisit - doar de ochii lumii - să facă act de prezență la catafalc. Ion Rațiu n-a rupt nicicând relațiile cu România. Am comunicat ori de câte ori a fost nevoie și ne-am pus de acord pe probleme capitale pentru România. Nu-mi cere să intru în detalii. S-a dovedit un mare maestru în culegerea și valorificarea informațiilor, atât în publicațiile lui, dar nu numai. Cine a avut urechi să audă și cine a vrut să înțeleagă a înțeles.

Era totuși un adversar deschis al comunismului...

Era un adversar al ideologiei comuniste anacronice ca toate eminențele serviciilor secrete, care au intuit rapid că a venit sfârșitul și s-au luat de piept cu comunismul. Ion Rațiu a reprezentat corect interesele României în afară. Mai mult nu vreau să spun.

Relația noastră n-a fost deloc întâmplătoare. Generalii Ion Ioniță și Nicolae Militaru au încercat să-l contacteze și n-a acceptat: puteau fi niște curse. Provenea din familia memorandistului Iancu Rațiu, cunoscut naționalist din Transilvania, care a luptat pentru emanciparea românilor de-acolo. Ion Rațiu a creat asociații și societăți pentru sprijinirea

României. Serviciile noastre secrete urmăreau atragerea emigrației pe poziții loiale față de țară. A colaborat cu noi în combaterea iredentismului maghiar. Sigur, într-o anume împrejurare a afirmat: „Nu l-am cunoscut niciodată pe generalul Pleșiță. Mi-a povestit ceva despre el dl Paul Goma..." Eu l-am înțeles când a spus aceasta și am apreciat că a procedat chiar profesional, pentru a înlătura speculațiile. Cred că a fost mai curând o imprudență din partea mea atunci când i-am transmis un salut printr-un ziarist de la Cotidianul. El avea dreptate: personal, nu ne-am cunoscut, dar legătura s-a făcut prin oamenii mei, măi copii, măi!

Talibanii lui și nostalgicii mei

Înainte de 1990, printre altele, coexistau două clișee: iredentismul (ungurii care ne iau Transilvania) și legionarii (dușmanii poporului care distrug comunismul). Cine avea altă opinie decât Ceaușescu era iredentist sau legionar. Aceste clișee au fost opera Securității ca formă de diversiune?

Te preocupă rău... Am fost impresionat realmente de moartea lui Ion Rațiu, mai mult decât de cea a lui Coposu. Mai ales că am fost pe același front de luptă, m-am apropiat mai mult de Rațiu. În timp ce pe Coposu l-am compătimit și apoi l-am ajutat, pe Ion Rațiu l-am apreciat pentru consecvența lui, pentru eficiența lui politică. Era liber, putea acționa mai eficient ca noi chiar, avea și avere. Gestul meu de la Tele7abc i-a deranjat și pe talibanii lui, și pe nostalgicii mei, care mi-au reproșat că mă compromit. N-au înțeles nimic nici unii, nici alții. Ambele categorii au fost orbite de „lupta de clasă", deși la această dogmă renunțase chiar și partidul comunist într-un târziu.

M-a impresionat teribil dorința lui de a fi înmormântat la Turda. În relațiile cu noi, el își manifestase de mult timp dorința de a-i fi adus trupul în orașul natal. Oamenii mei mi-au transmis că vrea să-l ajutăm să-și revadă locurile natale, cimitirul, biserica familiei și casa lui Iancu Rațiu, pe care dorea s-o transforme în muzeu. Eu am dat curs acestei dorințe. Eram la CIE atunci (DIE se numea pe timpul lui Doicaru și Pacepa). N-am avut acordul "mult iubitului", care mi-a dat peste nas că-mi permit să fac „muzeu din casa Rățeștilor". Începusem dialogul și cu Mircea Eliade pentru revenirea în țară. I-am cerut lui Ceaușescu să aprobe o întoarcere onorabilă, așa cum s-a procedat cu Henri Coandă, nu pe ușa din dos. M-a plesnit imediat. „Ăsta-i mistic, mă, opera lui nu e tehnică, așa cum a fost a lui Coandă!" N-a priceput nici el nimic. În ce-l privește pe Rațiu, mi-a amintit de apartenența de clasă a miliardarului, ca nostalgicii mei de azi. „Cum să faci muzeu Rățeștilor? Nu-i din clasa noastră!" Am rezolvat totuși celelalte aspecte: restaurarea bisericii, a cimitirului...

Ordinul din casa de fier

Eu nu sunt fariseu, deși munca aceasta te și dezumanizează mai rău decât poliția. Mă felicit că nu m-am abrutizat, că nu mi-am alterat fondul, indiferent cine a fost adversarul. Războiul secret este machiavelic și marchează, dar depinde și de vița omului. Cultura este hotărâtoare pentru un ofițer din serviciile speciale. Am lucrat în 1953-1956 în Ministerul de Interne în problema procesului de învățământ și am pus problema pregătirii aparatului. Am făcut un proiect de ordin ca să-i „alfabetizăm". Îi obligam să-și completeze studiile până la nivel de facultate. Generalul Pius Covaci era șef de direcție pe țară la filaj și investigație. N-avea decât patru clase. Fusese miner. I-am prezentat proiectul de ordin șefului de cadre Alexandru Demeter, care a făcut pușcărie cu tatăl lui Pacepa. Demeter trebuia să ia semnătura de la Drăghici. Venea septembrie și ordinul nu mai ieșea. „I-am zis de șapte ori. Nu găsește hârtiile, îmi spune Ady. Du-te și tu că te simpatizează". „Tovarășu' Demeter, bate la ușă școala..." Fusese forjor, cu trei clase. „Nu-l găsesc, mă. Caută-l și tu". Și-mi arată casa de fier. Când am deschis casa de fier, s-au rostogoloit hârtiile și dosarele peste mine. Să leșin, nu alta! „Ne mănâncă câinii!" „Ce ziseși, mă? Ce făcuși?" M-a umflat râsul, că nici atunci nu mă puteam abține. Am găsit ordinul, i l-am pus în mapă: „Să-l dați mâine tovarășului Drăghici!" Drăghici a semnat, deși avea patru clase primare și trei la ucenici. Conform ordinului, trebuia să învețe și el, dar n-a vrut neam.

Conștientizarea nu se putea realiza doar prin învățământul ideologic, de care s-a ocupat mai târziu și Emil Constantinescu la Universitate. Trebuia turnată cultură în aparat, să priceapă că nu mai avem luptă de clasă, lucru valabil și azi. S-au pierdut pe drum mulți, dar inițiativa mea a mers.

Am fost adeptul sufletului pus pe masă, dar față de Rațiu am avut o rezervă și am greșit. Am crezut că dorința lui de a reveni în țară, de a fi înmormântat aici nu este reală. Ce-l mai interesează pe ăsta România? A hălăduit peste tot, e armator bogat, s-a frecat de serviciile secrete americane, dar, măi copii, omul lucra și cu noi. Nu-l credeam totuși sentimental și-mi pare rău.

Ca transilvănean, Ion Rațiu s-a implicat în lupta contra iredentismului maghiar?

Absolut! Aici ne-am întâlnit frecvent.

Disocieri necesare

Când auzim de iredentism, reducem totul la unguri, ceea ce e fals. Dicționarul Academiei notează: „Iredentism - din it. irredento,

neeliberat -, mișcare politică naționalist-șovină, inspirată și condusă de burghezia și moșierimea italiană, apărută în deceniul opt al secolului al XIX-lea sub lozinca alipirii la Italia a teritoriilor cu populație de origine italiană din afara granițelor țării. La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, iredentismul a fost promovat de către imperialismul italian în scopuri expansioniste. Prin extensie, termenul denumește orice mișcare politică, ce urmărește anexarea unor teritorii sub lozinci naționalist-șovine."

Nu mă mulțumește, dar asta e...

Este o definiție...

Iredentismul depășește durerea noastră. Este o problemă complexă, o mișcare mondială. Mișcările pentru constituirea statelor naționale nu pot fi încadrate în această definiție. Nu trebuie băgate toate într-o oală. Este și cazul kurzilor, care au dreptul la un stat național.

În ce ne privește, nu trebuie să limităm iredentismul la unguri. Să nu-i uităm pe ucraineni, pe bulgari și pe sârbi. Noi aveam peste un milion de români în așa-zisul Banat Sârbesc. Bulgarii ne-au luat două județe preponderent românești: Caliacra, și Dristor. Hrușciov a obținut de la Stalin pentru Ucraina nordul Bucovinei, nordul Maramureșului (peste Tisa), Herța, sudul Basarabiei și Insula Șerpilor. Rușii controlează încă Transnistria. Trebuie reținut că serviciile secrete urmăresc fenomenul și au în vedere întregirea țării. Este o preocupare permanentă, deși s-a făcut insuficient. Unele conjuncturi au favorizat iredentismul maghiar, sârb și ucrainean. Prin revolta de la Tatar-Bunar, rușii urmăreau dizolvarea completă a României. Până la Moruzov, serviciile speciale funcționau în cadrul statelor majore ale armatei, ceea ce era o situație fericită. Așa se realiza o colaborare perfectă. Interceptau telegraful în timpul războiului de independență sau își trimiteau agenții cu turmele de oi până la redutele de la Plevna, Grivița și Smârdan. Ducele Nicolae dorea să-i facă drept cadou lui Alexandru al II-lea victoria contra turcilor de 23 august 1877, ziua de naștere a țarului. La fel de fatidic a fost 23 august în 1939, apoi în 1944. Avem noi ceva cu 23 august...

Ungurii au organizat un miting la New York pentru întoarcerea Transilvaniei la Ungaria. Riposta noastră a fost mai puternică, și tot la New York. Toată presa americană a prezentat evenimentul, dar era opera noastră. Am făcut un album foto pentru Ceaușescu. În loc să ne felicite, se făcea că nu vede. Pericolul iredentismului a rămas valabil, mai ales în ce-i privește pe unguri, care regretă Imperiul Austro-Ungar.

Extremiștii unguri au făcut presiuni și lobby în Congresul Statelor Unite încă din 1922. În 1924, Congresul a trimis în România o comisie senatorială pentru a cerceta încălcarea drepturilor minoritarilor. Translatori au fost preoți catolici și reformați unguri.

Raportul s-a chemat „Minoritățile religioase din Transilvania" și s-a tipărit la Boston pe banii ungurilor.

Garda zdrențăroșilor și piciorul de cioară

În timpul comunismului, șeful Direcției I a Securității coordona lupta contra iredentismului. După 1987, activitatea spionilor iredentiști din SUA, Canada, Anglia, Belgia, Austria, Australia, Suedia, Brazilia, Ungaria, Ucraina Subcarpatică, Slovacia s-a intensificat în România. Pentru bani. Se ofereau să vină în România și olandezi, și finlandezi... Trei milioane de unguri trăiesc în țările occidentale. În 1989, aveau peste 300 de organizații iredentiste, cu reprezentanțe în Ungaria din 1986, protejate de serviciile speciale maghiare. O astfel de organizație a ajutat-o pe Nadia Comăneci să fugă în America, filmată de Televiziunea din Budapesta. În toamna lui 1989, un cioban a fost silit să treacă frontiera în Ungaria cu 1 400 de oi și un Aro. Pe cioban îl aștepta Televiziunea de la Budapesta să-l filmeze sub lozinca „Bine ați venit în țara libertății și a tuturor posibilităților".

Bulgaria, Ucraina, Serbia tac pentru că au în gât câte o halcă din România. Dumnezeu nu dă cu parul. Natural este să nu rămâi cu halca-n gât prea mult: ori o înghiți, ori o arunci. Actualii guvernanți de la Budapesta finanțează propaganda maghiară.

Când am vizitat eu America, primar la Detroit era un român. La New York, la Chicago, avem zeci de mii de români și mulți gândesc ca mine. Ungurii sunt însă mai eficienți. Plătesc acțiuni iredentiste deschise. Din acest punct de vedere, situația actuală seamănă cu perioada de dinainte de Dictatul de la Viena. „Garda zdrențăroșilor" era cea mai activă organizație fascistă a tineretului maghiar de dinainte de război. Veneau „folcloriști" de la Budapesta, călăreau Transilvania, treceau și pe la ceangăi, prin Moldova. Noi ne-am purtat cu mănuși, deși trebuia să le dăm papucii, cu tot cu acoperirile lor academice. Acum simulează excursii la Lacu Roșu și fac pregătire paramilitară. Primesc armament. Au depozite pe care încă nu le-am depistat. Încearcă să pună etnia maghiară din Transilvania în „picior de cioară". Unguri pe care i-am declarat persona non grata imediat după 1990 fac după 1996 propagandă antiromânească prin Transilvania, pentru că UDMR este la guvernare. Problema nu se rezolvă doar prin reacțiile lui Funar sau Vadim, etichetați că au un mesaj deplasat.

Fisura

Când am făcut declarația de independență față de ruși în 1964, ungurii au sărit ca fripți: acum e momentul, Moscova invadează

România și noi mergem cu Ungaria! I-am dibuit, dar nu aveau curaj să se manifeste deschis. Am reorganizat întregul aparat: două treimi din oamenii mei trebuia să se ocupe de iredentiști, deși n-aveai voie să faci schimbări în schemă. Cei din capitală habar nu aveau ce se întâmplă în teritoriu. „Bă, ce ne încarci pe noi cu tot felul de hârtii?", protestau activiștii din București, pe care-i informam cu privire la situația din Cluj.

Atunci am luat-o pe cont propriu. Colonelul Dumitrașcu, unul dintre adjuncți, se ocupa direct de iredentiști. Când au văzut că rușii nu invadează România, ungurii s-au dezumflat. Focul nu s-a stins complet, mocnea și mocnește încă. Ca să răbufnească mai târziu în valuri, în funcție de conjunctură. Așteptăm cu interes extinderea Uniunii Europene...

Am căutat o fisură. Cinci studenți maghiari de la Facultatea de Filologie din Cluj au început să pună țara la cale. Rămăseseră cu efectele valului din 1964. Erau toți cu ochii pe Edgar Bologh, profesorul universitar care se ocupa de această grupă. Bătrânul era și redactor-șef adjunct al revistei Korunk, unde șef era Gal Ernö. Bologh se ocupa doar de 15 studenți. Gal Ernö făcea pe comunistul și-l acuza pe Bologh că deviază de la linie. Am vorbit cu Constantin Daicoviciu și am stabilit să purtăm o discuție liberă cu ei, să dezbatem cazul. Daicoviciu a prezentat materialul nostru. I-au adus și pe cei cinci studenți într-un colț. Mi-era milă de ei. Toți se luau la întrecere în condamnarea tinerilor. Nu mai rămânea decât să-i spânzure. Au cerut să-i exmatriculeze, iar noi să aplicăm legea: să-i băgăm la pușcărie. Toate cazurile treceau prin mâna mea. Mi s-au părut excesive măsurile. În final, le-am zis că și eu îi condamn că s-au dedat la manifestări împotriva românilor.

A căzut pe tehnică

Băieții erau în anul cinci. „Propun să nu fim de acord cu măsurile preconizate aici. Cadrele didactice nu s-au ocupat cum trebuie de educația tinerilor, dar să nu dramatizăm. Acești tineri se pot corecta, n-are nici un rost să-i exmatriculăm în anul cinci. Au viața în față. Să le mai dăm o șansă..."

Tromboane. Ei se așteptau să-i termin. „Vezi, Bologh, vezi? Tu ești tartorul!", sare și Daicoviciu. Un ecou în tot Clujul, mai ales în rândul maghiarilor. Ei se așteptau să-i belesc, cum a zis Tătar, că aș fi xenofob. S-a întors totul la 180 de grade, inclusiv Bologh care a căzut pe tehnică. Discuta cu un prieten toată tărășenia de la Universitate. „Câte mârșăvii s-au spus despre acest băiat! Ne-a dat o lecție de omenie, de inteligență. Lasă că, dacă ăsta-i adevăratul Pleșiță, eu mă duc să-l informez și despre Gal, care face mai pe

ungurul decât toți ungurii. Tot adevărul îi spun că asta-i place..."Am avut o mare satisfacție profesională. Acum mă căuta Bologh din proprie inițiativă; devenise un prieten, nu un delator ordinar.

Cu agentura la defilare

Colonelul Dumitrașcu era un specialist disciplinat. Îl cunoșteam de la Arad. Venise de la Brașov, dar era moldovean. Am sesizat o chestiune neprofesională: agentura se dilua. Plecând de la sarcina fundamentală de protecție a valorilor materiale și spirituale ale societății în scopul prevenirii unor pericole care ar putea să le afecteze, Clujul avea niște particularități. De la protecție se ajunge ușor la spionomanie. Devenea psihoză socială. Incluzând în rețea informatori cu batalionul - vrei, nu vrei - proliferezi în mase, inclusiv și în favoarea inamicului potențial. Devenea dăunător sistemului. Îi luam din clasa a X-a. Fiecare clasă trebuia să aibă câte un informator. De la liceu ajungeau la facultate. În fiecare an de studiu trebuia să ai cel puțin un informator. Altfel, nu aflam de studenții lui Bologh. Protecție sau (și) spionomanie? Intrau în armată: rețea în fiecare an. Lucrau la CAP sau în fabrică, în fiecare secție - alții. Era o fluctuație nemaipomenită.

I-am cerut lui Dumitrașcu să facă un studiu pe ultimii cinci ani. Să aflăm câți s-au perindat prin rețeaua noastră, pentru că se alegea praful și pulberea dacă făceam tarabă! Peste vreo zece zile, vine colonelul Dumitrașcu. „Am terminat studiul. Nici nu știu cum să-ți explic. Vezi câți au scos la defilarea de 23 august? După statistica mea, noi avem cel mai mare bloc de defilare: 15 000 perindați în cinci ani".

Cam câți specialiști are Emil Constantinescu...

Exact! Am luat niște măsuri de reducere maximă. Relațiile cu oamenii din rețea erau menținute permanent. Cine fuge de serviciile de informații se simte cu musca pe căciulă. Ceilalți se simt protejați. Dacă în 1965, în doar cinci ani, aveam 15 000 de informatori în rețea într-o singură regiune, înmulțește cu numărul regiunilor, adaugă Bucureștiul, amplifică apoi cu timpul scurs de-atunci și vezi cam cât ar ieși. Câteva milioane! Ar fi cel mai puternic partid? Îl propunem pe Dan Zamfirescu la președinție, că tot a colaborat el splendid cu Securitatea, să-l voteze toți cei care au cooperat cu noi.

De Pacepa ați știut că nu e român până când a fugit?

N-am știut, dar Vadim nu știe ce a însemnat maghiarizarea în Transilvania? A fost la fel de agresivă ca rusificarea și ucrainizarea în teritoriile de răsărit.

„Mult iubitul“ a ajuns la zidul de la Târgoviște și tot n-a aflat că „mult stimata“ îl băgase microfoane sub mapă

Rolul principal în aducerea lui Gelli *(în imagine)* în România l-a avut Pacepa

Pe Valea Azugăi (fotografie din albumul personal al lui Nicolae Pleșiță)

13. „Ceaușescu a fost îmbrobodit de masonerie prin Propaganda Due“

Pentru cine ați avut cea mai adâncă recunoștință?

Pentru Constantin Daicoviciu. El mi-a făcut cea mai semnificativă educație patriotică. În 1940, după dictatul de la Viena, a venit Ciano de la Roma, trimis de Mussolini să vadă cum se aplică raptul în favoarea Ungariei. Daicoviciu și Hațeganu, rectorul Facultății de Medicină din Cluj, împreună cu alți intelectuali tineri, au urcat pe statuia lupoaicei din piață și au pus acolo o lozincă în grai bănățean: „Duce, duce, ia-ț cățaua și ț-o...!“. I-au căutat hortiștii peste tot. Daicoviciu a fugit la Sibiu, unde a rămas până la terminarea războiului.

În 1945, după intrarea rușilor în Cluj, hortiștii și toți colaboraționiștii au fost cooptați în toate funcțiile de conducere. În numele „democrației populare“!

Poliția politică

I-am transmis un mesaj domnului președinte Emil Constantinescu. L-am văzut vorbind despre Securitate, cum de mult n-am mai auzit. Nici Ticu Dumitrescu nu a fost așa de vehement și de nedrept. Arhivele sunt pline de numele țărăniștilor și ale liberalilor. Emil Constantinescu susține că Securitatea reprezintă și azi un mare pericol, că reforma nu se poate realiza din cauza Securității. După zece ani, Securitatea este vinovată de gafele altora. Începând din anii 70, Securitatea a acționat - sub diverse forme - împotriva regimului totalitar, utopic și anacronic. Sigur, serviciile speciale n-au fost disidente și nici conspirație n-au făcut, dar au

opus rezistență, nu au aplicat întocmai „indicațiile prețioase", cum am procedat și eu în Valea Jiului. Uneori, am acționat chiar frontal.

Securitatea încă există?

Care Securitate? Cum zic detractorii? Dintotdeauna au existat și poliție politică, și poliție tehnică, dar nu în stare pură. Dacă-ți urmărești adversarii politici ca să-i compromiți, atunci ai poliție politică.

Confrații mei au valizele pregătite, ca toate cătanele, și eu îi chem pe toți să mergem la Cotroceni.

Ce rost are? Nu aveți oameni și acolo?

Ne ducem la Cotroceni și-i cerem lui Emil Constantinescu să ne încarcereze dacă noi reprezentăm un asemenea rău pentru poporul român. Îi lăsăm să aplice reforma, nu mai stăm în calea lor, dar când vom ieși, se va vedea cine e vinovat de blocarea reformei, de tot dezastrul. Noi știm că nu pot face nimic. Și fiindcă vor rămâne locuri vacante la pușcărie, vor intra ei, care au dus țara de râpă.

Să înțelegem din mesajul președintelui că SRI și SIE tolerează activitatea Securității care nu mai există după lege?

Serviciile speciale nu i-au oferit lui Emil Constantinescu asemenea informații. Nici un ofițer de securitate nu se împotrivește reformei. Stau deoparte ca pensionari.

Aveți colegi care au intrat în afaceri?

Nu reprezintă nimic.

Cine a pus mâna pe conturile lui Ceaușescu?

Mai întâi de toate, aceste conturi n-au existat. Nici un sfanț n-a avut Ceaușescu în afară.

De ce a fost spânzurat Marin Ceaușescu la Viena?

Fugi de-aici! A murit ca Ioan Totu, ca Vasile Milea. Sunt și oameni slabi de înger, care nu pot rezista.

Susțineți că nu se duce o luptă surdă pentru recuperarea conturilor lui Ceaușescu?

Pun gâtul! Am stat cu lupa pe Ceaușescu și n-a făcut un pas

fără noi. Știam tot. N-avea la cine recurge.

Pe Emil Constantinescu nu l-am dezavuat, cum a făcut idiotul de securist de la Reșița, care s-a aprins degeaba. Nu trebuia trasă concluzia că Emil Constantinescu a făcut spionaj în timpul unei discuții banale cu ambasadorul american prin Munții Semenicului. Un profesionist n-are voie să tragă concluzii pripite. Rezolvarea problemelor de contraspionaj se face în timp. Ofițerul de la Reșița n-a mai avut timp să verifice că geologul e sau nu spion și a făcut afirmații nefondate.

Nu există poliție politică. Dacă poliția acționează pentru cei care dețin puterea, spre compromiterea adversarilor, devine poliție politică, dar compartimente importante ale poliției rămân axate pe probleme fundamentale, indiferent de regimul politic.

Unde este limita dintre poliție și poliție politică?

Nu există. Pristanda făcea poliție politică în casa lui Cațavencu atunci când a zis: „Curat violare de domiciliu, da' umflați-l!" Asta nu înseamnă că toată poliția făcea poliție politică.

Nici CIA, nici SVR sau MOSSAD nu-și schimbă conducerea în funcție de partidul venit la guvernare. La noi, SRI și SIE își schimbă șefii după locatarul de la Cotroceni. Nu se creează loc pentru interpretări?

Sigur. Asta dă apă la moară și serviciilor de spionaj. Trebuie modificată Constituția. Mai bine recurgem la sfatul bătrânilor. Algoritmul politic nu are ce căuta în numirea conducătorilor la Armată, Servicii secrete, Biserică și Școală.

Scutirea că e diliu

Cum s-a folosit Securitatea de psihiatrie pentru compromiterea adversarilor?

Nu-i adevărat. Medicii au făcut asta împreună cu avocații. Am primit nenumărate bobârnace din partea subalternilor care munceau și zece ani la un caz. Când să-l tragem la răspundere pentru faptă, venea cu scutirea de la psihiatru că e diliu.

Nu-l luați din nou la întrebări?

Nu permitea legea. Să nu vedem „mâna Securității" peste tot. Cum să-i internăm și să-i transformăm în legume? Nu era de preferat să-i împușcăm? Aveam agentură în psihiatrie.

O situație m-a pus totuși pe gânduri. Apăruseră activități ostile statului. Medicii psihiatri mi-au deschis ochii. Ei m-au convins să studiem și fișele medicale ale unor pretinși disidenți. Erau unii oameni care capotau din cauza stresului și se manifestau contra regimului prin tentative de sinucidere, de fugă din țară. Dacă omul e nebun, nu trebuie să-ți pierzi vremea cu el.

Minerilor răsculați în 1977 li s-au aplicat șocuri electrice?

Minciuni! Unii au fost mutați disciplinar la alte mine.

Nu credeți că folosirea psihiatriei a dus la satanizarea Securității?

Vax! Unii au fost declarați iresponsabili ca să scape de pedeapsă.

Ofițerii-fantomă

Toate serviciile speciale au un compartiment cu totul aparte, acela al ofițerilor-fantomă. M-am ocupat personal de acești oameni. După trădarea lui Pacepa, am nimerit într-un aparat prăbușit. Era o muncă absolut specială. Șeful serviciului se ocupa direct de compartimentul ofițerilor-fantomă. Ramura e foarte veche. Mi-a plăcut mult domeniul. Aici se manifesta autoselecția mai mult decât oriunde. Ei au făcut minuni în Statele Unite, în Rusia, care constituie cele mai mari forțe în domeniu.

Dacă ofițerul avea familie, cum se simulau moartea și înmormântarea lui pentru a părea credibile?

Depinde cum îl legendai... Doar dacă lucrurile se complicau pe parcurs. Se preferau oameni fără familie.

Colivă strămoșească, tămâie, bocete printre lumânări, sicriu de zinc, discursuri, onor militar?

În toate chipurile. Nu vreau să vorbesc mai mult.

Ce însușiri are un ofițer-fantomă?

Este un superman.

Clachează și fantomiștii?

Se-ntâmpla... Se prăbușeau uneori psihic și fizic. Erau și idioți printre șefi, care își permiteau să bagatelizeze această muncă.

Cum îi controlați dacă deveneau cetățeni străini?

Există posibilități prin natura muncii. Nu mai discut despre ei... Dacă ești cumsecade, nu mai insista!

Ați surprins în România activitatea fantomelor din serviciile străine?

Sigur. Îi intoxicam: le ofeream ce voiam noi și urmăream efectul. Există antidot pentru orice.

Frica

Ați spus că „mult-iubitul" era foarte fricos. Cum se explică atunci actul lui din 1968?

Omul este o sumă de stări și manifestări. Nu trebuie să rămânem la o singură întâmplare.

Eram cu Ceaușescu în Congo. Zburam de la Brazzaville la Ponwar, un port imens la Atlantic. O vizită prevăzută în program. Am văzut portul și am plecat înapoi la Brazzaville. Eram chiar la ecuator și a început o furtună cu ploaie, fulgere și trăsnete groaznice, care, uneori, au tăiat în două aeronavele. Comandantul de zbor îi raportează colonelului Marien Ngouabi, șeful statului, care-l însoțea pe Ceaușescu. Eram cu un avion AN al gazdei. Piloții erau sovietici. „E turbulență mare. Obligatoriu, trebuie să ocolim." „Pe unde să ocolim?" „Trecem puțin pe deasupra Zairului". Numai că Marien Ngouabi era la cuțite cu Mobutu. „Eu să cer permis de survol lui Mobutu? De ne-am prăbuși de zece ori și nu mă umilesc în fața lui". Când au văzut piloții sovietici care e poziția lui Marien, au hotărât să treacă prin furtună. Se zgâlțâia avionul îngrozitor. Cădeau fulgerele ca toiegele, și în față, și pe dreapta, și pe stânga.

Ceaușescu murea de frică. „Vezi ce fac tâmpiții ăștia că ne prăbușim!" Mă duc în cabina piloților. „Opasno! Opasno! Nicevo!"(„Pericol! Pericol! Nu-i nimic!"). Mă întorc să-i explic că ne aflăm la ecuator și nu-i ca la noi, furtuna ține mai mult. „Omologul dvs. nu vrea să ceară permis de survol de la Mobutu!" Iar zgâlțâieli. „Du-te, mă, și vezi!" Mă-ntorc. „Mai e nițel!". Vin iar. „Ce-i, mă?" „Este o singură soluție: să-i dau pe ăia afară din carlingă și să trec la manșă..." „Ia uite, Nicule, uite! Tu vorbești serios și el râde. Noi ne prăbușim și el râde!", sare Leana. M-am dus din nou. Mă dădeam cu capul de toți pereții. M-am așezat în

spatele piloților și nu m-am mai întors. Trimite la mine un băiat din gardă. „Ce face, mă, generalul Pleșiță?" „Mai este puțin și scăpăm!", l-am asigurat.

Frica îi poate paraliza pe unii. În decembrie 1989, Dăscălescu s-a aruncat ca berbecul cu capul în zid și s-a automutilat. A devenit iresponsabil, deși era prim-ministru? A devenit.

Tot frica l-a făcut pe Milea să se sinucidă, dar dacă eram cu el nu făcea acest gest nefericit. Ceaușescu a procedat cu Milea cum mi-a făcut mie când mă trimitea glonț în carlingă. Când am ajuns la Brazzaville, Ceaușescu a redevenit președinte...

Oculta

S-a afirmat că masoneria l-a răsturnat pe Ceaușescu. E adevărat?

Da. N-a existat și nu va exista nimic în lume fără implicarea masoneriei. Masoneria acționează însă conjunctural. Există o mare similitudine între serviciile speciale și masonerie.

Aveați masoni în serviciile speciale?

Au fost și nu-i exclus să fie și acum. Activitatea lor merge numai pe ocultare. Ei au ca obiectiv republica universală. Noi avem ca scop statul național. Aici nu ne mai interferăm și devenim adversari ireconciliabili. Masonii au ajutat revoluția bolșevică din Rusia și tot ei au contribuit la lichidarea comunismului când acest regim dobândea trăsături naționaliste.

Ceaușescu a fost mason?

Eu nu l-am cunoscut pe Licio Gelli. Știu însă lucrarea... Indirect, masoneria l-a îmbrobodit mult pe Ceaușescu prin Propaganda Due.

Leana, agent secret!

După ce m-a aruncat comandant la Școala de Ofițeri de la Băneasa, Andruța a fost dat și el afară și trimis adjunctul meu pentru lipsă de vigilență. Ceaușescu nu l-a folosit pe Andruța ca sosie decât în perioada interbelică să scape de filaj. Mama lor era blândă, nici nu simțeai că există; în schimb, mama Leanei era afurisită ca o capră. Am mai spus că frații n-o suportau pe Leana fiindcă nu le permitea să-și viziteze mama în Palatul Primăverii.

N-o puteau suporta, în afară de Nelu, agronomul, care fusese chiar ajutat de Leana să-și facă studiile. Și lui Ilie îi era interzis să vină să-și vadă mama. Trebuia să se milogească de ea. Leana credea că profită prea mult cumnații ei și-i pizmuia până la nivel de copii. Ceruse închiderea restaurantelor la ora 22 din cauza lui Nicu, care nu se mai dădea dus din cârciumi. Deci o urau toți pe Leana. Eu nu știam. În acest context, mi s-a făcut invitația la Scornicești. Bărbulescu încă nu era prim-secretar la Slatina. Vin bun și oamenii au început să vorbească. Lina cu Bărbulescu, Nicu (Andruța) cu nevasta, alții... Voiau să se clarifice în legătură cu poziția mea: merg cu președintele sau cu partida Leanei. Se întâmpla în 1978.

Adela și Leana lucraseră înainte de război la o țesătorie din București. Umblau prin 1940 cu nemții, pe cât era Leana de ilegalistă. S-a căsătorit cu Ceaușescu abia după război. Nu știu dacă-l cunoscuse deja când el era în pușcărie, iar ea cu nemții. Frații aveau un dinte teribil și contra Adelei. „Se târau cu nemții amândouă!..." Au mers până acolo încât afirmau că treaba e dirijată. „Leana nu întâmplător a ajuns mare. Acum se amestecă în treburile țării".

Credeau că este agenta masoneriei?

Erau convinși că e spioană încă din vremea când se târa cu nemții. „Eu nu vreau să ajung la pușcărie din cauza ei", repeta obsesiv Andruța. Am luat-o ca pe o fantasmagorie, chiar dacă ar fi fost așa cu nemții. Acuza era extrem de gravă pentru vremea respectivă. Mai ales că venea din partea fraților lui Ceaușescu. M-a dezgustat suspiciunea lor. „Dacă asta cred ei despre soția lui Ceaușescu, pot pune bine pe oricine", mă gândeam eu. Începuse spionomania.

De ce nu s-a găsit un ofițer de securitate care să-l împuște pe Ceaușescu pentru a salva viețile atâtor tineri?

Probabil că s-ar fi ajuns și aici. Nu garantez că nu s-ar fi procedat așa... Evenimentele ne-au luat prin surprindere și pe noi. Serviciile speciale nu au sărit să-l salveze pe Ceaușescu, ceea ce arată că se ajungea la ce-ai spus, dacă dictatura mai dăinuia.

După 1990, l-am revăzut de câteva ori pe Andruța: „Ți-am spus eu că ajungem la pușcărie din cauza ei?"... Școala de la Băneasa nu a tras nici un cartuș, dar lui i-au găsit lipsă șapte. „Ți-am spus eu că ajungem cu asta la pușcărie?" „Mă Nicule, mi-ai spus, dar

dacă n-am făcut nimic..." „Am fost niște proști... proști!"

După 1990, s-au închis dosarele masonilor

Masoneria fusese scoasă în afara legii ca organizație ocultă, periculoasă pentru statul național. Cine vrea republică universală nu e preocupat de problemele naționale. Acum s-a legalizat, deși e straniu să admiți legalizarea ocultei. Prin legalizare au câmp mai larg de acțiune. Scapă (aparent) de acțiunea Serviciilor secrete. Doar 30% din activitățile masoneriei sunt transparente. De ochii lumii apar Amedeo Lăzărescu, Gheorghe Comănescu, dar câți or fi care acționează pentru mondializare, motivând totul economic?

Ați prins vreun mason?

Numai unul? Inclusiv pe Gelli. Se băgase pe sub pielea celor de la Comerț Exterior. Mergea pe comerțul cu arme. L-am depistat cu rețeaua noastră din masonerie, pe care o vom menține chiar de vor crăpa cei care nu-s de acord. Am jucat cartea în interesul României. Fiind informat la timp, Ceaușescu și-a luat măsurile necesare, nu știu cât de eficiente, fiindcă nu ne-a zis nimic. Așa cum nici azi nu se evaluează corect munca Serviciilor secrete.

Ajungând în conducerea Ministerului de Interne, am redeschis dosarele masoneriei și i-am lucrat cât am putut. I-am pus sub clopot! Veneau de peste tot. Erau fără azimut, ca o caracatiță extraordinară. Folosesc diaspora ca punct de sprijin pentru ei. Realitatea e că am dovedit slăbiciune în urmărirea lor, apoi le-am clasat dosarele. Abia prin 1985 ne-am revenit. După 1990, dosarele masonilor s-au închis iar și acesta e cel mai mare pericol. Dar nu scapă ei de sub lupă pentru acțiunile lor oculte... Este cea mai gravă și mai periculoasă problemă pentru Serviciile secrete. Ne confruntăm cu oameni inițiați. E cea mai calificată luptă de pe frontul invizibil.

Unii cred că sărăcia în care trăiau românii s-ar fi datorat ocultei, responsabilă inclusiv de manipularea politicii de alimentație în România. Credeți într-o asemenea variantă folclorică?

Nu cred. În conjunctura generală, a avut și masoneria un rol. Dar nu trebuie s-o supraestimăm.

Lanțul revoltelor anticomuniste s-a întins de la Beijing până la Praga și Berlin. Nu vi se pare ciudat de asemănător momen-

tul cu revoluția de la 1848, despre care știm acum că a fost instrumentată de masonerie pentru lichidarea monarhiilor europene?

Să nu confundăm evenimentele istorice cu opera masonilor. Ei încearcă să dea evenimentelor o turnură în acord cu interesele lor. Ideea revoluției socialiste mondiale le-a convenit de minune și au pus bani grei la bătaie.

Pacepa l-a adus pe masonul Licio Gelli

Gelli a fost băgat la noi de masonerie, dar era și mafiot. Idioții noștri au fost îmbrobodiți de Gelli, care a pătruns la Ceaușescu și noi nu l-am prevenit. Mai mult, i l-am băgat pe gât lui Ceaușescu! Cu Gelli s-au făcut de toate. Masca nu putea ține prea mult. Doicaru și Pacepa au colaborat cu el. Eu nu eram acolo. A ieșit un scandal teribil, legat de Serviciul de Informații Externe și mai ales de noi. Am pus căpăstru la Romtehnica pentru exportul de armament. De când erau și consilieri prezidențiali Pacepa și Doicaru se spurcaseră la acțiuni de anvergură și-i serveau pe tavă lui Ceaușescu tot felul de personalități. Pacepa a avut rolul principal în aducerea lui Gelli.

Primirea la șeful statului este o chestiune diplomatică. Așa a ajuns și Iosif Constantin Drăgan la Ceaușescu. El avea niște posibilități în Italia, venea prin țară. A făcut promisiuni și Ceaușescu l-a primit de câteva ori. Drăgan a avut contribuția lui la dezvoltarea marketingului nostru, dar pe Ceaușescu nu l-a mulțumit și s-a supărat. Leana a făcut scandal din invidie. Nu apucase încă să-i bage tehnică și nu știa ce face Drăgan la Ceaușescu. Nae Năstase, șeful de cabinet, a încurcat-o. Venea Leana, își sugea măseaua și încerca să intre. „Șeful e ocupat... nu se poate". Leana l-a dat afară pe Nae. Ea voia să intre la șeful statului ca la bucătărie. „Cine-i ăsta, mă?" S-au găsit codoși ca Bobu care să spună că Drăgan îi răpește timpul lui Ceaușescu. Atât i-a trebuit Leanei. Pe Doicaru îl porecleau „Dovleac". „Da? Dovleac l-a adus? Ei, las' că-i arăt eu lui!" Așa l-a blocat Leana pe Drăgan și la fel l-a mătrășit și pe Gelli.

Carol al II-lea şi Elena Lupescu la începutul anilor 50, la Estoril, Portugalia

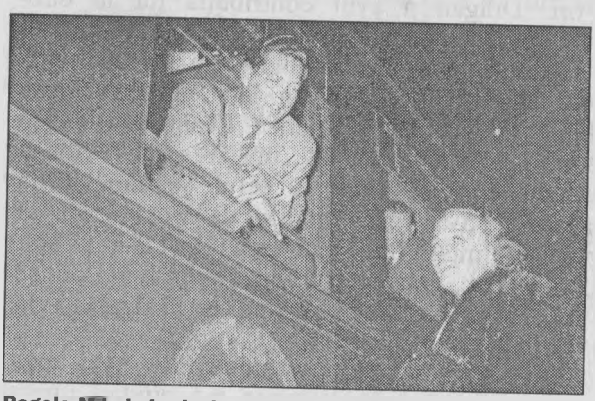

Regele Mihai şi principesa Ana de Bourbon-Parma. Tablourile Coroanei? O afacere pierdută de România, cum s-a „pierdut" şi Domnişoara Pogany de Brâncuşi

14. Regii și Securitatea

În timpul comunismului, ce relații au avut serviciile speciale cu regii Carol al II-lea și Mihai I?

Am fost nevoiți să abordăm și aceste personalități, chiar dacă era un aspect extrem de delicat. De altfel, experții serviciilor secrete se infiltrează acolo unde nici nu gândești. De exemplu, eu am convingerea că Andrew Felton, cel care a fost angajat de Dudu Ionescu să reformeze poliția din România, este agent britanic cu acoperire perfectă. Desigur, nu am dovezi, dar este un lucru de bun-simț: așa am fi procedat și noi.

Cu regii noștri a trebuit să intrăm în horă datorită litigiului cu tablourile. Operațiunea de identificare a tablourilor lui Mihai am intitulat-o „Duduia", după apelativul folosit de Carol al II-lea pentru amanta lui, Elena Lupescu-Wolf. În 1940, când a plecat Carol al II-lea, s-a spus că regele a luat 42 de tablouri, colecția lui Carol I, lăsată prin testament Coroanei Regale a României, deci țării, și nu familiei regale. Noi am încurcat puțin borcanele: ne-a cășunat pe Carol al II-lea. Când era în țară, sforile de la Palat le trăgea generalul Ernest Urdăreanu. Totul trecea prin mâna lui, inclusiv informațiile lui Moruzov. Nu se știe cine era agentul cui. Cert este că Urdăreanu a fugit cu Carol al II-lea.

De ce a fugit generalul Urdăreanu cu regele, deși nu era în dizgrația lui Ion Antonescu?

Pentru că era omul regelui sau pentru că l-au trimis organele de informații. Adică Moruzov... După război, s-a pierdut legătura cu Urdăreanu, dar l-am recontactat noi. Generalul a acceptat colaborarea cu Securitatea din principiu. În același timp, s-a angajat să ne ajute în clarificarea problemei tablourilor. Între timp, Carol al II-lea murise. Urdăreanu ne-a lămurit că Mihai a furat colecția, și nu Carol al II-lea: „Am aflat noi mai târziu. <<Eu nu m-am atins,

dar Mihăiță le-a luat>>, a zis Carol al II-lea. Așa și-a cumpărat proprietatea de la Versoix, din Elveția. Vă aflați pe o pistă greșită. Mihai ține colecția la o bancă și vinde câte un tablou". Prin intermediul ofițerului de legătură, generalul Urdăreanu mi-a transmis, în 1983, un caiet cu memoriile în original, din anul 1939, ale regelui Carol al II-lea. Era o dovadă a bunelor relații pe care Urdăreanu dorea să le aibă cu Securitatea.

Se zvonea că Nicu urma să fie „măritat" cu Margareta. Se verifică acest zvon?

Poveşti! Deşi Leana căuta pentru Zoia un os de domn. Ştiu exact... Ceauşescu avea complexe, nu vederi monarhice. N-a vrut să intre în conflict cu Casa Regală. „Dă-le încolo, mă, de tablouri! N-avem noi bani să ne judecăm cu ăsta..." Atunci eu am luat-o negustoreşte. „Vindem un El Greco sau un Rembrandt, vindem două, susţinem procesul şi recuperăm 40!" Începuse deja procesul la Viena. Avocatul nostru nici nu vroia bani. Finanţele nu aveau bani pentru un asemenea proces. Nu ne-a lăsat Ceauşescu să cheltuim. Cât a ţinut de Externe, am cheltuit ceva... A intervenit mai târziu Ceauşescu cu scepticismul lui. Evita să intrăm într-un proces deschis fiindcă se internaţionaliza afacerea. „Dă-l dracului pe Mihai! Stă cuminte acolo..." „Ne blestemă istoria!", ne reproşa avocatul.

Câte tablouri mai rămăseseră când s-a deschis procesul?

Nu ştiu. Ştiam numai băncile unde erau plasate. A rămas în suspans toată povestea.

Cum de l-aţi „brichisit" pe Urdăreanu?

Eu cred că l-au mai curtat şi alţii înaintea mea, dar nu s-a mers prea departe. Mai mult pentru supravieţuirea lui. Eu am reuşit să depăşesc stadiul şi aşa am ajuns la Carol al II-lea şi la Lupeasca. „Hai mă, ce dracu' vă învârtiţi atâta, mă!, a sărit Ceauşescu la începutul afacerii. Căutaţi-l pe Urdăreanu! E general ca şi voi. E general al Armatei Române..." Era ordin. Am dat mandat unui ofiţer să-l caute. Aşa mi-a trimis Urdăreanu şi caietul cu memoriile lui Carol al II-lea. De aceea am fost teribil de derutat când Ceauşescu ne-a blocat după ce noi găsiserăm pista. Recent, regele Mihai a dat în judecată statul român ca să-şi recupereze averea. Nu şi-a făcut probleme de morală.

Cu „Duduia" aţi avut legături?

Nu. Am discutat doar cu Urdăreanu.

Dacă vine Emil Constantinescu la televiziune, dă un „comunicat important pentru țară" și-l reinstalează pe regele Mihai?

Ar fi o alternativă. Singura lui salvare, de altfel. Vom evalua oamenii după faptele lor.

E adevărat că Nicolae Ceaușescu ar fi avut relații homosexuale cu Gheorghiu-Dej?

E un fals. S-a încercat explicarea ascensiunii lui Ceaușescu, și Chivu Stoica a găsit această motivație penibilă. În realitate, doar la Tg. Jiu au fost împreună cei doi. În lagăr. Nu la Doftana, cum s-a publicat. Oamenii reacționează de multe ori imprevizibil. Nu pot uita modul cumplit în care a sfârșit Iscrulescu. Avea dureri mari la intestinul gros. S-a dus cu o radiografie la directorul Institutului de Medicină Legală, un bun prieten de-al lui. „Ia vezi ce are ruda asta a mea. Te asigur că nu-i spun". Lucraseră împreună mulți ani. „Aoleu, ce frumusețe de cancer are ruda asta a ta. Nu mai trăiește nici trei luni". Nu i-a spus cine e „ruda", s-a întors acasă, s-a dus în baie și s-a spânzurat. Au apărut apoi tot felul de zvonuri.

Cum pot fi instruiți ofițerii din serviciile speciale ca să funcționeze deasupra partidelor politice?

Spunându-le deschis, în față, care este adevărata lor menire pentru țară. Vorbindu-le despre interesul național. Serviciile secrete, Armata trebuie să se delimiteze de formațiunile politice. Ele nu trebuie folosite în activități antinaționale, antipopulare.

Cu amabilitatea dlui general Nicolae Pleșiță, reproducem fragmente din memoriile lui Carol al II-lea - Însemnări zilnice / Vineri 20 ianuarie 1939-duminică 12 martie 1939 -, caiet pe care i l-a oferit generalul Ernest Urdăreanu în 1983. Din nefericire, la fel ca toate memoriile regelui, și acest caiet are foi smulse. Deși memoriile lui Carol al II-lea au fost tipărite cu lipsurile menționate, încă nu s-a elucidat această chestiune: cine a rupt pagini întregi din caietele sale? Dacă ar fi făcut-o însuși regele, probabil că le-ar fi scos pe toate care conțin gânduri referitoare la evenimente ce i-ar compromite imaginea. Mai rămân doi vinovați de acest „furt": Elena Lupescu și Ernest Urdăreanu. De altfel, toți trei aveau interesul ca posteritatea să nu afle detalii privind asasinarea lui Corneliu Codreanu sau a lui Armand Călinescu, evenimente în care regele s-a implicat.

Vineri 20 ianuarie 1939

Dimineața, mult de lucru. Cu miniștri Colan și Andrei. Cu Andrei lucrez a doua oară, e agreabil, inteligent și am impresia că vede lucrurile bine. Mai vine și Iacobici cu multe chestiuni privitoare la armament. Acolo nu se lucrează cu ritmul ce-l doresc, cu toate greutățile financiare ce le cunosc prea bine.

Pe urmă Călinescu, Iamandi și Urdăreanu cu lista definitivă a consiliului superior, a directoratului și a Secretarilor Generali ai Frontului Renașterii Naționale.

Discuțiile și puricarea listelor țin mai bine de un ceas și cred că sunt aproximativ bune. Greu a fost la intelectuali unde dintr-o listă de 80 de propuși trebuiau aleși 50 și unde am mai găsit și eu nume care s-au uitat. Soluția finală a fost ca membrii fondatori, afară de miniștri și rare excepții, să fie scoși și lor să li se dea dreptul de a participa la ședințele consiliului.

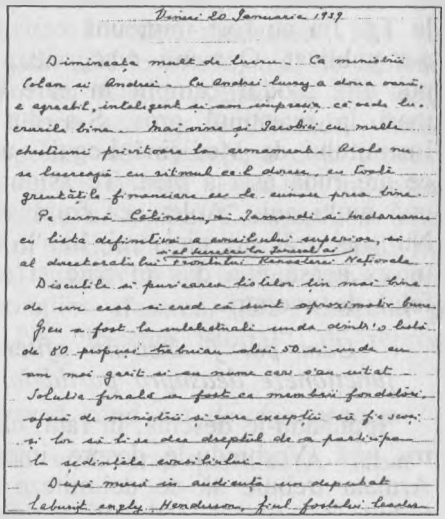

Vineri 20 Ianuarie 1939

Dimineața mult de lucru. Cu miniștrii Colan și Andrei. Cu Andrei lucrez a doua oară, e agreabil, inteligent și am impresia că vede lucrurile bine. Mai vine și Iacobici cu multe chestiuni privitoare la armament. Acolo nu se lucrează cu ritmul ce-l doresc, cu toate greutățile financiare ce le cunosc prea bine.

Pe urmă Călinescu, Iamandi și Urdăreanu cu lista definitivă a consiliului superior, și al directoratului Frontului Renașterii Naționale.

Discuțiile și puricarea listelor țin mai bine de un ceas și cred că sunt aproximativ bune. Greu a fost la intelectuali unde dintr-o listă de 80 propuși trebuiau aleși 50 și unde am mai găsit și eu nume care s-au uitat. Soluția finală a fost ca membrii fondatori afară de miniștrii și rare excepții să fie scoși și lor să li se dea dreptul de a participa la ședințele consiliului.

După masă în audiență un deputat laburist englez, Henderson, fiul fostului leader

După-masă, în audiență un deputat laburist englez, Henderson, fiul fostului leader al partidului. Vine de la Budapesta și este avocat al înțelegerei între noi și unguri. Zice că a găsit bună voință la Bethlen și la Eckhart Tibor (membri ai opoziției), lucru care de altfel îl știam, la guvern reticență, iar la Horty o tendință de reformare a Ungariei mari. I-am spus că avem toată bună voința de a ne înțelege cu minoritățile noastre, dar că trebuie să priceapă sentimentul ardelenilor cari atâtea veacuri au fost sub dominație maghiară și cari au păstrat în sufletul lor destulă ură împotriva foștilor stăpâni; iar pe de altă parte ungurii cari nu vor să priceapă că lucrurile s-au schimbat și că ei nu mai sunt dominatorii. Pe urmă a mai vorbit de legăturile noastre cu Anglia, mai ales pe terenul economic, i-am vorbit în sensul cunoscut și mi-a spus că este absolut de acord.

După el au mai venit Paul Teodorescu și amiralul Bărbuneanu cu rezultatele vizitelor făcute la șantierele din străinătate. Concluzia este că tot în Italia este mai avantajos să se facă comenzile, e mai eftin și mai rapid. Germania este cea mai scumpă și șantierele au declarat că înainte de 1941 nu se pot angaja să ne construiască ceva. La această dată comenzile din Italia sunt terminate. (...)

Sâmbătă 21 ianuarie

La 9 dimineața plecăm la Curtea de Argeș pentru parastasul de șase luni al mamei.

Slujba foarte frumoasă și demnă, a fost foarte frig în biserică. La întoarcere după-masă i s-a făcut rău doamnei Mavrodi care a căzut jos vârsând, oribil spectacol.

Reîntors bucuros chem ca de obiceiu pe D. la telefon, tablou, o găsesc extrem

de enervată. Fusese Gusti la ea de dimineață, spunându-i că-și dă demisia de la toate deoarece n-a fost numit în Consiliul F.R.N. și apoi alte nemulțumiri ale familiei. Foarte calmă ca ton, dar în fond foarte amărâtă îmi spune că după un consiliu de familie s-au hotărât toți să plece din țară și să emigreze în Argentina. Ori și cine poate să-și închipuie ce lovitură de măciucă a fost pentru mine.

Tocmai când se liniștiseră lucrurile în această direcție, când și eu am nevoie de capul mai clar pentru a judeca situația și lua hotărâri, mi se întâmplă acest bucluc. Pentru sufletul meu aceste lovituri devin din de în ce mai dureroase. (...)

În această clipă mă simt așa de îndurerat, mi se taie picioarele, zboară din sufletul meu orice vlagă. N-o fi între noi poate acea dragoste nebună și exuberantă de acuma 14 ani, dar este una atât de adâncă și conștientă care face parte chiar din ființa mea, și tot ce o lovește și o jignește doare nespus de crud. Așa mă simt eu la această etapă când scriu și lacrimile mă podidesc.

În tren îmi umblau gândurile și mă simțeam dus de un val de energie, de o dorință a face ceva frumos și mare pentru țară, să reînviorez lupta pentru mai bine și iată că întors acasă totul piere ca prin farmecul unei zâne rău făcătoare. Simt în sufletul meu o deznădejde adâncă, nu mai am vlaga spontană de altă dată, prea am suferit, prea am fost jignit pe nedrept (...)

Joi 9 martie

Baba Duduiei, frumos și temperatura mai caldă. La masă colonelul Philippi cu nevasta și câțiva alți engleji veniți la vânătoare în Deltă. Masă voioasă și discuție despre vânătoare. Ei au înghețat de frig și ca rezultat cinegetic destul de slab.

Au făcut unele observații asupra lipselor din casa de vânătoare unde au fost. Confort relativ și conductele de apă ce nu funcționau. Veșnica greșeală de a face lucruri de mântuială, când oare ne vom învăța minte?

Duminică 12 martie

Azi a avut loc la Roma încoronarea Papii, iar la noi la trei după amiaz transportul corpului Patriarhului de la Gara de Nord, unde sosise azi seară, la Patriarhie. Foarte impresionant cortegiu. Șir nesfârșit de preoțime. Am asistat de la balconul Palatului.

Ne vin știri îngrijorătoare din Slovacia, unde se desemnează mișcări anticomuniste.

Guvernul a fost dizolvat și înlocuit cu unul în care centrala de la Praga are încredere. Tisso a fugit în Germania, dar Germania susține Praga în această chestiune.

La 6 1/2 poker.

„Ciclopul" din Magheru - un punct periculos pe traseul lui Ceauşescu

În 1966, două înalte personalităţi au sosit la Bucureşti: preşedintele iugoslav Iosip Broz Tito (18-23 aprilie) şi Şahinşahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr (27 mai-2 iunie)

15. Eroi după război!

Domnule general, ați avut printre camarazii dumneavoastră și ofițeri care acum vor să fie considerați eroi anticomuniști, disidenți în Securitate?

Au existat și asemenea fenomene. Până la urmă, ele au fost de sorginte sovietică.

Au legătură cu gruparea Petre Mihai Băcanu?

S-a întâmplat puțin înainte de episodul cu Volodin. Au început să miște încă din timpul lui Andropov. În timp ce eram la CIE, am primit o informație de la contraspionaj, care viza un ofițer de securitate din garda lui Ceaușescu. Era adjunct al inspectorului-șef din București, care se ocupa de securitatea zonală a itinerariilor lui Ceaușescu.

„Planta" băieți, scotea băieți?

Problema lui principală era securitatea traseelor. Nu se reducea la băieții pe care-i băga și-i scotea, cum zici. Era o chestiune de rutină și se făcea ostentativ.

Însoțește-mă ca pe Ceaușescu!

Nu i-a deschis nimeni ochii că asta irită populația?

Nu i-a spus nimeni nimic. Oamenii erau tracasați ca acum: lumea moare în mizerie și aleșii își votează mărirea salariilor. De-acasă și până la Comitetul Central, se împânzeau traseele înaintea lui Ceaușescu. Dimineața, venea pe Calea Victoriei și pleca prin Onești, Magheru, Ana Ipătescu. Pe Magheru, era un atelier auto mare, „Ciclop". Un punct foarte periculos pentru deplasarea coloanei lui Ceaușescu.

Nu avea mașină blindată?

Nu mergea numai cu cea blindată. Era încăpățânat, uneori nu respecta itinerariile. „Mă iubește poporu'!" El nu a crezut nici la Târgoviște că lucrurile stăteau pe dos.

La „Ciclop", aveam o sursă care ne-a dat informația că șeful dispozitivului pe Capitală i-a confiat că face parte dintr-un complot ce vizează răsturnarea lui Ceaușescu. „Insoțește-mă tu cum îl însoțim noi pe Ceaușescu", îi spunea colonelul Păsărin subofițerului Luca. O fantasmagorie întreagă.

Cum am zis, informația a ajuns la mine. Mă simțem suspectat, chiar în funcția pe care o aveam. De altfel, la puțin timp am fost schimbat și trimis la Grădiște.

Era lucrătura aceluiași general Macri?

Nu. A fost altceva. Poate conta și asta. Bine ar fi fost ca în cadrul sistemului de analiză și sinteză să fi lucrat un om care să facă legăturile necesare... Nici mijloace nu existau, nu aveam calculatoare, ca acum. Se proceda... manual.

Informația părea atât de fantasmagorică, încât am avut impresia că este o provocare la adresa mea: să vadă cum reacționez. Orice ofițer de informații trebuie să-și ia măsuri de apărare. Altfel, era o destăinuire gratuită, o pălăvrăgeală pe un fond real. Cu toate înfloriturile. Am luat informația și am aruncat-o în brațele lui Postelnicu, șeful meu. Să moară de frică! Era vizat un ofițer de securitate și știa că eu lucrez la CIE, aveam acces oricând la Ceaușescu. Dacă mă duc să-i spun?

Relațiile mele cu Postelnicu erau proaste. Bobu, Coman, Homoșteanu, Postelnicu erau numiți pe criterii politice.

N-am umblat după funcții

Postelnicu se implica în probleme: lucrase la un ziar la rubrica „Sport" și acum credea că trebuie să corecteze și informațiile noastre care urmau să ajungă la Ceaușescu. Elimina tot ce credea că nu-i convenea președintelui și astfel modifica sensul informației. „Nu-mi mai recunosc lucrarea!", îmi reproșau ofițerii. Așa am intrat în scandal cu Postelnicu. „Asta-i o profesie serioasă, nu ne jucăm!", i-am zis. „Ce vrei dumneata? Să-mi crească barbă albă ca să devin și eu specialist?" Și atunci, l-am ignorat total, ca pe Ceaușescu într-o seamă de lucrări. Altfel, nu puteam finaliza. Eu

am avut noroc de funcții, m-a onorat, dar n-am umblat după ele.

Postelnicu credea că i-am pus formal informația în brațe, dar, având acces direct la președinte, i-am dat-o deja lui Ceaușescu. Eu i-am suspectat pe ei că-mi împing gogoașa, iar ei m-au suspectat pe mine. Postelnicu l-a chemat pe generalul Bucur și pe colonelul Chelaru, adjunct la Direcția de control al informației. Generalul Bucur era secretar de stat și coordona Direcția de contrainformații.

Dacă a ajuns la Chelaru, a omorât-o!

Eu nu m-am comportat cum a gândit Postelnicu: nu m-am dus la Ceaușescu să-i spun, deși puteam. Uneori, mă mai ducea gândul la informația asta. De ce nu verifică?

A durat câteva luni. Începusem să-mi întăresc convingerea că fusese o cursă pentru mine. Într-o zi, mă trezesc cu Postelnicu: „Informația aia pe care mi-ai dat-o... Nu iese nimic. Nu se leagă. Am folosit toate mijloacele posibile." El habar n-avea care ar fi acelea. „Dacă a ajuns la Chelaru, a omorât-o..." Nu știam nimic, dar el voia să-mi pună talpă ca să nu ajung la Ceaușescu și acesta să vadă prostia lor. Mi-a întors mingea. „Știu că ești ocupat, nu ține de sectorul de care te ocupi, dar finalizeaz-o tu!"

Nu mă așteptam. Trebuia să-mi reconsider suspiciunile. „Cheamă-i pe Bucur și pe Chelaru și să-i confruntați". Subofițerul care ne-a dat informația fusese trecut în rezervă.

E la fel ca informația de la Ambasada Sovietică, păstrată în dulapul regizorului Gheorghe Vitanidis?

Exact. Nu credeam în eficiența confruntărilor. N-am vrut să mă cert cu Postelnicu. „Facem confruntare ca s-o finalizăm sau s-o omorâm?"„Cum s-o omorâm?" „Bine. Ce mari speranțe ne putem pune în confruntare? Unul va zice da, altul - ba." „Lasă că știi dumneata..." A început să mă flateze. M-am implicat pentru că nu mai era altă ieșire.

Păsărin și Venerica

La confruntare, subofițerul Luca a încercat să nege în fața mea, a lui Bucur, Chelaru și Păsărin. Stătea într-un colț, ca un șoarece. Mi-era milă de el. Nu putea să fie convingător cu noi. Îl urmăream pe Păsărin: a văzut că Luca se bâlbâie, dar s-a roșit tot, apoi a făcut o grimasă. O fi vrut să se laude cu mărturisirea lui către

Luca? Subofițerul a retractat, sperând că va fi reactivat. I-am zis lui Postelnicu rezultatul și i-a convenit de minune. Luca a rămas subofițer în rezervă, dar șofer la „Ciclop". Păsărin a lansat ideea că Luca l-a implicat pentru a fi, astfel, reîncadrat.

Dacă și șoferul era al dumneavoastră, al cui era „Ciclopul"?

Nici vorbă! A, că aveam rețea acolo e altceva. Pe Păsărin l-au scos fiindcă nu ne-a convins. Pentru orice eventualitate, l-au mutat la Vâlcea inspector-șef. Acolo, lucrurile au evoluat. Păsărin a intrat în combinație cu Pătru Venerica, primul-secretar de partid. S-au apucat și au făcut niște case. S-a compromis. L-au scos de la Vâlcea și l-au mutat la Giurgiu pe linie de miliție. Acolo l-au și prins evenimentele din decembrie 1989. În drum spre Giurgiu, înainte de 1989, s-a oprit la Grădiște și mă trezesc cu el. Îmi spune ce-a pățit. „Am fost la Postelnicu și mi-a promis că o să fiu luat înapoi în conducerea Ministerului de Interne." Era tare. M-am uitat la el, am revăzut filmul întâmplării, ușurința cu care s-a destăinuit unui subofițer. „Mă Paul, tu nu mai ești copil. Tu poți crede că după prăbușirea de la Vâlcea, mutat șef de birou la Giurgiu pe linie de miliție, te mai poți vedea tu în conducerea Ministerului de Interne? Nici nu cred că ți-a spus Postelnicu..." „Mă jur! Mi-a promis!" „Dacă ți-a promis, tu crezi?"

A căzut Ceaușescu. După evenimente, marea bombă: Păsărin a făcut parte din Frontul Democrat Român, similar cu cel de la Timișoara, care a fost real. Au început să apară însăilările: că au avut o grupare la Ministerul de Interne cu Păsărin, alta la Armată cu colonelul Păsăreanu...

Puțină certitudine sau Nisipeanu - președinte!

O singură chestiune era reală. Nisipeanu a fost student la Universitatea Lomonosov din Moscova, coleg cu Svetlana lui Stalin și cu Gorbaciov. Nu pomenește de Iliescu. S-a apucat să constituie o grupare politică filosovietică pentru răsturnarea lui Ceaușescu. Și pentru asta a făcut demersuri mai întâi la nivelul lui Andropov, pe când acesta era ambasadorul URSS la Budapesta. În realitate, era general KGB. Cert este că Nisipeanu a constituit o grupare din care a făcut parte și Păsărin. Nisipeanu era economist la Planificare. După apariția lui Gorbaciov, au început să iasă „gogoloaiele" la noi: al lui Nisipeanu, al lui Băcanu... Nisipeanu

îl contactase pe Păsărin pentru că era de la Securitate. Păsăreanu era la Transmisiuni; a lucrat și la Pipera.

Ei au pus simulatoarele?

Se laudă că da, însă numai pe cele din 21 decembrie. O fi așa. Așa grupare avea Păsăreanu în armată că a dezvăluit-o după 1990 și a anunțat că se autodizolvă! Gruparea lui Nisipeanu e mai autentică. Subofițerul Luca locuia pe aceeași stradă cu juristul Nelega. După două-trei luni, văzând că nimeni nu face nimic cu Păsărin, s-a dus la Nelega să-i ceară părerea: „De ce nu-l arestează pe Păsărin? De ce nu mă mai întreabă nimeni nimic?". Fiind în conjurație, Nelega s-a spălat pe mâini: „Nu știu... vă privește..." Și l-a flituit. Nelega s-a dus la Nisipeanu și și-au luat măsuri de siguranță. Puteau să verifice ăștia până-i lua dracu': complotiștii erau deja preveniți.

Voiau să-l omoare pe Ceaușescu?

Planul prezentat de ei e perfect. Nici cele mai reușite lovituri militare de stat nu se ridică la nivelul la care pretind ei că a fost programată înlăturarea lui Ceaușescu. Voiau să o facă! Asta-i dovada. Nisipeanu trebuia să fie președintele României în locul lui Ceaușescu. El fusese arestat în 1986. A apărut informativ nu cu gruparea lui Păsărin, ci ca un filorus care luptă contra statului socialist. Era doar motivul de luare în lucru. Am pus lupa pe el. Ponegrea politica „mult iubitului" și afirma că acesta ar trebui schimbat ca să facem și noi perestroika.

A fost agent KGB?

Nu știu, dar propagandist sovietic - da.

Atunci cum de l-a căutat la Budapesta pe Andropov, care a fost șeful KGB?

Altă gafă profesională. Îl arestează pe Nisipeanu, îl cercetează, îl condamnă fără tam-tam. N-a făcut nimeni legătura cu Păsărin. L-au băgat cu alte minuni pe Nisipeanu, la fel ca pe generalul Șerb și pe Băcanu. Păsărin a scăpat printre degete, pentru ca după 1990 să etaleze. Unde ați fost, mă, în decembrie 1989, când prăpădiții ăștia au mers cu pieptul gol în fața tancurilor? Voi, care ați pus la cale așa lovitură de stat?

Ei au fost cumva oamenii lui Iliescu, prin intermediul cărora rușii au montat simulatoarele fatale?

Pe dracu! Eroi după război! „Eu m-am dus repede după Păsărin, la Giurgiu!", mi-a zis Păsăreanu. Și a venit de-acolo după evenimente. „Ca dovadă că nu vrem să ne dăm mari, în 1989 am hotărât să ne autodizolvăm." „De ce v-ați mai format dacă la acțiune n-ați participat? Și apoi, ce rost avea să dizolvați ce n-aveați?"

Încă o dovadă că revolta a fost a poporului, nu a lor, nu a noastră. Nici Iliescu nu poate pretinde că a condus revolta. „Îmi dați voie, tovarășa Suzănica, să mă duc la Televiziune?..." Și Suzana Gâdea i-a permis să plece spre putere pe 22 decembrie 1989.

Când a ajuns Luca la mine, eu nu mai eram slugă la dârloagă. Fusesem la Direcția de Securitate și Gardă și văzusem putreziciunea. Atunci m-am trezit la realitate. La Neptun, în curte aveau un cais mare și frumos. Plin de caise și, când se coceau, mai cădeau prin iarbă. Nu „crăpa" Leana cu răposatu' tot. În apropiere era un post de soldați. Mai luau și ei câte o mână de caise de pe jos. Ce mi-a făcut Leana! Ce m-a batjocorit! Că se-agață de crengi oamenii mei, că mănâncă... Eu am făcut din direcție o unitate de elită, dar a fost cea mai neagră perioadă pentru mine.

Mă tot uitam la ea. „Ce te uiți așa?" Zic: „Tovarășa Ceaușescu, mă uimește observația dvs. În primul rând, ăștia-s copiii noștri. În al doilea rând, ne facem treaba cu ei, îl apără pe șeful statului. Stau în post opt ore, îi bate soarele-n cap. Îi apucă setea. Mănâncă și ei un fruct care oricum putrezește..." „De ce-i țineți în post opt ore?" Ia uite, domne, o apucă mila! „Astea-s efectivele!". „Aaa...veți grijă că ăștia se-agață..." A rămas mută.

Totuși, însuși faptul că Păsărin a gândit și a vorbit despre organizarea unui posibil atentat este o probă de curaj, mai ales că lucra în sistem. Norocul lui că a venit la mine, altfel era terminat. Așa l-am salvat pe Viorel Trifa, am lansat procesul de recuperare a tablourilor furate de regele Mihai, după ce Ripoșan, fostul secretar al lui Groza, s-a oferit să pledeze cauza statului român. Noroc că americanul care cumpărase cele două tablouri de la Mihai le expusese într-o expoziție și oamenii noștri le-au văzut. Când am lansat cele mai importante acțiuni, nu i-am cerut permisiunea lui Ceaușescu. Nu mă temeam de el și îl informam după ce finalizam lucrarea.

A transpirat relația mea cu generalii Militaru și Ioniță. Militaru fusese trimis la Construcții și îl prelucra în birou pe generalul Greavu de la Vânătorii de Munte. Noi am înregistrat convorbirea.

Bobu a primit sarcină să-l cheme la „vorbitor". Vasile Ionel era trimis ca șef al Canalului, tot ca militar, iar Jean Militaru la Călărași. Îl cheamă Bobu pe Militaru la Comitetul Central: „Ce relații ai cu tovarășul general Pleșiță?" Militaru uitase că eu trimisesem mașina de serviciu de la CIE să-i aducă niște medicamente contra diabetului pentru una dintre fiicele lui. Mașina mea fusese filată tot de oamenii Securității.

Nu am fost omul conspirațiilor

Șeful statului trebuie să-și iubească serviciile speciale, garda personală mai ales. Trebuie să-i cunoască. Pe Anwar El Sadat l-a omorât cineva din gardă. Băjenaru și Pricop erau aghiotanții lui Ceaușescu. Leana îi bubuia pe amândoi. Eram în Africa. Băjenaru mi-a făcut o impresie deosebită. Vine la mine într-o zi trăgându-se cu mâinile de păr: „Tovarășu' general, când ajungem în țară pe mine să mă scoateți de-aici! Eu nu mai stau. Nebuna asta e invidioasă și pe aerul pe care-l inhalăm cu ea..." O dovadă că oamenii erau exasperați, dar Păsărin nu a mâncat această pită. Păsăreanu afirmă că Păsărin venea după mine ca să mă racoleze în măgăoaia lor.

Ce făceați dacă vă spunea totuși că vor să-l omoare pe Ceaușescu?

Era un context special și nu acceptam racolarea din partea lui Păsărin, așa cum nu am acceptat racolarea nici din partea generalilor Militaru și Ioniță. Pentru că - repet - eu nu am fost omul conspirațiilor. Nu l-aș fi legat, dar îi spuneam să-și bage mințile-n cap. Dar... s-ar putea să fiu influențat de trecerea timpului.

Puteați să-l legați pe colonelul Păsărin?

Evident, dar eu nu eram omul care să facă așa ceva...

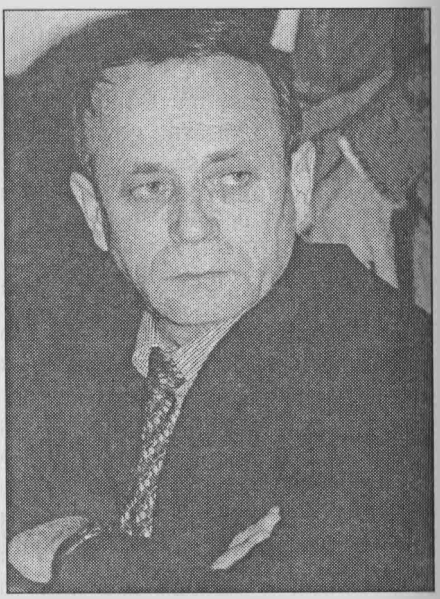

Fostul director SRI, Costin Georgescu, a confirmat faptul că 30% din informaţiile serviciilor secrete provin din presă

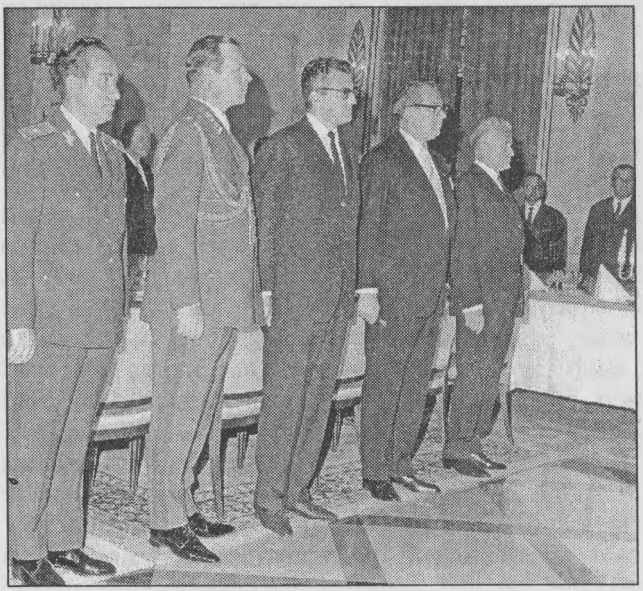

16. Securitatea și societatea civilă

Ziariști cu grade

Scriitori, artiști, savanți de tot felul au colaborat cu Securitatea. Nu mai este un secret. Nu toți au fost turnători de duzină și nu s-au uitat pe gaura cheii. Ce-au făcut ziaristii în „iepoca de aur"?

Ăștia nu au colaborat. Ăștia au lucrat efectiv. Doamne, Doamne! Despre cine n-aș putea vorbi?! N-a rămas unul pe suprafața pământului care să vină în contact cu mine și să nu lucreze...

Ce metode de persuasiune foloseați?

Știi cine mi-a dat prima informație despre invadarea Cehoslovaciei de către ruși? Un ziarist: Mircea Moarcăș. Mă căuta și nu mă găsea. I-a surprins pe toți ai noștri momentul invaziei, așa cum i-a surprins revolta din 1989... Eugen Barbu, Corneliu Vadim Tudor... Ca să nu mai vorbim de Artur Silvestri.

Cu grade în regulă?

Evident. Avea și inițiative. Îi critica pe cei de la Europa Liberă. Pe Monica Lovinescu, în special. Mijlocul principal era de a-i neutraliza pe adversari prin sistemul de dezinformare. Făceam acest lucru cu ziariștii. Dezinformarea e vârful de lance al războiului psihologic. Natura muncii a impus acestă activitate pe care o fac toate serviciile secrete.

Erau plătiți pentru aceste servicii?

De ce nu? În primul rând, se acopereau cheltuielile făcute de oameni. Erau și stimulați pentru rezultate.

Se dădeau prime, obțineau și grade...

Asta-i obsesia ta... Chiar atâtea grade să dăm? Dădeai la niște vârfuri-cheie...

Ce vârfuri ați avut?

Toate tăgârțele să le faci generali? Un păcat al regimului trecut e și ăsta: a făcut generali dintr-o seamă de tăgârțe. Eu aveam 32 de ani când m-au făcut general...

Nu erați o tăgârță...

Nu mă refer doar la vârstă. Nu doar epoleții fac totul în munca serviciilor secrete.

Cum îi convingeați pe ziariști să coopereze? De obicei, ei se arată pezevenghi, cârcotași. Nu căutau nod în papură viitorii „creatori de opinie", „analiștii"?

Nici papură nu aveau. Ei făceau presiuni asupra noastră ca să fie racolați și integrați. Cea mai mare cointeresare era interferența profesională dintre noi. Lipsindu-le unele posibilități pe care le au serviciile de informații, îi tentau teribil aceste mijloace: de verificare a informațiilor, de întregire a investigațiilor... Îi captivau rezultatele și erau fascinați. Nu degeaba repet că voi sunteți rubedeniile noastre cele mai apropiate. Ziariști adevărați, care lucrează cu pasiune.

Un ziarist e un agent ratat?

Eu nu minimalizez această profesie. Ziariștii nu dispun de toate mijloacele pentru realizarea visului cu ochii: meseria.

Dar voiajul în străinătate?

Sigur. Era vreunul care să plece fără avizul nostru? Aveam așazisul „pull" de presă, care însoțea delegația oficială. Dacă nu lucra cu noi, nu pleca.

Ziariștii semnau angajamente de colaborare?

Nu. Foarte rar, atunci când îi implicam în probleme speciale. În rest, ne completam, ne interferam, ne... În anumite situații, prin Africa, prin India, unde aveam efective puține pentru garda președintelui, îi antrenam pe ziariști. Le-am dat pistoale și i-am pus de gardă.

Cui ați dat pistoale?

Cui trebuia...

Dacă-l împușcau pe Ceaușescu, ei fiind oameni de opinie?

Nuu! Atât pentru ziariști, cât și pentru alte categorii, gradele aveau un caracter mai mult onorific. Din respect pentru semnificația gradelor și pentru ceremonial, eu am refuzat să particip la asemenea circ. Acordarea de grade urmărea un scop stimulativ, dar nu influența randamentul colaboratorilor. Eu nu voiam să vulgarizăm ritualul și rangul ofițerilor. Păi nu m-a rugat în genunchi cineva să particip la un asemenea moment de acordare a gradului de colonel pentru o persoană din sistem?! Fiind activitate secretă, nu participa șeful statului și voiau ca măcar eu să le înmânez însemnele. Am refuzat.

Pamfil Șeicaru, agent!

Era ziarist?

Numai ziarist... Practica mi se părea derizorie. Cooperarea cu ziariștii era benefică.

Cooperarea cu Securitatea nu le afecta totuși activitatea?

Defel. Dimpotrivă, creșteau valențele ziaristului. Și Costin Georgescu a confirmat că 30% din informații provin din presă. Ei erau categoria cea mai conștientizată privind utilitatea acestei colaborări și cinste lor că înțeleg semnificația acestei munci.

Spunea un deputat național-țărănist creștin și democrat că s-au adus îmbunătățiri Legii lui Ticu Dumitrescu privind colaboratorii și că au găsit formula genială: le-au zis „turnători". Este o sărăcire a limbajului, o probă de incultură. Și în perioada interbelică, informatorii de mare calibru în interior și în exterior erau cei din presă. Pamfil Șeicaru a cooperat cu Moruzov. Nicolae Iorga - la fel. Liviu Rebreanu era și el retribuit de serviciile secrete. Sunt convins că după mine și alții vor arăta ce rol important au avut ziariștii în serviciile secrete, inclusiv în spionajul tehnico-științific.

Ați elaborat dosare pentru ziariștii colaboratori? Riscă Adrian Păunescu să-i găsească Patapievici dosarul?

Patapievici să ne... Nu mă provoca! Am preluat într-un timp obiceiul birocratic de la ruși. Făceam dosare la început. În domeniul serviciilor secrete, nu putem trece din demolare în demolare: 1940, 1945-1947, 1990. Apoi, ne-am întors la practica românească a Siguranței, care avea 50% din efectivele partidului comunist ca informatori. Fără dosare. După 1947, i-au arestat pe siguranțiști, i-au băgat într-un penitenciar și i-au anchetat ca să afle care sunt cei 50% informatori. Moruzov a murit fiindcă a făcut aceeași imprudență ca mine: a avut în legătură niște granguri, inclusiv pe Horia Sima. De aceea, când a venit la putere, Sima l-a omorât pe Moruzov.

Câte bețe ai, mă?

Ce informații pot colporta ziariștii?

Nu există informație operativă care să nu treacă prin mâinile ziariștilor, așa cum procedează și masoneria.

După 1990, Securitatea a fost atacată în special de ziariști. Este ura atavică a câinelui față de strămoșul lup?

Care ziariști? Roșca Stănescu e ziarist? S-a găsit câte o chitanță că au primit bani. Angajamentul nu se lua pentru a-i obliga să lucreze cu noi, dar cerea respectarea secretului colaborării. I-am abandonat cu sutele.

Se ținea seama de două condiții: capacitatea de a penetra în anumite locuri și dacă dispunea de calități pentru culegerea informațiilor. Aveam normă. „Câte bețe ai, mă?" (Câți informatori ai racolat?). Răspuns: „Am avut zece și am mai făcut două. Mai am trei până la 15 bețe". Intrase în jargonul ofițerilor. Ca să plătim acum zeci de miliarde din banii contribuabililor să citească unii snobi maculatura noastră...

Ce obligații avea ziaristul să respecte angajamentul dacă nu semna uneori nimic?

Nu era obligat, era interesat s-o facă. „Sunt probleme să nu plece ăsta?" „Nu, nu are probleme". Sau pur și simplu „e ticălos, să nu plece!".

Nu coopera, nu vedea nici Bulgaria!

Iar o iei pe panta asta... Erau și oameni care nu voiau să colaboreze de frică, deși n-am cunoscut asemenea cazuri.

Informatorii trebuie apreciați pentru munca lor. Juridic, nu se precizează nimic privind protecția lor și totul rămâne la latitudinea ofițerului. În lipsa mea, un informator prețios mi-a fost împușcat la zid, alături de bandiți. Din prostia șefilor. Un alt informator s-a trezit după gratii deși ne ajutase enorm. Scosese praful de pușcă din cartușele spionului și a pus nisip. Când am venit să-l luăm, spionul a vrut să tragă. Ne-ar fi omorât. Am mers la risc, pe încredere. Am fost trimis în altă parte. Când ne-am întors, omul era închis. I-am dat cu capul de toți pereții și l-am scos. Ofițerul trebuie să-și curețe dosarul cazului pentru ca informatorul să nu fie confundat cu răufăcătorii, dar neglijența e frecventă și în domeniu.

„Mi-a cerut să-i tăiem capul lui Cârje!"

Cum se făcea plata fără chitanță?

Fondul se numea CIS (Contul Informațiilor Secrete), dar se face tapaj prostește. Erau sume ridicole, deși unii ofițeri plăteau din buzunar, de rușine. În afară de informatorii trimiși afară, în misiune mai ales, ceea ce presupunea niște cheltuieli, ceilalți erau plătiți simbolic, cu doi poli. Prețuiau foarte mult ziariștii de la „Lumea"...

Cu cine colaborați de-acolo?

În frunte cu redactorul-șef Cârje. Un om de mare nădejde și onoare. Personalitate de calibru. Era căsătorit cu fata popii din Curtea de Argeș.

Ca mulțumire, Ceaușescu i-a interzis să mai semneze cu numele său.

Da, după incidentul cu Matei și Zoia, de care am mai amintit. O prostie. Leana i-a indicat lui Mitea să-l belească, dar el nu mișca în front fără noi. „Ce facem cu nebuna asta? zice Mitea. Mi-a cerut să-i tăiem gâtul lui Cârje". Ce, mă, Cârje avea obligația să-l păzească pe Matei să n-o ia pe Zoia la... „Lasă că îl protejăm noi pe Matei". Și l-am protejat, dar a murit după ce a fost trimis în Africa.

Practica acoperirii agenților în presă este deja

internaționalizată. Totuși, această modă nu afectează grav statutul și prestația ziariștilor adevărați?

Întrebarea e justificată, dar numai proștii nu se folosesc de presă, domeniu în care funcționează autoselecția, ca în serviciile secrete. Cei cu relații în lumea noastră instrumentează informațiile și ies cu articole trăsnet în presă. În acest fel, îi concurează pe proști. Este și un abuz aici, fiindcă se face concurență neloială celor care nu au asemenea relații. În cazul reporterilor de război, mulți sunt vânați tocmai fiindcă agenții folosesc această acoperire. Aici nu se poate face nimic. Mulți ziariști nevinovați au fost lichidați sau reținuți așa. Toți se feresc. Reamintesc de Noël Bernard de la Europa Liberă, pe care l-am brichisit, sau de Sorin Cunea, care l-a recomandat pe Bernard. Nu numai noi îi căutăm. Ne caută și ei. Simt nevoia să colaboreze. De multe ori îmi împingeau adversarii câte un ziarist ca agent dublu.

Nu e frustrant pentru societatea civilă?

Este și frustrant dacă se produc ingerințe ale politicului, dar și benefic, dacă ne gândim la apărarea națională. Dacă serviciile secrete, create pentru apărarea societății civile, a națiunii, devin mijloace de manevră la dispoziția politicului, a dictatorului, statutul lor este încălcat grosolan. Aici trebuie vegheat ca lumina ochilor. Prin lege, putem rezolva problema.

Elitele serviciilor secrete au vreo scuză să fie surprinse de evenimente?

Nu, deși fenomenul se produce. Oricât ar fi de perfect un mecanism, uneori cedează. Făceam percheziții secrete sau spargeri artificiale pentru documentare. Nu ne încurcam cu țiganii. Luam ce ne interesa și, de formă, un aparat electronic.

Rușii l-au și însurat

E adevărat că generalul Doicaru a fost împușcat în cap la o vânătoare?

Îl dăduse Ceaușescu pe linie moartă. Pentru mine, Doicaru a fost un maestru. A rezistat 23 de ani ca șef al serviciilor de informații externe. Un record mondial în materie. A fost chestor în Siguranța veche. Era din Vrancea. Făcuse parte și din Frățiile de Cruce ale lui Codreanu. S-a aflat abia când era la noi. Nevastă-sa

era telefonistă la Comandamentul rușilor din Dobrogea și rușii au sărit în ajutorul lui. Ea fusese căsătorită cu un popă în Basarabia, lichidat de ruși. Cum a ajuns ea telefonistă la Comandamentul rușilor e un mister. Rușii l-au și însurat. În timpul revoluției, a venit Doicaru la Televiziune, după Nae Militaru. Se dădea victimă, deși fusese făcut ministru al turismului. După fuga lui Pacepa, l-a scos de la Turism și l-a trimis director la IAS Mihăilești. N-a vrut să stea și l-au pensionat. Cocheta cu Militaru, cu Picior-în-ghips, cu Gelu Voican. Eu eram tot la Grădiște. Atunci i-a cerut Brucan lui Iliescu să renunțe la președinție în favoarea lui Petrică Roman. Iliescu a refuzat și s-au certat.

Adormit în țiitoare

Așa a plecat Brucan după ce-i pusese lui Iliescu această condiție. Spre marele nostru regret. S-a pus Doicaru la uniformă și cizme și umbla pe culoarele Ministerului Apărării. Nu știa cum să facă să ajungă ministru de interne. Era victimă! Iliescu îl agrea teribil. Doicaru a contribuit la numirea lui Caraman ca șef la SIE, dar s-a trezit președinte la Asociația Vânătorilor. Putea să zică mersi, dar toată viața visase să fie ministru de interne. O tragedie personală. A plecat la vânătoare cu rudele prin Vrancea. După un trăscău fiert, a adormit în țiitoare, cu pușca între genunchi, și a atins trăgaciul. E adevărat că moral era prăbușit, dar nu s-a sinucis. Putea să se împuște acasă, nu în Vrancea.

Circulau multe bancuri politice. Exista legenda că Securitatea le lansa. E adevărat?

Nu. E opera societății civile, ca formă de defulare. Ceaușescu era dispus uneori la dialog și accepta opinii contrare. „Nu se trimite în judecată pentru delict de opinie", ne-a prevenit odată. A fost arestat un ziarist țărănist, pe care-l cunoștea din ilegalitate. Ne-a făcut praf Ceaușescu. „Să fie pus imediat în libertate! Am spus că nimeni nu va fi închis pentru delict de opinie. Facem ca ăia?"

Cratița cu sarmale

Eram la Moscova în 1958-59, la o specializare. Colegul Aurel Gheorghe primește o cratiță cu sarmale. Nevastă-sa împachetase cratița în ziare. Desface cratița: portretele lui Stalin și Lenin - bine unse. S-au găsit niște ciripitori și l-au turnat. „Bă, strânge ziarele!

Ce-au să zică ăștia că ai pus portretele la sarmale?" A venit sesizarea și Aurel trebuia răstignit. „Nevastă-mea a împachetat sarmalele, nu eu. Ce știa ea de portretele lui Stalin și Lenin? Apoi, ce? Oameni și ăștia, cu păcate, au murit..." Era deștept și l-au iertat. Pe unii nu-i mai trimiteau înapoi. Pe Aurel l-au transferat rezident la... Washington.

A fi mare în domeniu este un chin?

Da. Numai idioții nu înțeleg. Nu poți rămâne infailibil. Americanii le-au făcut un rău enorm germanilor. După război se crease degringoladă. Au luat toate actele STASI, le-au dus în America, le-au copiat și au publicat câte ceva. După ce le-au folosit, le-au restituit. Așa l-au „lucrat" pe Helmut Kohl. Un avertisment pentru social-democrații lui Schröder. Aveau garnizoane peste tot în Germania. Ne-au lucrat și pe noi. Ceaușescu s-a decis să plătească datoria de 12 miliarde de dolari din cauza unui conflict pentru un împrumut de doar 8 milioane. Eram datori unor ferme americane pentru șroturi și alte nutrețuri. Angelo Miculescu venise din America, de la studii: atunci a construit combinate mamut și a văzut că nu are cu ce hrăni animalele. Așa a făcut Angelo Miculescu contracte cu americanii pentru șroturi. Nu era stabilit mecanismul pentru plata datoriilor. S-au cerut garanții guvernamentale. Au ajuns la datoria de 8 milioane și i-au somat pe români să plătească: fermierii s-au adresat guvernului american care dăduse garanții pentru exporturi în România. Guvernul american ia la întrebări guvernul de la București. Tocmai trebuia să primim clauza națiunii celei mai favorizate și fermierii au procedat la șantaj. Ministerul Finanțelor a făcut o notă și i-a dat-o lui Ceaușescu, care l-a chemat pe Angelo. După ce a rezolvat conflictul, președintele s-a mai liniștit. La o ședință, pune mâinile subsuori: „Acum, s-au achitat cei 8 milioane de dolari. Dar ce facem cu datoria țării, de 12 miliarde? Va trebui să achităm această datorie. Americanii au vrut să ne desființeze pentru doar opt milioane. Ei, cu bogățiile lor recunoscute, să ne strângă de gât?" A plătit în ambele sensuri.

Așa s-a întâmplat cu Germania: s-a opus să plătească cheltuieli de război pentru Kosovo și CIA a scos mâța moartă de la STASI. A căzut Kohl, urmează Schröder? Sau plătiți?

Acolo i-au găsit și pe români, cu tranzitarea grupării lui Carlos, baza sesizării Parchetului. În 1990, l-au luat ca din oală pe ofițerul Nica să dea raport la Parchet, unde amintește că eu l-am primit

în audiență pe Carlos. Îmi dăduse ordin Ceaușescu. Au făcut presiuni să ies și eu la Televiziune. Mi-a fost silă...

Conducători mincinoși

Dictatura anihilează societatea civilă?

Nu e posibil, dar timp de 60 de ani a fost ignorată la noi. De exemplu filosofia lui Jean-Jacques Rousseau se oprește tocmai asupra societății civile și rămâne actuală: „Conducătorii de până atunci ai mulțimilor, fie în ordine ecleziastică, fie în ordine laică, le promiseseră mult și nu realizaseră nimic. Viața pe pământ nu devenea cu nimic mai bună, ci, dimpotrivă, se înrăutățea, iar speranțele într-o fericire de dincolo au început să pară oamenilor o înșelare dintre cele mai grosolane, o farsă care sfida mizeria și o făcea mai greu de suportat. Acești conducători erau mincinoși, cu atât mai odioși cu cât ei nici nu trăiau chiar așa de rău, dar făceau o comparație cu starea de mizerie a maselor în contrast de-a dreptul revoltător. Nu era atunci mai bine ca astfel de conducători să plece?“ Se pregătea revoluția franceză, precedată la noi de revolta lui Horea.

Suprastructura societății civile conține Internele și Armata. Școala, Biserica, serviciile secrete, toate fundațiile sunt forme de organizare a societății civile.

Serviciile secrete sunt structuri de rezistență ale societății civile.

Controlate de Parlament, ca emanație a vieții politice?

Da, din nefericire. Legea electorală este o farsă și trebuie revizuită. Societatea civilă va trebui să-și creeze mijloace proprii de control, structuri de autoconducere. Aceasta este garanția unei societăți moderne.

Onoruri regale la Londra

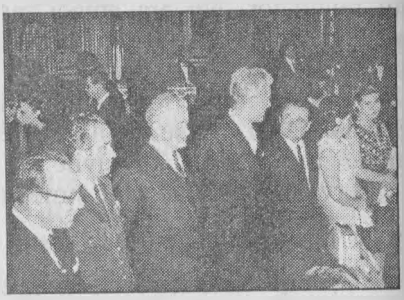

Alături de Corneliu Mănescu, în iunie 1970

17. Securitatea și mafia

Corneliu Mănescu și blana de oaie

Încă din timpul lui Ceaușescu, s-a dezvoltat în România o anume mafie de partid, care a penetrat și a parazitat sistemul statal. Cum s-a opus Corneliu Mănescu acestei tendințe ce avea să genereze efecte dramatice după 1990?

Corneliu Mănescu era printre puținii care-i spuneau pe față lui Ceaușescu ce gândea. Gogu Rădulescu era sarcastic, flegmatic, fără idei constructive. Maurer argumenta serios, sobru, Mănescu - la fel. Am fost cu familia Ceaușescu și cu Corneliu Mănescu trei săptămâni în Statele Unite. Atunci mi-a intrat Mănescu la suflet. Eram în Pennsylvania. Pe timpul lui Nixon, îl purtau pe Ceaușescu peste tot, ca pe sfintele moaște. Ne-au dus la o casă de oaspeți. Vinul bun din zonă a dezlegat limbile. Acolo și-a dat drumul Corneliu Mănescu. Leana își băga nasul, ne învăța cum să fim modești, să nu mai purtăm decât blănuri de oaie. „Auzi, coană Lenuța, nu umbla cu povești din astea! Una e haina de vizon și alta e haina de oaie. Dumneata vorbești?..." Eu le-am atras atenția imediat că pereții au urechi și trebuie să se abțină, chiar dacă nu era nici un american printre noi. Leana a tăcut: vedea unde bate Mănescu. Mi-a mers la suflet, dar știam că americanii înregistrează.

Mănescu a avut un rol important în retragerea trupelor sovietice din România. Țineam tot timpul oameni cu echipa lui. Nu-l deranja. Ne simpatizam reciproc. În anul în care a fost președinte la ONU, am avut și acolo oameni cu el. Ne-a ajutat de câte ori a fost nevoie. N-au avut însă caracter unii dintre oamenii noștri care au fost cu el.

Mănescu a ținut o cuvântare la ONU în limba franceză, ceea ce a deranjat-o enorm pe Leana. Îl imita prostește. In loc să se

bucure că un român de-al nostru se prezintă atât de bine. M-am trezit că șeful rezidenței noastre de la Paris, de după Mihai Caraman, îl toarnă pe Corneliu Mănescu. Toți intelectualii l-au regretat după ce a fost înlăturat. Numai Titulescu ajunsese la un asemenea prestigiu internațional. Noi credeam că va primi o funcție mare după ce fusese un an președinte la ONU. Și Maurer ținea la el. Până la urmă, l-au trimis ambasador la Paris. „Și așa știi franceză", i-a zis Ceaușescu. Mănescu a fost colonel la Direcția Superioară Politică a Armatei, unde era Ceaușescu șef de-o vreme. Ceaușescu ajunsese general, îi prețuia pe Mănescu și pe Virgil Trofin, subalternii lui. Le-a luat apărarea „până și-a promovat muierea", vorba lui Maurer. Mănescu și Trofin aveau neveste frumoase și deștepte, lucru' dracului pentru Leana. Ceaușescu umbla după femei și Leana murea de gelozie. Nu a fost homosexual, cum pretind idioții de azi. La recepții, veneau și nevestele celor doi, iar Leana se sufoca.

Brucan nu avea nici liceul

Cum l-ați determinat pe Mănescu să colaboreze cu Securitatea?

Nu e cazul...

Dar pe Silviu Brucan?

Oamenii care dețineau niște funcții, chiar și de ambasador, trebuiau să fie ofițeri ai serviciilor secrete. S-au produs niște trădări și președintele era iritat. Au fugit unii și lui Ceaușescu i-a venit bâzdâcu' să-i facă ofițeri de informații pe toți cei care pleacă în exterior. Asta era soluție? Toate moacele puteau fi ofițeri? În acest fel a intrat în rețea Brucan, care nu avea nici liceul. Și era adjunct la Televiziune! Pe cine trimitem ambasador în Statele Unite? Trimitem pe unul nebotezat, că dă bine în America. Aveam niște interese. Așa au dat peste Brucănel. N-are nici liceul, cum să-l trimitem? A primit Drăghici sarcină să se ocupe personal să-i facă diplome. Repede, îl fabricăm, facem liceul! Și a făcut liceul. E prea puțin! Să-i dăm diplomă de facultate! Cine-l primește pe ăsta la facultate? Dar, nimic!...

Era o prostie. Au evadat și ofițeri, înainte și după trădarea lui Pacipa, că ăsta-i numele real. Nu însemna că trebuia să alterăm

compoziția aparatului cu toți neaveniții. Același Brucan avea să participe la asasinarea președintelui, pentru ca apoi să-i ceară lui Iliescu să renunțe la președinție în favoarea lui... Petre Roman. Nu e limpede?

Mănescu nu era ofițer de-al nostru, dar a colaborat perfect cu noi. Nu am fost noi corecți cu el. Văd niște rapoarte de la Paris despre comportamentul lui. Când a venit la mine colonelul Ardeleanu cu raportul de la Paris, l-am bește lit de nu s-a mai văzut. „De unde până unde vă ocupați voi de Mănescu? Nu mai aveți pe cine urmări, tâmpiților?" Ca istoric, sesizam descompunerea. În loc să te ocupi de adversar, îl codoșești pe ambasador! Că s-au primit „indicății"! „Ce indicații, mă? Ce-aveți voi cu Mănescu? Că a fost trimis acolo?" Aștepta și el să se clarifice apele. Rezidentul nostru semnala că Mănescu cobora prea târziu din cameră în biroul de ambasador: pe la ora 11,00. Privea mizeriile și mizerabilii de sus. „Ce mai e, mă? Ce mai zic ăia de-acasă? Ne-au mai trimis vreo telegramă? Ne-au mai cerut ceva?" Ăștia raportau și el stătea cu mâinile în buzunare. „Continuați și le-om spune și ălora de-acasă când vom avea ce...". Ia-ți porcăria asta de-aici și să nu te mai prind cu așa ceva, i-am zis lui Ardeleanu. Așa vrea ăla de la Paris să-și justifice șederea acolo? Cu șopârlării despre ambasador? N-a mai călcat pe la mine și sunt convins că mergea direct la Postelnicu, ca să-i raporteze Leanei.

L-au retras pe Mănescu de la Paris pe o linie mai... moartă: l-au băgat la Frontul Democrației și Unității Socialiste, apoi l-au scos de tot, l-au pensionat. A fost ilegalist din timpul studenției. Au existat și comuniști români necorupți: Jumanca, Fluieraș, Corneliu Mănescu, Lucrețiu Pătrășcanu, Valentin Lipatti. Lipatti a fost diplomat de înaltă ținută. El a condus delegația noastră la Helsinki în 1975. Provenea dintr-o familie de oameni avuți și era ofițer. „Eu am intrat în mișcare în timpul studenției, trădându-mi clasa din care provin. Este opțiunea mea și cu ea merg în mormânt", afirma el după 1990.

Burtică și ruleta nărodului

Corneliu Burtică afirmă că au existat conturile lui Ceaușescu, că i-ar fi dat președintele mai multe milioane de dolari „pentru rezolvarea unei probleme de interes național". De unde oferea Ceaușescu acești bani?

Pe dracu! Eu am pus lupa pe toți. Se referea la niște bani pe care i-a fituit Nicu la ruletă la Las Vegas. Banii trebuiau restituiți. Tot Leana s-a băgat și aici, iar eu am demontat acțiunea prin activitate informativă, fără să știu că e implicat șeful statului. Am adus bănuții acasă.

Pe scurt. Fodor, reprezentantul comercial al României la Washington, fusese activist la CC al UTC. A primit indicații să-l preia pe nărodul de Nicu și să-l poarte prin America. Aveam relații bune cu americanii și ca urmare a demersurilor lui Corneliu Mănescu. Fodor umbla cu sarsanaua de dolari după beizadea. După ce au crezut că l-au aliniat pe Ceaușescu, americanii au zis să-l brichisească pe urmașul la tron. Aranjaseră prin Organizația Mondială de Tineret să-i facă o invitație să viziteze America. Umbla Nicu ca un predicator, dus de nas. Dar americanii nu bagă un ban în nimeni. Au ajuns la Las Vegas. Gazdele i-au dat iluzia că va câștiga. Fodor, slugă nenorocită, i-a dat banii: „Avem dolari destui, tovarășu' Nicu!". Era valuta reprezentanței noastre comerciale. Au plecat lefteri de-acolo.

Urmează comedia. Nicu îl liniștea pe Fodor că „o rezolvăm noi". Obișnuit cu cârciuma de la frații Păunescu din Piața Amzei. După ce-a terminat voiajul, nu l-a mai interesat pe Nicu problema. Fodor era în mare încurcătură în America. Cornel Burtică era ministrul comerțului, deci șeful lui Fodor, și nu părea dispus să acopere ruleta lui Nicu: nu avea cu ce.

Pripon pentru Triță Făniță

Nicu cheltuise prin toată America, nu numai la Las Vegas. Văzând că nu are de unde scoate banii, Fodor a dezertat cu toate documentele agenției comerciale. Și-a găsit de lucru în afaceri cu... România. Abia atunci a văzut Nicu că nu e glumă. S-a consultat cu mă-sa. Noi știam tot. Decât să se dezvăluie scandalul, a preferat să-i spună Leanei, care a dat „indicații" să nu ne băgăm noi. Eu mă implicasem însă personal. L-am înțeles pe Fodor, chiar dacă nu-l puteam ierta, și l-am considerat vinovat pe Nicu. Eu, care iubeam ereditatea monarhică...

Mi-au plăcut lucrurile lumești, dar nu în detrimentul României. Altădată, mai prindeam câte-o rusoaică, îmi plăcea Esenin. „Hvatit, Kolea, ia bolșe ne magu!"(Gata, Kolea, nu mai pot!). „Ce-au făcut cu mine, să mă pupe-n..., dar ce face ăsta cu țara mă doare, mă!", aveam să-i zic lui Marin Voicu, șeful Securității din Ilfov, după

ce am fost debarcat.

Munca de informații este o chestiune lumească?

Este, este! Ca și iubirea. Dacă nu e lumească, munca de informații nu e, domnule! Dar nu se exclude nici intimitatea umană. Altfel, praful s-ar alege de munca de informații.

Noi ne băgasem până-n gât. Nicu și cu Leana au promis că-l aduc pe Fodor în România, că-l vor convinge, că a fost activist UTC. Cornel Burtică le ținea isonul. I-am lăsat să se desfășoare: să-l aducă ei pe Fodor apelând la conștiința lui comunistă. Eram convins că Fodor nu e atât de prost să revină.

Îl aștepta glonțul?

Nu neapărat, dar n-avea întoarcere. Ne pusese la pământ prin furtul documentelor agenției comerciale. Leana continua șușoteala cu Burtică pentru a face rost de parale. M-am prins de formula găsită de ei și am turnat o acțiune la Berna de stă motanul în mustăți și acum! Eu aveam nevoie să pun mâna pe un anume contract care acoperea suma de 1 200 000 de dolari pentru ruletă. S-au băgat băieții în niște seifuri la Berna, au fost mituiți niște paznici elvețieni. Am scos contractul, l-am fotocopiat, l-am adus acasă, l-am priponit pe Triță Făniță și l-am băgat la zdup. Călcau toate regulile și eu nu mă formalizam. „Sună-l, i-am zis omului în stare de pripon. Vino cu banii că s-a prins stăpânirea!" A venit bancherul elvețian cu banii în traistă la București. Afacere aranjată de Cornel Burtică!

Visul cu Pacipa

Am băgat banii la vistieria statului, deși fuseseră pregătiți pentru ruleta nărodului.

Epilogul e tare. Ceaușescu nu știa nimic de afacere. Doar Leana cu Burtică erau amestecați. I-am pus problema în brațe amărâtului care avea să sfârșească la zidul de la Târgoviște. Se uită, răsfoiește dosarul, tace, iar se uită... „Mă..., văd că vă descurcați în astea... Numai de capturarea lui Pacepa ați uitat. Voi credeți că eu am uitat?" Ce mai vrei un șantaj ca ăsta? Erau două lucruri total diferite. „Să știți că n-am uitat de ailaltă, dar asta-i asta..." Demontasem mecanismul prin care Leana și Burtică îl foloseau pe Triță Făniță să acopere ruleta.

Chiar nu puteați să-l priponiți pe Pacipa dacă voiați?

Aia-i treaba mea! Nu ți-am spus că a plecat din biroul meu? L-am visat acum câteva nopți. Nu știu cum apăruse ici pe canapea. Nu l-am iertat nici în vis. „Eu te puteam aresta, mă, că ai fugit din biroul meu și nu mai făceai atâta rău țării!" „Erai în stare. Ai fi făcut-o sigur." Tot umil se purta și-n vis. Putea să spună: „Bă, păi eu am America-n spate!" Așa cum ziceau alții că au Rusia-n spate și tot s-a ales prafu'. Mult timp mi se spunea: „Unul din conducerea ministerului știa..." Dar nu-i adevărat...

M-a afectat această nouă confruntare cu Ceaușescu și-așa am ajuns la Grădiște.

În loc să aprecieze ce-am făcut pentru statul român, Ceaușescu a ricanat. Nu mai pricepeam nimic. Domnule, în ce hățiș am intrat, cu cine am de-a face? Finalul spune tot despre ei și despre Burtică. Nu mai trebuia să știu tot. Mi-am expus oamenii la Berna pentru țară, ca să rezulte aranjamentul lui Burtică și Triță Făniță.

Ceaușescu ne-a obligat să-l „discutăm" pe Triță în ședințele de partid din toată țara, să cerem excluderea lui din partid cu mânie proletară. Și atât. Iliescu nu i-a făcut nimic. Constantinescu nu l-a atins c-o floare. Dumneavoastră de ce i-ați dat drumul din pușcărie?

Treaba mea! Ceaușescu l-a băgat în pușcărie și eu l-am scos pentru că am văzut că nu e vinovat el, ci Leana, Ceaușescu și Burtică. Triță era o victimă.

Aici informațiile noastre nu concordă, domnule general...

Să fii sănătos, scumpule! Eu am fost consecvent, te asigur. Lasă BRITANNIA-n pace! Cunosc toată povestea... Are 17 volume. Zici că le-ai văzut... Când am văzut că vor să arunce vina pe Triță Făniță, l-am scos din cauză fiindcă era victima aranjamentelor dintre Burtică și Leana. L-am trimis pe colonelul Vasile la Triță în birou. I-a arătat harta lumii și i-a punctat pe unde-i merg vapoarele: astea trei în Algeria, astea două la Constanța, pleacă trei din Norvegia, unul vine din Australia...

Erau vapoarele lui? Nu era grâul României?

Pe dracu! E o treabă de meserie! În România nu există acum o figură mai mare. Și omenirea are nevoie de asemenea figuri. Mâine murim de foame, domnule, din cauza secetei și vom apela la buncărele lui Triță.

L-ați ajutat să urce? Este creația Securității?

Nu spun asta, dar nu era vinovat. Ceea ce nu înseamnă că Triță e lacrima Christi, dar nu sunt elemente care să-l acuze.

Și cu clanțele aurite de la Breaza era adevărat?

Oamenii mei știau tot, însă nu mai puteam raporta nimănui. Dovadă, felul cum m-a abordat răposatul după ce amușinasem afacerile lui Triță.

1983. Carlos într-o capitală est-europeană. Recunoaşteţi acest grilaj?

Fotografie de paşaport a lui Carlos

14-16 mai 1968: Charles de Gaulle vizitează România. O strângere de mână, arvună la decoraţia de Comandor al Legiunii de Onoare (imaginea din stânga). Generalul Pleşiţă (in medalion, imaginea din dreapta), „umbra" generalului de Gaulle la Bucureşti

ORDRE NATIONAL DE LA LÉGION D'HONNEUR

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE FRANÇAISE

COMMANDEUR DE LA LÉGION D'HONNEUR

O amintire de familie: semnătura generalului de Gaulle

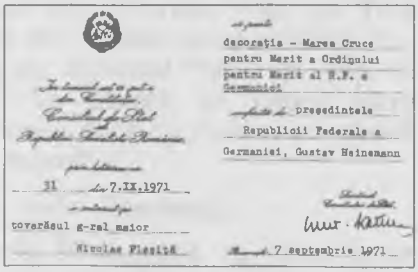

decoraţia - Marea Cruce pentru Merit a Ordinului pentru Merit al R.F. a Germaniei

Republicii Federale a Germaniei, Gustav Heinemann

31 din 7.IX.1971

coveršul g-ral maior Nicolae Plesiţă

7 septembrie 1971

Nici vest-germanii nu s-au lăsat mai prejos

18. Afacerea Carlos-Șacalul - filiera românească

Câți bani v-a costat sau ce merite deosebite au dus la acordarea distincției de Comandor al Legiunii de Onoare?

În ceea ce privește decorația de Comandor al Legiunii de Onoare, aceasta mi-a fost înmânată personal de către Charles de Gaulle cu ocazia vizitei sale în România, în 1968. Vreau să menționez că decorația n-a fost dată așa cum se obișnuia, protocolar, ci în schimbul unor merite deosebite în asigurarea securității personale a lui de Gaulle. Valoarea acestei activități a fost apreciată de președintele francez, mai ales că în timpul vizitei a apărut o informație fulminantă, cum că se pune la cale un atentat împotriva sa. Se punea problema dacă de Gaulle poate să continue vizita în România sau să o întrerupă și să se întoarcă acasă, cu atât mai mult cu cât la Paris începuseră manifestațiile studențești care, după ce s-a întors de la noi, s-au intensificat până la plecarea lui din conducerea statului. Informația era deci deosebit de gravă și am primit-o tocmai în momentul când urma să se deplaseze la Pitești și de acolo la Craiova. Nu ne puteam permite noi, ca țară gazdă, să întrerupem vizita, căci ar fi fost un semn că nu suntem în stare să contracarăm acțiunea de atentat despre care se vorbea în informație. Atunci am luat toate măsurile de rigoare, în țară și în străinătate, de natură să contracareze un eventual atentat împotriva lui de Gaulle. Sigur, s-a recurs la mijloace specifice - nu e cazul să le relatăm aici -, dar cert e că, prin măsurile luate, i-am intimidat, blocând intenția grupării semnalate de a trece la acțiune. Ba mai mult, i-am pus în situația să-și ia ei măsuri de autoapărare. Vizita lui de Gaulle a continuat în România fără probleme.

De Gaulle, ținta unui atentat în România?

Informația s-a dovedit adevărată sau a fost o diversiune?

N-am putea-o califica nici diversiune, nici ca adevărată sută la sută. Cert e că nu se putea face, nici atunci, nici acum când discutăm problema, abstracție de acțiunile care se desfășurau în Franța, la Paris, de informația pe care am primit-o cu privire la pregătirea atentatului. De Gaulle a fost informat despre acest lucru și, militar fiind, a fost de acord cu noi să-și continue vizita. Bineînțeles, ne-a întrebat dacă am luat toate măsurile care se impun. După vizită, drept răsplată pentru securitatea pe care i-am asigurat-o, mi-a înmânat Ordinul Legiunea de Onoare, gradul de Comandor, care este al treilea din cele cinci clase pe care le are acest ordin.

Dle general, în ultimul timp presa, sau mai bine zis o parte a presei scrise, și câteva posturi de televiziune vă prezintă pe dvs. și afacerea Carlos pe primele pagini. Când și cum l-ați cunoscut pe Ilici Ramirez Sanchez, alias Carlos? Să nu-mi răspundeți ca în interviul de acum un an din Lumea Magazin - *citez: „L-am cunoscut mișto, cum te cunosc și pe tine. Șacalul a fost agentul nostru, nu noi am fost agenții lui".*

Încă de la începutul anilor 70, mult hulita Securitate s-a sesizat de fenomenul terorist, care se manifesta în forme incipiente. În cadrul aparatului de securitate s-au constituit organisme speciale de luptă antiteroristă și, în același timp, s-au luat în lucru o seamă de persoane suspecte din țară și din străinătate care făceau obiectul fenomenului respectiv, deci al terorismului. S-au identificat în procesul muncii informativ-operative o seamă de grupări suspecte din țară sau care acționau pe teritoriul țării noastre sau erau în tranzit între Orient și Occident. Noi eram un loc de trecere, tranzitul se făcea pe Otopeni. Sigur că s-au luat măsuri de neutralizare a acestor persoane, fie prin arestare, fie prin cercetarea și confiscarea armamentului găsit asupra lor. Ca o tactică a noastră, am folosit și procedeul de a le da drumul după elucidarea problemei, de a-i conduce la graniță și a-i atenționa să nu mai îndrăznească să intre pe teritoriul țării noastre. A fost un procedeu bun, pentru că i-a convins pe cei care erau puși în slujba terorismului să nu mai acționeze pe teritoriul țării noastre, fie împotriva României, fie împotriva unor instituții, mai ales ambasade ale țărilor străine...

Așa ați făcut și cu Carlos, l-ați condus până la graniță și i-ați spus să nu mai vină?

Vă răspund mai târziu. Deci a fost un proces îndelungat, care a luat timp. În cadrul acestei munci a apărut și faimosul Carlos. El a fost luat în seamă mai ales după isprăvile făcute la Paris prin împușcarea celor doi polițiști și a agentului care-i însoțea, culminând cu capturarea miniștrilor petrolului, participanți la o conferință OPEC. Ei bine, această ispravă, așa cum am numit-o, a pus în mișcare nu numai aparatul nostru de securitate, ci toate serviciile secrete care au realizat că nu e de glumit cu acest fenomen. Sigur că s-au luat măsuri în ce ne privește ca, dacă își face apariția Carlos, să punem mâna pe el și să-l arestăm. Sigur că treaba asta n-a fost simplă, dar i-am dat de urmă. Am stabilit în final că el și gruparea lui făceau frecvent tranzitul prin România, în călătoriile dintre Orientul Apropiat și Occident. Călătoreau pe baza unor documente. Carlos avea pașaport diplomatic de care uza și care-l avantaja, scutindu-l de o seamă de operațiuni de control și polițienești care se făceau cu ocazia tranzitului după regulile internaționale cunoscute. Evident că noi ne pregăteam, cu tot pașaportul lui diplomatic, să punem mâna pe el. Tocmai în momentul când eram pe cale de a pune în aplicare o hotărâre de reținere a lui și a aghiotanților lui - întotdeauna călătorea însoțit de un număr de aghiotanți -, a survenit dezertarea și trădarea lui Pacepa. Repet, dezertarea și trădarea, defecțiunea, că așa se cheamă ceea ce a făcut Pacepa, el fiind general și în conducerea Serviciului de Informații Externe, nu așa cum obișnuiesc unii să zică, fie în presa de care mi-ați pomenit, fie cu alte ocazii.

Pacepa, legătura dintre Ceaușescu și Arafat

S-au complicat lucrurile. N-am putut acționa cum ne propusesem asupra lui Carlos pentru că Pacepa, pe lângă funcția pe care o avea, de adjunct al generalului Doicaru - șeful SIE, a fost folosit în mod frecvent de Ceaușescu în legăturile sale cu Yasser Arafat. Primea și transmitea mesaje între Arafat și Ceaușescu, Ceaușescu și Arafat și, mai mult decât atât, se ocupa personal de primirea lui Arafat, care făcea des vizite în România în mod confidențial, în afara celor oficiale de care se știa și se vorbea. În aceste operațiuni, Pacepa a intrat în posesia a o seamă de informații care vizau activitatea Organizației pentru Eliberarea Palestinei (OEP).

Prin dezertarea și trădarea sa, el a periclitat OEP și mai ales o seamă de operațiuni ale OEP, unele chiar cu caracter terorist. La urma urmei, terorismul nu e caracteristic numai OEP, terorismul a fost caracteristic și Israelului până la eliberarea și constituirea lui ca stat, în 1948. S-a folosit de terorism, iar eu am arătat în revista dvs., cu ocazia unui interviu, ce a zis Shamir, prim-ministru al Israelului după constituirea statului. S-a găsit un corespondent curios să-i pună întrebarea: „Dle Shamir, puteți să ne vorbiți de operațiunile pe care le-ați condus personal în Franța și Anglia până la eliberarea Israelului?". Shamir, un bun cetățean israelian, un patriot, și deștept în același timp, îi spune: „Domnișoară, mi-e frică să mă și gândesc, mi-e frică să-mi și amintesc câte operațiuni am întreprins până când am ajuns la eliberarea din 1948". Și încă o chestiune pe care v-o spune un om care a lucrat 42 de ani în serviciile secrete: n-a existat în România nici în trecutul mai îndepărtat, nici în cel mai apropiat și nici în țările vecine și mai ales în Rusia, vreo conspirație care să nu fi uzat de instrumentul terorist. Așadar, nu e un fenomen străin de practicile generale sau străin de cunoașterea noastră. Yasser Arafat, foarte îngrijorat, așa cum spuneam, de pericolul care-l păștea în legătură cu ceea ce știa Pacepa, care dezertase, a fost foarte interesat în capturarea și lichidarea lui, și asta cât mai repede, pentru a nu vărsa tot sacul cu datele pe care le știa stăpânilor la care a dezertat. Fac o paranteză. Atunci, alta era situația. Americanii erau cei care nici nu vroiau să audă de Arafat, deci nu e situația din prezent când Arafat merge la Washington să se întâlnească în Biroul Oval cu Clinton pentru a media procesul de pace din Orient...

Haideți să revenim. Deci Arafat era îngrijorat și...

Și atunci, dat fiind faptul că nu era situația de acum, i l-a propus lui Ceaușescu pe omul care să-l captureze și să-l lichideze, prezentându-l drept omul lui de încredere, pe Carlos.

Dvs. nu știați că acest Carlos, cel pe care vroiați să-l prindeți, era de fapt omul de încredere al lui Arafat?

Nu știam, dar bănuiam, pentru că el, așa cum spuneam, pendula între Damascul din Orientul Apropiat și Occident, iar mișcarea cea mai puternică era mișcarea palestiniană a lui Arafat, OEP. Ceaușescu a acceptat, ceea ce ne-a jignit teribil. De ce? Pentru că era o ofensă adusă capacității aparatului nostru, care putea să facă

această treabă fără să se recurgă la mercenari. Am calificat problema ca fiind un act de neîncredere din partea lui Ceaușescu față de aparatul de securitate, chestiune care, tot în paranteză vă spun, nu era de fapt o noutate pentru noi, ea fiind de fapt reciprocă. Și acum...

Carlos a fost contactat prin colonelul Nica

Ceaușescu a vorbit direct cu Carlos sau a apelat la dvs. să intermediați?

Ceaușescu a făcut mare taină, a luat un ofițer de la Centrul de Informații Externe (CIE), colonelul Nica, ca ofițer de legătură între Carlos, Ceaușescu și Arafat.

Nica era subordonat dvs.?

Nica era subordonat CIE, evident - eu nu eram atunci acolo -, dar a primit consemn ca despre această treabă să nu vorbească decât cu comandantul suprem. Așadar, taină generală. Carlos a fost contactat de colonelul Nica prin Arafat și reprezentantul OEP de la București. Și au intrat în relații de muncă pentru îndeplinirea sarcinii pe care i-a trasat-o Arafat lui Carlos.

Pentru ce sumă de bani se angajase Carlos să-l captureze pe Pacepa? Să nu-mi spuneți că nu știți sau n-ați aflat ulterior?

Povești, povești se spun în legătură cu treaba asta...

Era normal să fie plătit un om care din treaba asta trebuia să aibă o finanțare...

Nu s-a angajat și n-a pretins nici o parte.

Era, așa, lovit de un patriotism...

El era subordonat lui Arafat, trecuse de la creștinism la islamism și-și însușise serios ideologia musulmană. Era un fanatic și executa, sau a încercat să execute, un ordin dat de Arafat, pe fondul acesta...

Când l-ați cunoscut dvs.?

...O să spun îndată, dar el n-a îndrăznit să-i spună lui Arafat și nici lui Nica dacă acceptă sau nu acceptă misiunea. A intrat în

contact cu acest ofițer de legătură dintre Carlos, Ceaușescu și Arafat, dar fără să-i spună ce are de gând să facă.

De unde știți?

Îți spun eu ce s-a întâmplat mai departe... Știu de la el. Carlos avea pretenția ca această misiune să-i fie transmisă direct de Arafat - era un om mândru, orgolios, Carlos - sau de Ceaușescu și a tot târât problema fără să-i dea un răspuns cert lui Nica, astfel încât Ceaușescu și-a pierdut răbdarea. Dar a ținut mare taină, deoarece credea despre Carlos că e mare zmeu și o să rezolve problema, și a tot așteptat. Între timp, s-au produs niște schimbări în conducerea CIE, mai ales după trădarea lui Pacepa, mai radicale, structurale. Am fost însărcinat să preiau comanda CIE, o adevărată corabie ciuruită și în derivă, dar nu e obiectul discuției noastre și nu e cazul să dezvolt.

Când am luat în primire Centrul de Informații Externe, nici predecesorul meu și nici Ceaușescu nu mi-au pomenit o vorbă despre tergiversările lui Carlos. Ceaușescu a continuat să păstreze taina, crezând că treaba se rezolvă. Evident că am aflat pe parcurs despre lucrarea asta, o lucrare specială, coordonată de Ceaușescu. De la cine? De la Nica. Nica, săracul, era foarte jenat să-și desfășoare activitatea fără să raporteze șefului lui direct, șefului Centrului, respectiv mie. Când am preluat comanda Centrului, l-am și apostrofat: „Respectă consemnul care ți s-a dat. Nu vreau să știu, am eu destule probleme după trădarea lui Pacepa cu această corabie ciuruită. Vedeți-vă de treabă și să nu te mai prind pe la mine." L-am topit pe bietul Nica, mi-am dat seama, dar nu puteam proceda altfel, și atunci Nica a continuat să tragă de Carlos și să tot comunice între Carlos și Ceaușescu. Ăla, cum am spus, mândru, nu-i spunea nimic...

Carlos renunțase la terorism

Cum comunicau: venind Carlos în România sau aveau și alte canale de a discuta cu el?

S-au întâlnit și la Praga, și la Budapesta, s-au întâlnit și cu ocazia tranzitului pe care-l făcea Carlos prin Otopeni. În '81 sau '82, într-o discuție cu Ceaușescu, jenat și el, mi-a spus: „Mă, ia vezi tu cu Carlos ăsta!". „Ce să văd? Nu știu nimic, îl urmărim pe linie antiteroristă." „Nu, nu, mă, ție nu ți-a spus

nimeni că, uite, a intervenit această înțelegere între mine și Arafat?" „Nu, nu mi-a spus nimeni. Dumneavoastră n-ați găsit cu cale să-mi spuneți atunci când mi s-a predat Centrul. Oamenii au respectat consemnul". N-am vrut să-l divulg pe bietul colonel Nica. „E, uite, îți spun eu acum." „Cam târziu. Da, mă rog, spuneți". „Fă bine, prin ofițerul de legătură, colonelul Nica, intră în contact cu Carlos și ai o discuție cu el: ce are de gând să facă? Rezolvă sarcina la care s-a angajat sau ne duce cu vorba? Că ne-a dus destul." Și atunci i-am transmis lui Nica ordinul lui Ceaușescu.

Unde v-ați întâlnit cu Carlos?

Cu ocazia unui tranzit pe care îl făcea frecvent între Orient-Damasc și Occident, Nica ne-a aranjat o întrevedere la Otopeni. Carlos, bineînțeles, a fost mulțumit că a rezistat și că până la urmă Ceaușescu a catadixit să dea unui general ordin să stea de vorbă cu el. N-a renunțat la ideea de a se vedea cu Ceaușescu, dar a acceptat să discutăm concret și i-am transmis ce-a zis Ceaușescu: „Domnule, ce-ai de gând să faci? Rezolvi treaba sau tragi de timp?" Și atunci Carlos - sigur, după ce ne-am încălzit puțin la un pahar de vorbă - mi-a spus: „Domnule general, uite, ofițerului de legătură, colonelul Nica, nu i-am spus, dar dumneavoastră vă spun clar: să știți că nu trag de timp, dar nu am nici o posibilitate pe America. Și doi - ceea ce m-a surprins -, să știți, domnule general, că pe mine nu m-a întrebat Arafat când mi-a dat această misiune. Eu deja fac parte dintr-o grupare de întemeiere a Internaționalei a III-a comuniste. Alta decât a staliniștilor din vechea garda. Acum eu nu desfășor activitate teroristă, ci activitate politică pe baza misiunii pe care o am. Ca atare, nu agreez ordinul care mi s-a dat și n-am de gând să-l execut. Am terminat cu terorismul. E adevărat, când am aderat la mișcarea palestiniană, când am fost în Valea Beka și am luptat în detașamentele lor, am făcut activitate teroristă, cu arma în mână. Acum nu mai am chef de așa ceva!".

Ceaușescu s-a întâlnit vreodată cu Carlos?

Carlos avea pretenția unei legături directe cu Ceaușescu, dar acesta a refuzat așa ceva. I-am transmis discuția cu Carlos și, când a aflat răspunsul acestuia, a făcut spume la gură, cum făcea el de obicei. Atunci mi-am permis și eu să-l informez pe

Ceaușescu că ăsta reprezintă un pericol pentru autoritatea țării, deoarece Mossadul era pe urmele lui. De unde știam? Eram prieten cu rabinul Moses Rosen. Și el m-a informat: „Domnule general, uite ce mi-au spus băieții de la Mossad, cum că..." Am vrut să-l încurajez: „Lăsați, eminență, nu se întâmplă nimic, securitatea dvs. este asigurată". „Asigurată, pe dracu! Uite ce mi-au spus băieții de la Mossad: că ăștia joacă țontoroiul pe aeroportul Otopeni, trecând din Orient în Occident. Ceaușescu a rămas mut când a auzit de treaba asta. Ca să contracareze, a emis o hotărâre specială a Comitetului Politic Executiv în legătură cu poziția României și a statului român față de terorism. E document și se găsește în arhive. Mie mi-a convenit de minune afacerea și atunci am smuls aprobarea să-i dăm papucii lui Carlos și echipei lui, aghiotanților lui, speriindu-i și pe ei cu informația pe care mi-a dat-o rabinul - că Mossadul e pe urmele lor - și să înceteze să mai facă tranzitul ăsta, să-l facă prin altă parte, dar să nu mai vină la noi. Și să vezi reacția lui Carlos. Auzind treaba asta, s-a speriat, a refuzat să plece mai departe cu avionul și a solicitat să fie scos cu trenul prin Iugoslavia. Deci, i-a fost frică să mai calce pe aeroportul Otopeni. Era o chestiune de-acum rezolvată din punctul nostru de vedere.

I-am făcut dosar informativ

Carlos a avut dosar de urmărire operativă din partea Securității române?

Sigur că da. După ce am constituit organismul acela antiterorist și am început să nominalizăm și să identificăm persoanele suspecte de terorism, l-am identificat și pe el. L-am luat în lucru, i-am făcut dosar informativ și l-am urmărit cu lupa până când l-am interceptat la Otopeni. Deci a avut dosar de urmărire, și foarte bine că a avut, asta e practica generală. Așa am evitat niște activități pe care putea să le desfășoare împotriva României.

În Evenimentul zilei s-au publicat două note puse la dispoziție, după cum scrie ziarul, de colonelul Nica, cel de care dvs. ați pomenit că a fost legătura lui Carlos. Aceste note cereau scăderea din evidențele UM 0297 a armelor trimise lui Carlos. Deci Carlos a primit arme?

E o speculație de presă interpretarea acestor documente. Sunt reale, dar ce reprezintă ele? Transfer de armament de la UM 0297 la Carlos sau e vorba de transferul acestui material de luptă antiteroristă, care făcea obiectul dotării unității antiteroriste pe care am constituit-o după ce s-a dezvoltat fenomenul, după ce am văzut treaba cu Carlos și așa mai departe? Și atunci intervine, cum spun, speculația presei, care, găsind aceste note - la urma urmei nici nu mă interesează de unde le au, pe mine mă interesează interpretarea eronată -, scrie că armele au mers la Carlos. Nu, domnule, au intrat în dotarea unității antiteroriste pe care am înființat-o personal.

Cum se numea înainte de a o fi înființat?

O măgăoaie, am găsit-o acolo, o unitate minusculă, „de lichidări" - așa se intitula. O copie a unor unități care existau în cadrul serviciilor de informații din străinătate și care nu ne avantaja. Le-am spus: „Domnilor, fugiți de aici, terminați cu lichidările astea!". Și am transformat unitatea aia minusculă de lichidare a celor care trădau - pe ei îi viza - în unitate antiteroristă. Sigur că în cadrul unității ne ocupam și de cei care trădau, printre care și Pacepa.

Serviciile de securitate s-au folosit de experiența și capacitatea lui Carlos? În afară de cazul Pacepa, i s-au dat și alte dispoziții?

Nici vorbă, nici vorbă. Speculații! Vă rog să mă întrebați concret și vă dau răspunsul punctual.

Atunci vă întreb tot din presă, pentru că asta este sursa noastră...

Adică deștepții au aruncat piatra și noi trebuie să o scoatem...

Să încercăm. Deci să luăm cazul așa-zisului „trădător" Ion Șerban. În Elveția, atentatul asupra sa a constat în aruncarea în aer a mașinii, cu un explozibil - spune în ziar - pus la dispoziție de unitățile speciale ale Centrului de Informații Externe, condus de dvs. Și ca dovadă scrie că pe mașina lui Șerban s-a păstrat o amprentă a unuia dintre oamenii lui Carlos...

Păi să folosească amprenta, să identifice legătura. Nu, domnule, nu a avut nici o sarcină în afară de capturarea și lichidarea lui

Pacepa. În ce-i privește pe ceilalți, și atunci și acum îi paște lichidarea. Pe Șerban, pe Mandache și pe alții... Mandache a fost recrutat de KGB. N-am vorbit despre asta până acum. L-au lansat în Germania și a acționat la ordinele ălora în interesul lor și în detrimentul nostru. Ăia au simulat dezertarea lui Mandache de la noi, iar el a devenit trădător. Realitatea e că nu era trădător. Nu e exclus să nu-i fi mai ascultat nici pe KGB-iști și atunci aceștia au pus la cale acțiunea aceea împotriva lui. Cât îl privește pe Șerban, este foarte posibil ca oamenii însărcinați să-l prindă, să-l captureze, să-l lichideze - pentru că, domnule dragă, am avut aproape 30, în frunte cu Pacepa, cu hotărâri judecătorești de condamnare la moarte. Cine executa sentințele de condamnare la moarte? Trebuia să le execute Centrul de Informații Externe. Indiferent unde se găseau. Și atunci, repet: să rețină ăștia care au dezertat și n-au fost prinși, care încă nu s-au predat, că asta îi paște: sentința trebuie executată, indiferent că s-a schimbat regimul politic.

Carlos avea cont la BRCE

Domnule general, Carlos a avut cont la Bancorex?

Și asta e o aiureală, pe care o scrie tot presa. Știam de contul lui.

Și atunci unde e aiureala?

Aveam noi nevoie de cont? Nu! Contul a fost deschis la BRCE pentru a fi sponsorizat de afară în activitățile pe care le avea cu Internaționala a III-a și cu altele. L-am obligat să-și deschidă cont pentru că erau lefteri și se rugau să le dăm câte o para. Le-am spus: „Domnilor, noi nu vă putem da de pomană. Cei care vă susțin să vă dea bani." „Păi, dacă umblăm de colo-colo, unde?" Atunci le-am sugerat să-și facă un cont. În dublu scop: mai întâi să scăpăm noi, să nu facem cheltuieli cu ei, și apoi pentru a avea posibilitatea, în cadrul acțiunii de urmărire informativă a lui Carlos, să prindem firele celor care îi susțineau materialicește. Și luam firul de la cont. Deci era o chestiune profesională, nu cum interpretează reporterul de la cotidianul citat.

Dar armament a cumpărat Carlos din România?

Cu ce să cumpere?

Cu banii din cont.

Cine îi dădea lui armament? Nica avea destulă autonomie. Eu nu exclud că i-o fi dat, dar nu cu căruța, cum apare în facsimilele actelor acelora, care sunt - așa cum v-am spus - de transfer al armamentului de la unitatea mare la unitatea antiteroristă, pentru dotarea ei. Ca să fie și mai clar: Carlos, neîndeplinind sarcinile pe care i le-a dat Arafat în legătură cu capturarea și lichidarea lui Pacepa, încerca să se facă util și el cu ceva. Și apropo de armament, el a venit cu câteva arme sofisticate, aduse de afară, nu știu exact de unde, din Orient sau din Occident, deci el ne-a dat nouă, nu noi lui. Le-am dat fabricilor noastre de armament ca să se inspire în producerea armelor respective, mai ales pentru dotarea brigăzii antiteroriste.

Este adevărat că eșuarea atentatului asupra lui Virgil Tănase, pe care trebuia să-l comită Haiducu, a fost motivul pentru care Ceaușescu v-a demis și v-a trimis la Grădiștea?

Da, e bună întrebarea, domnule director... Este o mare fantasmagorie treaba cu Virgil Tănase și cu Haiducu. Și sunt nevoit, chiar dacă lungim puțin vorba, să dezvălui o treabă pe care am mai spus-o, dar nu în întregime, într-unul dintre interviurile publicate de revista dvs., Lumea Magazin. Despre ce e vorba? Haiducu era ofițer de securitate, fiul unui ilegalist evreu din România. L-am cunoscut personal. A fost recrutat de Pacepa pentru munca de informații externe, plimbat prin câteva țări și până la urmă stabilit în Franța. Pacepa ținea legătura personal cu el, pentru că avea și niște oameni cu care lucra direct, nemijlocit. Și unul dintre acești oameni era Haiducu. La un moment dat, după ce a trădat Pacepa și a dezertat, Haiducu a fost antrenat într-o chestiune de racolare a mea. Omologii mei francezi - pe care îi iubesc, deși aveam motiv să mă supăr. Dar de ce să te superi? Se întâmplă în relațiile dintre serviciile secrete, aici nu merge cuvântul de onoare, ci lupta inteligențelor -, s-au zgâriat pe față, ca și nemții, că l-au scăpat pe Pacepa din mână. Pacepa le-a spus: „Domnilor, sunt atâția care gândesc ca mine în serviciul de informații externe român, oameni care sunt nemulțumiți de niște lucruri". În rândul nemulțumiților eram și eu.

Francezii mi-au propus să dezertez

Ministrul francez de interne, omul lui Mitterrand, mi-a scris o scrisoare, i-a dat-o mamei lui Haiducu - care era în țară - și aceasta mi-a adus-o. Îmi propunea, negru pe alb, să dezertez, să fac ce a făcut Pacepa, că-mi pune la dispoziție un avion, ca să-mi iau familia și pe cine mai cred eu, pentru că o să mi se dea onoruri guvernamentale când ajung în Franța.

Aveți dovada?

Am scrisoarea. Bineînțeles că m-am dus cu scrisoarea la Ceaușescu. M-a revoltat teribil și atunci i-am dat și peste ochi lui Ceaușescu, la figurat, desigur: „Mitterrand, căruia i-ați dat 400 000 de dolari pentru alegeri, îl pune pe ministrul lui de interne, care e tot socialist, să mă racoleze după modelul lui Pacepa. Pentru că, rețineți: Pacepa, când a fugit, a fugit din birou de la mine. Am publicat treaba asta. Și atunci i-am cerut lui Ceaușescu să-mi permită să discut cu omologul meu...

Bineînțeles că nu v-a permis...

Bineînțeles că nu mi-a permis. Întâi a făcut o pauză, așa cum făcea el, și apoi a zis: „Nu, lasă că stau eu de vorbă cu Mitterrand". Virgil Tănase? Săracul de el, o victimă a combinațiilor lui Pacepa, care a simulat dispariția lui Tănase în Franța și a pus-o pe seama unor acțiuni ale noastre. Tănase a plecat de bună voie și nesilit de nimeni în Franța. Nu vreau să spun mai mult. O primea pe maică-sa ori de câte ori voia să plece din Galați la Paris. Făcea plimbări între Galați și Paris cum fac eu între București și Curtea de Argeș. Deci, asta e afacerea Virgil Tănase: o înscenare, ca să se poată realiza combinația cu racolarea mea.

Cine a bătut-o pe Monica Lovinescu?

Tovarășul Pacepa, care a defectat. El a primit sarcina să se ocupe de Monica. A făcut rost de doi mercenari negri, sunt destui în Paris, care au bătut-o la o gură de metrou de au făcut-o neagră.

Și dvs. nu ați știut?

Păi eu de unde să știu?

De la Pacepa. Era subordonatul dvs.

Nu era subordonatul meu. Eu nu am lucrat cu Pacepa. El primise comanda de la Ceaușescu, care coordona nemijlocit acest sector de informații externe. Eu am aflat întâmplarea din presă. Dacă aș fi știut, probabil aș fi fost de acord: „Bate-o, mă!". Din când în când nu strică să-i ciomăgești pe unii pentru ca să le vină mintea la cap. Nu e democratic, dar e polițienesc.

Vă aflați în anchetă penală pentru angajarea lui Carlos în tentativa de asasinare sau de capturare a lui Pacepa, a lui Goma sau a altor disidenți?

Nu mă aflu în nici o cercetare.

Minciuna are picioare scurte

Ați fost convocat la Parchet?

Am fost solicitat de Parchet, de generalul Voinea, să-i ajut pe elvețieni, pe nemți și pe francezi. Am răspuns invitației, exceptându-i pe omologii mei francezi. Elvețienilor și nemților le-am spus tot ceea ce știam în legătură cu problema, în sensul de a-i ajuta să-și elucideze treaba pentru care s-au deplasat la noi. Dar după ce le-am dat informațiile, le-am spus: „De ce veniți după patru ani, după ce ați arestat niște oameni, să culegeți probe de la noi? De ce n-ați venit înainte de a-i aresta? De ce nu respectați principiul de bază al dreptului, prezumția de nevinovăție? Când e vorba de noi, țările foste socialiste, dați grămadă să ne dați sfaturi despre democrație, despre respectarea drepturilor omului și așa mai departe. Dar când e vorba despre voi, țineți patru oameni arestați de patru ani și acum veniți să culegeți probe pentru că ați ajuns la ananghie și nu aveți cum justifica de ce i-ați ținut la arest". (Și-i țin și acum, dacă nu le-or fi dat drumul.) S-au scuzat, că să vedeți... „Măi, nu mai dați lecții la alții, că sunteți în defect!" Neamțul, mai circumspect și, ca orice neamț, cu bunsimț, a stat în banca lui, a ascultat ce i s-a răspuns la întrebări, a consemnat, ne-a salutat și s-a dus. Elvețienii au plecat însă foarte nemulțumiți pentru că n-am putut să-i ajutăm prea mult. Cu francezii n-am stat de vorbă, că n-am fost aici când au venit. Îmi pare rău că n-am fost, ca să mă explic cu ei, date

fiind relațiile bune, amicale și fructuoase dintre noi în problemele mari, cum a fost atentatul împotriva lui de Gaulle. Aș fi vrut să le zic ce li se cuvine: „De ce ați acceptat combinația lui Pacepa și CIA, care stătea în spatele lui, de racolare a mea? Scrisoarea de racolare era a ministrului vostru de interne".

Probabil că erați un om valoros...

Evident că nu umblau ei după cai verzi!

Domnule general, tot în presă am găsit altă știre: „Informațiile care se vehiculează despre finalizarea dosarului Carlos-Șacalul, filiera românească, sunt departe de adevăr" - a declarat generalul-magistrat Dan Voinea, șeful Secției Parchetelor militare din Parchetul general. Potrivit generalului Voinea, acest dosar este încă în lucru și nici vorbă să fie trimis cineva în judecată. Domnule general, cine credeți că spune adevărul, cine fabrică și în ce scop aceste informații, care - așa cum spune domnul Dan Voinea - sunt departe de adevăr?

Foarte bine formulată întrebarea. Cine fabrică așa ceva? Niște codițe de topor din mass-media, care - conștient sau inconștient - s-au pus în slujba ocultei, care inventează și lansează asemenea versiuni pentru a lovi în prestigiul Serviciilor de informații românești și al celor care le-au condus sau le conduc. Dar eu le spun de pe acum că au dat și dau greș. Minciuna are picioare scurte. Problemele sunt așa cum le-am prezentat aici. În ce-l privește pe domnul general Dan Voinea, pe care l-ați invocat și citat, nu mă mir deloc de poziția lui în legătură cu zvonurile lansate, pentru că el este un profesionist cu multă experiență. Nu mai e locotenentul de altădată, care lucra cu generalul Iscrulescu; nu mai e nici cel care a fost târât în procesul lui Ceaușescu, împreună cu tot completul de judecată de la Târgoviște; nu mai e nici cel care se încearcă să fie târât în alte procese. E omul care, ca orice profesionist, pipăie lucrurile și, cum spune proverbul românesc, măsoară de zece ori și taie o dată. Asta nu înseamnă că nu poate să greșească, ca orice om. Dar, în fond, ăsta este generalul Dan Voinea, pentru care am tot respectul.

Domnule general, în concluzie, cu „da" sau „nu": există vreo afacere Carlos-filiera românească?

E o întrebare de o mie de puncte. Eu nu califc nimic. Lucrurile s-au prezentat exact așa cum v-am relatat.

Richard Nixon în vizită
la Bucureşti (august 1969)

În umbra lui Alexander Dubcek

19. Informatori din convingere

Nu voiam să-l otrăvim pe Reagan

Toți activiștii importanți au făcut ceva pușcărie după decembrie 1989. Cum vă explicați că Ion Ursu a scăpat?

Cazul e simpatic foc. Mie mi-e foarte greu să selectez anumite situații mai semnificative de care m-am ocupat direct sau indirect. Eu nu „dezvălui", nu „destăinui", dar am dreptul să fac anumite confesiuni, cum au procedat și alții. Am primit nu întâmplător Ordinul Legiunea de Onoare. Evident, în mare parte pentru activitatea aparatului. Nu întâmplător au vrut să mă racoleze francezii prin intermediul lui Pacepa și Haiduc.

Nu era mai bine să acceptați? Plecați în America...

Am văzut America și nu mi-a plăcut.

Cum ați intrat în bucătăria de la Casa Albă?

Pe linie de agentură. Așa am ajuns la Reagan acasă. Prin nevastă-sa, Nancy Reagan. Nu ne interesa să-l otrăvim, cum ar crede unii. Am făcut o analiză cu băieții care lucrau pe spațiul american și m-am minunat cu ce cai verzi pe pereți umblau. Le-am spus clar: noi nu ne propunem să ocupăm America, să declarăm război Americii. Să păstrăm proporțiile. Vrem să depistăm agentura lor și pe cele ale altora care acționează împotriva României. Apoi, trebuie să ducem muncă de influență, astfel ca America să ne ajute. Am găsit o femeie isteață, s-a împrietenit cu Nancy pe probleme omenești. De câte ori apăreau probleme de interes pentru România, Nancy zicea doar atât: „Ronald dragă, hai să ajutăm România, să rezolvăm o dată cu clauza asta a lor..." Și ne-a ofe-

rit Reagan clauza permanentă.

Nu întâmplător, Bush n-a vrut să se implice în răsturnarea lui Ceaușescu, atunci când a discutat cu Gorbaciov la Malta.

Am avut oameni și la Dumnezeu

N-a vrut, dar a acceptat situația.

Asta-i altceva. „Noi discutăm chestiuni de ordin principial, nu ne implicăm în România. America a avut relații bune cu Ceaușescu. El nu va înțelege că facem acest lucru din motive principiale și va începe campania împotriva mea, fiindcă nu am fost sincer în relațiile cu românii", i-a spus lui Gorbaciov. Chestiunea este actuală și nu vreau să vorbesc mai mult. Mai ales în perspectiva venirii lui Bush-junior la președinție...

Ați avut băieți pe vapor?

Crezi că are relevanță? Noi am avut oameni și la Dumnezeu dacă am vrut să știm ce se întâmplă... Americanii i-au dat însă mână liberă lui Gorbaciov să acționeze în România.

Dar cu Ion Ursu ce-a fost?

Nu omul meu în sens ordinar. Eu am fost și sunt prieten de suflet cu Ursu, un ardelean exemplar. Povestea a fost că era plecat din țară la revoluție. Avea un singur defect: îi lipsea verticalitatea. Făcea sluj. În rest, era bun de pus la rană, un român autentic. Când l-am cunoscut, era prorector la Cluj, un fizician foarte bun. Nu mișca nimic la Universitatea Babeș-Bolyay fără ca noi să știm. Oricum, aveam și alte linii. El a înțeles și lucrul acesta nu-l deranja. Ursu a făcut servicii țării când a studiat fizica atomică în Statele Unite. Intelectualii din Cluj îi ziceau „drumul spre înalta societate". A ajuns adjunctul mult stimatei la Consiliul Național de Știință și Tehnologie (CNST). Ca „academiciancă", Leana era președinte. Îl invidiau mulți, dar de fapt el ducea jugul țărănește. Ea făcea protocol: „chimistă de renume mondial". El a creat un laborator cu dotări de ultimă oră. Eu eram aghiotantul lui Ceaușescu, înfipt tare la vârf... Nae Militaru era la armată. În '64, Militaru s-a manifestat contra lui Dej și am pus lupa pe el imediat. Dar totul ținea de aspirațiile olteanului: voia să parvină, să ajungă șeful statului. De aceea a și candidat și a murit de oftică. Să nu crezi că am făcut fișe ca în cazul lui Mircea Ionescu Quintus...

Umblă legenda că Ursu l-ar fi sfătuit pe Ceaușescu să organizeze acel miting, fatal pentru el, din 21 decembrie 1989. E adevărat?

Astea-s povești. Fiind permanent în mediul nostru și la București, Ursu ne punea în temă cu ce trebuia. Nu mișca un deget fără să ne întrebe. Leana îi cerea să facă demersuri ca să ajungă laureată a Premiului Nobel. L-a topit, săracu'... Și se plângea la noi: „N-am să fiu în stare și asta mă isprăvește!" I-a publicat cărți de specialitate, bine făcute de specialiști, nu de ea. Când s-a produs răzmerița, Ursu era adjunctul ei și membru supleant în Comitetul Politic Executiv.

Eram la Grădiștea. Luci, nevasta lui, s-a dus peste Ștefania, nevasta lui Militaru, care era ocupat cu „rivuluția". Și așa a împușcat Militaru doi iepuri. L-au declarat ca făcând parte din conspirație, lucru care a mers. „Ne ținea la curent cu plecările lui Ceaușescu în străinătate." Vax! Plecările erau anunțate. Erau altele mai subtile și nu le-a invocat Militaru. Așa a scăpat și Marina, primul-secretar de la Constanța, care ar fi făcut și el parte din „conspirație", fiindcă acolo era consulatul sovietic. Pe de o parte, Militaru a prezentat niște oameni de ținută ca făcând parte din conspirație, iar pe de altă parte, i-a salvat.

Nu eram în subordinea rușilor

Ca specialist atomist, Ion Ursu s-a implicat și în exploatarea uraniului de către ruși?

El e nașul apei grele de la Halânga, Turnu-Severin. A avut o stație pilot la Govora și apoi a făcut fabrica de la Halânga, pe care vor s-o dea ăștia pe nimic. A avut tangență cu exploatarea de la Ștei. Noi am criticat exploatarea uraniului de către ruși. El se împotrivea de asemenea spolierii sovietice. Erau probleme de interes național. Îl exaspera că rușii cărau uraniul pe nimic.

Era prevăzută exploatarea uraniului în documentele armistițiului româno-sovietic?

Nu. Sovromurile se ocupau de asta. S-a legendat acțiunea: „se extrage cuarț". Ursu ne-a prevenit ca specialist. Nu aveam alt zăcământ de aceeași valoare. Nici în lume nu era uraniu de-o asemenea puritate. În discuțiile noastre, Daicoviciu folosea informațiile de la Ursu și supradimensiona raptul ca istoric. Dacă nu

eram noi, Daicoviciu intra și el la Sighet. „Ne cară și uraniul, mă! Mâine-poimâine, România va fi nevoită să importe uraniu", îl avertiza pe Berghianu, primul-secretar de la Cluj. Nu știu dacă i-a spus lui Dej.

Eu m-am dus la Ștei în 1953 cu unul de la cadre care se ocupa cu probleme de învățământ la locul de muncă pentru oamenii noștri. Aveam o direcție la Ștei. Nu eram în subordinea rușilor. Ei știau de noi și poate că ne-au folosit în măsurile informative de protecție.

Securitatea supraveghea zecile de mii de militari români care lucrau acolo?

Era armată. Serviciile de spionaj străine s-au sesizat că rușii cară uraniul de la noi. Eu nu m-am limitat doar la învățământ. Eram iscoditor. Rușii luaseră măsuri draconice de protecție informativă. Noi trebuia să informăm conducerea. Generalul Dumitrașcu activa atunci la Oradea și, deci, la Ștei. Trimitea rapoartele lui Pantiușa (Pintilie), care era agentul rușilor. Imaginează-ți ce efect aveau rapoartele lui...

Dej ținea la Pantiușa, un basarabean arestat ca agent sovietic în timpul războiului. S-au cunoscut la Doftana. Nu era sută la sută agent al rușilor. Pare incredibil, dar așa a fost. El l-a omorât cu rânga pe Ștefan Foriș din porunca lui Dej. Agentura lui Stalin, condusă de Ana Pauker, a fost pusă pe brânci cu ajutorul lui Pantiușa. Ana credea că Pantiușa le face jocul. Duplicitatea era limpede. Dej avea trei motive să-l aprecieze pe Pantiușa: l-a recrutat în pușcărie; l-a folosit după 23 august 1944 în lupta pentru putere cu Foriș și gruparea ilegaliștilor neromâni; l-a manevrat în anihilarea grupării Ana Pauker-Luca-Teohari Georgescu.

În 1968, Pantiușa a arătat la anchetă că partidul avea două conduceri și una trebuia să dispară. Mintea lui s-a oprit la rangă. Efectiv, el lucra pentru nucleul românesc al partidului comunist, așa cum era el, evreu basarabean. Pe Dej îl depășea problema uraniului.

Totul era organizat diabolic, pentru ca uraniul să fie cărat rapid: 24 de ore din 24 se încărcau vagoane de tip landou. Măcinau roca. Simțeam graba rușilor. Parcă simțeau că vom întoarce foaia. Intrarea în galerii era foarte strict controlată de ruși. Galeriile se numeau orizonturi. Nici eu nu puteam intra oricum acolo. Mi-a trebuit autorizație specială, eliberată de conducerea rusească a minei. Credeam că e glumă.

Dumitrașcu știa că munca neprotejată în mina de uraniu era mortală? Dumneavoastră știați?

Fenomenul e valabil peste tot. Și silicoza este fatală. Mi-au spus că trebuie mască, dar mâinile nu erau protejate. Îi afecta și pe rușii care conduceau operațiunile, nu numai pe români. Nu erau mijloace eficiente de protecție. Dacă acum avem cazuri de cancer, nu e de mirare.

Să plângem de mila rușilor iradiați?

Nu e nevoie de propagandă anticomunistă acum. Să fim fericiți că am supraviețuit ca popor. Noi țineam evidența oficială a transporturilor, mai ales că rușii ne solicitau chiar și femei. Se întâmpla să fie prins câte un român care lucra contra lor și aparatul îl considera „prost". Un coleg ne-a fost arestat de ruși în 1958, când s-a întors de la Moscova de la studii. Cu complicitatea alor noștri. Se constituise un serviciu care lucra contrainformativ cadrele de securitate: sectorul B. Era șef un colonel Petruk, recrutat de KGB. Cele mai bune cadre erau trimise la specializare la ruși; acum îi trimitem la americani, la francezi, la englezi... Unii vin brichisiți, ca atunci.

Acum ne călărește CIA. Noroc că suntem deștepți!

Știați că soldații de la Stei nu aveau voie să scrie nimic acasă?

Toată corespondența era cenzurată. Cu asta se ocupa Securitatea. Ai noștri făceau cenzura. Securitatea era atunci un instrument al factorului politic și de aceea se subordonau oamenii noștri rușilor. Asemenea colaborări au fost și cu alte servicii. Acum ne călărește CIA. Noroc că românii au fost și rămân deștepți. Ofițerii noștri nu-și trădează poporul, dar au niște limite. Nu pot spune mai mult despre colaborarea cu CIA... Să nu-și imagineze politicienii că ne pot manevra la infinit.

Cum de nu ați distrus toate dosarele liberalilor?

Am greșit cu Radu Câmpeanu că l-am abandonat. Dar nici Vadim nu a avut dosar la noi. Și nici Eugen Barbu nu a avut dosar...

Cum vă explicați că au fost dați în vileag mai mulți țărăniști și liberali colaboratori ai Securității, decât foști activiști,

securiști, pătrunși în toate structurile politice?

Am mai spus: nu aveam voie să facem dosare pentru membrii de partid. Trebuie să luăm în considerare loialitatea față de această categorie de oameni: colaboratorii serviciilor speciale. Nimeni nu are voie să-i blameze. Agentura este arma de luptă principală a oricărui serviciu de informații. Colegiul condus de Onișor se comportă prudent în general, dar nu avea voie să facă dezvăluiri cu privire la agentură. Arhivele Securității statului sunt un tezaur al națiunii. Istoria îi va sancționa. CIA, KGB, Mossad protejează această armă de luptă eficientă. Și noi ce facem? Pentru cine am creat această rețea? Pentru cultul personalității doar? Noi avem obligația să-i apărăm pe acești oameni, inclusiv pe Quintus.

I-ați recrutat prin presiune psihologică. Fiind un om flexibil, ați afirmat că vă imaginați în rolul celui recrutat. Cum v-ați fi comportat ca proaspăt eliberat din pușcărie când vi se oferea alternativa colaborării?

Quintus a fost colaborator de marcă

Eu știu cum se făceau recrutările: pe bază de material compromițător – cea mai fragilă rețea și eu nu credeam în ea; pe bază ideologică și doctrinară - la fel de fragilă; prin convingere - și eu prețuiam cel mai mult această agentură.

Și cum procedați? Îl corup, îl compromit întâi, apoi îl folosesc?

Nu! E fabulație. Materialul compromițător era de altă categorie. Cei convinși nu erau în relația victimă-călău. Ei înțelegeau că trebuie sprijinit serviciul de informații în interesul țării. Unii se convingeau pe parcurs și treceau în cea de-a treia categorie. Quintus era de marcă, domnule. Nu și-a lucrat partenerii. Nu trebuia dat în vileag. A fost o eroare grosolană.

Mulți dintre noi am fost sentimentali, chiar dacă pare incredibil. Dar cum e posibil ca în lege să se generalizeze poliția politică? Are cineva dreptul să confunde poliția politică cu siguranța statului?

De ce legea nu are nici o trimitere la cei care colaborează cu alte servicii străine?

Fiindcă sunt ticăloși. Le dau solda din urmă lui Pacepa și lui Răceanu.

E mai scuzabil să dai informații americanilor decât rușilor?

E același lucru. Cei din Colegiul național trebuie să facă delimitarea între poliția politică și cea tehnică. Nu trebuie să terfelim totul. Nu e moral, chiar dacă e vorba de Quintus.

Clanul ceauşeştilor în prîdvorul casei „bătrâneşti" de la Scorniceşti

Ion Iliescu şi Nicolae Militaru în ianuarie 1990

20. Leana, Ionel și drumul spre zid

Agentura - mama tuturor științelor

O pleiadă de lideri politici, de la George Bush la Mihail Gorbaciov, Iuri Andropov, Eduard Șevardnadze, Evgheni Primakov, Serghei Stepașin și Vladimir Putin reprezintă tot atâtea eminențe cenușii în serviciile secrete din Statele Unite și Rusia care au penetrat spre funcții supreme în stat.

Cum explicați acest fenomen? Nevoia de ordine? Spaima politicienilor de propriile dosare? Mai pot rămâne echidistante serviciile secrete față de viața politică, așa cum afirmați? Să fie o criză a societății civile, care impune evoluția așilor suspiciunii spre funcții publice importante?

Nu uitați că este vorba de oameni care reprezintă crema societății, implicați în războiul inteligențelor.

Iar eu repet că ar însemna să admitem că dincolo de bariera serviciilor secrete au rămas numai imbecili.

Nu-i adevărat, nu susțin așa ceva. Bush a venit după actorul Ronald Reagan și a sărit de la președinția CIA la președinția Americii. Gorbaciov - de la KGB la președinția Uniunii Sovietice. Șevardnadze a ajuns ministru de externe, apoi i-au oferit postul de președinte în Georgia natală. Se poate vedea și de aici că serviciile secrete activează într-un vast domeniu interdisciplinar, altfel nu și-ar putea impune oamenii. Pe lângă științele umaniste, serviciile secrete apelează acum la informatică.

Au înlocuit clasorul cu calculatorul cu care poți prosti poporul...

Da... Nu... cu televizorul! Când am introdus calculatorul în practică, lumea noastră a fost impresionată. Ofițerii credeau că le

înlocuiește inteligența, că e de-ajuns să ai calculatorul, să bagi mâna și să scoți de ureche spionul. Așa erau unii de reduși. Dar regina tuturor științelor este agentura, care e formată din oameni. Nimic n-o poate înlocui, dar, desigur, societatea e mult mai complexă decât serviciile secrete care reprezintă doar un segment. Altfel, zeificăm serviciile de informații și este o altă extremă periculoasă. Să nu-și imagineze însă rușii că dacă i-au pus pe Andropov sau pe Primakov în funcții înalte, vor rezolva problemele sociale dificile. Și aici ți-am dat satisfacție: serviciile secrete nu pot rezolva orice dilemă.

Ziariștii nu s-au întrebat însă când fenomenul a apărut la lumina zilei. Vai de șeful de stat care se află în situația lui Elțîn. El își închipuie că prin promovarea serviciilor secrete pe tabla de șah va rezolva problema. Chestiunea e valabilă și pentru americani. Când a venit Bush la Casa Albă, America trebuia să dea lovitura de grație comunismului cu ajutorul KGB-ului.

Nevoia de cai nărăvași

Cele două țări diferă enorm. Rusia e măcinată de structurile mafiote care au penetrat până la nivelul funcțiilor politice și administrative și de conflictele interetnice din federație. Elțîn a pierdut războiul cu Cecenia și-l va pierde probabil și Vladimir Putin. Totuși, cum explicați ce s-a întâmplat în Statele Unite?

Și americanii au avut interesul să-l curteze pe șeful KGB. Ceva trebuia făcut cu Moscova. Acum Elțîn îi oferă lui Clinton niște documente privind asasinarea lui Kennedy. Este un artificiu, un paleativ. În mintea lui, Elțîn crede că o rezolvă așa, prin combinații ieftine. Călărește doi cai nărăvași, armata și serviciile secrete. Nu știe cum să-i pună de acord. Pe Gorbaciov l-a înlăturat cu armata, dar și cu concursul serviciilor secrete. El era pe tapet să fie arestat de oamenii lui Gorbaciov. Cel care-i asigurase securitatea i-a șoptit însă lui Elțîn care a urcat pe tanc și a scăpat. Acum, pe care din cei doi cai nărăvași trebuie să călărească mai mult? Dacă-i călărește pe amândoi, scapă între ei și intră sub copitele lor. Elțîn încearcă să-i neutralizeze alternativ. Valiza nucleară e la el, dar și ea e controlată de alții. L-a trimis acum pe Vladimir Putin în față. Primakov își scosese oamenii la lumină și-i plantase în posturi-cheie. Faptul a provocat griji anturajului lui Elțîn. Unii erau chiar oamenii din clanul președintelui. Au început să apară voci care susțineau că ofițerii KGB vor face ordine. Zvonurile, speculațiile l-au speriat pe Elțîn și așa l-a trântit pe Primakov.

Mi s-a cerut să mă vând

Stepașin se apucase serios de treabă, dar Elțîn l-a răsturnat și pe el. După destituire, generalul a dat un răspuns cumplit: „Mi s-a cerut să mă vând și n-am vrut!" Răspunsul clarifică motivul adevărat al schimbării. Toți au fost lansați nu pentru a propulsa serviciile secrete deasupra puterii, ci pentru a rezolva dilemele Rusiei. Ce s-a întâmplat cu Uniunea Sovietică se va repeta însă cu Federația Rusă. Fenomenul dezmembrării bântuie aproape toată Federația Rusă. În fața acestui pericol, Elțîn apelează la serviciile secrete pentru stoparea fenomenului. Insuficientă formulă, indiferent de atuurile serviciilor secrete. Președintele rus trebuie să meargă la cauză și nu la efect. De fapt, așii n-au fost propulsați realmente la putere. Dimpotrivă, li s-a cerut să se vândă pentru crearea de iluzii. Este dovada supremă a corupției în rândul clasei politice.

Datul în stambă

Domnule general, eu chiar mă bucur să aud că Bush a pornit de la CIA să salveze America sau că Primakov a ieșit glonț de la KGB să pună Kremlinul pe roate. Sunt serviciile lor speciale și bine fac când intră în politică dacă societatea civilă este uneori surclasată. Dar cum să reacționăm când îi auzim pe prietenii dvs., Corneliu Vadim Tudor și Sorin Roșca Stănescu, afirmând că Ion Iliescu nu a fost agent al securității române, ci pur și simplu „cârpă kgb-istă". Ce fel de cârpă a fost, de fapt, Ion Iliescu: de mătase sau de stambă?

Cred că glumești când spui că ăștia ar fi prietenii mei. Eu mă delimitez total de aceste personaje. Cât privește interpretarea lor, cu speculațiile lor, n-am informații că Iliescu a fost agent KGB. Este o eroare să se creadă că toți care au trecut pe acolo ar fi și agenți. Atunci ar trebuie să te suspectez și pe dumneata că ai fost la puciul de la Moscova. N-ai ce căuta în conversația cu mine că nu-i agreez pe ruși!

Atunci îi agreați pe americani. Este mai demn să fii agent CIA, așa cum s-a afirmat despre Emil Constantinescu?

Niște dobitoci cei care fac asemenea afirmații. Nu-i adevărat! O speculație ordinară.

Pe ce vă bazați?

Pe lipsa de dovezi. N-am avut cunoștință despre asemenea lucruri. Dacă unul nu voia să-mi raporteze despre obedițele celor

doi, se afla pe a doua, a treia linie - cum se procedează la noi. Nu e bine să ne conducem după speculații și de aceea mă detașez de astfel de oameni.

Filosofa de stătea pisica-n coadă!

Când l-ați cunoscut pe Ion Iliescu?

Era la Tineret pe-atunci. Dar l-am cunoscut mai bine când a fost secretar cu propaganda la Comitetul Central și mi-a făcut o impresie excelentă prin verticalitatea lui. Îi ziceam „Ioane". Numai Ceaușeasca îi spunea „Ionele!". „Ionele" în sus și „Ionele" în jos!

Atracție sexuală?

Nu umblați că nu găsiți. Așa au zis și de mine că am trăit cu ea... Tatăl lui Iliescu a fost ilegalist. Când Ceaușescu era hăituit de Poliție și Siguranță, folosea ca gazdă casa bătrânului Iliescu. De aceea, Ceaușescu era protejat în familia lui Iliescu. Așa s-a făcut legătura mai târziu și Leana știa. Ionel era pentru ei mai mult decât Ceaușescu față de Gheorghiu-Dej, ca atitudine paternală. Îl tratau pe Ionel ca pe copilul lor. Așa se explică și unele promovări ulterioare. Cele mai bune cadre ale noastre din toate domeniile trebuia să-și facă stagiul la ruși. Era o linie generală, așa cum azi cele mai multe burse se dau pentru America. S-a mutat imperiul!

Mie mi-a plăcut Iliescu pentru că era deștept, domnule! Filosofa de stătea pisica-n coadă! Ne întâlneam cu nevestele și cu Bujor Sion, cu Stoian. Când s-a prăbușit avionul și au murit Bujor Sion cu nevasta, toți au sărit să-i înfieze pe cei șase copii orfani.

Mi-era drag de Ion. Și la muieri le plăcea de el că era frumușel. Ne interferam ocazional. Cel mai bine l-am cunoscut când am mers cu Ceaușescu în China, în Vietnam și în Coreea de Nord.

În tinerețe Leana nu crâcnea în fața lui Ceaușescu. O altoia de nu se vedea. Nu-i adevărat că-l domina. „Leanooo, unde ești, fă, futu-ți Dumnezeii mă-tii!?", striga Ceaușescu pe culoare, prin Palatul Primăverii. Mă dădeam așa într-o parte, să nu asist la scenele penibile.

Acum, Leana era entuziasmată de revoluția culturală din China. Manifestările lui Cian-Cin, soția lui Mao, au cucerit-o definitiv pe mult-stimata. Pe culoare însă se comenta contrariul. Dacă eram turnător, îi aranjam pe toți. Dar eu nu spuneam nimic nimănui.

Și-i aveați în palmă cu tot cu suspiciunile lor.

Asta da. Cultul personalității a mișcat-o adânc pe Leana. „Vezi, Ionele? Ce zici, Ionele? Ia uite! Ia uite!" îl .... pe Iliescu la cap

în China pe unde apuca. De la ceaiul de dimineață la cină. „Ia uite muncă de educație, Ionele! Ia uite muncă politică! Acum, ești secretar cu problemele ideologice, faci și dregi...“ Voia să reeditäm la noi ce-a văzut ea în China.

Momeala otrăvită

În Coreea de Nord, am finalizat vizita. Ni s-a făcut o primire la Phenian că depășea cu mult ce văzusem în China. Kim Ir Sen era în culmea gloriei. O primire grandioasă, cu manifestări magnifice, dar mai mult pentru Kim, desigur. Nicăieri n-am văzut așa ceva. Era macabră manifestarea cultului personalității.

Nu mă interesează cum calificați acum acel moment. Ce simțeați atunci?

Mi-a plăcut și mie grandoarea. Cu tot gustul amar. Aș fi ipocrit să spun că nu mi-a plăcut. Erau culori extraordinare. Nae Năstase, șeful de cabinet al lui Ceaușescu, avea și el aceeași reacție cu a noastră: „Ptiu! Fie la ei acolo revoluția culturală!“ Toată mascarada era dedicată Marelui Conducător. Noi, cei mărunți, discutam în culise.

La Phenian, am fost invitați la pescuit, pe un lac, lângă casa de oaspeți. Și Leana pescuia. Și a prins și ea un pește. Și ha, ha, ha! Și hi, hi, hi! Și a prins și el un pește. Și ha, ha, ha!... Și Ionel era cu undița între ei.

Ce momeală avea în cârlig?

Nu știu... Muscă artificială. Îi păcăleau pe pești. După ce s-au plictisit, au dat-o iar pe politică în parc.

Dresaj ordinar, tovarășa Lenuța!

Și Leana și-a adus aminte de primirea grandioasă de la Phenian. Chiar dacă fusese pentru Marele Conducător, au gustat și ei din festin. Acum, Leana voia să facă minirevoluție culturală în România. Și Ionel stătea cu mâinile băgate în buzunare până la coate! „Ai văzut, Ionele?! Ai văzut educație?! Ai văzut democrație, Ionele?! Ai văzut cum trebuie lucrat? Tu trebuie să....“ Începuse să dea indicații prețioase încă de la Phenian. Nu mai avea răbdare să ajungă la Mangalia să transplanteze minirevoluția culturală. Erau ei trei în triunghi. Eu stăteam lângă triunghi, în preajma lui Ceaușescu. Se uită Ionel la Leana. Își împinge mâinile mai adânc în buzunare și începe să bâțâie din umăr și din piciorul drept. „Hai, tovarășa Lenuța, hai să fim serioși! Asta-i democrație? Asta-i educație? Asta-i dresaj ordinar, tovarășa Lenuța!“ Și tovarășa Lenuța, cum era guralivă în orice

doi, se afla pe a doua, a treia linie - cum se procedează la noi. Nu e bine să ne conducem după speculații și de aceea mă detașez de astfel de oameni.

Filosofa de stătea pisica-n coadă!

Când l-ați cunoscut pe Ion Iliescu?

Era la Tineret pe-atunci. Dar l-am cunoscut mai bine când a fost secretar cu propaganda la Comitetul Central și mi-a făcut o impresie excelentă prin verticalitatea lui. Îi ziceam „Ioane". Numai Ceaușeasca îi spunea „Ionele!". „Ionele" în sus și „Ionele" în jos!

Atracție sexuală?

Nu umblați că nu găsiți. Așa au zis și de mine că am trăit cu ea... Tatăl lui Iliescu a fost ilegalist. Când Ceaușescu era hăituit de Poliție și Siguranță, folosea ca gazdă casa bătrânului Iliescu. De aceea, Ceaușescu era protejat în familia lui Iliescu. Așa s-a făcut legătura mai târziu și Leana știa. Ionel era pentru ei mai mult decât Ceaușescu față de Gheorghiu-Dej, ca atitudine paternală. Îl tratau pe Ionel ca pe copilul lor. Așa se explică și unele promovări ulterioare. Cele mai bune cadre ale noastre din toate domeniile trebuia să-și facă stagiul la ruși. Era o linie generală, așa cum azi cele mai multe burse se dau pentru America. S-a mutat imperiul!

Mie mi-a plăcut Iliescu pentru că era deștept, domnule! Filosofa de stătea pisica-n coadă! Ne întâlneam cu nevestele și cu Bujor Sion, cu Stoian. Când s-a prăbușit avionul și au murit Bujor Sion cu nevasta, toți au sărit să-i înfieze pe cei șase copii orfani.

Mi-era drag de Ion. Și la muieri le plăcea de el că era frumușel. Ne interferam ocazional. Cel mai bine l-am cunoscut când am mers cu Ceaușescu în China, în Vietnam și în Coreea de Nord.

În tinerețe Leana nu crâcnea în fața lui Ceaușescu. O altoia de nu se vedea. Nu-i adevărat că-l domina. „Leanooo, unde ești, fă, futu-ți Dumnezeii mă-tii!?", striga Ceaușescu pe culoare, prin Palatul Primăverii. Mă dădeam așa într-o parte, să nu asist la scenele penibile.

Acum, Leana era entuziasmată de revoluția culturală din China. Manifestările lui Cian-Cin, soția lui Mao, au cucerit-o definitiv pe mult-stimata. Pe culoare însă se comenta contrariul. Dacă eram turnător, îi aranjam pe toți. Dar eu nu spuneam nimic nimănui.

Și-i aveați în palmă cu tot cu suspiciunile lor.

Asta da. Cultul personalității a mișcat-o adânc pe Leana. „Vezi, Ionele? Ce zici, Ionele? Ia uite! Ia uite!" îl .... pe Iliescu la cap

în China pe unde apuca. De la ceaiul de dimineață la cină. „Ia uite muncă de educație, Ionele! Ia uite muncă politică! Acum, ești secretar cu problemele ideologice, faci și dregi...“ Voia să reeditățm la noi ce-a văzut ea în China.

Momeala otrăvită

În Coreea de Nord, am finalizat vizita. Ni s-a făcut o primire la Phenian că depășea cu mult ce văzusem în China. Kim Ir Sen era în culmea gloriei. O primire grandioasă, cu manifestări magnifice, dar mai mult pentru Kim, desigur. Nicăieri n-am văzut așa ceva. Era macabră manifestarea cultului personalității.

Nu mă interesează cum calificați acum acel moment. Ce simțeați atunci?

Mi-a plăcut și mie grandoarea. Cu tot gustul amar. Aș fi ipocrit să spun că nu mi-a plăcut. Erau culori extraordinare. Nae Năstase, șeful de cabinet al lui Ceaușescu, avea și el aceeași reacție cu a noastră: „Ptiu! Fie la ei acolo revoluția culturală!“ Toată mascarada era dedicată Marelui Conducător. Noi, cei mărunți, discutam în culise.

La Phenian, am fost invitați la pescuit, pe un lac, lângă casa de oaspeți. Și Leana pescuia. Și a prins și ea un pește. Și ha, ha, ha! Și hi, hi, hi! Și a prins și el un pește. Și ha, ha, ha!... Și Ionel era cu undița între ei.

Ce momeală avea în cârlig?

Nu știu... Muscă artificială. Îi păcăleau pe pești. După ce s-au plictisit, au dat-o iar pe politică în parc.

Dresaj ordinar, tovarășa Lenuța!

Și Leana și-a adus aminte de primirea grandioasă de la Phenian. Chiar dacă fusese pentru Marele Conducător, au gustat și ei din festin. Acum, Leana voia să facă minirevoluție culturală în România. Și Ionel stătea cu mâinile băgate în buzunare până la coate! „Ai văzut, Ionele?! Ai văzut educație?! Ai văzut democrație, Ionele?! Ai văzut cum trebuie lucrat? Tu trebuie să....“ Începuse să dea indicații prețioase încă de la Phenian. Nu mai avea răbdare să ajungă la Mangalia să transplanteze minirevoluția culturală. Erau ei trei în triunghi. Eu stăteam lângă triunghi, în preajma lui Ceaușescu. Se uită Ionel la Leana. Își împinge mâinile mai adânc în buzunare și începe să bâțâie din umăr și din piciorul drept. „Hai, tovarășa Lenuța, hai să fim serioși! Asta-i democrație? Asta-i educație? Asta-i dresaj ordinar, tovarășa Lenuța!“ Și tovarășa Lenuța, cum era guralivă în orice

subiect pe care-l clănțănea, de data asta a amuțit. A început să comunice din priviri cu Nicolae Ceaușescu. Se uitau unul la altul. „Cu ăsta n-ai ce face, nu-i bun de instrument". Au terminat-o cu „Ionele"-n sus, „Ionele"-n jos! Răceală totală! Cam asta era concluzia.

Victima prostiei

Am venit acasă. Fiindcă aveam relații bune cu Iliescu, îmi părea rău pentru el. Vin acasă și-i spun doamnei mele că tot a lucrat ea la Siguranță. „Ion a încurcat-o. Și-a semnat sentința! Om trăi și-om vedea..." Am interpretat corect scena și am înțeles pericolul pentru Iliescu. Peste o săptămână, au organizat tovarășii comédia de la Mangalia, l-au scos pe Iliescu și l-au trimis la Timișoara.

A fost o victimă cu mașină neagră la poartă.

Da, o victimă. Mă felicit că am intuit. L-am mai întâlnit la Timișoara ca secretar cu propaganda. Ne-am îmbrățișat și l-am pupat și mai și, că era victima prostiei. „Cum te descurci?" „Ce să fac? Număr câți litri de lapte se iau de la o vacă..." Se introdusese metoda ca activiștii de partid să meargă în CAP-uri și IAS-uri, să vadă cum se dă mâncare la vaci, să numere câte ouă... Mi-a făcut cu ochiul amical. I-am făcut și eu. L-am văzut apoi când era prim-secretar la Iași. Făceam o analiză de profil acolo. Colonelul Ionescu „Gură de aur" (că avea toți dinții din aur) i-a dat telefon lui Iliescu și i-a zis că vin eu. „Ce om deștept e ăsta!" spunea Ionescu. Numai presă străină citește! Să vedeți pe biroul lui". Într-adevăr, avea maldăre de reviste franțuzești, englezești, nemțești, primite la abonamente. Era un om citit. Ne-a îmbrățișat iar. L-am invitat din politețe la bilanțul nostru. „Cum să nu vin? Mă și interesează". Realmente s-a bucurat. Nu l-am mai găsit pleoștit ca la Timișoara. Începuse reabilitarea. Știam procedura. Cu mine făcuseră la fel. Dar a încurcat-o Ion și la Iași, unde s-a înconjurat de toată intelectualitatea universitară. Cu mintea lui laborioasă, organiza activități care nu se limitau numai la problemele Iașiului.

Rodea de pe-atunci?

Nu cred. Făceam și eu așa când eram la Cluj. Eu n-am luat-o în nume de rău atunci. Veneau oameni de cultură din toată țara. Odată, a ieșit o dandana care l-a zgâriat până la oase pe Ceaușescu. În loc să tragă învățăminte, Ion își vedea de ale lui.

Ultima copită șăgalnică

I se raporta lui Ceaușescu mereu că Ion sare calul. Și vine Ceaușescu la Iași. Oamenii știau ce pățise Ion. La Teatrul Național

de acolo se vorbise de minirevoluția culturală și Iliescu fusese contra. „Iar și-a semnat Ion sentința!“, am zis. A dat de pământ cu el din nou și l-a adus la Ape în București, unde-l pisa mereu. L-a pus în branșa lui, dar cu gândul să-l isprăvească. Aprecieri negative, analize grave, avertismente... Nu putea supraviețui. L-a scos și de acolo ca incapabil chiar în profesia lui. S-a dus Ceaușescu la șantierul de îmbunătățiri funciare de pe Jijia. L-a luat și pe Iliescu la roată. Ceaușescu spunea în stilul lui pe șantiere: „A început azi, mâine să se termine!“ Parcă aștepta zidul de la Târgoviște. Avea poate o premoniție. L-a beștelit rău de tot pe Iliescu: „Că n-a organizat șantierul, că nu s-a implicat, că...“. Și ultima copită șăgalnică: „Bine, mă Iliescule, asta-i treabă făcută de voi? Asta-i ritm de muncă? Nici în domeniul tău de inginer al apelor nu ești în stare?“ Și nu între patru ochi! „Îl lichidează complet!“, am zis. S-a întors Ceaușescu, l-a scos din funcție și a vrut să-l trimită ambasador. „Nu, nu mă duc în diplomație!“ Era o practică urâtă, o formă de surghiun. Îmi repugna această procedură.

Iliescu se bucura de popularitate și a refuzat să plece în surghiun. „Eu pot face și altceva decât Ape și diplomație...“ Și i-au găsit loc la Editura Tehnică, unde l-a prins revolta populară, când i-a cerut voie Suzănicăi Gâdea să plece la Televiziune.

Șopârla

Să fi acumulat Ion Iliescu destulă ură în acești ani pentru a-l omorî pe „mult-iubitul“?

Nu cred. Așa s-a întâmplat cu Nicolae Ceaușescu. Pentru că așa a vrut el. Parcă se grăbea spre zid. În Securitate nu mai credea. Ne arunca informațiile în ochi. „Plecați de aici cu agentura voastră nenorocită, penetrată de legionari!“ Ne umilea.

Eram în Vietnam. Diplomații lor ne-au prevenit că-n camere vom vedea o specie de șopârle care mănâncă țânțari și orice insectă și deci să nu ne speriem. Aghiotantul a uitat să-l informeze pe Ceaușescu. Tovarășul a făcut un șoc când a intrat. „Cum v-ați îngrijit voi de securitatea mea?“, îl întreabă pe unul dintre ofițeri. „Tovarășe secretar general, am și eu șopârle în cameră!“, am încercat să-l îmbunez. „Păi ce, mă, tu ești Ceaușescu?“, sare Leana spre mine. M-am simțit îngrozitor. Și, chiar în acel moment, intervine Maurer care mă aprecia. „Mă Nicule, mă, poartă-te mă frumos, mă, cu băieții ăștia! Ei sunt câinii tăi de pază, mă! Viața noastră este în mâinile lor“. Au amuțit cei doi, dar nu l-au iertat nici pe Maurer.

„Cozile“, frate cu românul: în 1982, datoria externă a ţării se ridica la 10,2 miliarde de dolari

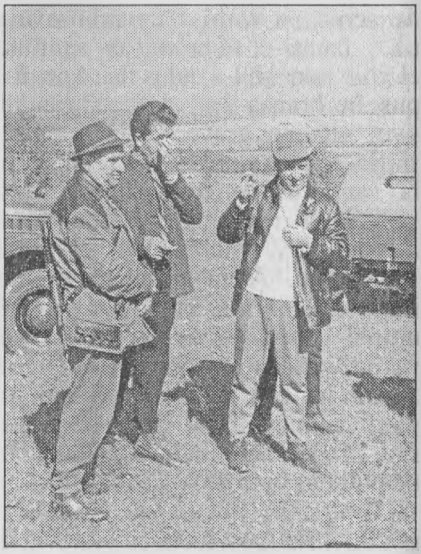

Vremuri de restriște: pauperizarea populaţiei a fost însoţită de înăsprirea măsurilor represive. Securiștii numărau ouă în magazinele alimentare

Generalul Nicolae Pleşiţă în via din Capu' Dealului: „Noi, românii, trebuie să ne ascuţim minţile, dacă vrem să supravieţuim

21. Dunărea, Dunărea - praful și pulberea...

Biroul-fantomă

De ce a creat Ceaușescu structuri de informare paralele cu Securitatea?

Am mai afirmat că el lua drept afront sesizările noastre. De aceea, a înființat acest sector de sine stătător, informare-documentare, cu o anumită tematică. Neregulile erau semnalate de noi, iar de jos veneau măsluirile de la activiști, ca să-i placă dictatorului. Când ne duceam noi cu informarea, el spunea că nu poate fi adevărat. Biroul de informare-documentare era subordonat Cancelariei Comitetului Central. Ținea de Direcția organizatorică, adică de Emil Bobu. Își băga și ea nasul, pentru că Bobo îi raporta în primul rând ei. Structurile paralele erau subordonate deci activiștilor, nu nouă.

Rezultă că, inevitabil, ați fost în relație de opoziție cu activiștii?

Evident.

Când ați văzut că activiștii vă lucrează, dvs. nu i-ați lucrat pe ei?

I-am lucrat tot timpul, fără să vrem. Inevitabil, ajungeam la ei. După ce s-a înființat Biroul de informare-documentare, ce-mi spune Ceaușescu la o confruntare? Încă din vremea mea, președintele riposta la informările pe care i le duceam: „Bă, păi ai mei nu spun așa ceva!..." „Care ai dumneavoastră?" „Păi, ai mei de la... informare." „Bine, dar noi ai cui suntem?" Nu puteam să nu-l

înfrunt. „E...“ A rămas mască. Cei care au venit după mine au pățit la fel. Vlad nu mai avea curaj să iasă cu informările.

Nu cumva acest birou-fantomă era chiar poliția politică a comuniștilor?

Ei, dragă, ai pus degetul pe rană.

V-am ridicat mingea la fileu...

E, nu, că ai ridicat-o frumos. Cum Ceaușescu n-a mai putut să ne struneaască, atunci n-au mai fost posibile imixtiuni directe în treburile noastre. De aceea și-a făcut această poliție politică.

Belciugul

Interesele erau diferite? Ați sesizat vreun conflict mai grav între Securitate și poliția politică a clanului?

Noi valorificam informațiile și le duceam la conducerea statului. Cazul cel mai scandalos a fost legat de mărfurile greu vandabile. Gemeau depozitele ministerelor de mărfuri care nu se cereau. Era problema cea mai gravă a economiei socialiste. Pe de o parte se trăgea clopotul cu creșterea productivității muncii, iar pe de altă parte produsele proaste zăceau în magazii. Se ajunsese de fapt la o criză economică, motivul principal al prăbușirii sistemului. Atunci ne-am dus și noi cu documente să vadă tovarășul unde stau acele mărfuri teribile de care vorbea propaganda de partid. Era un bobârnac peste nas și el ne-a acuzat că ne situăm deasupra partidului. Ca să ne pună belciugul, a inventat pentru noi „munca preventivă“. „Bă, voi sunteți puși numai să sesizați? Ia luați măsuri să nu se întâmple sau, dacă apar totuși probleme, să le rezolvați în faza incipientă.“ Și așa ne-a băgat în niște chestiuni care nu au avut nimic comun cu munca noastră. Trebuia să facem rețea dublă, care să urmărească dacă producția se face cu socoteală. Ne-a pus călușul. „Nu v-am dat sarcină să nu se producă daunele respective?“ Voiau să ne ia dreptul de a mai vorbi de aceste nereguli dacă tot eram obligați să facem „muncă de prevenire“. Era o imixtiune a poliției în probleme de conducere economică, unde nu avea competențe și nici bază legală să activeze.

Era un alt semn al disfuncționalității?

Absolut. Marasm total. Comedia cu agricultura era făcută deliberat: județele erau obligate să raporteze niște cantități astronomice. Nimeni din lume nu producea asemenea cantități. Nici cele mai avansate țări din lume.

Nimeni nu i-a spus lui Ceaușescu că nici America nu produce atât, cu toată tehnologia și cu avantajele climaterice pe care le are?

Sigur. Noi știam exact cantitățile. La un moment dat, noi sesizam și ei continuau minciuna. Se făceau că plouă și provocau derută, confuzie generală. Bine, dacă vine poliția economică și nu găsește cantitățile de produse? Nu este infracțiune? Găsiți altă formă de propagandă. Nimic!

Ion Dincă Teleagă nu l-a prevenit niciodată?

Nu putea. Îl pocnea dacă zicea ca noi. Nenorocitul de el nu numai că mințea, dar se comporta ca un titirez: când îl învârtea Ceaușescu, când îl învârteam noi. Nici nu mai știa ce-i cu el.

Ați afirmat mai demult că Securitatea a avut un aport spectaculos la bugetul național prin valuta pe care a încasat-o pentru plata datoriilor.

Să concretizăm. Au apărut unele date în legătură cu firma „Dunărea", însă problema e mult mai delicată decât a înțeles-o Cornel Nistorescu. „Declasificarea documentelor de comerț exterior..." Pentru o lămurire definitivă a lucrurilor, precizez că eu am fondat întreprinderea „Dunărea". Inițiativa a fost a lui Ceaușescu, era inovația lui, tot un organism paralel. Au fost procese de sabotaj. Directorul Iacob de la Comerț Exterior a fost trimis în instanță pentru subminarea economiei naționale și condamnat la moarte prin anii '70. Erau sume uriașe. S-a intervenit și nu l-au executat. Ca să nu mai apară cazuri de subminare a economiei, de sabotaj, Ceaușescu ne-a cerut să facem noi comerț exterior. „Voi sesizați că ăștia primesc comisioane. Ia faceți o întreprindere de comerț exterior ca să le dați un exemplu ăstora de cum se face comerț exterior fără șpagă." Ai noștri se pretau mai puțin, chiar dacă după răzmeriță au apărut oameni de afaceri proveniți din domeniu. El a vrut să împuște mai mulți iepuri. Nu vor ajunge niciodată la

conturile lui Ceaușescu pe calea cercetării arhivelor. E bine să se cerceteze arhivele „Dunării", dar trebuie să se respecte aceleași criterii ca și în cazul celorlalte arhive secrete, pentru că „Dunărea" a avut un scop economic - înființarea unei întreprinderi de comerț exterior pentru a se obține valută. Firmele de comerț exterior nu erau rentabile atunci. Mai existau în țară, pe lângă diverse ministere, peste 20 de întreprinderi de comerț exterior, dar nu erau rentabile. Corupția, defecțiuni în conducerea lor făceau să meargă prost. Le era frică al dracului de noi, dar învingea tentația. Își luau măsuri: atragerea ofițerului nostru sau camuflarea activităților de comerț.

De ce te sui pe benzinete?

Unii directori aveau conturi personale afară. Era legal?

S-a găsit o formă legală. Printr-un decret se permitea ca la Banca Română de Comerț Exterior să-și facă fiecare conturi din plusurile pe care le realizau ca retribuție. Așa aduceau valută în țară. Toți aveau conturi și afară. Era greu să-i depistăm. Aveam limite. Erau lacomi uneori și sesizam aceste defecțiuni. „Ia faceți și voi pe plan intern o întreprindere de asta și să vedem cât ăți fi de grozavi!" Noi aveam niște competențe, dar era dificil să ne schimbăm profilul. Comerțul exterior marchează balanța economică a țării, hotărăște dezvoltarea pe ansamblu a națiunii.

Lui Ceaușescu îi plăcea comerțul și a procedat ca olteanul cu cobilița de zarzavaturi, lovit de mașină. De ciudă, s-a băgat sub automobil. „Ieși, oltene, de sub mașină!" „Nu ies neam! Să vie dom' procuror la fața locului să vază de ce te suii pe benzinete dacă nu ții sama la șurubării." Ceaușescu ținea seama la șurubării, era chiar pasionat. La fiecare contract extern mai dificil, ne suna tot pe noi. „Ia vedeți, mă, că au ăștia de la Chimie un contract... să se încheie bine..." Și-i ajutam. Nu i-a fost greu să priceapă că puteam face și noi comerț exterior. A văzut că ne dăm zmei și ne-a cerut să facem întreprindere de comerț. Așa a luat naștere „Dunărea". Dar ca să-mi implic aparatul în comerț însemna deplasarea de la profil, o derapare. Și-atunci am avut o discuție cu el. „Ne transformăm într-o cooperativă. E bine?" „Știți voi, luați-vă măsuri!" „Bine, dar expunem rețeaua..." „Lasă, lasă..." Nu am antrenat tot aparatul ca să-l deconspir. Am avut rețineri la început. Ne-a făcut plan de 400 000 de dolari pe an. Pe urmă,

500 000, 800 000. Apoi, un miliard de dolari. Nu făceau atât toate ministerele la un loc. Cu America, aveam 500 000 de dolari oficial pe an. Ne fixa sarcini de plan și eram nevoiți să antrenăm toți oamenii.

Colacul de salvare

Dar și noi ne-am gândit să ne scoatem paguba: să folosim „Dunărea" și ca bază de lansare a operațiunilor proprii de informații. Atât pot vorbi: aparatul informativ a venit în ajutorul „Dunării", acea „dugheană", cum îi spuneam cu răutate atunci. Am constituit o cartotecă - treaba mea ce cuprindea! Și cum o foloseam!... Să pricepem toți de ce nu se vorbește: pentru că „Dunărea" a contribuit substanțial la munca informativă, lansând operațiuni valabile și în viitor. Repet: munca de informații nu este perisabilă ca regimurile politice. Câinii să latre, ursul să meargă! Eu m-am dăruit acestei profesii și am ajuns în cârjă. Iată de ce „declasificarea arhivelor" de la „Dunărea" ar fi iresponsabilă. Nu vom permite să se umble la aceste documente fiindcă afectăm siguranța națională.

În ce privește partea economică, am mers cu planuri megalomane. Am depășit până și cifrele lui Ceaușescu Sigur, datoriile pe plan general le-a plătit poporul, pentru că i s-a luat de la gură, ceea ce i-a fost fatal lui Ceaușescu. El a strâns bani, ca țăranul, să-i lase banii lui Petre Roman care i-a păpat sub patronajul lui Ionică Iliescu în câteva luni. Trei miliarde de dolari au tocat în 1990! Să ne arate ce-au făcut concret, ce a rămas din acei bani pentru care s-au chinuit românii!

De aceea este un sacrilegiu să se deconspire această arhivă. Chiar Ceaușescu a fost nevoit să decoreze „Dunărea" cu titlul de Erou al muncii socialiste. Erau realmente buni acei oameni. Au muncit, dar nu contracost, nu le-a revenit nici un procent. Primeau salarii, grade, prime, decorații. Nu li s-a dat procent din afaceri, deși ar fi fost legal. Aici a fost prostia. Directorul de la „Dunărea", generalul Amohnoaie, a murit. Era specialist în economie. Nu am lucrat cu muhaiele. Generalul Stamatoiu, adjunctul meu, apoi director la SIE, a condus întreprinderea; eu i-am dat libertatea s-o facă. Era un expert. Am introdus rigoare în materie de încasări și depuneri: fiecare dolar, fiecare marcă se depunea prin decret prezidențial. Era imposibil furtul. Nici Ceaușescu nu putea să sustragă de-acolo, i-ar fi fost frică.

De cine?

De noi. Nu putea să se ascundă de noi, care vedeam și auzeam tot involuntar.

Cum apreciați faptul că un ofițer sau un grup de ofițeri au folosit societatea creată în interesul strict al statului pentru a se privatiza după 1990?

Escroci! Toți sunt niște escroci.

Aici se încadrează și firma „Crescent"?

Nu. „Crescent" este colacul de salvare din ce-a mai rămas din „Dunărea". Imediat după 1990, generalul Militaru, șeful nostru după revolta populară, a transformat decretul de corecție într-un decret de protecție.

Armata a rămas tot bătând din buze...

Cizme. Militaru a desființat Securitatea Capitalei. Minte mare, domnule! În loc să ai aici un serviciu de prim rang, așa cum l-am conceput eu! Eu făcusem direcție pe compartimente. Militaru i-a dat afară, începând de la Goran, un practician, până la femeile de serviciu. „Nici nu știu de ce-am fugit pe timpul revoluției, dar am fugit...", zicea el. Voican l-a tratat frumos pe Goran, dar n-a putut trece de Militaru... A desființat contrainformațiile militare. Așa și-a tăiat creanga de sub picioare.

Sediul „Dunării" era pe strada Varșovia, devenit apoi sediul FSN. „Și-așa trebuie desființată Dunărea!", a zis Petre Roman, pus pe demolare. Militaru i-a chemat pe cei din fosta conducere a întreprinderii și s-a convins că situația era mult mai serioasă. A pus piciorul în prag și a oprit demolarea când a văzut cât de folositoare era firma pentru țară. Generalul Rotaru era colonel atunci și i-a prezentat situația cu tot curajul, iar Militaru a prezentat totul la Guvern. I-au schimbat doar denumirea în „Crescent" și „Dunărea" și-a continuat activitatea.

A fost o privatizare legală?

Nici o privatizare, a fost doar schimbare de denumire. Atât. Era sub umbrela Armatei și nu s-au putut atinge. Guvernul Văcăroiu l-a pus director pe Dan Voiculescu, care a privatizat-o prin formula MEBO.

Învățăturile către alde Teodosie

Domnule general, ca lucrător și ca lider în serviciile secrete aproape jumătate de secol, ce sfaturi ați da tinerilor ofițeri de azi?

Pentru ei este mai greu astăzi decât pentru mine când eram ca ei. Primul lor handicap este că nu cunosc destinația muncii lor în condițiile în care-și desfășoară azi activitatea. Ei trebuie să înțeleagă că pot fi folosiți până la sacrificiu. În relația lor cu oamenii, principiul „sufletul pe masă" este indispensabil.

Relația ofițer-colaborator merge pe viciile colaboratorului. Așa e?

Depinde de pondere. Atunci, acum și în viitor se vor folosi viciile.

Cum se împacă „sufletul pe masă" cu viciile?

Am mers și pe racolări pe bază de materiale compromițătoare, până la colaborare cu inamicul. Nu e șantaj, e cunoaștere reciprocă.

Ce știe microbul despre ochiul care-l privește prin lupă?

Și agentul îl studiază pe ofițer.

Nu e timorat, nu stă în alertă tot timpul?

Nu e chiar așa. Orice profesionist are păcate. E adevărat, ofițerul are mai multe posibilități de cunoaștere. Etapele diferă. E o problemă de dresură. Dar indiferent de materiale, de baza pe care l-ai recrutat, trebuie să te comporți cu el în așa fel încât să-l aduci la formula de care vorbeam: cu sufletul pe masă. Prin conduita ta în colaborare trebuie să-i acorzi încredere, încât să fie convins că recrutarea inițială a fost un accident, colaborarea cu serviciile secrete având cu totul alte valențe. Iisus îi spăla pe apostolii lui pe picioare...

Nu este o noutate. Eu am lucrat în procesul de învățământ special cam unsprezece ani.

Care este prima recomandare pe care i-o faceți unui tânăr ofițer?

O dată ce-a făcut acest pas, nu trebuie să se mai considere al lui. El nu-şi mai aparţine. E mai mult decât jurământul militar, care e formal, mai mult decât jurământul lui Hipocrat pentru medici. Lui să-i dicteze numai interesele naţiunii lui. Eu ignoram jurământul militar. Când Ceauşescu nu mai avea încredere în aparat, mai ales după trădarea lui Pacepa, i-a pus să facă al doilea jurământ de credinţă pentru patrie şi popor. Ministru de interne era Ion Stănescu. Avea termen să le ia jurământul la toţi. N-am depăşit 15 000 de oameni niciodată.

Îmi clănţăneau măselele

În această muncă subordonată principiului apărării interesului naţional, ce rol are instinctul propriei conservări în cazul unui ofiţer?

Eu aş exclude problema, dacă aş gândi mecanic. Instinctul de conservare nu poate fi exclus, relevă aspecte pozitive, dar şi negative. E natural să fie aşa. În momente limită, ofiţerul nu se poate comporta ca un fanatic. El trebuie să-şi ignore instinctul de conservare, dar nu se poate comporta ca un musulman fundamentalist. Nu poţi să-l educi în spiritul nemuririi în viaţa de apoi.

Prin anii 50, urma să mă văd cu un terorist în Munţii Muscelului. Ziua. Am fost primit în ograda unui gospodar care m-a controlat: trebuia să intru fără pistol, fără cuţit. Eram singur. Mi-a fost teribil de frică, dar nu mi-au tremurat picioarele. Am intrat, m-am aşezat la masă şi gazda a ieşit. Omul meu nu era nicăieri. Mă gândeam de unde va ieşi să mă împuşte. Sau să-mi înfigă cuţitul. Întârzia. Pe-o scară care ducea la pod văd o centură cu un cuţit, care se legăna în cuier. Am înţeles că pe-acolo a urcat. Frica se amplifica: au început să-mi clănţăne măselele. Am început să înjur: bine, să mă omoare... dar de ce să mor? N-am mai fost atent la ce se întâmplă în cameră. În faţa mea pe masă era un prosop. Nu m-am uitat la prosop: eu vedeam doar cuţitul în teacă, mişcându-se în cuier. Coboară omul şi mă sforţez să pot para momentul. Nu m-am gândit să-l omor eu pe el, fiindcă eu nu am fost format aşa. Niciodată nu mi-am pus problema „decât să mă omoare el, mai bine-l omor eu". Mămica era foarte credincioasă: „Bă, dacă omori pe cineva, îi iei în spate toate păcatele!..." Mi s-a imprimat.

Eu eram copilandru, căpitan sub treizeci de ani. El - om în

toată firea. Mă salută, îi răspund și-l poftesc să ia loc. Se așază în fața mea, cu mâinile pe prosop. Sub prosop era pistolul lui și eu venisem prea devreme: îl luasem prin surprindere și de aceea a fugit în pod. Ca să-și protejeze familia, a colaborat cu noi. A mers până acolo încât a scos pulberea din cartușele celor din bandă, le-a băgat nisip și, când i-am capturat, inclusiv pe el, au încercat să tragă în noi. Ne-a salvat viețile. Mai târziu, mi-a spus: Eu vă și critic. Nu v-ați luat niște măsuri atunci. Sub ștaier, aveam ascuns pistolul.

Plecasem în altă misiune. Costandache Paul, șeful meu, l-a băgat pe omul meu în lotul de criminali. I-au dat 17 ani de pușcărie. Am făcut un scandal la Pitești, la șeful meu... Foc eram! Așa l-am salvat pe om de la închisoare. Eu țineam la colaboratorii mei ca la mine.

Băieții noștri vor face față și astăzi, oricât de greu ar fi pentru ei. Ne-am descurcat sub ruși, ne vom descurca și sub americani. Ne vom apăra. Te lucrez, nu te supăra pe mine; mă lucrezi, nu mă supăr pe tine.

Făcutul

Ați făcut vreo greșeală pe care s-o regretați?

Numai una? Nu-mi pare rău că am ales acest domeniu. Tata voia să mă dea la școală mai departe. „Trebuie să vând tot ca să te pot ține la școală numai un an. Îți lași frații să moară de foame?“ De aceea m-am dus la fabrica de cherestea. Tot dealul nostru era împărțit între șapte frați și doi venetici. Un străbunic a avut doi copii din flori: i-a împroprietărit și pe ei.

Pădurea Bușaga de pe deal era a lui Jenică Urdă. Eram copil și m-am confruntat cu el. Stătea la București și avea obiceiuri feudale, la care a ținut până la 23 august 1944. Făceau oamenii zile de clacă. Două săptămâni pe an trebuia să muncești la el pentru fiecare animal care păștea pe pământul lui. Făcea învoieli cu țăranii. La învoială, fiecare venea cu bani, cu miei, cu pui, cu ouă. Încă le spunea clăcași la țărani.

Eram muncitor la fabrică. Era imediat după 23 august. Am făcut un steag roșu dintr-o hârtie roșie. De la fabrică știam că ăștia de roșu luptă pentru oameni. Veniseră niște specialiști de la Moroeni-Dâmbovița. Era una Stela șefă. Frumoasă... Eu obișnuiam să iau flanelele de la fete. Toate își vopseau flanelele în roșu.

Parcă era un făcut. Pe timpul legionarilor le vopseau în verde. Le luam flanelele roșii și mă îmbrăcam cu ele. De drag. Și mă ia la rost Stela: „Lasă fetele-n pace! Te-ai uitat în oglindă să vezi cum arăți cu flanea roșie? Arăți ca un comunist!“ Era prima dată când auzeam cuvântul. „Ce-i aia?“ „Tu n-ai auzit? Bine, uită ce ți-am zis.“

M-a trimis tata la învoială cu boierul Jenică Urdă. Eram cu moș Niculae Pleșiță. Am înfipt steagul roșu în față. Venea câte-o bătrână cu legăturica de ouă, cu puținii bani pentru învoială. Stăteam la coadă să-i dăm boierului ce aveam. Pur și simplu mă revolta. „Boierule, cum să lucrez toată vara de pomană? Ce dau de mâncare la copii?“ Plângeau. „Boierule, cum de nu vă e frică de Dumnezeu?“ i-am zis. „Nu, micule, e un obicei, micule. N-am nevoie de ouăle lor. Dar așa-i obiceiul. Gata, nu mai primesc nimic.“ A redus zilele de clacă. „Lasă că vorbește vornicelul meu cu fiecare“. Și a plecat boierul. Unchiul Niculae m-a pupat. S-au speriat țăranii. „Nu ne mai învoiește boierul animalele...“ Ca să pot face concentrarea în locul lui tata, am dus cloșca cu ouă cu tot la un plutonier. Și am făcut o lună de concentrare. Mișu lu' Goangă avea pământ mai mult și moară. Se plângea la slujnice că boieroaica se dă cu parfum și că preferă o femeie care să aibă miros natural. Și le convingea...

Împreună cu soţia la una dintre mesele oficiale, în 1976

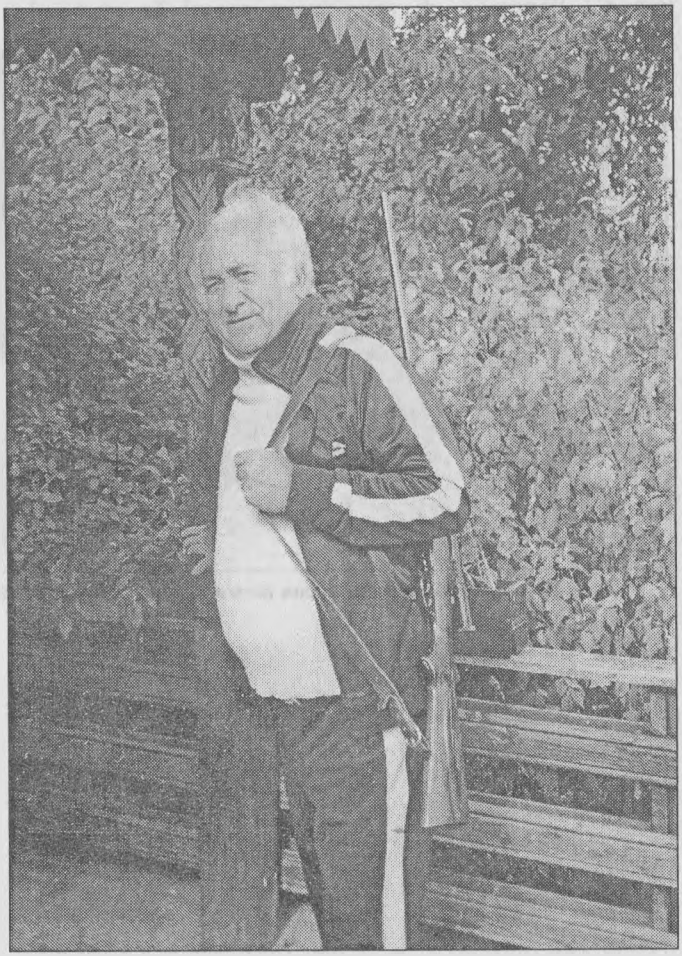

S-a făcut târziu. Generalul a plecat la vânătoare cu o pușcă unicat, oferita de Iosip Broz Tito; pe patul puștii semnătura în aur a președintelui iugoslav

Cuprins

1. Pacepa, Nașul Șacalului 3
2. Caraman, spion al secolului 29
3. Disidenți și frustrați, racolați și inoculați 41
4. România are dreptul să se apere 53
5. „Eu am împușcat ursul lui Hrușciov“ 65
6. Între hachițe 77
7. „Cu acordul lui Gorbaciov, Leana vroia să-l răstoarne pe Ceaușescu“ 87
8. „Ceaușescu a vrut să-și dea demisia de două ori“ 97
9. Venise sfârșitul 109
10. Intelectualii și Securitatea 115
11. Biserica și Securitatea 121
12. „Avem noi ceva cu ziua de 23 august...“ 137
13. „Ceaușescu a fost îmbrobodit de masonerie prin Propaganda Due“ 145
14. Regii și Securitatea 155
15. Eroi după război! 161
16. Securitatea și societatea civilă 169
17. Securitatea și mafia 179
18. Afacerea Carlos-Șacalul - filiera românească 187
19. Informatori din convingere 203
20. Leana, Ionel și drumul spre zid 211
21. Dunărea, Dunărea - praful și pulberea... 219

Tiparul executat sub comanda nr. 10 030

Compania Națională a Imprimeriilor
„CORESI" S.A. București
România

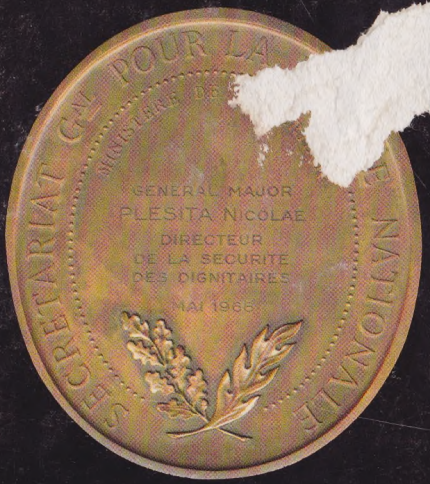

- n. la 16 aprilie 1929 la Curtea de Argeş
- 1964-1970 - facultatea de istorie la Cluj
- 1962-1967 - comandant de securitate al Regiunii Cluj
- 1967-1972 - şeful Direcţiei de Securitate şi Gardă
- 1972-1974 - mutat disciplinar la [illegible]ectoratul Judeţean de [illegible]ecuritate Ilfov, cu sarcini pe linie administrativă
- 1975-1976 - secretar general la Ministerul de Interne
- 1976-1978 - adjunct al ministrului de interne, apoi prim-adjunct
- 1978-1980 - comandantul şcolii de ofiţeri de la Băneasa
- 1980-1984 - şeful Serviciului de Informaţii Externe
- 1984-1990 - comandantul Centrului de Perfecţionare a Cadrelor de Securitate de la Grădiştea

P[illegible]ei

LEI 99.00

Colecţia Dosare LUMEA magazin